

Skolverkets årsredovisning 2014

2015-02-23
2 (196)

www.skolverket.se
Dnr 2014:1094

Innehåll

GENERALDIREKTÖRENS FÖRORD.....	9
INLEDNING.....	12
RESULTATREDOVISNING.....	13
Sammanfattning och analys av årets verksamhet	13
Stor del av verksamheten styrs av specifika regeringsuppdrag.....	13
Skolverket har arbetat alltmer med yrkesutbildning och frågor om skola-arbetsliv	14
Omfattande nationellt stöd för utveckling av undervisningen	14
Skolverkets uppföljning och utvärdering	16
Nationella prov uppskattas men är tidskrävande.....	16
Fler ansökningar om lärarlegitimation än beräknat	17
Flertalet kommuner har inrättat karriärtjänster.....	17
Skolverkets kommunikation med målgrupperna utvecklas och växer	17
Analys av utvecklingsinsatsernas resultat.....	17
Verksamhetens kostnader och intäkter.....	20
Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift	20
Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform	22
Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetsstyp på förvaltningsanslaget	23
Avgiftsbelagd verksamhet	25
Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras.....	25
UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	26
Förändringar i uppföljningssystemet	26
Samverkan med andra myndigheter samt huvudmän och organisationer om statistiken.....	29
Målgruppernas användning av uppföljningsinformationen	30
Uppföljningsstudier	31
Nationell utvärdering och utredning	33
Utvärderingsstudier	33
Internationella studier	34
Samverkan om Creative Assessment Alliance	36
STYRNING	37
Utveckling av styrdokument.....	37
Grundskolan.....	37
Gymnasieskolan	40
Vuxenutbildningen.....	40

Implementering av styrdokument	40
Insatser inom förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet	40
Insatser inom de obligatoriska skolformerna	42
Insatser inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	42
Insatser inom vuxenutbildningen	43
Vissa skolformsövergripande insatser	44
 Det nationella provsystemet	 45
Nationella prov	46
Bedömningsstöd	49
 Yrkesutbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning.....	 50
Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning.....	51
Europass.....	51
ECVET och EQAVET	51
Dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning	51
Validering.....	52
Samverkan med programråden för gymnasial yrkesutbildning.....	52
Nordiskt samarbete	53
Utbildning för handledare på arbetsplatser	53
Uppföljning av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Deluppdrag 4.....	54
Statsbidrag för att främja gymnasial lärlingsutbildning.....	55
Utvecklande av lärande på arbetsplatser	55
Nationellt lärlingscentrum	56
Utveckling av insatser för yrkesintroduktion i gymnasieskolan.....	56
Extra satsning inom yrkesvux med anledning av nedläggningar inom fordonsindustrin i Trollhättan med omgivande kommuner.....	57
 Försöksverksamheter med riksrekryterande spetsutbildningar.....	 57
Försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser .	57
Försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar	58
 Särskilt begåvade elever - stödmaterial.....	 58
 Handledning för lärande – stöd till grundskolor i utanförskapsområden	 59
 Handläggning	 60
Grundskolan.....	60
Gymnasieskolan	60
Dansarutbildningen	60
 Övriga uppdrag	 61
Nordiska språk	61
Fjärde tekniskt år	61
Uppdrag avseende vuxenutbildningen	62
 Samverkan med andra myndigheter	 62
 NATIONELL SKOLUTVECKLING.....	 64
 Nationell prioriterad fortbildning	 64

Fortbildning av lärare och fritidspedagoger – Lärarlyftet II	64
Speciallärarutbildning inom ramen för Lärarlyftet II	69
Fortbildning av personal i förskolan – Förskolelyftet	70
Lärare i nationella minoritetsspråk.....	74
Studie- och yrkesvägledning	75
Rektorsutbildning.....	78
Rektorsprogrammet	78
Rektorslyftet	82
Forskningsspridning	84
Forskningsspridning via Skolverkets webb	85
Pocketserien Forskning för skolan	85
Utvecklingsinsatser	85
Samverkan	86
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser.....	86
Matematiklyftet	86
Naturvetenskap- och tekniksatsningen	91
Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling	93
Läsllyftet	95
Engelska och moderna språk	96
Entreprenörskap i skolan	96
Nationella minoriteter och minoritetsspråk	98
Webbplatsen Tema modersmål.....	99
Romsk inkludering	100
Användningen av informations- och kommunikationsteknik	100
Jämställdhet, språk och kommunikation	103
Arbete med värdegrund och mot diskriminering och kränkande behandling – förnyad satsning.....	104
Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning	105
Insatser för att motverka hedersproblematik	106
Alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT)	107
Systematiskt kvalitetsarbete och BRUK	109
Kvalitetsutmärkelse inom skolväsendet	109
Uppdrag att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet	111
Insatser för en förstärkt elevhälsa	114
Utvärdering av Skolverkets utvecklingsinsatser	118
HANTERING AV STATLIGA STÖD OCH BIDRAG.....	119
Karriärsteg för lärare	119
Informationsinsatser	119
Huvudmännen	120
Extra statsbidrag för utanförskapsområden	120
Förstelärarna och lektorerna	120
Svensk undervisning i utlandet.....	124
Svenska utlandsskolor.....	124
Europaskolorna	125

Försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år	126
Yrkesutbildning och skola-arbetsliv	126
Bidrag för att öka antalet gymnasiala lärlingar	126
Introduktionsprogrammet yrkesintroduktion	126
Yrkesföreare	127
Kompetensutveckling för lärare i yrkesämnena	127
Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena	127
Insatser som avser yrkesintroduktionsavtal	128
Statsbidrag för insatser som avser arbetsplatsförlagt lärande	128
Tekniksprånget	129
Gymnasial lärlingsutbildning	129
Statsbidrag för utbildade handledare	130
Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå	130
Lärlingsutbildning för vuxna	130
Övriga uppdrag	131
Utbildning i svenska för invandrare	131
Redovisning av antal registrerade beviljanden av sfi-bonus i Skolverkets informationsdatabas samt analys av verksamheten under 2014	132
Försöksverksamhet med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan	133
Sommarskola och undervisning under andra skollov	133
Läxhjälp	134
Omsorg på obekväm arbetstid	134
Kostnader för administration av statsbidrag	135
Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	136
UTBILDNINGSPOLITIK	138
Skolverket.se	138
Upplysningstjänsten	141
Övriga Informationskanaler	142
Skolverkets nyhetsbrev	142
Webbplatsen utbildningsinfo	143
EMIL- en standard för utbildningsinformation	143
Skolverkets nav för utbildningsinformation	144
Ploteus	144
Inspire	144
Välja skola	144
SIRIS - Skolverkets Internetbaserade Resultat- och kvalitetsInformationsSystem	145
Skolverket i medier	146
Språkprojektet	146
Informationskampanj om yrkesutbildning	147
Fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena	147
Utländska studiebesök 2014	148

LEGITIMATION FÖR LÄRARE OCH FÖRSKOLLÄRARE	149
Ansökningar	149
Antalet meddelade legitimationer.....	149
Antalet ärenden i vilka det inte meddelats beslut om legitimation	149
Ärendebalans	149
Handläggningstid	150
Överklaganden	150
Lärarnas ansvarsnämnd	150
Utveckling och förvaltning av handläggningssystemet.....	150
Samverkan	150
Övrig information återfinns i löpande redovisningar till regeringen	151
 ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING	 152
Funktionshinderspolitik: sektorsansvar	152
Aktiviteter	152
Uppföljning	152
 Hållbar utveckling	 153
Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamhetsområdet.....	153
Aktiviteter	153
Samverkan	154
 Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen.....	 154
 Internationella engagemang i sammanfattning	 155
 Samverkan med andra myndigheter och organisationer	 156
 Utvecklingsarbete utifrån Skolverkets strategiska plan	 157
 Intern verksamhetsutveckling	 157
 Intern kvalitetssäkring.....	 157
 Personal och kompetens	 158
Personalstruktur	158
Kompetensförsörjning	158
Sjukfrånvaro	161
Internt mångfaldsarbete.....	161
Prognoser för 2014-2018	161
 FINANSIELL REDOVISNING	 162
 Resultaträkning	 162
 Balansräkning.....	 163
 Anslagsredovisning 2014	 165

2015-02-23
8 (196)

Beställningsbemyndiganden	168
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	169
Tilläggsupplysningar	170
Ersättningar och andra förmåner	171
Noter.....	172
 INTERN STYRNING OCH KONTROLL.....	 192
 GENERALDIREKTÖRENS STÄLLNINGSTAGANDE OM ÅRSREDOVISNING 2014	 194

Generaldirektörens förord

Under år 2014 stod skolan i centrum för den allmänna debatten, något som påverkade alla som verkar i skolans värld och också Skolverket. PISA-undersökningen om elevernas sjunkande kunskapsresultat, som kom år 2013, hade en stor inverkan på debatten och de många förslag som diskuterades på skolans område. Med TALIS-rapporten, som kom år 2014, och Skolverkets analyser av tillgången till behöriga lärare kom också lärarnas och rektorernas arbete i fokus.

Utbildning och skola är en stor och viktig del av vårt samhälle. Skolsektorn omfattar 2,6 miljoner barn/elever i förskola, skola och vuxenutbildning. I Sverige finns ca 10 000 förskolenheter, 4 900 grundskolenheter och 1250 gymnasieskolenheter. I sektorn är 215 000 lärare och annan pedagogisk personal mätt i årsarbetskrafter verksamma.

Skolverkets uppdrag är att främja att alla barn, elever och vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Vi ska med våra olika insatser ge stöd för en förbättrad undervisning och pedagogisk utveckling. Vi ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever och vuxenstuderande. En viktig uppgift för Skolverket är att stödja huvudmännen i deras uppdrag att öka måluppfyllelsen och säkra kvalitet och likvärdighet i förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. I uppdraget ingår också att baserat på ny kunskap om utbildningssystemet föreslå åtgärder och förändringar. Vår verksamhet styrs till mycket stor del av specifika regeringsuppdrag.

Skolverket formulerade år 2013 fem övergripande mål som gällde under 2014:

1. Vår verksamhet bidrar till högre kvalitet i undervisningen
2. Vi tillhandahåller den bästa kunskapen om skolsystemet
3. Vi möter målgruppernas behov
4. Vi har rätt kompetens
5. Vi är snabba, flexibla och effektiva

Skolverket ska styra svensk skola. Vi ska ange tydliga mål och kunskapskrav, och vi ska informera om vad de innebär och hur de som är verksamma i skolan kan se till att de får genomslag. Även under 2014 har en betydande del av vårt arbete utgjorts av olika insatser för att de pågående reformerna ska bli verklighet. Vi har t.ex. genomfört dialogkonferenser för att ge information om och följa upp genomförandet av reformerna. Dialogkonferenserna, som fortsätter under 2015, ger deltagarna möjlighet att lyfta utmaningar och frågeställningar och att utbyta erfarenheter med varandra. Exempelvis genomförs dialogkonferenser om de allmänna råden om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan med personer med ansvar för mottagande.

Ett viktigt sätt att bidra till att 2011 års skolreformer får genomslag i skolan har varit genom olika former av bedömningsstöd. Både Skolverket och elever, lärare och rektorer lägger betydande resurser på ett väl utvecklat system för nationella prov i flera ämnen och flera årskurser. Läsåret 2014-2015 ges 60 nationella prov, flertalet med olika delprov. De nationella proven är viktiga för att ge stöd i betygssättningen, men de fyller också en viktig funktion genom att konkretisera kurspla-

nerna och ge lärare och rektorer återkoppling på undervisningen.

Skolverkets bedriver nationell skolutveckling i stor omfattning, framförallt genom olika regeringsuppdrag. Våra skolutvecklingsinsatser ska i så stor utsträckning som möjligt stärka likvärdigheten i utbildningen, stärka hela skolans uppdrag, stärka professionen och stärka skolors och huvudmäns systematiska kvalitetsarbete. Flera stora utvecklingsinsatser har under året gjorts inom matematikområdet, inom naturvetenskaps- och teknikområdet samt i arbetet med värdegrundsfrågor. Verksamheten har utformats och genomförts i samverkan med många andra myndigheter och organisationer i Sverige och i andra länder. Skolverket tillämpar ett öppet arbetssätt och involverar ett stort antal experter och sakkunniga i insatserna.

En uppgift som har krävt stora insatser har varit arbetet med professionell utveckling och legitimering av lärare och förskollärare, liksom inrättandet av karriärtjänster. Vid slutet av 2014 hade Skolverket fattat beslut om legitimationer för drygt 195 000 lärare och andra yrkesgrupper i utbildningssystemet, som därtills ansökt om legitimation. Trots det har handläggningstiderna ökat, och också fortsättningsvis kommer det att krävas stora arbetsinsatser och ökade ansträngningar för att korta handläggningstiderna.

Yrkesutbildning och frågor om skola-arbetsliv har varit ett prioriterat område för Skolverket under 2014. Skolverkets instruktion fick i början av året ett tillägg vilket innebär att vi ska genom olika insatser bidra till nationell kompetensförsörjning och till ungdomars etablering på arbetsmarknaden. Under 2014 har Skolverket bland annat publicerat en samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet, tagit fram en kommunikationsstrategi för området skola – arbetsliv, inrättat ett Lärlingscentrum och tagit fram en utbildning för handledare inom arbetsplatsförlagt lärande. I den samlade redovisningen och analysen tar vi upp att svårigheterna att upprätthålla ett brett och allsidigt utbud i hela landet innebär att elevers reella tillgång till olika utbildningar inte blir likvärdig över landet. De innebär också en risk för att arbetsmarknadens kompetensförsörjning blir otillräcklig inom vissa yrkesområden samtidigt som det kan finnas ett överskott av utbildade inom andra områden.

Skolverket har under senare år ökat ansträngningarna att möta målgruppernas behov. Via vår hemsida, vår upplysningstjänst och vår presstjänst når vi inte bara elever, lärare, förskollärare, rektorer, förskolechefer och huvudmän utan också föräldrar och allmänhet. Under året har vi särskilt informerat om utbildningarna till lärare i naturvetenskap, teknik, matematik samt yrkeslärare. Vi har också särskilt informerat om skolval och gymnasieval, särskilt gymnasiets yrkesprogram och lärlingsutbildningar.

Mot bakgrund av resultatutvecklingen i svensk skola anordnade Skolverket i början av året konferenser runt om i Sverige för skolhuvudmän. Där diskuterades hur alla skolor kan bli bra skolor och vilka utmaningarna är för det svenska skolsystemet för att vi ska nå ett bättre resultat. På konferenserna liksom i arbetet under verksamhetsåret har vi tagit fasta på tre utvecklingsområden som Skolverket hade pekat ut i lägesbedömningen 2013:

Likvärdighet – Alla skolor måste utvecklas till bra skolor. Det måste finnas en resursfördelning som ger alla elever likvärdiga chanser.

Lärarna – Tillgången till kompetenta lärare behöver säkras

Långsiktighet – Skolor och huvudmän behöver långsiktighet

Skolverket arbetar målmedvetet och intensivt med ett antal insatser för att öka myndighetens effektivitet, flexibilitet och för att förbättra myndighetens arbete gentemot målgrupperna. Bland annat har under året arbetet med att införa förvaltningsstyrningsmodellen pm3 pågått med stor involvering från hela verksamheten och en reviderad IT-strategi med åtgärdsplan har tagits fram. Det finns ett fortsatt stort behov av verksamhetsutveckling.

Min samlade bedömning är att Skolverket har genomfört sitt instruktionsenliga uppdrag.

Anna Ekström
Generaldirektör

Inledning

I enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisas och kommenteras verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen angivit i regleringsbrev eller annat beslut.

I årsredovisningen ingår en resultatredovisning som inleds med en sammanfattning av verksamheten med en samlad analys av resultatet av Skolverkets utvecklingsinsatser 2010-2014 och en finansiell redovisning för verksamhetsåret 2014. Enligt regelverket ska utvecklingen av myndighetens verksamhet redovisas, med inriktning på volym och kostnader. Redovisningen av volymer över tid görs där det är möjligt med hänsyn till verksamhetens karaktär. Skolverkets verksamhet styrs till största delen av specifika, tidsbegränsade regeringsuppdrag, vilket innebär att verksamhetens innehåll varierar väsentligt över tid.

Utöver de generella krav som finns på årsredovisningens innehåll ska myndigheten också särskilt redovisa viss verksamhet i enlighet med regeringens beslut. Sådan verksamhet redovisas i enlighet med återrapporteringskraven mer utförligt än annan verksamhet. Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2014 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter.

Resultatredovisning

Skolverkets uppdrag är att främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Vi ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande och förbättrade kunskapsresultat för elever. Uppdraget är omfattande och mångfasetterat och förutsätter samarbete, samverkan och kontakter med företrädare för huvudmän och verksamheter men även med andra myndigheter och organisationer, såväl i Sverige som internationellt.

För att fullfölja uppdraget ska vi styra med tydliga måldokument, kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd, nationella prov och stöd till genomförande av beslutade reformer. I uppdraget ligger också att genomföra nationella uppföljningar och utvärderingar och att ansvara för svenskt deltagande i internationella kunskapsmätningar. Nationella utvecklingsinsatser, rektorsutbildning, fortbildningsinsatser för skolväsendets personal och finansiellt stöd till verksamheterna ska bidra till god kvalitet i svensk utbildning.

Utöver dessa uppgifter ska Skolverket som förvaltningsmyndighet ansvara för en rad specifika frågor, till exempel den officiella statistiken på skolområdet och de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Skolverket ska vidare ansvara för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända och har ett särskilt sektorsansvar för handikappfrågor. Skolverket har också till uppgift att informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. Myndigheten ska bidra till att trygga den nationella kompetensförsörjningen och underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden genom att stimulera anordnandet av lärlingsutbildning på gymnasial nivå, och stödja huvudmän, arbetsgivare och andra aktörer i deras arbete med att utveckla kvaliteten i gymnasial yrkesutbildning.

I uppgiften att informera och sprida kunskap om sitt verksamhetsområde både i och utanför Sverige ingår också att fungera som ett nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige och i övriga EU-länder samt länder inom EES-området. Myndigheten ska också utgöra en nationell referenspunkt för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen.

En uppgift sedan 2011 är att besluta om och utfärda legitimationer för lärare och förskollärare. Skolverkets ansvar omfattar även Lärarnas ansvarsnämnd. Skolverket ska vara behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Sammanfattning och analys av årets verksamhet

Stor del av verksamheten styrs av specifika regeringsuppdrag

Liksom tidigare år har en mycket stor del av verksamheten under 2014 varit styrd av regeringsuppdrag. Tabell 1 visar att antalet regeringsuppdrag har ökat de senaste åren. Under 2014 har Skolverket genomfört verksamhet inom ramen för 96 rege-

ringsuppdrag. Om även uppdrag till andra myndigheter, där Skolverket ska samverka eller samråda, inkluderas uppgår antalet uppdrag till 117. Därtill har Skolverket verksamhet som styrs av skollagen eller olika förordningar. Detta gäller bland annat arbetet med lärarlegitimationer och flera olika statsbidrag.

Tabell 1. Antal regeringsuppdrag

Regeringsuppdrag i	2014	2013	2012
Regleringsbrev	58	51	32
Särskild ordning	38	38	39
Summa	96	89	71

Regeringsuppdragen har ofta ett bestämt innehåll och ibland är det fastslaget även hur uppdragen ska genomföras.

Skolverket har arbetat alltmer med yrkesutbildning och frågor om skola-arbetsliv

Under året har Skolverkets insatser avseende yrkesutbildning och området skola – arbetsliv varit omfattande. En myndighetsövergripande intern styrgrupp har inrättats för att samla och samordna de många olika aktiviteterna som rör skola – arbetsliv och yrkesutbildning och för att stärka kontakterna med myndigheter och andra aktörer på området samt för att öka kompetensen inom myndigheten.

Skolverket har genomfört insatser för ökad kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande inom lärlingsutbildning och annan yrkesutbildning. Skolverket har vidare arbetat med yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna, bland annat genom att hantera statsbidrag och genom kontakter med huvudmän, skolor och företrädare för arbetslivet. Skolverket har ansvarat för och samverkat med de nationella programråden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan, drivit ett nationellt referenscentrum för yrkesutbildning och informerat om yrkesutbildning och yrkeskvalifikationer i Sverige och Europa.

Skolverket lämnade under 2014 för första gången en samlad redovisning och analys om frågor som rör yrkesutbildning. I rapporten redovisades Skolverkets bild av den aktuella situationen, Skolverkets insatser och myndighetens bedömningar av utvecklingsbehov inom området. Rapporten pekade bland annat på behov av ett fortsatt långsiktigt utvecklingsarbete, på vikten av att elever ges goda förutsättningar att göra välgrundade utbildningsval och att insatser kan behövas för att upprätthålla ett brett och allsidigt utbud av yrkesutbildningar över hela landet. Den pekade även på att vuxenutbildning är ett viktigt bidrag till arbetsmarknadens kompetensförsörjning, vid sidan av gymnasieskolan, och att generella insatser för motivation i undervisningen och ett väl fungerande och motiverande stöd i alla delar av grund- och gymnasieskolan behövs för att öka genomströmningen i gymnasieskolan.

Omfattande nationellt stöd för utveckling av undervisningen

En stor del av Skolverkets uppdrag handlar om att på olika sätt ge nationellt stöd för utveckling av förskola och skola. Fortbildning, forskningsspridning och andra utvecklingsinsatser är centrala delar av verksamheten. Drygt 3 000 lärare och fritidspedagoger har antagits till ämneskurser och speciallärarutbildning som Skolverket köpt av universitet och högskolor inom ramen för Lärarlyftet II. De bestämmelser och nya regler som trädde i kraft 1 december 2013 och som bl a medförde

förändrade krav på behörighet för personer med äldre högskoleutbildning har medfört att antalet sökande och antalet antagna till behörighetsgivande ämneskurser har sjunkit jämfört med föregående år.

Under 2014 har också ca 3 500 deltagare antagits till sökbara campus- och distanskurser och till kommunförlagda kurser inom Förskolelyftet. För dessa kurser har efterfrågan på platser varit större än tillgången.

För rektorer anordnar Skolverket utbildning dels i form av den obligatoriska befattningsutbildning som kallas Rektorsprogrammet, dels i form av fortbildningen Rektorslyftet. Inom Rektorsprogrammet har under 2014 ca 1 000 rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer antagits. Samtliga skolledare som anmälts till utbildningen av sina huvudmän har antagits av lärosätena. Enligt Skolverkets utvärdering av Rektorsprogrammet bedömer 67 procent av deltagarna från fem avslutade kursgrupper att utbildningen som helhet är mycket bra och 30 procent att utbildningen som helhet är ganska bra. Av de sju procent som avbrutit studierna har flera skolledare uppgivit att de upplever att de inte har fått en reel avlastning i sin tjänst för att klara av studierna.

Hösten 2014 startade 157 rektorer fortbildningen Rektorslyftet. Deltagarna ger fortbildningen mycket positiva omdömen. Ca en tredjedel av de lärare som har besvarat Skolverkets enkät om Rektorslyftet anser att de kan se ett förändrat ledarskap och över hälften anger att rektor har genomfört förändringar efter utbildningen.

Även för att stärka studie- och yrkesvägledningen har fortbildningsinsatser med upphandlade kurser genomförts under året, med totalt omkring 350 studie- och yrkesvägledare, skolledare och lärare. Dessutom har konferenser om studie- och yrkesvägledning hållits under året.

Under 2014 har Skolverket intensifierat stödet till verksamheterna kring vad en utbildning på vetenskaplig grund kan innebära och hur man kan arbeta forskningsbaserat. Skolverkets bedömning är att det finns ett stort intresse i skolverksamheterna att arbeta forskningsbaserat. Forskningsinformationen på Skolverkets webb är uppskattad och användningen har ökat jämfört med föregående år.

Skolverket har genomfört en rad insatser inom nationellt prioriterade utvecklingsområden. Stora satsningar har gjorts i syfte att utveckla undervisningen i matematik. Totalt har 26 583 lärare och 1 495 handledare deltagit i Matematiklyftet åren 2012-2014. I en utvärdering av Matematiklyftet beskriver lärarna att de fått fler metoder att välja bland och att de gör mer medvetna val av metoder i undervisningssituationen. Utvärderingen visar att organisatorisk stabilitet och andra satsningar gör att huvudmän avvaktar med att delta i Matematiklyftet men avser att delta kommande läsår.

Andra exempel på områden som varit föremål för insatser är naturvetenskap och teknik, värdegrund, diskriminering och kränkande behandling, sex- och samlevnadsundervisning, hedersproblematik, jämställdhet, användning av IT i skolan, ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak), elevhälsa, språk- läs- och skrivutveckling, nationella minoriteter, integration, nordiska språk, modersmål, skolbibliotek, entreprenörskap och systematiskt kvalitetsarbete.

I många utvecklingsinsatser är statsbidrag till huvudmän med flera ett centralt medel. Under 2014 har verket hanterat ett femtiotal olika statsbidrag, som sammantaget har uppgått till omkring sju miljarder kronor. Ett nytt statsbidrag sedan 2013

avser satsningen på karriärtjänster för lärare. Andra nya statsbidrag gäller behörighetsgivande utbildning respektive kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen. Statsbidragen för en förstärkt elevhälsa, gymnasial lärlingsutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning och Lärarlyftet II har också utgjort stora delar av verksamheten under året.

Att implementera reformer kräver långsiktighet, och även om huvudansvaret nu ligger på lokal nivå har Skolverket under 2014 fortsatt att stödja det lokala arbetet med att genomföra de samlade reformerna inom sektorn. Ett mycket omfattande arbete har genomförts med att ta fram och implementera allmänna råd och stödmaterial. Uppföljningar visar att Skolverkets allmänna råd och olika former av stödmaterial värdesätts högt och används i stor utsträckning.

Skolverkets uppföljning och utvärdering

Skolverket har under året publicerat en rad nationella uppföljnings- och utvärderingsstudier om tillståndet och utvecklingen inom sektorn. Liksom tidigare år har en stor mängd löpande statistik om sektorn publicerats. Den omfattande reformeringen av det svenska utbildningsväsendet kan nu följas inom den officiella statistiken. Statistik över resultat från de nya nationella proven har publicerats och betygen redovisas enligt den nya betygsskalan.

Den officiella statistiken över pedagogisk personal som publiceras våren 2015 kommer att omfatta uppgifter om behörighet baserat på Skolverkets register över legitimerade.

Skolverket har under året slutfört flera egeninitierade utvärderingsstudier. Utvärderingsstudierina ger en bild av lärarnas uppfattningar om 2011 års gymnasiereform, hur lärare använder tiden, elevers närvaro och frånvaro i gymnasieskolan, privata aktörer inom skolsektorn samt kommuners och skolors organisering av särskilda undervisningsgrupper. En studie har också genomförts för att öka kunskapen om hur det arbetas med icke-kognitiva kunskaper och förmågor i svensk förskola.

Skolverket deltar i flera internationella jämförande studier. I juni 2014 publicerades studien TALIS, The Teaching and Learning International Survey. TALIS är en internationell studie initierad av OECD som fokuserar på lärares yrkesvardag. Studiens syfte är att öka kunskapen om lärandemiljöer och lärares och rektorers arbetsvillkor.

Nationella prov uppskattas men är tidskrävande

Antalet nationella prov som Skolverket ansvarar för att utveckla och distribuera har de senaste åren successivt ökat. I årskurs 3 genomför eleverna nu nationella prov i matematik och svenska/svenska som andraspråk. I årskurs 6 och 9 genomför eleverna nationella prov i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Eleverna genomför också nationellt prov i något av SO-ämnena (geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap) samt i något av NO-ämnena (fysik, kemi eller biologi). I gymnasieskolan genomför eleverna prov i vissa kurser i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Vilka prov eleven genomför varierar beroende på vilket program eleven läser. Inom komvux på gymnasial nivå genomförs nationella prov i vissa kurser i engelska, matematik och svenska/svenska. Även inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) genomför eleverna nationella slutprov.

Lärarenkäter visar att proven är uppskattade och användbara och ger ett gott stöd vid bedömning och betygssättning. Lärarna framför även negativ kritik, framför allt att det tar tid att genomföra och bedöma proven.

Fler ansökningar om lärarlegitimation än beräknat

Under året har ett mycket omfattande arbete genomförts inom ramen för lärarlegitimationsuppdraget. Vid slutet av 2014 hade Skolverket meddelat beslut om drygt 195 000 legitimationer och givit besked om avslag till drygt 4 000 lärare och andra yrkesgrupper i utbildningssystemet som dittills ansökt om legitimation. Under året har en lärarlegitimation återkallats och en lärare har meddelats varning efter beslut i Lärarnas ansvarsnämnd.

Under 2013 infördes nya regler som innebär fler vägar till en lärarlegitimation. Detta har medfört en ökad komplexitet i handläggningen och en kraftig ökning av antalet ansökningar med långa handläggningstider som följd. Ungefär 900 nya ansökningar om legitimation inkom varje vecka.

Flertalet kommuner har inrättat karriärtjänster

I slutet av året hade 11 900 karriärtjänster som förstelärare och 130 karriärtjänster som lektor inrättats. Nio kommuner har ännu inte inrättat karriärtjänster. Av de 10 huvudmän som kunde ansöka om extra statsbidrag till utanförskapsområden ansökte alla utom en huvudman.

Skolverkets kommunikation med målgrupperna utvecklas och växer

Skolverket kommunicerar med många olika målgrupper. Information om olika utbildningar och skolor riktar sig till bland annat elever, föräldrar och allmänhet. Annan information, om exempelvis regelverk och utvecklingsstöd, riktar sig till olika yrkesgrupper inom förskola, skola och vuxenutbildning. Skolverket kommunicerar och informerar genom bland annat webbplatser, sociala medier, rapporter, broschyrer, filmer och konferenser. Verkets webbplats Skolverket.se är ett nav i myndighetens externa kommunikation. Webbinarier är ett relativt nytt sätt att effektivt nå målgrupperna och används i allt större utsträckning.

Skolverkets upplysningstjänst, som svarar på frågor via telefon och e-post är också en viktig kanal för kommunikation. Antalet frågor som upplysningstjänsten besvarar har ökat över tid, från 40 000 år 2005 till 120 000 år 2014.

Analys av utvecklingsinsatsernas resultat

Under de senaste åren har det genomförts en mängd utvecklingsinsatser inom skolan. Ett flertal satsningar handlar om utbildningsinsatser, fortbildningsinsatser eller kompetensutveckling för huvudmän, rektorer och lärare. Några utgår uttalat från tanken om kollegialt lärande och sträcker sig över flera år. Andra innebär i huvudsak ett antal seminarier eller en konferens. I ytterligare andra satsningar är Skolverkets enda roll att ge tillstånd till utbildningar eller fördela statsbidrag. Skolverket har inte alltid möjlighet att påverka eller välja vilka insatser som ska genomföras eller hur de ska genomföras eftersom detta ofta är bestämt i regeringsuppdragen. Satsningarnas utfall kan bero på de förutsättningar och upplägg som getts av regeringen, men även på Skolverkets hantering av uppdragen och skolornas förutsättningar och mottagarkapacitet. Skolverket har under 2014 tagit fram riktlinjer för arbetet

med skolutveckling. Innehållet är baserat på den mest aktuella svenska och internationella forskningen om skolutveckling samt de erfarenheter Skolverket har av sitt arbete med nationell skolutveckling. Riktlinjerna är ett viktigt delmål för att förverkliga intentionerna i Skolverkets strategiska plan 2013-2016.

Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de nationella styrdokumenterna medan det är rektorn och lärarna som leder den lokala skolutvecklingsprocessen på varje skola. Skolverket kan stödja den lokala skolutvecklingen genom att initiera generella, uppsökande eller riktade insatser. Men det är viktigt att rektor och lärare själva identifierar sina behov av nationellt stöd och har möjlighet att styra över när och hur de behöver detta stöd. Rektorerna måste kunna sälla bland alla satsningar som erbjuds och välja den som passar den egna verksamheten bäst, och därefter signalera att det är en viktig satsning och visa sitt engagemang. Detta genom att till exempel schemalägga så att tid finns för kompetensutveckling, vika lärarnas kompetensutveckling åt satsningens innehåll och se till att det finns vikarier tillgängliga vid behov. En erfarenhet är att Skolverkets utvecklingsinsatser har kunnat förstärka eller komplettera ett redan pågående utvecklingsarbete.

Skolverkets bedömning är att flexibilitet i utvecklingssatsningarna där huvudmannen eller skolan själv kan välja när man vill delta i en satsning är en framgångsfaktor. I exempelvis Matematiklyftet finns en möjlighet att gå in i satsningen antingen från start eller längre fram när det passar den lokala verksamheten bättre. Matematiklyftet har också varit framgångsrikt eftersom det är en praktisknära satsning som äger rum på skolorna och som vänder sig till ett lärarkollegium och inte till enskilda lärare. Det råder samstämmighet om vikten av att hela personalgrupper involveras när det handlar om att förbättra skolans samlade kvalitet inom ett område. Fler deltagare från samma huvudman eller skola gynnar ett lokalt förändringsarbete på skolorna, under förutsättning att det finns en organisation som kan ta emot den nya kunskapen och de nya arbetssätten.

Skolverkets utvärderingar av utvecklingsinsatser visar också att det är viktigt att satsningarna ligger nära det dagliga arbetet i skolorna för att de ska upplevas relevanta. Det finns en önskan om vardagsnära och konkret innehåll i konferenser, seminarier och andra kommunikationsinsatser.

Skolornas mottagarkapacitet och villkor ser olika ut, bland annat beroende på storleken på huvudmannens organisation. Skolverkets erfarenhet är att de många utvecklingssatsningar som genomförs konkurrerar mer eller mindre med varandra. Ett tydligt exempel på det är Matematiklyftet och NT-satsningen som ligger samtidigt i tid och som vänder sig till samma lärargrupp. I utvärderingen av NT-satsningen framgår att Matematiklyftets stora omfattning och styrda upplägg innebär att huvudmännen väljer att nedprioritera NT-satsningen. Att hantera två parallella satsningar, som var för sig tar mycket tid och resurser i anspråk, är inte alltid möjligt. NT-satsningen är också en sådan utvecklingsinsats som bygger på ett starkt lokalt engagemang eftersom det inte utgår något statsbidrag. Huvudmännen måste själva satsa resurser och se till att satsningen inlemmas i skolornas arbete, vilket ställer krav på förståelse för satsningen och en fungerande intern organisation.

När satsningar inte riktas till skolor med särskilda utmaningar eller stor potential finns en risk, enligt utvärderingen av NT-satsningen, att huvudmän med ett väl utvecklat arbete i högre grad deltar eller gynnas av satsningarna. Likaså finns en risk

att satsningarna inte kommer de lärare som har störst behov eller lägst kunskapsnivå till del. Statsbidrag kan i vissa fall i högre grad riktas för att inte ytterligare förstärka olikvärdigheten i skolan.

En aspekt som lyfts fram i Skolverkets utvärderingar är det höga reformtrycket i skolorna, som ibland gör att det redan på förhand går att konstatera att en satsning kan förmodas få ett begränsat genomslag. Så var fallet med ANDT-satsningen. Uppdraget kom till Skolverket i en tid när många stora reformer skulle implementeras (nya kurs- och ämnesplaner, tidigare betyg, ändrat regelverk gällande elevhälsans uppdrag och lärarlegitimation), vilket gav begränsat utrymme för målgruppen att fokusera på frågor som rör just ANDT och hälsofrämjande utveckling.

Förutom att prioritera bland Skolverkets utvecklingsinsatser måste huvudmän och skolor också förhålla sig till en rad andra aktörers styrning, stöd, information, riktlinjer och kontroll. Inom likabehandlingsområdet finns till exempel tre myndigheter (Skolverket, Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen) med närliggande och ibland överlappande verksamhet. Den stora spridningen av styrning och stöd innebär en utmaning för huvudmän och skolor i utvecklingen av sitt arbete. Samtidigt kan nya lagkrav och inspektioner från Skolinspektionen göra insatser på skolorna nödvändiga, och därmed främja en satsnings genomslag. I enlighet med Skolverkets strategiska plan 2013-2016 arbetar vi med att bli bättre på att se när syften och mål med insatser som Skolverket gör sammanfaller med andras och söka samarbeten när detta gynnar våra målgrupper. Många aktörer innebär också att respondenter i utvärderingar har svårt att tydligt härleda varifrån de har tillgodogjort sig en viss kunskap. Det blir därmed svårt för utvärderare att särskilja den påverkan som Skolverkets satsning har haft från andra statliga, regionala och kommunala initiativ.

En viktig framgångsfaktor för Skolverkets utvecklingsinsatser är långsiktighet. Generellt har långsiktiga satsningar som genomförs med kontinuitet under en längre period bättre förutsättningar att få genomslag i skolornas arbete än punktin-satser. I budgetunderlaget 2015-2017 uppmärksammade Skolverket regeringen på att mer hållbara strukturer för nationell skolutveckling med insatser för alla nivåer i styrkedjan skulle ge betydligt bättre förutsättningar att stödja en förbättrad kvalitet i undervisningen än alltför många spridda uppdrag. Frågan om långsiktighet rör också vilka möjligheter det finns för den lokala nivån att arbeta vidare med satsningens områden, särskilt med tanke på att effekter inom skolutveckling i många fall blir tydliga först på sikt. Det krävs ett uthålligt arbete på skolorna efter satsningen för att införliva den nya kunskapen och de nya arbetssätten i den dagliga verksamheten.

Verksamhetens kostnader och intäkter

Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2014 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter. De första fem huvudsakliga uppgifterna här-
rör från instruktionen (2011:555). Den sjätte, lärarlegitimation, är en ny uppgift för
myndigheten sedan november 2010. Skolverket har valt att dela in de huvudsakliga
uppgifterna i tolv prestationstyper. Redovisningen följer denna struktur.

Huvudsaklig uppgift	Prestationstyp
1. Uppföljning och utvärdering	Nationell uppföljning
	Nationell utvärdering och utredning
	Internationella studier
2. Styrning	Styrdokument
	Nationellt provsystem
3. Nationell utveckling	Nationellt prioriterad fortbildning
	Rektorsutbildning
	Forskningsspridning
	Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	Statsbidrag
5. Utbildningsinformation	Utbildningsinformation
6. Lärarlegitimation	Lärarlegitimation

Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift

I tabell 2 nedan redovisas myndighetens verksamhetskostnader¹ inklusive overhead (OH) uppdelat på de sex huvudsakliga uppgifterna. Skolverket använder en OH-modell som bygger på tidredovisningen i kombination med direkt lön. De redovisade timmarna omräknas till lönekostnader och utgör tillsammans med direkt lön en lönekostnad per prestationstyp. Denna används sedan som nyckel för att fördela gemensamma kostnader på respektive prestationstyp. Eftersom denna OH-modell är ny sedan 2013 kan avvikelser mellan åren till delar ha sin grund i ändrad OH-fördelning.

Skolverkets verksamhetskostnader har ökat från 1 280 mnkr år 2013 till 1 295 mnkr år 2014, vilket motsvarar en ökning med 1 procent. Ökningen mellan åren beror bland annat på utvidgad uppföljning, utökade och nya utvecklingsuppdrag samtidigt som omfattning av fortbildningsinsatser minskat (så som t.ex. lärarlyftet och förskolelyftet) samt utökad verksamhet avseende utbildningsinformation (delvis på grund av verksamhet som tidigare klassificerats som myndighetsgemensamt). Samtidigt har kostnader för lärarlegitimation, styrning och hantering av statliga stöd och bidrag minskat något.

Utveckling och styrning utgör stora delar av verksamheten

Av tabell 2 och diagram 1 framgår att Skolverket lade 44 procent av sina verksamhetskostnader på nationell utveckling år 2014. Styrning utgjorde 18 procent av verksamhetskostnaderna, uppföljning och utvärdering 12 procent, utbildningsinformation 4 procent, hantering av statliga stöd och bidrag 12 procent och lärarlegi-

---

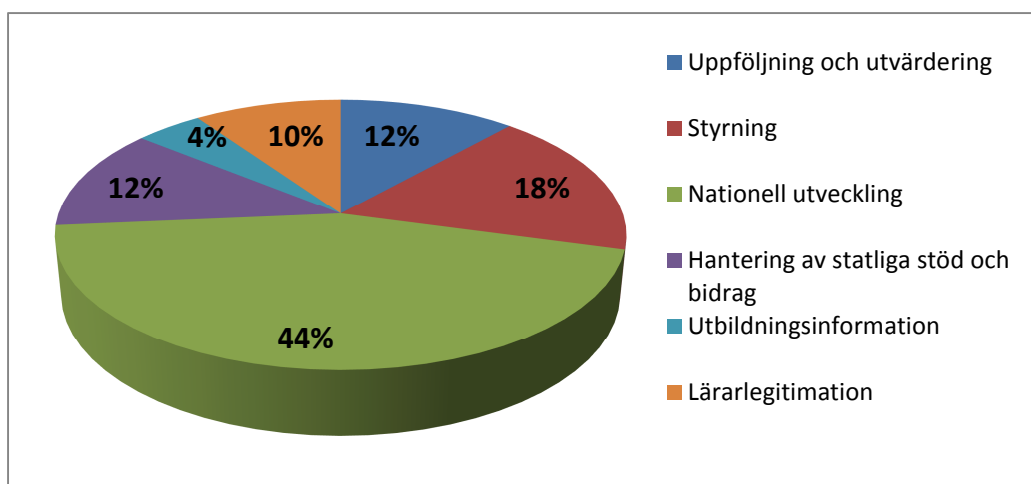
¹ Med verksamhetskostnader menas alla kostnader som inte är transfereringar (statsbidrag), dvs. personalkostnader, lokalkostnader, avskrivningar och övriga kostnader.

timination 10 procent. Detta innebär inte någon större förändring gentemot verksamheten år 2013.

Tabell 2. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl OH)	2014	2014	2013	2013	2012	2012
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
1. Uppföljning och utvärdering	151,3	12	145,6	11	181,1	18
2. Styrning	227,4	18	237,1	19	295,9	29
3. Nationell utveckling	574,2	44	566,4	44	369,6	36
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	158,0	12	163,5	13	57,3	6
5. Utbildningsinformation	57,8	4	35,4	3	51,0	5
6. Lärarlegitimation	125,9	10	131,8	10	70,4	7
Summa verksamhetskostnader	1 294,6	100	1 279,8	100	1 025,3	100

Diagram 1. Verksamhetskostnader år 2014 per huvudsaklig uppgift

I tabell 3 redovisas verksamhetskostnaderna fördelade på prestationstyper. Som framgår av tabellen har respektive prestationstyps andel av totala verksamhetskostnader endast förändrats marginellt jämfört med föregående år. Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser är den prestationstyp som förändrats mest, från 17 till 20 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Detta förklaras främst av nya och utökade uppdrag samt att ett uppdrag avseende Kartläggning och bedömningsmaterial i svenska för nyanlända elever föregående år ingick i prestationstypen nationella provsystem. Andelen av verksamhetskostnaderna för prestationstypen fortbildning har minskat från 20 till 18 procent, vilket främst beror på minskade kostnader avseende lärarlyftet och förskolelyftet.

Tabell 3. Verksamhetskostnader per prestationstyp

	2014	2014	2013	2013	2012	2012
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning	82,2	6	73,9	6	82,1	8
Nationell utvärdering och utredning	35,6	3	42,3	3	62,2	6
Internationella studier	33,6	3	29,4	2	36,8	4
Styrdokument	51,1	4	59,8	5	130,2	13
Nationellt provsystem	176,2	14	177,3	14	165,7	16
Fortbildning	234,2	18	249,7	20	167,8	16
Rektorsutbildning	75,9	6	82,4	6	83,4	8
Forskningsspridning	10,3	1	12,1	1	8,7	1
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	253,9	20	222,2	17	109,7	11
Hantering av statliga stöd och bidrag	158,0	12	163,5	13	57,3	6
Utbildningsinformation	57,8	4	35,4	3	51,0	5
Lärarlegitimation	125,9	10	131,8	10	70,4	7
Totala verksamhetskostnader	1 294,6	100	1 279,8	100	1 025,3	100

Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

Fördelningen av verksamhetskostnader på olika huvudsakliga uppgifter och skolformer beror till största delen på vilka uppdrag regeringen har gett till myndigheten.

Av tabell 4 framgår att Skolverkets verksamhet till stor del avser grundskola och gymnasieskola. Tre fjärdedelar av verksamhetskostnaderna lades på dessa skolformer år 2014. Det gäller för de flesta av Skolverkets huvudsakliga uppgifter. Fördelningen på skolformer är i stort densamma inom de olika huvudsakliga uppgifterna med några få undantag. En tredjedel av verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften Lärarlegitimation avser förskola, och Utbildningsinformation har 2014 haft en lägre andel kostnader avseende grund- och gymnasieskola då drygt hälften redovisats som skolformsövergripande.

Tabell 4. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

2014	Uppföljning och utvärdering		Styrning		Nationell utveckling		Statsbidrag		Utbildningsinformation		Lärarlegitimation		Totalt	
Skolform	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Förskola	5,2	3%	2,8	1%	64,3	11%	18,3	12%	0,3	0%	37,7	30%	128,6	10%
Fritidshem	3,8	2%	3,0	1%	8,1	1%	0,1	0%	0,0	0%	1,3	1%	16,2	1%
Förskoleklass	3,2	2%	2,9	1%	11,5	2%	2,7	2%	0,1	0%	1,3	1%	21,8	2%
Grundskola	66,2	44%	93,3	41%	232,5	40%	77,2	49%	4,6	8%	50,3	40%	524,0	40%
Gymnasieskola	50,1	33%	73,2	32%	116,7	20%	42,1	27%	14,6	25%	25,2	20%	321,8	25%
Kommunal vuxenutbildning	15,0	10%	17,7	8%	28,7	5%	3,0	2%	0,5	1%	1,3	1%	66,1	5%
Särskild utb för vuxna	0,3	0%	2,4	1%	8,0	1%	1,6	1%	0,0	0%	1,3	1%	13,6	1%
Utb i svenska för invandrare	0,1	0%	14,4	6%	7,1	1%	0,7	0%	0,2	0%	1,3	1%	23,8	2%
Grundsärskola	1,5	1%	3,4	1%	15,6	3%	2,3	1%	0,3	1%	1,3	1%	24,3	2%
Specialskola	0,1	0%	2,4	1%	8,5	1%	1,5	1%	0,1	0%	1,3	1%	13,9	1%
Sameskola	0,1	0%	1,0	0%	3,9	1%	1,1	1%	0,1	0%	1,3	1%	7,4	1%
Gymnasiesärskola	1,5	1%	6,0	3%	14,8	3%	3,0	2%	0,4	1%	1,3	1%	27,0	2%
Skolformsövergripande	4,3	3%	4,9	2%	54,4	9%	4,5	3%	36,5	63%	1,4	1%	106,0	8%
Totalt	151,3	100%	227,4	100%	574,2	100%	158,0	100%	57,8	100%	125,9	100%	1 294,6	100%

Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetsstyp på förvaltningsanslaget

Skolverket ska redovisa hur stor del av utgifterna på anslaget 1:1 Statens skolverk som använts för uppdrag som getts i regleringsbrev respektive i särskild ordning och för egeninitierad verksamhet samt hur utgifterna på anslaget fördelas på uppföljning och utvärdering, styrning och utveckling och andra relevanta områden.

Den verksamhet som Skolverket klassificerar som egeninitierad är verksamhet som utförs med anledning av myndighetens instruktion, och som inte ingår i något av de specifika regeringsuppdrag som gäller för ett visst år. I det följande används begreppet instruktionsstyrd verksamhet i stället för egeninitierad. Om man ser till Skolverkets totala verksamhetskostnader utgör andelen instruktionsstyrd verksamhet 8 procent 2014 (6 procent 2013). Skolverkets verksamhet är därmed till en mycket stor del, 92 procent, styrd av specifika regeringsuppdrag.

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket redovisa motsvarande vad gäller verksamhetskostnaderna på förvaltningsanslaget (anslag 1:1). Detta redovisas i tabellen nedan.

Tabell 5. Verksamhetskostnader per uppdrags- /verksamhetstyp på 1:1

	2014		2013		2012	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Regeringsuppdrag	429,0	81	381,4	80	355,2	83
Egeninitierade uppdrag	102,0	19	94,2	20	75,0	17
Totalt	531,0	100	475,6	100	430,2	100

Av utgifterna på förvaltningsanslaget har 81 procent avsett regeringsuppdrag år 2014. Andelen medel som använts för instruktionsstyrd verksamhet var 19 procent. Motsvarande andelar 2013 var 80 respektive 20 procent. Andelen av förvaltningsanslaget som gått till instruktionsstyrd verksamhet har således minskat något.

Den verksamhet som redovisas som instruktionsstyrd utgörs till stora delar av Skolverkets upplysningstjänst, databasen SIRIS (Skolverkets internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem), olika utvärderingsstudier och delar av den nationella uppföljningsstatistiken på skolområdet.

Tabell 6. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift på 1:1

	2014		2013		2012	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Fördelning per prestation						
Uppföljning/Utvärdering	162,7	31	151,4	32	128,6	30
Styrning	221,7	42	213,2	45	217,3	51
Nationell utveckling	81,4	15	61,3	13	44,9	10
Statsbidrag	14,3	3	12,1	3	3,5	1
Utbildningsinformation	47,6	9	28,4	6	27,0	6
Läroplanlegitimation	3,3	1	9,1	2	8,9	2
Totalt	531,0	100	475,6	100	430,2	100

Tabellerna 5 och 6 ovan visar endast en del av Skolverkets kostnader eftersom vissa kostnader finansieras av andra anslag, t.ex. när det gäller statsbidrag och vissa utvecklingsinsatser. Tabellerna 2-4 visar verksamhetskostnaderna totalt, inklusive kostnaderna på dessa andra anslag.

Intäkter

Totalt uppgår andra intäkter än sådana av anslag och bidrag till 64,6 mnkr år 2014 (2013: 63,7 mnkr, 2012: 55,7 mnkr, 2011: 41,2 mnkr). Den största delen av intäkterna, 54,8 mnkr, avser försäljning av nationella prov. Dessa intäkter har ökat jämfört med tidigare år, vilket förklarar ökningen i myndighetens totala intäkter. Myndigheten har också haft övriga intäkter på 9,7 mnkr där den största posten är försäljning av publikationer (9,2 mnkr).

Transfereringar

Skolverkets transfereringar ingår inte i tabellerna ovan eftersom det inte skulle ge en rättvisande bild av fördelningen mellan de huvudsakliga uppgifterna. Under 2014 uppgick kostnaderna för transfereringar till 6 988 mnkr enligt resultaträkning-

en. Huvuddelen (86 procent) av dessa fördelas inom ramen för myndighetens hantering av statliga stöd och bidrag, exempelvis maxtaxa med 3 658 mnkr, motsvarande 52 procent. Myndighetens totala kostnader för 2014, det vill säga både verksamhetskostnader och transfereringar, har uppgått till 8 283 mnkr.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras

Tabell 7. Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras (tkr)

	Över-/underskott t.o.m. år 2012	Över-/underskott t.o.m. år 2013	Budget Intäkter 2014	Utfall Intäkter 2014	Budget Kostnader 2014	Utfall Kostnader 2014	Utfall resultat 2014	Ack resultat 2014
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>								
2552 Lärarlegitimationer	0	12	22 500	18 370	29 000	52 308	-33 938	-33 926
Summa	0	12	22 500	18 370	29 000	52 308	-33 938	-33 926

Skolverket tar ut en offentligrättslig avgift för ansökningar om lärarlegitimation mm enligt Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. För avgiften gäller full kostnadstäckning. Finansiering utöver avgifter sker med anslag 1:5.3. Skolverket tar inte ut avgift för ärenden där den sökande har examen utfärdad innan 1 juli 2011, med stöd i Förordning (2011:326), Övergångsbestämmelserna, punkt 5. Dessa bestämmelser hänvisar vidare till Lag (2010:801) om införande av skollagen, §34, där detta framgår.

Utfall intäkter är lägre jämfört med budget. Avvikelsen beror på att färre ansökningar än beräknat inkommit för vilka Skolverket tar ut en handläggningsavgift. Inbetalda avgifter för lärarlegitimation där ärendet inte påbörjats redovisas som förutbetalda intäkter. Utfall kostnader är högre än budget, avvikelsen beror på att färre ärenden har handlagts än beräknat och att genomsnittskostnaden därmed ökat totalt. Genomsnittskostnaden för ett ärende 2014 var 4 300 kronor (1 498 kronor). Orsaken till att färre ärenden handlagts beror delvis på att handläggningen varit inriktad på äldre mer komplicerade ärenden samt den stora personalomsättningen.

Uppföljning och utvärdering

Skolverket har enligt skollagen och sin instruktion ansvar för att följa upp och utvärdera skolväsendet samt vissa övriga utbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Vidare ansvarar Skolverket för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Skolverket ska redovisa de uppföljningsstudier, utvärderingar och förändringar av uppföljningssystemet som har genomförts samt det pågående arbetet med internationella studier.

Nationell uppföljning

Skolverkets nationella uppföljning kännetecknas av långsiktighet. Arbetet är inriktat på förvaltning och vidareutveckling av stora informationssystem som ska ge faktabaserat underlag för diskussion och beslut om förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. Den nationella uppföljningen ska ge information om resurser, organisation och resultat och utvecklingen ska kunna följas över tid. Mot den bakgrunden är det väsentligt att uppföljningen är stabil och inriktningen tydlig, också i ett längre perspektiv.

Övervägande delen av Skolverkets statistikuppgifter om elever samlas in på individnivå, vilket möjliggör redovisningar uppdelat på kön, socioekonomisk bakgrund och eventuell utländsk bakgrund. Uppgifter som samlas in aggregerat samlas alltid in uppdelat på kön.

Skolverkets uppföljningssystem är omfattande och det har utökats successivt i och med reformerna. Den omfattande reformeringen av det svenska utbildningsväsendet kan nu följas inom ramen för den officiella statistiken. Statistik över resultat från de nya nationella proven har nu publicerats och betygen redovisas enligt den nya betygsskalan.

Skolverket har en bred målgrupp, där statistik användarna har många olika behov. De senaste åren har allmänhetens efterfrågan på statistik om skolan ökat. Samtidigt har intresset för deltagande i enkätundersökningar minskat, vilket bidrar till ett ökat beroende av registerdata. Detta sammantaget medför att det ställs allt större krav på såväl statistikens innehåll som användarvänligheten. Att förändra uppföljningssystemet parallellt med den årliga uppföljningen har varit en stor utmaning de senaste åren.

Förändringar i uppföljningssystemet

Förskola och pedagogisk omsorg

Under hösten genomförde Skolverket för första gången en insamling av individbaserade uppgifter om barn och personal i förskola och pedagogisk omsorg. Rapporteringen gjordes av varje huvudman, istället för som tidigare enbart av kommunerna. Inför den nya insamlingen skedde samråd med Barnombudsmannen, Myndigheten för handikappolitisk samordning och Pysslingen Förskolor och Skolor AB. Förberedelse- och planeringsarbetet har gjorts i samarbete med Statistiska centralbyrån samt systemadministratörerna Tieto och IST. Stor vikt lades också vid informationsinsatser riktade till huvudmän.

Förskoleklass

I statistiken över förskoleklass har uppdelningen för huvudmännen ändrats. Begreppet "enskild" har tagits bort och en kategori för statliga förskoleklasser där enbart förskoleklasser med statlig huvudman ingår har tillförts. Uppgifter om elever i förskoleklass har också samlats in på individnivå i ökad utsträckning hösten 2014.

Grundskolan

Statistik över klasstorlek har tagits fram inför publiceringen av den officiella statistiken om elever i grundskolan. Statistiken över klasstorlek klassificerades inte som officiell statistik utan publicerades i den promemoria som beskriver elevstatistiken. Uppgifterna bygger på data från de grundskolor som rapporterade in elevuppgifter på individnivå.

Uppgifter om särskilt stöd i grundskolan samlades för första gången in på individnivå hösten 2014. Förekomst av åtgärdsprogram, särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång respektive studiehandledning på modersmål har samlats in på gruppnivå per kön och årskurs två gånger tidigare.

Läsåret 2012/13 betygsattes elevernas kunskaper i årskurs 6 för första gången och en ny insamling genomfördes av terminsbetygen på våren. Våren 2014 genomfördes motsvarande insamling men med korrigeringen att även uppgifter om elever som fått streck (-) på grund av frånvaro inkluderades. Statistiken utökades med resultatmått som visar andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andelen som ej uppnått kunskapskraven i ett ämne, andelen som ej uppnått kunskapskraven i två eller fler ämnen samt andelen som ej uppnått kunskapskraven i något ämne. Måtten visas enbart på nationell nivå. På läns- och kommunnivå har måtten slagits samman till att visa andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel som ej uppnått kunskapskraven i ett, samt andel som ej uppnått kunskapskraven i flera eller alla ämnen. Inga av dessa mått visas på skolenhetsnivå. Skälen till det är framförallt hänsyn till sekretess. Det har också sin grund i att alla ämnen inte behöver ha undervisats i under årskurs 6, vilket gör att antalet ämnen måtten baseras på varierar kraftigt mellan olika skolenheter.

Den officiella statistiken avseende 2013 års slutbetyg i årskurs 9, som publicerades hösten 2013, korrigerades i januari 2014. I och med ny betygsskala med fler betygsteg förändrades meritvärdet från att alltid vara heltal till att kunna ha en decimal och den förändringen var inte genomförd i statistiken. Dessutom hade ett av alla system för rapportering till Statistiska Centralbyrån inkluderat för många elever. Det senare gällde främst Stockholms stads kommunala skolor.

Från och med läsåret 2013/14 har elever som läser moderna språk som språkval i grundskolan möjlighet att lägga till det ämnet till övriga 16 ämnen för att söka in till nationella program. Publiceringen av nationell statistik av slutbetyg 2013/14 har utökats med att även redovisa genomsnittligt meritvärde i 17 ämnen.

Specialskolan

I syfte att öka överensstämmelsen mellan statistik om specialskolan som Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket publicerar beslutades under 2014 om en övergång till ett centraliserat uppgiftslämnande av statistik från huvudmannen Specialpedagogiska skolmyndigheten. Tidigare har inrapportering skett av varje skolenhet.

Gymnasiesärskolan

Statistik om den första elevkullen i den reformerade gymnasiesärskolan presenterades för första gången våren 2014.

Gymnasieskolan

I mars 2014 publicerades officiell statistik om elever i gymnasieskolan för läsåret 2013/14. För att få en tidig nationell bild över elever i gymnasieskolan läsåret 2014/15 publicerades i november 2014 preliminär riksstatistik över antal elever per program i respektive årskurs. Den officiella statistiken om elever i gymnasieskolan läsåret 2014/15 kommer att publiceras i mars 2015.

I mars 2014 publicerades också den officiella statistiken om sökande och antagna i gymnasieskolan avseende antagningen sommaren 2013. För att möta efterfrågan på tidigare statistik om vilka gymnasieprogram eleverna söker har Skolverket under hösten 2014 förberett för en extra insamling av elevers ansökningar till gymnasieskolan i februari 2015. Den nya insamlingen genomförs som ett pilotprojekt i syfte att utreda vilken sökandestatistik som användarna har störst nytta av.

I december 2014 publicerades betygsstatistik över den första årskullen elever som lämnade den reformerade gymnasieskolan, gy 2011. Ett stort antal nya tabeller har tagits fram som visar gymnasieskolans yrkes- och högskoleförberedande examen, studiebevis, programinriktningar, grundläggande behörighet, genomströmning på tre år etc. Separata tabeller för försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan har också publicerats. Med anledning av de omfattande förändringarna kommer betygsstatistik över övergångar från gymnasieskolan till högskola respektive komvux att publiceras i början av 2015.

Resultaten från kursproven i gymnasieskolan har samlats in efter respektive termin och statistik har publicerats två gånger 2014. En totalinsamling av resultat från kursprov i komvux på gymnasial nivå genomfördes för första gången 2014.

Utbildning i svenska för invandrare

Under 2014 har förberedelser gjorts för att även samla in uppgifter om distansundervisning inom insamlingen av uppgifter om utbildning i svenska för invandrare. De första uppgifterna kommer att avse andra halvåret 2014.

Webbportal för insamling av uppgifter om skolenheter

I slutet av augusti lanserades en webbportal för insamling av uppgifter om skolenheter. Webbportalen förenklar uppgiftslämnandet och gör det möjligt för huvudmännen att när som helst under året logga in i portalen och se vilka uppgifter man har lämnat om sina skolenheter samt ändra och uppdatera uppgifterna. Den genomförda moderniseringen har möjliggjort ett utökande av variabler i registret. Under 2014 har variablerna "sjukhuskola eller motsvarande institution" samt "begränsat mottagande till skolenheten till elever i behov av särskilt stöd i grundskolan enligt 10 kap 35 § skollagen" lagts till. Variablerna "huvudmannens organisationsnummer" och "huvudmannens namn", "rektorns namn", som lades till 2013, samt "fristående skolenheter inriktning" blev under 2014 obligatoriska uppgifter i insamlingen till skolenhetsregistret.

Rutinerna för leveranserna av uttag från skolenhetsregistret från Statistiska Centralbyrån till olika parter på Skolverket har utvecklats och sedan sommaren 2014 får Skolverket uppdateringar med aktuella uppgifter och genomförda ändringar.

ar varje vecka. Under året har även en fil innehållande uppgifter från skolenhetsregistret regelbundet lagts upp på Skolverkets webbplats för att öka tillgängligheten av uppgifterna för externa användare.

Statistikrapporter

Sedan 1992 har Skolverket årligen publicerat rapporten *Beskrivande data*, som kan beskrivas som Skolverkets statistiska årsbok. Rapporten beskriver organisationen, kostnader och resultat inom förskola, skola och vuxenutbildning. Skillnader mellan olika huvudmän och utbildningsanordnare samt viktiga förändringar jämfört med tidigare år redovisas också. Rapporten utkommer numera på våren i stället för på hösten för att kunna inkludera all statistik som har publicerats under året.

Sedan några år tillbaka ingår ett fördjupningskapitel med varierande fokusområden. I april 2014 publicerades *Beskrivande data 2013*, där fördjupningskapitlet handlade om övergångar inom och mellan skolformerna förskoleklass, grundskola och gymnasieskola. Underlag för analysen var Skolverkets olika uppföljningsregister. Rapporten *Beskrivande data 2014* har till stor del färdigställts under året med planerad publicering i våren 2015. Fördjupningskapitlet kommer då att fokusera på variation mellan grundskolor.

Skolverkets statistikområde är omfattande och består av många statistikprodukter. Under 2014 har samtliga produkter publicerats enligt plan.

Utveckling av lärarregistret

Skolverket har fortsatt utvecklingsarbetet med lärarregistret. Inför insamlingen hösten 2014 gjordes några justeringar, bl a att samtliga undervisningsämnen ska anges med omfattning per ämne. I föregående års insamling var lärare med fler än fem undervisningsämnen undantagna från att rapportera omfattning per ämne. Insamlingen har också utökats med fler ämnen i gymnasieskolan i syfte att få ett bättre underlag för lärarprognoser. Den officiella statistiken över pedagogisk personal som publiceras våren 2015 kommer att omfatta uppgifter om behörighet baserat på Skolverkets register över legitimerade. Den registerstudie som har genomförts under 2014 nämns i avsnittet om uppföljningsstudier.

Samverkan med andra myndigheter samt huvudmän och organisationer om statistiken

Samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik har sammanträtt vid tre tillfällen under 2014. Huvudfokus detta år har varit arbetet med statistikuppdragen om etablering på arbetsmarknaden, kommunala aktivitetsansvaret och lärarprognosen. Därutöver har bl a ny betygsstatistik och användarkontakter diskuterats. Statistikansvariga myndigheter har liksom Skolverket användarråd, som träffas några gånger per år i syfte att diskutera den officiella statistiken. Skolverket deltar i Statistiska Centralbyråns användarråd för befolkning, demografi och utbildning samt i Centrala studiestödsnämndens användarråd. Skolverket medverkar också i tre arbetsgrupper under Rådet för den Officiella Statistiken; Arbetsgruppen för uppgiftslämnarfrågor, Arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor respektive arbetsgruppen om röjandekontroll.

Under 2014 skrev Skolverket en artikel i Statistiska Centralbyråns tidskrift *Välfärd* (2014:01). Artikeln utgick från data från Skolverkets föräldraundersökning 2012 och tidigare föräldraundersökningar.

Skolverket har även under 2014 samverkat med Skolinspektionen i flera olika statistikfrågor. Särskilda bearbetningar baserade på uppföljningssystemet har bl a genomförts till Skolinspektionens risksignalsystem. Skolverket har tillsammans med andra aktörer samverkat med Skolinspektionen kring utveckling av två övergripande enkätfrågor för att mäta föräldrars och elevers upplevda kvalitet i Skolinspektionens skolenkät. Skolinspektionen har också bistått Skolverket och SCB i påminnelsearbetet kring elevstatistiken.

Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten har samverkat omkring indikatorer för att belysa de funktionshinderspolitiska målen inom skolsektorn.

Myndighetssamarbetet i det av Europeiska Socialfonden godkända projektet Theme group Youth har fortsatt under året. Statistikunderlag har även tagits fram till statliga utredningar.

Skolverket har deltagit i arbetet med att ta fram Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor rapport *Indikatorer för ungdomars levnadsvillkor - förslag till utvecklat uppföljningssystem*. Skolverket har också levererat statistik till den försöksdatabas som föregår den databas om ungdomars levnadsvillkor som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor ska utveckla.

I syfte att förenkla uppgiftslämnandet och förbättra statistikens kvalitet har Skolverket tagit initiativ till regelbundna möten med representanter för skolors systemleverantörer, samarbetsmyndigheter och i vissa fall antagningskanslier. Under 2014 har flera möten om grundskolan och gymnasieskolan anordnats, men Skolverket har också besökt systemleverantörerna och medverkat på några av deras användarträffar.

Samverkan med andra länder runt statistik

Skolverket har under 2014 medverkat i OECD-nätverket NESLI, som arbetar med utbildningsrelaterade indikatorer på systemnivå. Skolverket har under året lämnat underlag till indikatorerna och deltagit i nätverksmöten.

Skolverket har också deltagit i projektet EASIE inom European Agency tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten. Målet är att ta fram jämförbar statistik inom Europa om inkludering av elever i behov av särskilt stöd.

Målgruppernas användning av uppföljningsinformationen

Skolverket publicerar officiell statistik och jämförelsetal på webbplatsens statistiksidor i Excel-tabeller, databaser, beskrivande webbtexter och promemorior. Statistiken publiceras löpande så snart den är klar, vilket medför att statistik publiceras vid ett flertal tillfällen under året.

Besöksstatistiken visar en fortsatt stor nedladdning av den publicerade statistiken och tillhörande beskrivande texter. Användningen av databasen Jämförelsetal har minskat något sedan föregående år, vilket kan bero på att resultaten från de nationella proven inte längre redovisas där. Antalet användare av databasen SIRIS ökar däremot och tre av fyra användare väljer att ta fram statistikrapporter. Uppgifterna i SALSA är också efterfrågade och antalet unika besökare ökar för varje år.

Uppföljningsstudier

I detta avsnitt redovisas de uppföljningsstudier som har publicerats under 2014. Liksom tidigare år är merparten av uppföljningsstudierna regeringsuppdrag.

Avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 6 och årskurs 9

Regeringsuppdraget om avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 9 redovisades i april 2014. Rapporten innehåller en analys av den statistik som Skolverket har tagit fram årligen sedan 2009 över jämförelsen mellan provresultat och betyg samt en analys av resultaten från Skolinspektionens omrättning jämfört med nettoavvikelse mellan prov- och slutbetyg. Nytt i årets rapport var att skillnaderna mellan resultaten i terminsbetygen och resultaten på de nationella proven i årskurs 6 också redovisades.

Skillnaden mellan provresultat och kursbetyg i gymnasieskolan

I juni redovisades regeringsuppdraget om avvikelser mellan provresultat och kursbetyg i gymnasieskolan. En jämförelse med resultaten från Skolinspektionens omrättning av nationella prov ingår också i analysen. Nytt är att elevernas slutbetyg i årskurs 9 och provbetyget på motsvarande inledande kurs på gymnasieskolan jämförs.

Invandrare som påbörjat utbildning i svenska för invandrare

I maj publicerades en mindre registerstudie om deltagande i utbildning i svenska för invandrare. Hur stor andel som påbörjar utbildningen och hur lång tid det tar innan studierna påbörjas redovisas för olika grupper och över tid.

Bedömning av kostnaderna för förskolan, fritidshemmet, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning budgetåret 2013

I juli avrapporterades uppdraget att redovisa och analysera de totala kostnaderna för föregående budgetår. Kostnaderna ska, enligt uppdraget, fördelas på de väsentligaste kostnadsslagen och redovisningen får baseras på ett urval av kommuner.

Fristående skolor för elever i behov av särskilt stöd - en kartläggning

I augusti redovisades uppdraget att följa utvecklingen i de fristående grund- och gymnasieskolor som erbjuder utbildningar inriktade mot elever som är i behov av särskilt stöd eller vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för, bl.a. att kartlägga utbildningarnas omfattning och inriktning samt följa dess effekter sett till elevernas måluppfyllelse. Uppföljningen skulle även ske utifrån ett barnrättsperspektiv och ett funktionshindersperspektiv.

Slutbetyg i årskurs 9 efter prövning under sommaren

Skolverket fick under 2014 i uppdrag av regeringen att samla in betygsuppgifter för elever som enligt slutbetyget från grundskolan inte är behöriga att börja på något av gymnasieskolans nationella program, men som fram till början av augusti samma år prövar för betyg i syfte att uppnå behörighet. I och med det uppdraget kompletterades den ordinarie insamlingen av slutbetyg i årskurs 9 i juni med en likadan insamling i augusti. En statistisk sammanställning av resultaten av den senare redovisades i slutet av augusti. Inom samma uppdrag skulle Skolverket även utarbeta ett förslag till hur insamlingen av resultatet av de prövningar av betyg som sker under sommaruppehållet ska genomföras i syfte att från och med 2015 få en så heltäckande bild som möjligt av antalet elever som vid höstterminens start uppfyller behö-

righetskraven för gymnasieskolans nationella program. Förslaget rapporterades i oktober 2014.

Hur stor del av undervisningen bedrivs av behöriga lärare

I slutet av september redovisades uppdraget om hur stor andel av undervisningen som bedrivs av behöriga lärare. Den nya statistiken över de undervisande lärarnas behörighet togs fram genom att kombinera uppgifter från registret över pedagogisk personal med uppgifter från förskollärar- och lärarlegitimationsregistret. I analysen ingick alla lärare som har fått lärarlegitimation utfärdad till och med juni 2014. Uppgifter om lärarnas undervisningsämnen och -nivåer samt vilka skolformer lärarna undervisar i har hämtats från registret över pedagogisk personal 2013. Samtliga uppgifter i denna rapport handlar därför om lärare som undervisade i skolan hösten 2013.

Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan

I oktober redovisades uppdraget om övergång till arbete och fortsatta studier efter avslutad gymnasieskola. Förutom uppdragsredovisningen om årets insatser och planeringen för kommande år avseende ungdomars övergång ingick också ett förslag till motsvarande uppföljning av etablering på arbetsmarknaden efter avslutade studier inom vuxenutbildningen. Skolverket har även genomfört en registerstudie där ungdomars verksamhet efter gymnasieskolan följs upp till fem år efter avslutade studier. Resultaten av denna studie publicerades i rapporten *Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan* tillsammans med uppgifter i tabeller på riksnivå samt på skolenivå i databasen SIRIS. Inom ramen för detta uppdrag har Skolverket också samarbetat med Statistiska Centralbyrån vad gäller en enkätundersökning bland ungdomar avseende deras arbetsmarknadssituation under våren 2014 ett respektive tre år efter avslutade gymnasiestudier. Resultaten från undersökningen sammanfattades av i rapporten *Inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan*, som publicerades på Statistiska Centralbyrån:s webbplats i november. Inom ramen för uppdraget har samverkan skett med Statistiska Centralbyrån, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitetskanslersämbeten, Arbetsförmedlingen samt Folkbildningsrådet.

Simkunnighet i årskurs 6

I december publicerades resultaten från den första uppföljningen av simkunnighet sedan kunskapskraven i kursplanen för ämnet idrott och hälsa flyttades från årskurs 5 till årskurs 6 när de nya kursplanerna infördes 2011. Uppföljningen genomfördes som en enkätundersökning riktad till idrottslärare på kommunala och fristående skolor med elever i årskurs 6.

Kommunalt informations-/aktivitetsansvar

I december avrapporterades uppdraget att i en delrapport redovisa förslag till modell för nationell uppföljning av ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret i syfte att förbättra kunskapen om dessa. Modellen utgör underlag för den nationella statistik som Skolverket ska presentera framöver.

Nationell utvärdering och utredning

Utvärderingsstudier

Här redovisas de utvärderingsstudier som har slutförts och publicerats under 2014.

Uppföljning av gymnasieskolreformer

Skolverket har regeringens uppdrag att löpande följa upp och analysera den reformerade gymnasieskolan.

Skolverket redovisar olika delar av uppdraget olika år. Det årliga arbetet för den löpande rapporteringen har 2014 resulterat i att tre rapporter publicerats inom ramen för uppdraget:

Nationella program – en statistisk beskrivning av den nya gymnasieskolans nationella program; *Introduktionsprogram* – en statistisk beskrivning och en enkätstudie; samt *Yrkeslärare per program* – en enkätstudie och tillgång och efterfrågan på yrkeslärare i gymnasieskolans yrkesprogram.

Särskilda undervisningsgrupper

Projektet Särskilda undervisningsgrupper är egeninitierat och rapporterades under våren 2014. Studien handlar om kommuners och skolors organisering av särskilda undervisningsgrupper. Intervjuer på kommunnivå (tjänstemän) och skolnivå (rektorer) genomfördes i fyra kommuner.

Hur använder lärarna tiden?

Skolverket har genomfört en riksrepresentativ studie av grundskollärares yrkesvardag genom att undersöka hur grundskollärare använder tiden till olika arbetsuppgifter. Skolverkets rapport *Lärarnas yrkesvardag* var den första avrapporteringen från studien. Utifrån de resultat som framkom såg Skolverket anledning att gå vidare med en fördjupad studie av grundskollärares tidsanvändning. Det övergripande syftet med denna fördjupade studie är att öka kunskapen om varför grundskollärares tidsanvändning ser ut som den gör. I januari 2015 kommer en redovisning av studien i rapporten *En fördjupad analys av grundskollärares tidsanvändning*.

Privata aktörer inom förskola och skola

Skolverket påbörjade 2013 en kartläggning av alla fristående förskolor och skolor, enskilda huvudmän och skolägare i Sverige. Syftet med arbetet var att teckna en aktuell och sammanhållen bild av skolmarknadens aktörer. Studien presenterades i rapporten *Privata aktörer inom förskola och skola* och är en uppdatering av Skolverkets tidigare rapport *Enskilda huvudmän och skolmarknadens ägarstrukturer*. Rapporten beskriver de förändringar som skett sedan 2009 i förekomsten av enskilda huvudmän och ägare inom grundskolan och gymnasieskolan. Nytt för rapporten är en kartläggning av privata aktörer inom förskolan för 2013. Rapporten bygger på statistik från register och redovisas på nationell nivå. Hur många och vilka aktörerna är redovisas i rapporten, likaså hur de skiljer sig från varandra vad gäller till exempel deras storlek och driftsformer. Rapporten finns också i en engelsk översättning, *Private actors in preschools and schools. A mapping of independent education providers and owners in Sweden*.

Frånvaro och närvaro i gymnasieskolan

Frånvaro och närvaro i gymnasieskolan är ett egeninitierat projekt med syfte att generera kunskap om omfattning och uppföljning av frånvaro i gymnasieskolan. Syftet är också att ge en inblick i arbetet med frånvaro och närvaro och hur huvudmän och rektorer uppfattar detta arbete. Studien bygger på statistik från Centrala studie-
stödsnämnden angående beslut om indragen studiehjälp till följd av ogiltig från-
varo, liksom webbenkäter till huvudmän och rektorer i ett representativt urval av skolenheter. Rapporten *Frånvaro och närvaro i gymnasieskolan* publiceras i december.

Icke-kognitiva kompetenser

Projektet är egeninitierat och det övergripande syftet är att öka kunskapen om hur det arbetas med icke-kognitiva kunskaper och förmågor i svensk förskola. I maj publicerades rapporten, *Att utmana och stimulera barns lärande och utveckling i förskolan, från en pilotstudie*. I studien observerar forskare pedagogers handlingar i förskolan som syftar till att skapa lust och motivation samt förutsättningar för lärande inom områdena kreativitet, empati, ansvar och genomförande, självuppfattning, tänkande och analys och kommunikation och sociala relationer.

Lärarnas uppfattningar om 2011 års gymnasiereform

Lärarnas uppfattningar om 2011 års gymnasiereform är en egeninitierad studie som publicerades under hösten 2014. Studien bygger på en enkätundersökning som besvarades av drygt 4 000 lärare hösten 2012 och som kompletterades med gruppintervjuer under våren 2013 samt separata intervjuer med rektorer. I studien undersöks hur gymnasielärarna uppfattade 2011 års gymnasiereform ett år efter införandet. Rapporten utgör en baslinje i Skolverkets systematiska långsiktiga uppföljnings-
verksamhet. Den utgör också ett underlag för att precisera och utveckla frågor i kommande undersökningar. Därtill utgör studien ett underlag för myndighetens stöd till skolor och huvudmän.

Internationella studier

Sverige deltar i ett flertal internationella studier. Dessa organiseras antingen av IEA eller OECD. Deltagandet innebär långsiktiga åtaganden. Av tabell 8 framgår i vilken fas de olika studierna befinner sig under 2014 – planering, förstudie, huvudstudie och rapportering.

Skolverket har därtill representerat Sverige vid årets möte i IEA General Assembly som är det övergripande organet för IEA:s studier.

Tabell 8. Sveriges nu pågående deltagande i internationella studier

	2014	2015	2016	2017
TALIS 2013	rapportering			
TIMSS 2015	förstudie	huvudstudie	rapportering	
TIMSS Advanced 2015	förstudie	huvudstudie	rapportering	
PISA 2015	förstudie	huvudstudie	rapportering	
PIRLS 2016	planering	förstudie	huvudstudie	rapportering
ICCS 2016	förstudie		huvudstudie	rapportering

Sedan 1995 har svenska grundskolelever deltagit i en rad internationella kunskapsmätningar såsom PISA, PIRLS och TIMSS. De har studerat allt från läsförmåga och matematikkunskaper till medborgarkompetens och problemlösning. Under 2014 har Skolverket sammanfattat resultaten från studierna och ger en bred och summerande bild av vad dessa mätningar visat i rapporten *Grundskolan i internationella kunskapsmätningar - kunskap, skolmiljö och attityder till lärande*.

OECD TALIS 2013

Skolverket har haft i uppdrag från regeringen att svara för genomförandet av studien Teaching and Learning International Survey (TALIS) i Sverige. Uppdraget innebär även att Skolverket medverkar i det internationella arbetet i TALIS Governing Board.

Sverige deltar för första gången i TALIS genom den undersökning som genomfördes 2013. TALIS är en enkätstudie som vänder sig till lärare och rektorer och samlar in internationellt jämförbar data om undervisnings- och lärmiljöer. Undersökningen fokuserar på fyra huvudområden: skollädareskap, kompetensutveckling, lärares normer och praktik gällande undervisning samt skol- och klassrumsklimat. Resultaten från TALIS har presenterats i olika sammanhang bl.a. vid en konferens på Hanaholmen, Kulturcentrum för Sverige och Finland. Arbetet med att vidare analysera materialet har inletts och sker både på Skolverket och inom det nordiska samarbetet Northern Lights som finansieras av Nordiska Ministerrådet.

Rapporterna *TALIS 2013. En studie av undervisnings- och lärmiljöer i årskurs 7-9 och Med fokus på lärare och elevers lärandemiljöer. Analys av samstämmighet mellan svenska styrdokument och den internationella studien TALIS* publicerades juni 2014.

OECD PISA 2012 och 2015

PISA studerar 15-åringars kompetens inom områdena läskunnighet, matematik och naturvetenskap. Skolverket representerar Sverige i PISA Governing Board och har under 2014 även valts in i PISA Strategic Development Group. PISA genomförs vart tredje år och Sverige har deltagit sedan första gången undersökningen genomfördes år 2000.

Resultaten från PISA 2012, då matematik var huvudämne, presenterades 2013. Under 2014 har den del av PISA 2012 som avsåg problemlösning presenterats i rapporten *PISA 2012. Digital problemlösningsförmåga hos 15-åringar i ett internationellt perspektiv*.

Under 2014 har förstudien inför PISA 2015 genomförts. Studien har naturvetenskap som huvudämne.

IEA TIMSS 2015

TIMSS är en studie av kunskaper i matematik och naturvetenskap i årskurserna 4 och 8. Studien genomförs vart fjärde år sedan 2003. Under 2014 har Skolverket deltagit i internationella möten, genomfört förstudien samt planerat och förberett för 2015 års huvudstudie i Sverige.

IEA TIMSS Advanced 2015

TIMSS Advanced undersöker gymnasieelevers kunskaper i avancerad matematik och fysik. Den riktar sig till elever som går tredje året på naturvetenskapsprogram-

met och teknikprogrammet. Studien belyser förändring över tid och jämförelser kommer att kunna göras med 2008 och 1995. Under 2014 har Skolverket deltagit i internationella möten, genomfört förstudien samt planerat och förberett för huvudstudien i Sverige.

IEA PIRLS 2016

PIRLS studerar läskunnighet i årskurs 4. Sedan 2001 har studien genomförts vart femte år. Under 2014 har Skolverket deltagit i internationella möten och förberett genomförandet av förstudien i Sverige. Nytt i PIRLS 2016 är ePIRLS, en tilläggsmodul som avser digital läsning. Skolverket har av ekonomiska skäl inte kunnat delta i utprovningen av den.

IEA ICCS 2016

ICCS är en studie om demokrati- och samhällsfrågor. Studien vänder sig till grundskoleelever i årskurs 8. Syftet är att undersöka hur väl ungdomar i olika länder förbereds för att delta som medborgare i både det lokala, nationella och globala samhället. Jämförelser kommer att kunna göras med ICCS 2009 samt studiens föregångare CIVED 1999/2000. Under 2014 har Skolverket deltagit i internationella möten och förberett och genomfört förstudien i Sverige.

Internationella språkstudier

Skolverket har under 2014 haft Regeringens uppdrag att representera Sverige i arbetet med internationella språkstudier.

EU avser inte att driva någon ny språkstudie där elevers kunskaper bedöms. Där emot kommer de under 2015 att arbeta med flerspråkighet i samarbete med medlemsländerna. Arbetsformerna är ännu inte klara.

Enligt information given på mötet för IEA:s General Assembly har länderna hittills inte i tillräcklig utsträckning visat intresse för English Teaching and Learning Study (ETLS) för att den ska genomföras.

Samverkan om Creative Assessment Alliance

Skolverket har under 2014 haft i uppdrag från Regeringen att samverka med Sveriges Kommuner och Landsting i projektet Creative Assessment Alliance (U2014/1406/S). Samverkan under året har inneburit ett initialt möte.

Styrning

Skolverket har enligt sin instruktion ett ansvar för att utforma styrdokument som är tydliga och kan förstås av berörda målgrupper för att bidra till en likvärdig bedömning och ökad måluppfyllelse. I uppdraget ligger att se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Redovisningen av verksamheten är uppdelad i avsnitten Styrdokument och Nationellt provsystem.

I kapitlet Styrning redovisas vissa av uppdragen inom området yrkesutbildning och skola-arbetsliv.

Här redovisas även försöksverksamheterna med spetsutbildningar och Skolverkets handläggande verksamhet avseende lokalt tillval i grundskolan samt särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan i ett särskilt avsnitt.

Utveckling av styrdokument

Grundskolan

Förslag till stadiindelad timplan

Skolverket fick den 15 maj 2014 i uppdrag att ta fram förslag till stadiindelad timplan för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Den 2 oktober 2014 inkom tilläggsuppdrag som berörde undervisningstiden för ämnet idrott och hälsa samt elevens val.

Utgångspunkter i arbetet med att ta fram ett förslag till stadiindelad timplan har dels varit de antaganden om undervisningstid som ligger till grund för konstruktionen av kunskapskraven², dels Skolverkets insamlade statistik över fördelningen av planerad undervisningstid mellan årskurser och per ämne. Skolverkets statistik är insamlad på skolenhetsnivå 2011, 2012 respektive 2013. Hänsyn har även tagits till skoldagens längd för elever i olika åldrar. I arbetet har också lärarutbildningarnas utformning samt statistik över lärarbehörighet för olika ämnen och årskurser beaktats.

Utöver detta har en enkätundersökning genomförts, där huvudmän och rektorer fått möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till stadiindelad timplan. Förslaget har även diskuterats med rektorer för att pröva rimligheten vid schemaläggning av undervisningen och tjänstefördelning för lärarna.

Vidare har ett externt samråd ägt rum med andra skolmyndigheter, Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund samt lärares och skolledares

---

² Skolverkets delredovisning av Uppdrag (U2009/312/S) att utarbeta nya kursplaner och kunskapskrav för grundskolan och motsvarande skolformer m.m. Dnr 2008:00741.

fackliga organisationer³. Dessa har även erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på det slutgiltiga förslaget i ett remissförfarande.

Förslaget till stadieindelad timplan för grundskolan redovisades till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) den 26 november 2014 (dnr 2014:574).

Förslag till stadieindelade timplaner för grundsärskola, specialskolan och same-skolan kommer att lämnas efter det att riksdagen fastställt en stadieindelad timplan för grundskolan.

Kursplaner i de nationella minoritetsspråken

Uppdraget, som inkom den 16 september 2014, omfattar att ta fram förslag till kursplaner för grundskolan och grundsärskolan i ämnet modersmål för de nationella minoritetsspråken som första och andra språk samt utarbeta kunskapskrav för betygsstegen A, C och E för var och en av dessa kursplaner. Syftet med att utarbeta kursplaner i de nationella minoritetsspråken är att skapa en enhetlig reglering av undervisningen för elever som tillhör de nationella minoriteterna.

Samråd har skett med företrädare för de nationella minoriteterna. Arbetsgrupper och referensgrupper som utarbetat förslag till respektive kursplan har varit sammansatta av verksamma lärare och experter inom respektive språkområde. Samråd med skolmyndigheter och Statens institutionsstyrelse kommer att hållas när ett fullständigt förslag till kursplan finns.

Konstruktionen av kursplanerna och kunskapskraven har utgått från de principer som togs fram inom ramen för uppdraget att utarbeta nya kursplaner och kunskapskrav för grundskolan och motsvarande skolformer⁴. Kunskapskraven utgår från de antaganden om undervisningstid som ligger till grund för nuvarande kunskapskrav för ämnet modersmål i grundskolan och grundsärskolan.

I arbetsprocessen har ett ställningstagande gjorts, vad gäller konstruktionen av kunskapskraven för andraspråk. Konstruktionen av dessa följer kunskapskraven i moderna språk, vilka har sitt ursprung i GERS-modellen. Kunskapskraven för andraspråk i kursplanen för respektive minoritetsspråk kommer då att i årskurs 6 motsvara steg 1 i GERS-modellen och i årskurs 9 steg 2. En konsekvens av denna avvikelse är att en revidering av kunskapskraven i samiska som andraspråk bör göras.

Arbetsgrupperna för respektive minoritetsspråk, finska, romani chib, meänkieli och jiddisch har tagit fram och bearbetat förslag på kursplaner och kunskapskrav samt tagit in synpunkter från respektive referensgrupper. En övergripande referensgrupp med företrädare för de nationella minoriteterna samt språkforskare har getts möjlighet att ge synpunkter på utkastet.

Uppföljning av utökad undervisningstid i matematik

Skolverket har i uppdrag att följa upp genomförandet av reformen om utökad undervisningstid i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer. Reformen omfattar 120 timmars utökad undervisningstid i matematik i de obligatoriska skolformerna. Syftet är att stärka elevernas kunskaper i matematik. I anslutning till

---

³ Samråd har genomförts med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolinspektionen, Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund samt Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund och Sveriges Skolledarförbund.

⁴ Enligt redovisning av uppdrag U2009/312/S (dnr 2008:741)

reformen fick Skolverket i uppdrag att föreslå hur den utökade tiden skulle fördelas⁵. Uppföljningen har genomförts med hjälp av Skolverkets insamlade statistik samt genom en enkät till huvudmän och rektorer. Den utökade undervisningstiden infördes med början hösten 2013. Skolverkets statistik ger en indikation på att huvuddelen av den utökade tiden har lagts i årskurserna 1 – 3.

Tabell 9: Undervisningstid i matematik per årskurs i grundskolan. Skolverkets statistik.

Läsår	åk 1	åk 2	åk 3	åk 4	åk 5	åk 6	åk 7	åk 8	åk 9	SUMMA
2011/12	101	105	107	108	110	107	95	95	95	923
012/13	102	107	108	111	113	108	98	96	98	941
2013/14	131	136	137	114	114	108	101	101	101	1043

Enkäten visar att i stort sett alla som har svarat på enkäten har genomfört reformen, liksom samtliga skolor inom sameskolan och specialskolan. Inom grundsärskolan anger något mer än hälften av de svarande att reformen är genomförd fullt ut.

Liksom Skolverkets statistik indikerar har enligt enkätsvaren huvuddelen av den utökade undervisningstiden förlagts till årskurserna 1-3. Som motiv till detta anger både huvudmän och rektorer främst att de följt Skolverkets rekommendationer och vill ge eleverna möjlighet att bygga en grund för fortsatt kunskapsutveckling. Inom sameskolan har man valt att fördela den utökade undervisningstiden jämnt över samtliga årskurser 1-6.

I enkäten anger huvuddelen av de svarande att utökningen av undervisningstiden i matematik inte påverkat fördelningen av undervisningstid i något annat ämne. I några fall har tid omfördelats mellan årskurser och stadier, men det är svårt att urskilja något entydigt mönster i hur dessa förändringar ser ut. En majoritet av rektorerna anger att elevernas skoldag förlängts något med anledning av den utökade undervisningstiden. Bland de som uppger att skoldagen inte förlängts svarar en stor del att elevernas skoldag i stället komprimerats med kortare raster.

Genomförandet av reformen har inte inneburit några större problem för verksamheterna. Bland de rektorer som upplevt någon svårighet är den vanligaste orsaken att de saknat ekonomisk kompensation för den utökade undervisningstiden. Något mindre än hälften av huvudmännen i grundskola/grundsärskola, samt huvudmannen för sameskolan respektive specialskolan, uppger att rektorerna kompenenserats ekonomiskt. Drygt hälften av rektorerna har genomfört utökningen utan personalförändringar. Majoriteten av de övriga har klarat förändringen genom att omorganisera befintlig personal eller genom att nyrekrytera.

Samtidigt som den utökade undervisningstiden i matematik införts genomförs många andra satsningar på matematikämnet, såväl nationella som lokala. 85 procent av huvudmännen och 83 procent av rektorerna beskriver andra pågående utvecklingsinsatser i enkäten. Det vanligaste är kompetensutvecklingssatsningar, där deltagande i Matematiklyftet är den i särklass vanligaste insatsen.

⁵ Skolverkets rapport 378:2012, *Utökad undervisningstid i matematik, Hur en ökning av undervisningstiden kan användas för att stärka elevernas matematikkunskaper*

Majoriteten av rektorerna anser att det är för tidigt att avgöra om den utökade undervisningstiden i matematik har någon effekt på elevernas kunskapsutveckling i ämnet. Det kan vara intressant att följa denna fråga över tid, samtidigt som de många samtidiga insatserna av annat slag gör det svårt att isolera effekten av just den utökade undervisningstiden.

Gymnasieskolan

Efter uppdrag från regeringen gällande grundläggande högskolebehörighet på samtliga yrkesprogram samt yttranden från branscher och skolor har förändringar i programfördjupningen gjorts i några programstrukturer samt smärre justeringar i några ämnesplaner.

Under 2014 har Skolverket fastställt sju nya kurser i kinesiska inom ramen för ämnet moderna språk, som en del av det regeringsuppdrag som rör kinesiskan i grund- och gymnasieskola och som kom i december 2012.

Skolverket har utifrån ”Uppdrag om översyn av föreskrifter om relevanta yrkeskunskaper” (U2014/2220/GV) tagit fram föreskrifter om 25 nya ämnesplaner i gymnasieskolan och föreskrifter om 2 nya ämnesplaner i gymnasiesärskolan. Med anledning av detta har Skolverket ändrat föreskrifterna i 10 programstrukturer. Arbetet har genomförts i samverkan med Universitets- och högskolerådet och i samråd med Malmö Högskola med anledning av myndigheternas översyn av föreskrifter gällande relevanta yrkeskunskaper enligt uppdraget. (SKOLFS 2012:4 och UHRFS 2013:4)

Vuxenutbildningen

Inom komvux på grundläggande nivå har Skolverket påbörjat en översyn av kursplanerna för de fyra, till verksamhetspöäng, mest omfattande kurserna.

Implementering av styrdokument

Insatser inom förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Allmänna råd för förskolan

I arbetet med att implementera nya allmänna råd för förskolan har Skolverket under 2014 hållit dialogkonferenser för personer på kommunal förvaltningsnivå med ansvar för förskolan och förskolans utveckling. En informationskonferens hölls även för huvudmän och förskolechefer för fristående förskolor.

Skolverket har vid konferenserna fått mycket värdefull information från företrädare för kommuner och fristående förskolor. Bland annat framkom att Skolverkets stödmaterial värdesätts högt och används i stor utsträckning. Många uppgav att kommunerna får verktyg av Skolverket som är ovärderliga och en stor styrka. Av utvärderingsenkäterna framkom att kommunerna har behov av stöd från Skolverket främst gällande det systematiska kvalitetsarbetet, arbetet med barnkonsekvensanalyser samt verktyg för att bedöma lämpliga storlekar på barngrupper utifrån andra kriterier än antalet barn i gruppen.

Som en del i implementeringen av allmänna råd om förskolan påbörjades under våren 2014 arbetet med att ta fram ett webbaserat stödmaterial riktat till huvudmän för förskola och förskolechefer med fokus på arbetet med barnkonsekvensanalyser och barngruppernas storlek.

I juni 2014 fick Skolverket i uppdrag att ta fram ett stödmaterial som förtydligar kvalitetsindikatorer med fokus på barngruppernas storlek och sammansättning samt personaltäthet. Skolverkets egeninitierade projekt med ett webbaserat stödmaterial riktat till huvudmän för förskolan och förskolechefer övergick således i detta regeringsuppdrag.

För arbetet har avtal tecknats med Göteborgs universitet som har i uppdrag att bidra med underlag till Skolverkets texter angående den forskning de bedriver om barngruppers betydelse för den pedagogiska miljön. Samverkan har skett med Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten och samråd har hållits med representanter från arbetsgivarorganisationer och fackförbund⁶ samt med representanter från Barnombudsmannen för att diskutera de texter som Skolverket tagit fram.

Under hösten 2014 har ett intensivt arbete pågått med att framställa texter till det webbaserade stöd materialet. Texterna består dels av utdrag från skollagen och förskolans läroplan, dels av Skolverkets egna befintliga texter från Allmänna råd och olika stödmaterial. Utöver det finns det länkar till FN:s barnkonvention och Barnombudsmannens faktablad om barnkonsekvensanalyser. Ett analysverktyg kopplat till texterna kommer att bestå av en självskattning och frågeställningar som stöd för det egna analysarbetet. Arbetet kommer att fortsätta under våren 2015.

Stödmaterial om förskoleklassens uppdrag, innehåll och kvalitet

Skolverket har bedömt att förskoleklassens uppdrag behöver tydliggöras och stärkas och har därför utarbetat ett stödmaterial för att ge rektorer och lärare i förskoleklassen stöd i arbetet med att utforma och genomföra verksamheten utifrån nationella mål och riktlinjer. Materialet har distribuerats till alla skolor med förskoleklasser. Materialet har kompletterats med en informationsbroschyr riktad till ansvariga huvudmän i syfte att belysa förskoleklassens uppdrag. Skolverket har också medverkat vid konferenser och seminarier runt om i landet där tjänstemän med ansvar för förskoleklassens utveckling, rektorer, lärare, lärarutbildare och lärarstuderanter tagit del av informationen om förskoleklassens uppdrag och om stöd materialet. Ytterligare seminarier är inplanerade för våren 2015.

Allmänna råd för fritidshem

Skolverkets allmänna råd och kommentarer om kvalitet i fritidshem har under året reviderats så att de överensstämmer med nuvarande bestämmelser i skollag och läroplaner. Syftet har varit att ge stöd i tillämpningen av bestämmelser som rör utvecklingsområden vilka identifierats vid utvärderingar och granskningar av verksamheten i fritidshemmet. De reviderade allmänna råden distribuerades till samtliga grundskolor med årskurserna 1-6 i samband med skolstart höstterminen 2014.

Under hösten 2014 har ett genomgripande implementeringsarbete genomförts i syfte att höja kvaliteten i fritidshemmet. Skolverket har medverkat vid konferenser under hösten i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting, lärosäten och regionala nätverk. Målgruppen har varit huvudmän, rektorer och andra med motsvarande ledningsansvar, samt verksam personal i fritidshemmet. De allmänna rå-

---

⁶ Almega, KFO, FSO, Sefif, Sveriges fristående förskolor, Friskolornas Riksförbund, Sveriges Kommuner och Landsting och Lärarförbundet

den har tagits emot väl. Utvärderingar från konferenserna visar att en överväldigande majoritet anser att de nya råden har förtydligat fritidshemmets uppdrag.

Insatser inom de obligatoriska skolformerna

Kommentarmaterial i kinesiska

Den 1 juli 2014 trädde nya kursplaner i moderna språk för grundskolan i kraft. De reviderade kursplanerna med tillhörande kunskapskrav kompletterades med centralt innehåll och kunskapskrav i kinesiska inom ramen för elevens val och språkval. Under 2014 har Skolverket tagit fram kommentarmaterial till den del av kursplanen i moderna språk som rör kinesiska.

Stödmaterial för utvecklingen av ämnet idrott och hälsa

Regeringen beslutade den 27 oktober 2011 (U2011/5948/S) att ge Skolverket i uppdrag att erbjuda utbildningsinsatser för lärare samt vid behov utveckla material för att stödja utvecklingen av ämnet idrott och hälsa i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet den 12 mars 2014 och i slutrapporten ingick en utvärdering av insatserna. Inom ramen för uppdraget påbörjades i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten ett stödmaterial i form av en film som publicerades i början av höstterminen 2014. Filmens syfte är att vara ett stöd för lärare att planera och genomföra undervisningen i idrott och hälsa så att alla elever kan vara delaktiga, även elever med funktionsnedsättning. Under hösten har Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten tillsammans med lärarutbildningar genomfört seminarier för lärarutbildare, lärarstudenter och aktiva lärare i syfte att informera och samtala om filmen. Ytterligare seminarier är planerade till våren 2015.

Insatser inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Skolverket har tagit fram och publicerat ett kommentarmaterial till moderna språk – kinesiska. Bedömningsstöd för idrott- och hälsa, historia och samhällskunskap har också publicerats under året.

Informationsfilmer för gymnasiesärskolans nio nationella program och för de individuella programmen har tagits fram och publicerats på Skolverkets hemsida. Skolverket har arrangerat konferenser för studie- och yrkesvägledare och aplansvariga inom gymnasiesärskolan och särvox. Programmet vid konferenserna har primärt berört samverkan mellan skola och arbetsliv, olika exempel på samverkansformer samt goda exempel på kvalitetsutveckling av det arbetsplatsförlagda lärandet.

Skolverket har medverkat vid nationella konferenser som berört gymnasiesärskolan och gymnasieskolan. Skolverket har också medverkat på kompetensutvecklingsdagar, till exempel länsstudiedagar, samt vid nätverksträffar kopplade till gymnasieskolans program och informerat om programmen och ämnen. Det har bl.a. avsett ämnet specialidrott i gymnasieskolan men också mer generellt om till exempel gymnasiearbetet i syfte att inhämta underlag för att utveckla och revidera det stödmaterial som redan finns.

Arbetet med programreferensskolor har fortsatt under året med besök på skolorna. Skolverket avslutar 2014 treårsperioden med nuvarande programreferensskolor och har utarbetat en modell för vidare kontakter med referensskolor från och

med 2015. Arbetet med programreferensskolor har gett Skolverket viktig input i arbetet med styrdokument och stödmaterial och till exempel föranlett att Skolverket ser behov av att ytterligare stödja arbetet med gymnasiearbetet. Arbetet med referensskolor är egeninitierat och har syftat till att följa skolornas arbete med de reformerade programmen och få synpunkter på Skolverkets stöd till skolorna från såväl elever och lärare som studie- och yrkesvägledare och rektorer.

Implementeringen av styrdokumentet för den nya gymnasieskolan sker också i de olika uppdrag som avser gymnasieskolan och då utifrån uppdragets perspektiv. Det gäller till exempel uppdragen avseende yrkesintroduktion, handledarutbildningen och lärlingscentrum.

Insatser inom vuxenutbildningen

Skolverket genomför årligen dialogträffar i cirka 25 regioner då ansvariga för vuxenutbildningen, huvudmän, arbetsförmedlingen samt representanter från det regionala arbetslivet bjuds in. Tillsammans täcker dessa regioner in landets samtliga kommuner. Regionerna är valda av verksamheterna utifrån hur man samarbetar inom vuxenutbildningarna när det gäller statsbidraget för yrkesvux och lärlingsvux.

Ett av syftena med dialogträffarna är att följa utvecklingen inom vuxenutbildningens skolformer. De fungerar som ett starkt stöd för implementeringen av styrdokumentet och syftar till att bidra till en utveckling av vuxenutbildningen.

För att implementera styrdokumentet samt utveckla stöd till verksamheterna har kompetensutvecklingsinsatser för vuxenutbildningens lärare inom no-ämnen genomförts i samverkan med nationella resurscentra i biologi och bioteknik, fysik och kemi. De nationella resurscentra har även som ett led i denna insats påbörjat framtagandet av en webbresurs för att stödja lärare inom komvux och särvux att utveckla sin undervisning i dessa ämnen.

För att förstärka implementeringen av styrdokumentet samt för att stödja en förbättrad samt likvärdig undervisning har Skolverket genomfört lärarträffar över landet kring bedömning och betygssättning inom vuxenutbildningen i samband med lanseringen av webbkursen i bedömning och betygssättning⁷ som även anpassats för vuxenutbildningen.

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

För att stödja lärarna i att få en ökad förståelse för samt djupare kunskap om hur kursplanen kan bilda underlag för planering och genomförande av undervisningen inom komvux på grundläggande nivå har tolv diskussionsunderlag publicerats. Läroplanen och samtliga kursplaner har översatts till engelska för att möta behov som finns bland vuxenutbildningens målgrupper.

Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Lärare inom komvux på gymnasial nivå ska använda sig av nationella prov inför betygssättning⁸. Sedan den 1 april 2014 är det dessutom obligatoriskt för eleverna

---

⁷ Se vidare under bedömningsstöd

⁸ Svenska kurserna 1 och 3 eller svenska som andraspråk kurserna 1 och 3, engelska kurserna 5 och 6 och matematik kurserna 1-4. 4 kap. 10 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

att delta i alla delar av proven. Skolverket har tagit fram föreskrifter (SKOLFS 2014:177) som anger att kursproven får användas i ett år från första dagen för genomförande.

Särskild utbildning för vuxna

Under våren 2014 genomförde Skolverket dialogkonferenser på ett antal orter kring särskild utbildning för vuxna för att följa genomförandet av reformen 2012/2013. Under dialogkonferenserna deltog sammanlagt 200 personer varav 126 var lärare.

Under hösten 2014 har konferenser ägt rum kring studie- och yrkesvägledning inom gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna. Totalt antal deltagare på dessa var 276 personer. Efter konferensserien hölls ett webinarium på samma tema för dem som inte hade möjlighet att närvara på konferenserna. Inför konferenserna publicerades ett informationsmaterial "Studie- och yrkesvägledning inom gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna".

Under 2014 har Skolverket medverkat vid Lärvox-pedagogernas rikskonferens i Skellefteå och medverkat med egna seminarier vid Särskolans Rikskonferens i Borlänge.

Utbildning i svenska för invandrare

Under 2014 har Skolverket arrangerat mötesplatser samt ett webinarium med fokus på att höja kvaliteten, öka flexibiliteten och öka individanpassningen i utbildningen för verksamma inom sfi. På mötesplatserna prioriterades tid för erfarenhetsutbyte mellan anordnare av sfi. Fokus fanns även på områdena systematiskt kvalitetsarbete inklusive BRUK, studie- och yrkesvägledning samt bedömning och betygssättning i form av föreläsningar.

Skolverket har tagit fram ett material om betyg inom utbildning i sfi som kompletterar de övriga insatser inom bedömning som Skolverket genomfört under år 2014. Under året har Skolverket fortsatt bevaka utvecklingen inom skolformen, hur läroplan och kursplanen används i praktiken samt vilka utmaningar verksamheterna möter. Detta har gjorts genom verksamhetsbesök, deltagande i konferenser och andra möten med de som arbetar inom skolformen. Skolverket arbetar utifrån detta kontinuerligt med att förtydliga den information som myndigheten tillhandahåller.

Skolverket har under året tagit fram ett stödmaterial om kartläggning av eleven inom sfi. Materialet kommer att publiceras i början av år 2015.

Vissa skolformsövergripande insatser

Det implementeringsarbete som påbörjades under 2013 med anledning av att de allmänna råden Mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan reviderades har fortsatt under 2014. Uppdraget har under året samordnats med uppdraget om att genomföra riktade informationsinsatser gentemot huvudmännen för att säkerställa rättssäkerheten vid mottagandet av elever i grund och gymnasiesärskolan.

Under hösten 2014 har dialogkonferenser genomförts för att informera om bestämelseerna kring mottagande i grund- och gymnasiesärskolan. Målgruppen har varit de personer som fattar beslut om mottagande i varje kommun och personal inom elevhälsan. Sammanlagt har Skolverket mött 437 representanter från 189 kommuner. Vid samtliga konferenser har Specialpedagogiska skolmyndigheten informerat om det stöd som myndigheten kan ge. Samtliga konferenser har utvärderats och därigenom gett Skolverket ett bra underlag för framtida arbete.

Skolverket har även tagit fram en PM som tydliggör kommunernas skyldighet att informera om vilken instans inom kommunen som ska ta emot ansökningar om omprövning av beslut om mottagande i grund- och gymnasiesärskolan. Promemorian finns att ladda ner från Skolverkets webb.

Vidare har Skolverket tagit fram en informationsbroschyr, *Grundsärskolan är till för ditt barn*, som även översatts till arabiska, engelska, somaliska, thai och dari. Broschyren är tänkt att kunna delas ut till vårdnadshavare när frågan om skolformen grundsärskola väcks.

Skolverket har även tagit fram två stödmaterial. Materialet *Integrerade elever* är tänkt att användas som underlag för pedagogiska samtal med syfte att utveckla undervisningen i klasser och grupper där integrerade elever deltar. Syftet med materialet *Kunskapsbedömning i träningsskolan* är att stödja en utveckling i träningsskolan mot ett ökat fokus på kunskapsinhämtande. Båda dessa material kommer att finnas tillgängliga på Skolverkets webbplats och vara möjliga att beställa.

Under första halvåret 2014 reviderades de allmänna råden för *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. De allmänna råden skickades ut till samtliga skolor vid höstterminens början. Därutöver har ett stödmaterial som bygger på råden, *Stödinsatser i utbildningen*, tagits fram, vilket även kommer att skickas ut till samtliga skolor.

Det omfattande implementeringsarbetet, som ska fortsätta hela 2015, har inletts med konferenser för rektorer och implementeringsansvariga på varje skolenhet. Sammanlagt har Skolverket mött 6 250 representanter för skolorna, varav 1 537 rektorer från 241 kommuner. För att nå alla huvudmän har en film tagits fram, *Skolans arbete med stödinsatser - Huvudmannens ansvar*. Filmen beskriver lagändringen, huvuddragen i de allmänna råden och huvudmannens ansvar samt informerar om Skolverkets implementeringsinsatser. Filmen finns på Skolverkets webbplats och information sprids via olika interna och externa kanaler.

En broschyr till vårdnadshavare har tagits fram. Broschyren är tänkt att kunna delas ut som information till vårdnadshavare när deras barn är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Broschyren kommer att översättas till arabiska, engelska, somaliska, thai och dari.

Vidare har överenskommelser upprättats med sex lärosäten om att anordna kurser om extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Kurserna riktar sig till den person som rektor beslutat ska ansvara för implementeringen av de allmänna råden på skolenheten.

Därutöver har Skolverket påbörjat ett arbete med att ta fram ett studiepaket som syftar till att ge en fördjupad kunskap om innehållet i de allmänna råden och hur arbetet i den egna verksamheten kan bedrivas i förhållande till detta. Studiepaketet, som kommer att finnas tillgängligt på Skolverkets webbplats, vänder sig till rektorer, elevhälsans personal, lärare och annan skolpersonal. Materialet är tänkt att användas som stöd för diskussioner och reflektioner för att identifiera utvecklingsområden på den egna skolenheten.

Det nationella provsystemet

Antalet nationella prov som Skolverket ansvarar för att utveckla och distribuera har de senaste åren successivt ökat. I årskurs 3 genomför eleverna nu nationella prov i

matematik och svenska/svenska som andraspråk. I årskurs 6 och 9 genomför eleverna nationella prov i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Eleverna genomför också nationellt prov i något av SO-ämnena (geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap) samt i något av NO-ämnena (fysik, kemi eller biologi). I gymnasieskolan genomför eleverna prov i vissa kurser i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Vilka prov eleven genomför varierar beroende på vilket program eleven läser. Inom komvux på gymnasial nivå genomförs nationella prov i vissa kurser i engelska, matematik och svenska/svenska. Även inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) genomför eleverna nationella slutprov.

Nationella prov

Förändring i föreskrifter om nationella prov för läsåret 2015/2016

Skolverket har i november 2014 beslutat om förändringar i föreskrifterna om nationella prov. Där anges att delprov i ämnesprov i grundskolan, specialskolan och sameskolan ska genomföras under den tidsperiod som anges i lärarinformationen för delprovet, och att denna tidsperiod även kan omfatta höstterminen. Skolverket har här använt sig av bemyndiganden i skolförordningen för att föreskriva om att nationella prov – i dessa tre skolformer – även får genomföras vid andra tider än i slutet av årskursen.

Föreskrifterna trädde i kraft den 15 januari 2015, vilket innebär att det från höstterminen 2015 kan bli aktuellt för eleverna att genomföra delprov i nationella ämnesprov under höstterminen.

Tryck och distribution av nationella prov

Från och med den 1 juli 2014 gäller ett nytt avtal för tryck och hantering av nationella prov med en ny leverantör. Arbetet under senare delen av våren samt hösten har präglats av noggranna förberedelser för att skolorna ska kunna beställa nationella prov och bedömningsstöd enligt rutiner som är välkända.

Införandet av begreppet skolenheter har inneburit kontinuerliga omorganisationer främst för grundskolor. Detta har påverkat beställningarna av nationella prov och krävt ombeställningar för att proven ska kunna levereras i rätt ämne, mängd och till rätt mottagare när det gäller natur- och samhällsorienterande ämnen.

Ämnesprov

I grundskolan genomförs nationella prov i årskurs 3 i matematik och svenska/svenska som andraspråk. I årskurs 6 och 9 genomför eleverna nationella prov i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Eleverna genomför också nationellt prov i något av SO-ämnena (geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap) samt i något av NO-ämnena (fysik, kemi eller biologi). Antalet beställda prov 2013/14 var 1 316 747.

Kursprov

I gymnasieskolan genomför eleverna prov i vissa kurser i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Vilka prov eleven genomför varierar beroende på vilket program eleven läser. Inom komvux på gymnasial nivå genomförs nationella prov i vissa kurser i engelska, matematik och svenska/svenska.

I och med att de nationella proven blivit obligatoriska inom komvux så har an-

passningar gjorts för att öka flexibiliteten för genomförande och beställningar av nationella prov. Beställning av nationella prov kan ske kontinuerligt under året. Komvux kommer framöver ha tre olika kursprov att välja på. Hösten 2014 var första gången det fanns specifika kursprov för komvux. Därutöver kan skolformen använda två kursprov som även gymnasieskolan använder. Inom komvux har användningstid införts för kursprov.

Antalet beställda elevmaterial i gymnasieskolan och komvux läsåret 2013/14 var 721 800. Gymnasieskolor beställde nationella prov i högre utsträckning på våren 2014 jämfört med tidigare läsår.

Skolverket publicerar årligen 31 nationella kursprov i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Det stora antalet kursprov beror på de spårindelade matematikkurserna samt behovet av att publicera prov inför kursavslut vilket inom gymnasieskolan innebär att varje kurs har två kursprov per år.

Skolverket har tagit emot synpunkter om organisatoriska svårigheter för utbildningsanordnarna i och med obligatoriet inom komvux. Myndigheten har också fått signaler om att det förekommer olika typer av fusk och att vissa utbildningsanordnare överför de nationella proven till digital form och genomför dem på distans, trots att detta är emot regelverket. Skolverket kontaktar i dessa fall direkt de berörda utbildningsanordnarna. Det pågår också ett kontinuerligt arbete med att förbättra säkerheten i de nationella proven bl.a. avseende hur och när de distribueras.

Nationella slutprov i utbildning i svenska för invandrare

Inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) genomför eleverna nationella slutprov. I utbildning i sfi tillhandahålls bedömningsstöd för muntlig produktion och interaktion för kurs B, C och D samt nationellt slutprov för kurs B, C och D.

Skolverket har under 2014 utkommit med två nationella slutprov per kurs i sfi, för kurserna B, C och D.

Lärarnas uppfattning om proven

Skolverket har under året publicerat en rapport "Så tycker lärarna om de nationella proven 2013" (Rapport 404). Syftet med rapporten var att ge en samlad bild av lärares uppfattningar om de nationella proven. Rapporten omfattar sammanlagt fler än 22 000 insända lärarenkäter från alla nationella prov i grundskolan och på gymnasial nivå.

Den samlade bilden av enkäterna är att lärarna har en övervägande positiv syn på de nationella proven. Resultaten visar att proven är uppskattade och användbara och ger ett gott stöd vid bedömning och betygssättning. Innehåll och form i proven överensstämmer till stor del med lärares syn på hur kurs- eller ämnesplaner ska tolkas och vilka krav som bör ställas på elevernas kunskaper. Lärares undervisning och de nationella proven anses i stort ha samma inriktning. Fler än hälften av lärarna anger att eleverna i huvudsak haft en positiv inställning till provet eller att elever ofta har en nyanserad uppfattning om proven. Lärarna framför även negativ kritik, framför allt att det tar tid att genomföra och bedöma proven.

Som underlag till analysen har Skolverket bidragit med sammanställningar av svar från de enkäter till proven som lärare besvarar efter genomfört prov och skickar in till de lärosäten som på Skolverkets uppdrag utvecklar och konstruerar proven. Ett annat underlag till analysen är de frågor och synpunkter som inkommit till Skolverket om förhållandet mellan provbetyg och terminsbetyg från lärare som för första

gången ställs inför att sätta betyg och att genomföra nationella prov i årskurs 6 med ett provbetyg.

Den årliga uppföljningen av lärares synpunkter på proven görs, på uppdrag av Skolverket, av de lärosäten som utvecklar ämnes- och kursproven. Denna uppföljning sker utifrån lärosätenas behov av uppföljning inför förbättringar och kvalitets-säkring av de nationella proven. För att få en regelbunden och samlad bild av lära-res synpunkter på de nationella proven kommer lärarenkäterna framgent innehålla en gemensam del med samma frågor till alla lärare oavsett vilka nationellt prov lära-ren genomför. Syftet med detta är, förutom samordning, att kvalitetssäkra de upp-följningar som Skolverket ansvarar för. Analyser av lärarnas svar på de gemen-samma frågorna kommer också att kunna användas för att ge fylligare beskrivning-ar och förklaringar vid publicering av resultaten på de nationella proven.

Insatser för att kvalitetssäkra de nationella proven

Skolverkets sammanfattande bedömning är att de nationella provens kvalitet har ökat och kommer att fortsatt öka genom de genomförda och pågående insatserna. Regeringsuppdraget har dock genomförts samtidigt med införandet av nya nation-ella prov och implementeringen av stora skolreformer vilket försvårat många av de insatser som planerats och genomförts.

Regeringsuppdraget att kvalitetssäkra de nationella proven slutredovisades den 16 juni 2014 (2011:1242) och delredovisades 2012. Av redovisningen framgår att Skol-verket har genomfört breda insatser för kvalitetssäkring av nationella prov. Kvalitetssäkringen rör centrala frågor om likvärdighet, betygsstöd och resultatupp-följning och kan brytas ner i:

- jämförbarhet av provresultat över tid,
- standardisering av information och genomförande,
- kompetensutveckling, samt
- resultatredovisning.

I redovisningen förordar Skolverket att kvalitetssäkringsarbetet ska ses långsiktigt och inte som en punktinsats som avslutas i samband med avrapportering av upp-draget.

I redovisningen konstaterar Skolverket att de nationella provens styrande funkt-ion och betygsstödjande syfte står i viss konflikt med att också vara ett trendmät-ande instrument av internationell standard. Men även om de nationella proven inte fullt ut kan användas för trendmätning så är det naturligtvis av stor vikt att de na-tionella proven ändå görs så jämförbara över tid som möjligt, givet att provens bredd i form och innehåll ändå får kvarstå.

För att på ett säkert sätt kunna följa kunskapsutvecklingen på nationell nivå från år till år kan ett särskilt system för nationell utvärdering skapas. I Skolverkets delre-dovisning 2012 konstaterar Skolverket också att om kunskapsutvecklingen inom olika kunskapsområden med stor säkerhet ska kunna följas över tid är det motive-rat att undersöka möjligheten att ta fram ett särskilt mätinstrument för just det änd-amålet. Ett sådant system tar tid och kräver resurser att förbereda och införa. Om regeringen går vidare med planerna på en digitalisering av de nationella proven bör detta arbete ske samtidigt.

Provansvariga vid Skolverket och projektledare för Skolinspektionens uppdrag om viss central rättning av nationella prov har samverkat kring uppdraget. Skolverket har bidragit med synpunkter på vad som kan samlas in för central rättning, bidragit med lösning kring beställning och distribution av de nationella proven samt insamling av resultat, för att underlätta uppdragets utförande.

Bedömningsstöd

Nya bedömningsstöd

Ett flertal bedömningsstöd i naturvetenskap och teknik för årskurs 1-9 har utvecklats under året. Arbetet har skett i nära samarbete med naturvetenskap- och tekniksatsningen där behov av bedömningsstöd i naturvetenskap och teknik har identifierats. Bedömningsstöd i historia (årskurs 6 och 9) och samhällskunskap (årskurs 9) har publicerats under året.

Skolverket har i samråd med Karlstads universitet tagit fram en webbaserad utbildning i bedömning och betygssättning som riktar sig till lärare och rektorer i grundskolans årskurs 7-9 samt gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Denna kurs har aktualiserats då 2013 års webbaserade utbildning för årskurs 4-6 i grundskolan uppskattats.

Hösten 2013 fick Skolverket i uppdrag att ta fram och utveckla nya kursprov i kurserna historia 1 och engelska 7. Under 2014 har Malmö Högskola i samverkan med Skolverket påbörjat konstruktionen av kursprov i kurserna historia 1a1 och 1b. Provet i kursen 1a1 riktar sig till elever på yrkesprogram där kursen är mindre omfattande än kursen 1b som riktar sig till elever på högskoleförberedande program. Båda kursproven i historia kommer till sin form att likna övriga nationella prov och föreslås kunna användas som sådana. Däremot kommer genomförandet av kursproven i kurserna i historia 1 att vara frivilligt för skolorna. Proven kommer att publiceras i Skolverkets bedömningsportal 2015. Kursprovet i Engelska 7 publiceras 2016.

Under året har Skolverket i samarbete med två lärosäten utvecklat och konstruerat bedömningsstöd för uppföljning av elevernas kunskaper i läs- och skrivutveckling och matematik (taluppfattning). Bedömningsstöden är frivilliga att användas av lärare i grundskolan. Materialet kan användas för att redan under första årskursen identifiera såväl elever som riskerar att få eller som redan är i svårigheter i utvecklingen av läs-, skriv eller matematisk förmåga, som elever som behöver extra utmaningar för att de lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås. Materialet implementeras våren 2015. Kommunikation om bedömningsstödet sker i samverkan med insatser som görs inom Läslyftet och Matematiklyftet.

Anpassningar

Skolverket har under året anpassat prov och förtydligat anvisningar för anpassning vid genomförandet av nationella prov för synskadade och hörselnedsatta elever. Även för elever i läs- och skrivsvårigheter har förtydligande texter kring provgenomförandet riktade till läraren tagits fram. Arbetet med anpassning och förtydligande sker i viss samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten samt med berörda intresse- och handikapporganisationer.

Bedömningsportalen

Bedömningsportalen har till syfte att samla allt bedömningsstöd som Skolverket erbjuder. Vid slutet av året 2014 har grundskole-, gymnasie-, komvux-, sfi- och grundsärskoleenheter åtkomst till bedömningsportalens lösenordsskyddade delar. Under 2014 har ytterligare bedömningsstödsmaterial lagts in i bedömningsportalen för dessa skolformer, både nyutvecklade och befintliga som tidigare varit publicerade på Skolverkets webbplats.

Arbetet med att utveckla provkonstruktörsverktyget, där lärosäten och Skolverket arbetar med kvalitetssäkring och publicering av bedömningsstöd till bedömningsportalen har vidareutvecklats liksom administrationsmöjligheterna av verktyget. Även behörighetssystemet med delegerad behörighetstilldelning har fortsatt att utvecklas med syfte att göra det mer lätthanterligt för huvudmän och rektorer liksom att det nu finns stöd för att hantera kommunalförbund.

Skolverket har under 2014 väsentligt utvecklat supporten för att minimera svars- tiden till huvudmän och skolpersonal vid behov av support. Även informationen om användandet av bedömningsportalen och behörighetssystemet har reviderats.

Under 2014 har användarna i bedömningsportalen blivit allt fler. I slutet av november fanns 33 500 lärare registrerade för åtkomst av de lösenordsskyddade delarna.

Information om det svenska betygssystemet på engelska

Skolverket har tagit fram information om det svenska betygssystemet på engelska för att underlätta för svenska studenter att få tillträde till högre utbildning utomlands. Informationen beskriver den svenska betygsskalan och hur betygen ska värderas. I detta arbete har Skolverket samrått med Universitets- och högskolerådet. Informationen har publicerats på skolverket.se och studera.nu.

Yrkesutbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning

Gränsytan mellan skola och arbetsliv är ett prioriterat område för Skolverket. Myndighetens instruktion fick i början av året ett tillägg om att bidra till nationell kompetensförsörjning och till ungdomars etablering på arbetsmarknaden och Skolverket har haft många specifika uppdrag inom området. Uppskattningsvis har ett 90-tal personer arbetat helt eller till stor del med frågor som rör yrkesutbildning under året. Detta motsvarar omkring 60 årsarbetskrafter. De enheter som arbetar med gymnasie- och vuxenutbildning samt statsbidrag är särskilt berörda. En myndighetsövergripande intern styrgrupp har inrättats och varit aktiv under hela året. Syftet är bland annat att samla och samordna de olika aktiviteterna som rör skola – arbetsliv och yrkesutbildning, att stärka kontakterna med myndigheter och andra aktörer på området samt att öka kompetensen inom myndigheten.

Skolverket lämnade under 2014 för första gången en samlad redovisning och analys om frågor som rör yrkesutbildning. I rapporten redovisades Skolverkets bild av den aktuella situationen, Skolverkets insatser och myndighetens bedömningar av utvecklingsbehov inom området. Rapporten pekade bland annat på behov av ett fortsatt långsiktigt utvecklingsarbete, på vikten av att elever ges goda förutsättningar att göra välgrundade utbildningsval och att insatser kan behövas för att upprätthålla ett brett och allsidigt utbud av yrkesutbildningar över hela landet. Den pekade

även på att vuxenutbildning är ett viktigt bidrag till arbetsmarknadens kompetensförsörjning, vid sidan av gymnasieskolan, och att generella insatser för motivation i undervisningen och ett väl fungerande och motiverande stöd i alla delar av grund- och gymnasieskolan behövs för att öka genomströmningen i gymnasieskolan.

Nedan återrapporteras arbetet med de specifika uppdragen.

Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning

Skolverket har i uppdrag att driva ett nationellt referenscentrum för yrkesutbildning (NRP). I detta arbete har Skolverket under 2014 samlat andra uppdrag med syfte att dels informera om yrkesutbildning i Sverige, övriga EU samt länder inom EES-området, dels bidra till erfarenhetsutbyte kring det europeiska arbetet kring yrkesutbildningsfrågor.

Till nationellt referenscentrum för yrkesutbildning finns en extern referensgrupp knuten där myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet ingår. Gruppen, där Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolinspektionen och Universitets- och högskolerådet ingår, har träffats regelbundet under året för att utbyta erfarenheter kring implementering av de olika verktygen.

Europass

Under 2014 har Skolverket slutfört arbetet med att ta fram Europass tillägg till yrkesexamen utifrån yrkesprogrammets olika inriktningar. Dessa ska även kunna användas av den som tar ut en yrkesexamen från komvux. Tilläggen finns nu tillgängliga både på svenska och engelska på Skolverkets webbplats.

ECVET och EQAVET

Arbetet med det europeiska stödsystemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET) har inriktat sig på att informera om hur ECVET kan användas som ett verktyg för att öka kvaliteten i internationella utbyten. Skolverket har ingått i det svenska nationella ECVET-expertteamet som leds av Universitets- och högskolerådet och där även Myndigheten för yrkeshögskolan ingår. Under 2014 har Skolverket och Universitets- och högskolerådet arrangerat seminarier under rubriken "ECVET i praktiken". Dessa har vänt sig till skolor och utbildningsanordnare inom såväl den gymnasiala yrkesutbildningen som yrkeshögskoleutbildningen. Då fokus för dagarna har varit lärande på arbetsplats (apl eller lia) i utlandet har Skolverkets nationella apl-utvecklare medverkat i seminarierna.

Inom ramen för nationellt referenscentrum för yrkesutbildning har Skolverket bevakat och samordnat deltagande i europeiska konferenser och erfarenhetsutbyten inom området yrkesutbildning. Detta har bland annat inkluderat deltagande i europeiska konferenser om lärande på arbetsplats och lärlingsutbildning, samt implementering av ECVET och EQAVET. Skolverket har under 2014 även varit svensk representant i europeiska kommissionens ECVET-användargrupp och EQAVET-nätverk.

Dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning

Arbetet med dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning har främst skett inom ramen för det europeiska nätverket ReferNet som styrs av en gemensam ar-

betsplan som fastställs av Cedefop. Under 2014 har detta bland annat inkluderat en revidering av policyrapporten – en bedömning av Sveriges utveckling i förhållande till Bryggekommunikéns kortfristiga mål för 2011-2014. Översikten över svensk yrkesutbildning, den s.k. ”Vet in Europe – country report”, har också uppdaterats. I samarbete med Cedefop har Skolverket tagit fram en kort beskrivning och schematisk översikt av svensk yrkesutbildning, ”Spotlight on VET in Sweden”. Vidare har Skolverket tagit fram två tematiska rapporter om gymnasial lärlingsutbildning respektive innovation inom yrkesutbildning.

Validering

Skolverket är representerat i Myndigheten för yrkeshögskolans nätverk ”Nationellt forum för validering” samt i dess undergrupp ”Myndighetsövergripande informationssamverkan”. Den senare gruppen ansvarar för respektive myndighets information kring validering som finns samlad på Myndigheten för yrkeshögskolans webbplats.

Skolverket har genom sitt uppdrag inom Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) medverkat i en nordisk konferens kring EQF/NQF i september. Inom NVL-uppdraget leder Skolverket ett nordiskt nätverk kring validering där även Myndigheten för yrkeshögskolan är representerat.

Samverkan med programråden för gymnasial yrkesutbildning

Skolverket har samverkat med programråden för gymnasial yrkesutbildning i övergripande yrkesutbildningsfrågor utifrån uppdrag givna i regleringsbrevet. Uppdraget har redovisats till regeringen i oktober 2014 i bilaga 2 till Skolverkets samlade redovisning och analys på yrkesutbildningsområdet.

Drygt 90 ledamöter har utsetts för mandatperioden den 1 juli 2013 – den 30 juni 2016. Ledamöterna har en tydlig anknytning till nationella arbetsgivar-, arbetstagar- och branschorganisationer med relevans för programmens yrkesområden. Sex ledamöter arbetar på andra myndigheter: Arbetsförmedlingen, Elsäkerhetsverket, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Socialstyrelsen och Transportstyrelsen. En tredjedel av ledamöterna är kvinnor. Cirka två tredjedelar av ledamöterna var programrådsledamöter även under föregående mandatperiod.

Under året har en gemensam konferensdag för samtliga ledamöter genomförts och därutöver har varje programråd genomfört möten. På vissa av programrådets möten har representanter för andra myndigheter inom området och även företrädare för yrkesprogramsutredningen deltagit. Det har varit många ärenden av olika karaktär på programrådets dagordningar. Inför beslut om särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och statsbidrag för kompetensutveckling av yrkeslärare är det reglerat att programråden ska höras. Andra frågor som har behandlats är kopplade till Skolverkets aktuella uppdrag om yrkesutbildning till exempel handledarutbildning, lärlingscentrum, introduktionsprogram, information till elever, studie- och yrkesvägledning och matematikundervisning samt anpassning av vissa ämnesplaner för att stämma bättre överens med lärarlegitimationer och yrkeslärarutbildning. En stor del av programrådets mötestid har använts till att analysera utbildningen i förhållande till arbetsmarknadens behov och göra en årlig översyn av programmets yrkesutgångar och kurspaket samt att diskutera hur kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet kan höjas.

För att utveckla arbetet i råden har flera programråd genomfört studiebesök på gymnasieskolor och diskuterat utbildningen med elever på programmet.

Nordiskt samarbete

Skolverket har under 2014 lett och samordnat det nordiska projektet om kvalitet i lärande på arbetsplats, vilket beslutats av Nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning, ÄK-U 4/12 2012. Samtliga fem länder och de två självstyrande områdena Färöarna och Åland deltar i projektet med representation från myndigheter, arbetslivets parter, regioner och skolor.

På nordisk nivå pågår nationella projekt som tar intryck av det övergripande projektet. 21 lokala aktörer har bedrivit sitt strategiska kvalitetsarbete inom området lärande på arbetsplats mot önskad målfyllelse vid projektets slut 2015.

Mötesplatser har genomförts med värdskap från Norge, Färöarna, Island och Åland. Mellan 70 och 150 särskilt inbjudna personer har diskuterat kvalitetssäkring av det lärande som sker på arbetsplats oavsett system i respektive land. Via framtagning av tematiska texter har kunskaperna om hur varje land arbetar med lärande på arbetsplats fördjupats. Idé- och erfarenhetsutbytet har därmed fortsatt och fortsätter under 2015 med resterande mötesplatser. Skolverkets projekt med fokus på yrkesutbildning har involverats kontinuerligt under året.

Vid ”mittvägskonferensen” inom Nordiska Ministerrådets satsning på Hållbar nordisk välfärd var projektet ett av dem som lyftes fram i plenum. Projektet har också medverkat vid nationella konferenser inom det nordiska samarbetet i Finland och i Sverige. Den isländska mötesplatsen skedde i kombination med det isländska ordförandeskapets konferens om ungdomsarbetslöshet och lärande på arbetsplats.

Utbildning för handledare på arbetsplatser

I redovisningen den 1 mars 2013 redovisade Skolverket att myndigheten avsåg genomföra uppdraget om utbildning för handledare på arbetsplatser som tar emot elever från gymnasial utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt från komvux och särvtvux på gymnasial nivå för arbetsplatsförlagt lärande genom tre insatser. Följande har genomförts:

Nationell handledarinledning: En webbaserad handledarinledning har lanserats i oktober. En modul om fördjupning om handledning med fokus på lärlingsutbildning är under produktion och lanseras i januari 2015.

Ca 1 000 lärare och handledare har deltagit i lanseringskonferenser om den webbaserade apl-handledarutbildningen med syfte att sprida utbildningen till handledare och arbetsplatser.

Ca 150 handledare har utbildats i apl-handledarutbildning med fysiska träffar vid 7 regionala utvecklingscentra.

Nationell utbildning för apl-utvecklare: Apl-utvecklartutbildningen har på uppdrag av Skolverket genomförts av 8 lärosäten vid 10 orter. 390 yrkeslärare och apl-ansvariga har deltagit i utbildningen. Deltagarnas respektive rektor har bjudits in till en en-dagsträff kring utbildningen och rektors roll i utveckling av apl. 70 rektorer har deltagit vid dessa träffar.

Stöd för strategisk apl-utveckling: 20 apl-utvecklare har på uppdrag av Skolverket stöttat skolors strategiska arbete med apl i ca 120 genomförda insatser.

Stödmateriel om apl och handledning uppdateras fortlöpande på Skolverkets webbplats.

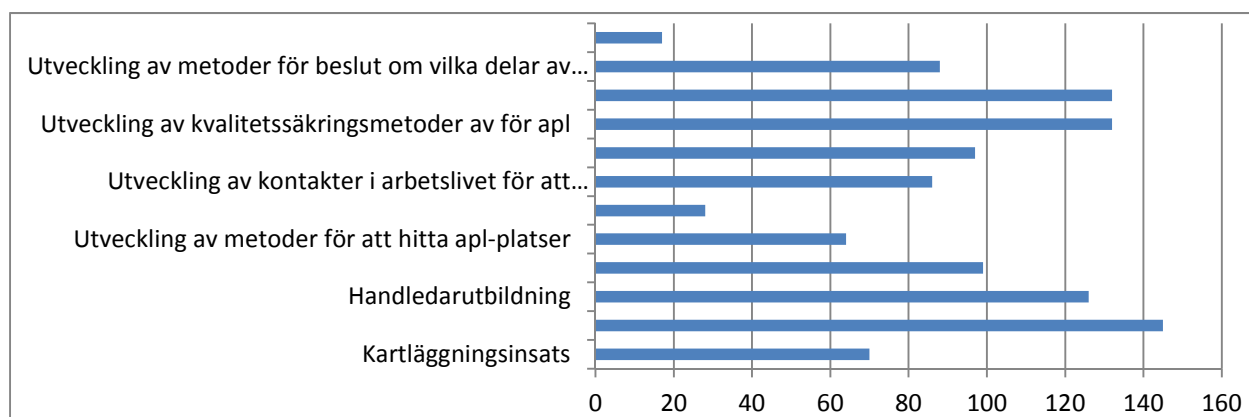
Statsbidrag för arbetsplatsförlagt lärande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Skolverket har i uppdrag att fördela statsbidrag för insatser som vidareutvecklar kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Insatserna ska vara en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete för att öka kvaliteten i elevernas lärande på arbetsplatsen.

Skolverket har vid ansökan 2014 tagit emot 219 ansökningar, varav 180 från kommunala och 39 från fristående skolor. Ansökt belopp var sammanlagt 70 140 639 kronor. Totalt 104 huvudmän, varav 83 kommunala och 21 enskilda, har beviljats statsbidrag. Totalt har 49 296 192 kr betalats ut. Den största delen av det beviljade bidraget kommer huvudmännen att använda för persontimmar. Huvudmännen har angett att de två områden som statsbidraget kommer att beröra mest är kommunikation mellan skola och arbetsplats samt utveckling av samarbetet mellan betygsättande lärare och handledare.

Under 2015 kommer Skolverket fortsätta följa upp insatserna för 2014 med stickprovskontroller och erfarenhetsutbyten.

Fördelning av insatserna på utvecklingsområden:

Uppföljning av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Deluppdrag 4.⁹

Skolverket har genomfört en slutredovisning av elevers deltagande i, erfarenheter av och studieresultat inom försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning (2007:1349). Försöksverksamheten inleddes hösten 2008 och avslutades våren 2013. Uppdraget har redovisats till regeringen i oktober 2014 i Skolverkets samlade redovisning och analys på yrkesutbildningsområdet. Redovisningen omfattar en uppföljning och analys av försöksverksamheten samt utgör ett av åtta delmål i regeringsuppdraget *om utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning*.

Underlag för redovisningen bygger i huvudsak på följande fyra rapporter:

⁹ Övriga uppdrag är redovisade tidigare.

- Försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning ur ett pedagogiskt/didaktiskt perspektiv (Stockholms universitet).
- Arbete efter gymnasial yrkesutbildning (Skolverket).
- Försöksverksamhet med lärlingsutbildning i gymnasieskolan. (Statistiska Centralbyrån).
- Redovisning av uppdrag om statsbidrag för försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning (Skolverket).

Statsbidrag för att främja gymnasial lärlingsutbildning

Statsbidraget riktar sig till kommunala huvudmän med syfte att öka antalet lärlingar; antingen genom att utöka antalet i den befintliga utbildningen eller att nya utbildningar startas. Bland de insatser som beviljats bidrag finns till exempel insatser för att starta lärlingsutbildning inom gymnasiesärskolan, riktad information till elever och föräldrar i årskurs 8 och 9, utveckling av kontakter med det lokala arbetslivet, studiebesök hos kommuner med väl fungerande lärlingsutbildning samt anställning av lärlingssamordnare.

Totalt 55 kommunala huvudmän ansökte om sammanlagt 30 mnkr. Av dessa beviljades 35 statsbidrag för att främja lärlingsutbildning. Totalt 24 mnkr fördelades.

Utvecklande av lärande på arbetsplatser

Inom ramen för uppdraget att genomföra insatser för att utveckla samarbetet mellan berörda myndigheter och branschorganisationer vad gäller gymnasial yrkesutbildning och yrkesintroduktionsanställning har Skolverket kartlagt sina kontakter och kanaler med olika organisationer och företrädare på arbetsmarknaden. Vidare har myndigheten fört en dialog med Svenskt Näringsliv och den nationella delegationen för lärande på arbetsplatserna inom ramen för yrkesintroduktionsanställningar.

Inom ramen för Skolverkets arbete med de nationella programråden har myndigheten informerat branschföreträdarna i samtliga programråd om möjligheterna att söka två olika statsbidrag för insatser som avser system och strukturer inom yrkesintroduktionsavtal och för insatser som avser arbetsplatsförlagt lärande.

Syftet med det ena statsbidraget är att utveckla lärande på arbetsplatser inom ramen för yrkesintroduktionsavtal. Insatser kan till exempel vara att skapa kompetensprofiler och valideringsmodeller för anställningsbarhet i branscher och yrken, system för certifiering av aktörer som kan bistå arbetsplatser med att upprätta utbildningsplaner och följa upp lärande på arbetsplatsen, branschkriterier för handledarutbildningar och upprätta certifiering av handledarutbildningar som motsvarar branschens kriterier eller regional samverkan för att stödja lärande på arbetsplatser. Statsbidraget kan även ges för andra insatser med syfte att bygga upp en stödstruktur för lärande inom ramen för yrkesintroduktionsavtal.

Statsbidrag kan lämnas till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och till organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare. Totalt inkom 12 ansökningar. Samtliga ansökningar beviljades och totalt 7,1 mnkr fördelades.

Syftet med det andra statsbidraget är att främja insatser som kan öka kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet och som stöd till dem som tillhandahåller den ar-

betsplatsförlagda delen av dels utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, dels komvux och särvox. Totalt har 23 ansökningar inkommit. Av dessa beviljades 14 ansökningar och totalt 10,6 mnkr fördelades.

Nationellt lärlingscentrum

Skolverket har på uppdrag av regeringen våren 2014 inrättat ett lärlingscentrum inom myndigheten, som syftar till att på olika sätt främja lärlingsutbildning. Skolverket har arbetat aktivt med att etablera detta centrum. Lärlingscentrum har på kort tid blivit engagerat främst av en mängd olika kommunala huvudmän tillsammans med branschorganisationer och arbetsgivare. Lärlingscentrum har också besvarat många inkommande samtal samt mejl från främst skolor och huvudmän men även från arbetslivet. Lärlingscentrum har även ordnat workshops och konferenser för att sprida goda exempel på lärlingsutbildning. På begäran av huvudmän har även konsultativa insatser genomförts samt organisering av studiebesök för skolor. Under året har även en modell där lärlingscentrum med utgångspunkt från de regionala kompetensplattformarna träffat konstellationer av kommunala huvudmän för att ta reda på vilket behov av stöd som behövs för att öka antalet lärlingar.

Skolverket har även genomfört ett pilotprojekt i samarbete mellan el- och energiprogrammet på en gymnasieskola, EIO och en rad elföretag i Stockholmsområdet. Piloten har syftat till att testa arbetssätt och verktyg som kan leda till att ge företag och branscher ökat inflytande över utbildningen.

Skolverket har även fördelat olika statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning samt statsbidraget som kommuner sedan 2011 kan söka för att ordna lärlingsutbildning för vuxna.

Utveckling av insatser för yrkesintroduktion i gymnasieskolan

Under 2014 har Skolverket haft i uppdrag att genomföra insatser för att utveckla kvaliteten i introduktionsprogrammet yrkesintroduktion¹⁰. I uppdraget har även ingått att fördela medel i enlighet med förordningen (2013:444) om statsbidrag för att utveckla kvaliteten i yrkesintroduktion som innebär att statsbidrag för detta ändamål får lämnas till skolhuvudmän inom gymnasieskolan. Uppdraget, inklusive fördelning av statsbidrag, pågår mellan 2013 och 2016.

Inom ramen för deluppdrag 1 *Kartläggning och uppföljning av utbildning på yrkesintroduktion* och som ett led i uppföljningen av den reformerade gymnasieskolan har Skolverket genomfört en enkätundersökning om introduktionsprogrammen samt följt upp etableringen på arbetsmarknaden efter introduktionsprogrammet yrkesintroduktion. Vidare har fallstudier genomförts med fokus på samverkan skola och arbetsliv, graden av individanpassning och tidigare elevers tankar kring sin utbildning.

Arbetet med deluppdrag 2 *Utveckling av yrkesintroduktion av varierande längd* har i huvudsak varit inriktad på att ta fram modeller för yrkesintroduktion av varierande längd. En serie regionala dialoger och tematiska seminarier har genomförts i syfte att bland annat identifiera utmaningar och stödbehov inom yrkesintroduktion.

Som ett led i genomförande av deluppdrag 3 *Dokumentation av yrkeskunskaper* har

---

¹⁰ U2013/3681/GV

föreskriften för utformning av gymnasieintyg reviderats. Vidare har Skolverket utlyst möjligheten att ansöka om medel för utvecklingsinsatser i enlighet med ovan nämnda förordning. Totalt har 55 huvudmän, varav 44 kommunala och 11 enskilda, beviljats statsbidrag.

En mer detaljerad redogörelse för det pågående arbetet, resultat och övervägande samt en fördjupad redovisning av fördelningen och användningen av statsbidraget finns i rapporten som lämnas i anlutning till denna årsredovisning.

Extra satsning inom yrkesvux med anledning av nedläggningar inom fordonsindustrin i Trollhättan med omgivande kommuner

Regeringen uppdrog åt Skolverket den 22 november 2011¹¹ att genomföra en extra ansökningsomgång motsvarande ca 1 000 årsstudieplatser när det gäller yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning inom komvux och särvux (yrkesvux) under 2012. Platserna skulle erbjudas de kommuner som drabbas av arbetslöshet med anledning av nedläggningar inom fordonsindustrin i Trollhättan med omgivande kommuner. Fördelningen av platserna skulle ske efter samråd med Västra Götalands läns landsting och Länsstyrelsen Västra Götalands län. I beslutet aviserade regeringen en fortsatt satsning under 2013 omfattande ca 500 årsstudieplatser. De tilldelade platserna skulle även kunna utnyttjas under 2014.

Kommunerna som berördes av den extra satsningen har redovisat utnyttjandet av platserna till Skolverket under hösten 2014. År 2012 genomfördes totalt 1 076 platser inom ramen för det tilldelade extra statsbidraget. Av dessa platser genomfördes 610 utbildningsplatser inom vård- och omsorgsområdet. För åren 2013-2014 redovisades totalt 541 genomförda platser jämnt fördelade mellan olika yrkesutbildningsområden.

Försöksverksamheter med riksrekryterande spetsutbildningar

Försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser

Försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans årskurs 7-9 omfattar totalt 25 spetsutbildningar. Från och med läsåret 2014/15 har samtliga spetsutbildningar startat och verksamheten omfattar ungefär 1 100 elever.

De skolor som ingår i försöksverksamheten får starta spetsutbildning i årskurs 7 under de åtta läsår som följer på Skolverkets beslut. Spetsutbildningarna ska inrymma en särskilt fördjupning och breddning inom det eller de ämnen som utbildningen är inriktad mot och eleverna ska ges möjlighet att läsa, och få betyg, i gymnasiekurser i dessa ämnen. Av samtliga spetsutbildningar är femton inriktade mot matematik respektive naturorienterande ämnen och tio mot samhällsorienterande respektive humanistiska ämnen. Skolverket ska enligt förordningen (2011:355) lämna en redovisning till Regeringskansliet senast den 30 april 2015-2023 av omfattningen och en utvärdering av försöksverksamheten.

---

¹¹ U2011/7309/GV

Försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar

Skolverket ska genomföra en försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar. Försöksverksamheten bedrivs på 18 skolor med sammanlagt 20 utbildningar. Under året togs beslut om förlängning av försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende utbildning som påbörjas under tiden den 1 juli 2016 – den 30 juni 2022. Två utbildningar på två skolor valde att inte förlänga försöksverksamheten vid den tidigare förlängningen fram till < den 30 juni 2016.

Under året har Skolverket redovisat en bild av omfattning, deltagande och studieresultat i försöksverksamheten i relation till jämförbara elevgrupper och utbildningar, inklusive antagningsfrekvens till högskoleutbildningar. Skolverket har gjort ytterligare två studier på elva utbildningar som inte tidigare redovisats och som ger en bild av erfarenheter och kunskapsresultat från försöksverksamheten. Resultaten av dessa två studier redovisades till regeringen i april 2014¹².

Viktiga slutsatser av dessa studier och av försöksverksamheten är att elever och lärare är nöjda med undervisningen och elevernas resultat i spetsämnena. Antalet elever i klasserna är relativt få vilket beror på att antalet sökande inte motsvarar det antal platser skolan erbjuder. Eleverna i spetsutbildning känner sig väl förberedda för högskolestudier. Det framkom också att elever i spetsutbildning med inriktning matematik söker och blir antagna till högskolan direkt efter genomgången gymnasieutbildning i högre grad än elever på annan spetsutbildning. Ytterligare en slutsats av studien är omständigheten att elever i vissa spetsutbildningar inte kan tillgoda göra sig meritpoäng på samma sätt som om de studerat på ett ordinarie program. Detta beror på att en del av spetsutbildningarna har en programstruktur där kurser som ger meritpoäng delvis saknas, en s.k. inläsningseffekt. Exempel på sådana kurser är engelska 7 och moderna språk.

Liksom i tidigare utvärderingar är viktiga slutsatser att de kompletterande urvalskriterierna inte fått någon betydelse eftersom spetsutbildningarna inte fyller platserna. Antalet antagna som flyttar till studieorten har inte ökat under försöksverksamheten.

Särskilt begåvade elever - stödmaterial

Skolverket har i augusti 2014 fått ett uppdrag om att utarbeta ett särskilt stödmaterial som syftar till att stimulera och stödja grund- och gymnasieskolors arbete med särskilt begåvade elever. Materialet ska innehålla anvisningar om hur arbetet med särskilt begåvade elever kan organiseras samt ge exempel på undervisningsmetoder och arbetssätt utifrån rådande lagstiftning och aktuell forskning.

Arbetet med uppdraget har pågått under hösten 2014 och ska avslutas under våren 2015. En regeringsredovisning ska lämnas till regeringskansliet senast den 30 april 2015. Stödmaterialiet kommer att publiceras på Skolverkets webbplats kort därefter.

Målgruppen är lärare, rektorer, personal inom elevhälsan samt politiker och tjänstemän. Delar av materialet riktar sig specifikt till målgruppen lärare. Materialet kan också vara till gagn för föräldrar.

---

¹² Dnr 2014:329.

Handledning för lärande – stöd till grundskolor i utanförskapsområden

Uppdraget att förbereda en insats för att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområden genomförs på Skolverket inom projektet Handledning för lärande. Tio utvalda skolor, belägna i så kallade utanförskapsområden och med låga kunskapsresultat, får olika stödinsatser som syftar till att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten.

Tyngdpunkten har legat på handledningsinsatser som syftar till att utveckla undervisningens kvalitet. Alla lärare i årskurs 6–9 (på vissa skolor även lärare i årskurserna 4 och 5) deltar i grupphandledning. Lärarna erbjuds även att delta i individuell handledning, s.k. coachning. Alla rektorer deltar i grupphandledning, antingen i den egna ledningsgruppen eller tillsammans med andra rektorer.

Under året har också seminarier genomförts i samarbete med rektorsutbildningen på Uppsala universitet. Seminarierna har syftat till att ge rektorerna stöd i arbetet med att planera skolans fortsatta och långsiktiga utvecklingsarbete med utgångspunkt i de insatser som rymts i projektet.

Skolverket har kontinuerligt besökt de ingående skolorna för att samtala med och planera kommande insatser i samråd med skolans rektor och representant för skolhuvudmannen. Under november 2014 genomfördes de avslutande skolbesöken då intervjuer med skolhuvudmän, rektorer, lärare, övrig personal samt elever genomfördes för att få en bild av nuläget på skolorna att jämföra med bilden av nuläget i maj 2012 då de första intervjuerna genomfördes. På så sätt hoppas Skolverket kunna få syn på sådant som hänt på skolan som kan bero på de insatser som genomförts inom ramen för projektet.

Under året har även olika fortbildningsinsatser erbjudits lärare och rektorer kring vad som enligt forskning har stor betydelse i arbetet med att utveckla en skola och höja elevernas resultat.

Dessutom ingår insatser på följande områden:

Studiehandledning på elevernas modersmål: Under året har skolorna arbetat med att utveckla studiehandledningsinsatserna på den egna skolan. Varje skola har fått bidrag för utvecklingsinsatser enligt den handlingsplan som skolan upprättat.

Skolornas samverkan med elevernas vårdnadshavare: Under året har skolorna arbetat med att utveckla samverkansinsatserna på den egna skolan. Varje skola har fått bidrag för att genomföra utvecklingsinsatser enligt en plan som skolan upprättat. Lärarna på skolorna har dessutom medverkat i framtagandet av ett stödmaterial om samverkan med vårdnadshavare.

Hjälp med läxläsning: Under 2014 har skolorna fått bidrag för att utveckla läxhjälpssamheten med utgångspunkt i resultatet av en utvärdering under 2013. Inom ramen för projektet har Skolverket i samarbete med Stockholms universitet tagit fram *Mer än bara läxor* som är ett stödmaterial om läxor och hur arbetet med läxor kan utvecklas för att stödja elevers kunskapsutveckling. Såväl läxhjälsrapporten som stödmaterialiet finns tillgängligt för alla på Skolverkets webbplats. Materialet *Mer än bara läxor* hade 10 000 nedladdningar under oktober och mitten på november, samt såldes i 2 000 exemplar under den första månaden.

2015-02-23
60 (196)

Utökad undervisningstid: Under 2013 och 2014 har skolorna erbjudits medel för att genomföra insatser för att utöka elevers undervisningstid. De flesta skolor har valt att genomföra detta i form av lovskola. En skola har valt att genomföra lördags-skola.

Utvärdering: Under 2014 har handlednings- och coachningsinsatserna inom projektet utvärderats. Utvärderingen redovisas i december 2014 och presenteras i Skolverkets slutrapport till departementet i april 2015.

Handläggning

Grundskolan

Lokalt tillval och judiska studier

Under 2014 har fem ansökningar om lokalt tillval inkommit till Skolverket. Av de två ansökningar som handlagts under 2014 har en avslagits eftersom det ansökta tillvalet rymdes inom befintliga kursplaner. Skolverket har beviljat en ansökan om teckenspråk för döva och hörselskadade i grundskolan.

Inga ansökningar om judiska studier har inkommit under 2014.

Gymnasieskolan

Särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar

Under 2014 har Skolverket handlagt den femte ansökningsomgången om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan och den tredje ansökningsomgången för gymnasiesärskolan. Totalt har Skolverket beslutat om 557 särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar under 2014. Skolverket har den 11 december redovisat en analys av resultatet av myndighetens handläggning¹³. Rapporten innehåller även en beskrivning av grunden för Skolverkets beslut och beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning och grundbelopp. Även statistik över antal ansökningar och godkända utbildningar redovisas för antagningsomgångarna 2010–2014. Rapporten omfattar i övrigt 2014 års ansökningsomgång avseende utbildningar med start hösten 2015.

Handläggningen av ansökningarna påbörjades i februari och beslut togs i flertalet fall i september 2014. Under handläggningen har Skolverket haft ett samarbete med Skolinspektionen angående ansökningar från enskilda huvudmän.

Dansarutbildningen

Skolverket lämnade den 15 oktober 2014 en redovisning av Rådet för dansarutbildningens verksamhet för läsåret 2013/14. En analys av kvaliteten i utbildningen ingick i redovisningen liksom en beskrivning av hur rådet bidragit till uppföljning och utveckling av kvaliteten i dansarutbildningen.

Skolverket har genomfört flera informationsinsatser för dansarutbildningen. Den viktigaste informationskanalen är Skolverkets webbplats, där också ansökan görs. Skolverket har också under året medverkat vid flera föräldramöten på de tre sko-

---

¹³ Dnr U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S.

lorna och anordnat en konferens för skolornas danslärare, skolledningar och elevhälsopersonal. Syftet med konferensen var att verka för ökad likvärdighet mellan dansarutbildningarna på de olika skolorna genom kompetensutveckling inom området bedömning och betygssättning samt kurs- och ämnesplanernas tillämpning i dansundervisningen.

Rådet för dansarutbildningens verksamhet hade för 2014 en budget som uppgick till 3 mnkr. Av budgeten har cirka 45 procent använts till arvoden för rådets ledamöter och till kostnader för antagningsprocessen. Cirka 45 procent har använts för stöd till rådet i form av löner för undervisningsråd och administratör samt löpande informationsinsatser. Cirka 10 procent av budgeten har använts till implementeringsinsatser gentemot skolorna.

Övriga uppdrag

Nordiska språk

Webbsidorna om nordiska språk som först publicerades 2010 har reviderats för att bli ett bättre stöd och inspiration för lärare i grundskolan och gymnasieskolan. I materialet finns även länkar till andra aktörer som har bra undervisningsresurser i form av texter, film, ljudfiler och spel på de nordiska språken.

Fjärde tekniskt år

Under året har försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år avslutat sitt tredje år och påbörjat det fjärde. Skolorna har träffats gemensamt dels i april då ingenjörsmässigt arbetssätt stod i fokus, dels i december då försöksskolorna samlades för att sammanfatta de erfarenheter som gjorts under åren och för att diskutera behovet av stödmaterial och informationsinsatser.

En utvärdering av försöksverksamheten för läsåret 2013/14 har genomförts och redovisats till regeringen den 1 december 2014¹⁴. Underlaget bygger på skolbesök samt intervjuer och enkäter bland elever, lärare, skolledare och företag som tar emot elever på arbetsplatsförlagt lärande (apl). Utvärderingen pekar på de utmaningar som det fjärde året står inför; att öka antalet elever, rekrytera apl-platser och förstärka det pedagogiska arbetet för ett ökat ingenjörsmässigt arbetssätt.

För att stödja ett ingenjörsmässigt arbetssätt och att stärka skolornas arbete med att främja könsöverskridande yrkesval har teknikkonferenser genomförts i landet. Konferenserna har vänt sig till lärare och skolledare på teknikprogrammet. Intresset har varit stort och en uppföljning planeras under 2015.

Förutom egeninitierade konferenser har Skolverket deltagit i ett antal konferenser inom teknikområdet såsom HING-konferensen, T-konventet, Blixtlåset och Växjökonferensen.

Skolverket har under året, i samarbete med SCB, genomfört en effektuppföljning av de T4-elever som tog sin gymnasieingenjörsexamen 2012 och 2013. Resultatet publiceras under 2015.

Under 2014 beslutade riksdagen att permanenta det fjärde året från hösten 2015. Skolverkets arbete med att ta fram föreskrifter, se över struktur och ämnesplaner har därför påbörjats. Arbetet beräknas vara ute på remiss i februari 2015 och beslu-

---

¹⁴ Dnr 2011:1023

tas under senare delen av våren. Finansieringen av utbildningen genom ett heltäckande statsbidrag har också inneburit att Skolverket genomfört den första ansökningsomgången under hösten. Intresset bland landets skolor för att starta utbildningen med ett fjärde år är mycket stort.

Det nationella programrådet har träffats vid två tillfällen och bland annat diskuterat principerna för beviljande av statsbidrag för 2015 och framåt.

Uppdrag avseende vuxenutbildningen

Informations- och stödmaterial

Arbetet med uppdragen att ta fram ett informationsmaterial om användningen av orienteringskurser inom vuxenutbildningen och att ta fram stödmaterial som behandlar frågan om stöd inom vuxenutbildningen för att klargöra elevernas rättigheter och kommunernas skyldigheter redovisats till utbildningsdepartementet i november 2014. Det gemensamma stödmaterial som tagits fram kommer att publiceras på Skolverkets webbplats i början av 2015. Materialet kommer även att finnas i tillgängligt i tryckt form. Målgrupperna är lärare, rektorer men även övrig personal som arbetar inom vuxenutbildningens skolformer. Implementeringsinsatser planeras ske under 2015.

EU-agenda för vuxnas lärande

Skolverket har under året slutfört uppdraget att samordna implementeringen av EU:s resolution om en agenda för vuxnas lärande. Projektet om rekrytering och uppsökande verksamhet för de grundläggande nivåerna inom vuxenutbildning har avslutats och erfarenheterna har samlats i en broschyr som finns att ladda ned på svenska och engelska på Skolverkets webbplats. Den nationella koordinatören har ansökt och beviljats medel för en andra programperiod, som sträcker sig från slutet av 2014 till slutet av 2015. Därutöver har två nätverksmöten genomförts med det vuxenutbildningsnätverk som har bildats inom ramen för uppdraget om EU-agendan.

Skolverket har deltagit vid en Peer Learning Activity som utbildningsdepartementet i Nederländerna arrangerade som huvudaktivitet för deras implementering av EU-agendan. Nederländerna har erfarenheter från ett pilotprojekt som gick ut på att koppla ihop tre av EU-verktygen (EQF, ECVET och validering av icke-formellt och informellt lärande) för att stärka vuxnas ställning på arbetsmarknaden. Vid besöket deltog representanter från tretton olika EU-medlemsstater.

Den nationella koordinatören har även arrangerat ett tvådagars studiebesök från Nederländerna när det gäller vuxnas lärande.

Samverkan med andra myndigheter

Såväl Specialpedagogiska skolmyndigheten som Skolverket har bidragit i referensarbetet kring de allmänna råd som tagits fram under året. Båda myndigheterna har även ingått i referensgrupper till en stor del av det stödmaterial som tagits fram under året.

Vidare har Specialpedagogiska skolmyndigheten medverkat i dialogkonferenser med kommuner om mottagande till grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Skolverket har samverkat med Skolinspektionen i deras kvalitetsgranskning av förskoleklassen och ämnena historia och teknik i grundskolan. Samverkan har be-

stätt i att läsa och ge synpunkter på direktiv och slutrapporter samt i vissa fall delta i återrapporteringen av kvalitetsgranskningarna. Därutöver har Skolinspektionen deltagit i arbetet med att utforma dialogmöten med huvudmän, vilka kommer att genomföras under 2015.

Skolverket har, från 2013, haft uppdraget att sprida goda exempel på hur skolor framgångsrikt har arbetat med satsningen Skapande skola som en del av undervisningen. Syftet har varit att visa på konkreta tillvägagångssätt i undervisningen för att öka det pedagogiska värdet av Skapande skola. Flera exempel i reportageform har tagits fram och samlats tematiskt tillsammans med diskussionsfrågor i ett antal publikationer. Med rubriken *Estetik, kultur och skapande i undervisningen* har 2014 två teman tagits fram: *Med fokus på digitala verktyg, lärande* samt *Med fokus på upplevelser, känslor och stämningar*. Publikationerna finns att hämta från Skolverkets webbplats.

Skolverket har medverkat och deltagit i konferenser som arrangerats av Tillväxtverket. Temat har varit kompetensplattformarna och myndigheternas strategi för samverkan mellan myndigheter och med regionerna inom ramen för Tillväxtverkets uppdrag att konkretisera den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning.

Skolverket ser validering som ett sätt att bidra till kompetensförsörjning. I detta sammanhang samråder och samarbetar Skolverket med Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen med flera. Därutöver samverkar Skolverket med Tillväxtverket inom ramen för uppdraget med EU:s sammanhållningspolitik.

Efter slutredovisningen av uppdraget att stödja arbetet med näringsriktig skolmat och skolmåltidernas utformning i mars 2014 har Skolverket tillsammans med Livsmedelsverket medverkat vid konferenser runt om i landet där främst rektor och kostpersonal tagit del av information om skolmåltiden med utgångspunkt i myndigheternas gemensamma inspirationsmaterial *Skolmåltiden – en viktig del av en bra skola*.

Nationell skolutveckling

Skolverket ska enligt instruktionen stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse. Detta görs bland annat genom att stödja och svara för nationellt prioriterad fortbildning och annan kompetensutveckling för personal, sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning och svara för andra nationella utvecklingsinsatser inom prioriterade områden. Skolverket ansvarar för den statliga befattningsutbildningen (Rektorsprogrammet) och det så kallade Rektorslyftet. Skolverket är även behörig myndighet för läraryrket. Skolverket har valt att dela in redovisningen i avsnitten Nationellt prioriterad fortbildning, Rektorsutbildning, Forskningsspridning och Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser.

Nationell prioriterad fortbildning

Redovisningen under detta avsnitt innefattar regeringens satsningar på fortbildning av lärare, fritidspedagoger, förskollärare och förskolechefer. Här redovisas också speciallärarutbildningen för lärare och förskollärare anställda inom särskolan.

Fortbildning av lärare och fritidspedagoger – Lärarlyftet II

Antal kurser och typ av kurser per lärosäte för lärare, fritidspedagoger och speciallärare

Skolverket har inom Lärarlyftet II köpt

- ämneskurser för lärare
- praktisk-estetiska ämneskurser för fritidspedagoger eller motsvarande, och
- speciallärarutbildning för lärare och förskollärare som är anställda inom särskolan.

Totalt har 353 ämneskurser för lärare köpts under året, vilka har erbjudits vid 24 lärosäten. 27 kurser, vid tio lärosäten, har köpts för fritidspedagoger eller motsvarande. Under 2014 har också speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning köpts vid sju lärosäten.

Av det totala antalet deltagande lärare undervisade 64 procent i grundskolan, sju procent i gymnasieskolan, nio procent i särskolan, en procent i svenskundervisning för invandrare, en procent i vuxenutbildningen och tretton procent på fritidshem. Resterande fem procent undervisar i övriga skolformer.

I tabell 10 redovisas den geografiska spridningen när det gäller utbildning för lärare och fritidspedagoger samt speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning.

Tabell 10 . Kurser/utbildning som köptes 2014. Antal, typ och geografisk spridning

Lärosäte/termin	Antal kurser för lärare		Antal kurser för fritidspedagoger		Speciallärarutbildning (antal platser) ¹⁵	
	VT14	HT14	VT14	HT14	VT14	HT14
GIH	1	1				
Göteborgs universitet	15	16				
Högskolan Borås	4	5				
Högskolan Dalarna	19 (20)	19 (22)				
Högskolan i Halmstad	2	2				
Högskolan i Gävle	5	7				
Högskolan i Jönköping	9	8	2	2		
Högskolan Kristianstad	14	11	3	1	30	50
Högskolan Väst	2	1	1	1		
Karlstads universitet	6	7				35
Konstfack	2	2				
Kungliga tekniska högskolan	1	1				
Linköpings universitet	6	2	2			
Linnéuniversitetet	12	16	1			45
Luleå universitet	1	2				
Lunds universitet	2	4				
Malmö högskola	21	20	1	2		45
Mittuniversitetet	6	6				
Mälardalens högskola	6	3				40
Södertörns högskola	5	6	1	1		
Stockholms universitet	16	14	1	1	45	64
Umeå universitet	9	11	2	4	30	30
Uppsala universitet	8 (9)	12				
Örebro universitet	2	3		1		
Summa erbjudna kurser/platser ¹⁶	174 (176)	179 (182)	14	13	105	309

¹⁵ Siffrorna anger det maximala antal platser som enligt överenskommelse kan antas vid respektive lärosäte, inte ett specifikt antal platser som Skolverket betalat för och inte heller det antal som påbörjade utbildning.

¹⁶ Vissa kurser ges i olika varianter, exempelvis som kurs på både hel- och halvfart, därför är det fler kurstillfällen än kurser. Siffrorna inom parentes avser samtliga kurstillfällen.

Ämneskurser för lärare samt fritidspedagoger eller motsvarande

Under 2014 köpte Skolverket 353 kurser för lärare inom Lärarlyftet II, vilket motsvarar 358 kurstillfällen. Sammanlagt sökte 5251 personer till någon av årets olika kurser: 2212 sökte kurs med start våren 2014 och höstens kurser söktes av 3039 personer. Av dessa antogs 2345 personer till 239 kurser, motsvarande 243 kurstillfällen¹⁷. Av de antagna lärarna våren 2014 var 85,6 procent kvinnor och medelåldern för både kvinnor och män var 41 år¹⁸. Totalt beräknas 1973 personer ha påbörjat en ämneskurs som riktar sig mot lärare under året¹⁹.

Under 2014 köpte Skolverket 27 kurser för fritidspedagoger eller motsvarande från sammanlagt tio olika lärosäten. Samtliga utom två av de köpta kurserna startade. Kurserna söktes av 614 personer och av dessa antogs 314 stycken²⁰. Av de antagna beräknas 244 personer ha påbörjat en kurs²¹.

Både antalet sökande och antalet antagna till behörighetsgivande ämneskurser har sjunkit jämfört med föregående år. Detta gäller både lärare och gruppen fritidspedagoger eller motsvarande. En förklaring till detta är de bestämmelser och nya regler som trädde i kraft 1 december 2013 och som bland annat medförde förändrade krav på behörighet för personer med äldre högskoleutbildning. För fritidspedagoger innebär detta också att legitimation kan utfärdas utifrån tidigare studier och utan deltagande i Lärarlyftet II.

Förordningsändring – ny målgrupp för Lärarlyftet II

Under 2014 har en förändring av förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger eller motsvarande trätt i kraft. Förändringen innebär att lärare som bedriver undervisning i fristående skola med waldorfpedagogisk inriktning kan delta i Lärarlyftet II, vilket alltså inkluderar lärare utan behörighetsgivande lärarexamen. Syftet med ett deltagande för denna grupp är alltså inte att studierna ska leda till behörighet, utan det handlar enbart om kompetensutveckling. Första möjliga antagning var inför höstterminen 2014. Endast ett fåtal lärare ur denna nya målgrupp sökte någon kurs, varav två stycken antogs.

Validering inom Lärarlyftet II – förberedande arbete

Från och med 2015 kommer deltagare i kurser för lärare och fritidspedagoger erbjudas möjlighet till validering, vilket innebär att de kommer att kunna ansöka om tillgodoräknande utifrån kartläggning och bedömning av samtliga sina kompetenser och färdigheter i förhållande till lärandemålen i den kurs man är antagen till. Ett tillägg till redan gällande överenskommelser mellan Skolverket och lärosätena, för kurser med start våren 2015, har under hösten arbetats fram och skickats till respektive lärosäte. Detta gjordes för att anpassa och harmonisera upplägget och konstruktionen av Lärarlyftet II till det uppdrag Stockholms universitet har fått att,

---

¹⁷ 906 personer antogs till våren 2014 och 1439 personer antogs till hösten 2014.

¹⁸ Motsvarande uppgifter för hösten 2014 saknas.

¹⁹ 757 personer våren 2014 och 1216 personer hösten 2014. Beräkningarna baseras på deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

²⁰ Fördelat på 229 stycken våren 2014 och 85 hösten 2014.

²¹ Fördelat på 151 stycken våren 2014 och 93 hösten 2014. Beräknat utifrån deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

tillsammans med övriga lärosäten, arbeta fram former för validering inom Lärarlyftet II.²² Tillägget innebär att Skolverket, inom ramen för redan gällande överenskommelser, öppnar upp för lärosätena att erbjuda lärare som antas till kurs inom Lärarlyftet II en möjlighet till validering.²³ Denna förändring har mottagits på ett positivt sätt av lärosätena och drygt hälften av alla kurser som startar våren 2015 kommer att erbjuda denna möjlighet.²⁴

Under året har Skolverket samverkat med Stockholms universitet rörande dessa frågor.

Vid köp av kurser som startar hösten 2015 kommer möjligheten att erbjuda validering vara ett av urvalskriterierna, varpå alla deltagare som påbörjar Lärarlyftet II under höstterminen med största sannolikhet kommer att ha möjlighet att ansöka om validering inom den kurs man är antagen till.

Lärare inom Lärarlyftet II – antal, geografisk spridning m.m.

Antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän²⁵

Fördelningen mellan kursdeltagare hos offentliga respektive enskilda huvudmän ligger på ungefär samma nivå sedan starten av Lärarlyftet II 2012. Under 2014 var 88 procent av deltagarna i fortbildningen anställda hos en offentlig huvudman och 12 procent av deltagarna anställda hos en enskild huvudman, vilket är ungefär samma fördelning som för år 2013.

Tabell 11. Antal kursdeltagare per huvudmannatyp (som huvudmannen fått statsbidrag för)²⁶

Typ av huvudman	Vt 2014	Ht2014	2014 totalt	Andel
Kommunal	2 371	2 189	4 560	86,7%
Statliga/utlandsskolor	29	20	49	0,9%
Enskilda	308	340	648	12,3%
Totalt	2 708	2 549	5 257	100%

Det är en mindre ökning i antal huvudmän som fått statsbidrag under hösten 2014 jämfört med hösten 2013. Hösten 2014 var det 437 huvudmän (varav 260 offent-

²² Se pressmeddelande <http://www.regeringen.se/sb/d/16841/a/215641>

²³ Högskoleförordningens regler gällande tillgodoräknande gäller inte per automatik uppdragsutbildning, varpå det måste överenskommas i särskild ordning. Det krävdes ett tillägg till gällande överenskommelser för att validering ska kunna möjliggöras.

²⁴ 17 av 22 lärosäten valde att underteckna tilläggsöverenskommelsen.

²⁵ Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna. Inför hösten 2014 gjordes ansökningsförfarandet för statsbidrag om och numera behöver huvudmännen endast söka bidrag för de lärare som påbörjar en ny kurs den aktuella terminen. Bidrag betalas ut automatiskt för de lärare som de anmält tidigare terminer och som fortsätter sina kurser över flera terminer.

²⁶ Detta är summan för hösten och våren 2014. Många av kursdeltagarna läser båda terminerna, vilket innebär att summan inte är detsamma som antalet unika deltagare.

2015-02-23
68 (196)

liga och 177 enskilda) som fick statsbidrag; hösten 2013 var antalet huvudmän 424 (varav 263 offentliga och 161 enskilda).

Geografisk spridning hos deltagande lärare²⁷

När det gäller offentliga huvudmän kommer det största antalet deltagande lärare 2014 från följande kommuner: Göteborg med 208 deltagare, Stockholm med 182 deltagare, och Linköping som har 141 deltagare.

Tabell 12. Antal kursdeltagare uppdelat per län för offentliga huvudmän 2014

Län	Antal deltagare
Blekinge län	65
Dalarnas län	153
Gotlands län	35
Gävleborgs län	126
Hallands län	204
Jämtlands län	62
Jönköpings län	215
Kalmar län	140
Kronobergs län	87
Norrbottens län	95
Skåne län	664
Stockholms län	602
Södermanlands län	127
Uppsala län	118
Värmlands län	144
Västerbottens län	58
Västernorrlands län	113
Västmanlands län	93
Västra Götalands län	1 018
Örebro län	124
Östergötlands län	309
Totalt	4 552

Ämnen och årskurser inom vilka lärare har fått ytterligare behörighet

Skolverket fick uppdraget om Lärarlyftet II i oktober 2011. Första kursstarten för utbildning för lärare inom Lärarlyftet II skedde vid månadsskiftet mars/april 2012. Under 2013 gjordes en inledande insamling av uppgifter rörande genomströmning-

---

²⁷ Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmännen har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna. Uppgifter om geografisk spridning hos de enskilda huvudmännen saknas.

en, men antalet kurser som hade hunnit avslutas var relativt litet. Först under inledningen av 2015 kommer en mer heltäckande bild över genomströmningen, och inom vilka årskurser och ämnen där deltagandet genererar ytterligare behörighet, att kunna presenteras.

Antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II²⁸

Totalt var det 696 kursdeltagare som huvudmännen sökte statsbidrag för vad gäller kurser för fritidspedagoger under 2014²⁹. 657 deltagare (94 procent) kom från offentliga huvudmän. 39 deltagare (6 procent) hade enskild huvudman. Först under 2015 finns tillförlitliga uppgifter att tillgå beträffande antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande som har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II.

Speciallärarutbildning inom ramen för Lärarlyftet II

Speciallärarutbildning för lärare och förskollärare – antal utbildningar och lärosäten

Inför och under 2014 tecknade Skolverket överenskommelser med sju lärosäten om att starta speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II. Den maximala kapaciteten för samtliga utbildningar var 414 studieplatser. Under 2014 sökte 469 personer speciallärarutbildningen. Av dessa antogs 224 stycken. Sammanlagt beräknas 141 personer ha påbörjat speciallärarutbildningen under 2014, vilket är ett lägre antal jämfört med föregående år³⁰. Skolverket har fått signaler om att deltagare upplever studiesituationen som väldigt tuff utifrån de praktiska och ekonomiska förutsättningar de får från huvudmännen.

Omfattningen på speciallärarutbildningen inom Lärarlyftet II är 90 högskolepoäng, med en studietakt som innebär att utbildningen måste vara avslutad senast i och med utgången av höstterminen 2016. Enligt Skolverkets överenskommelse med respektive lärosäte ska en valideringsprocess genomföras för varje deltagare. Valideringsprocessen kan sedan ligga till grund för eventuella beslut om tillgodoräkning, baserat på tidigare utbildning och tidigare erfarenhet. Effekten blir att utbildningens längd kan variera för deltagarna, från tre år och nedåt³¹.

Antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen³²

Den övervägande majoriteten kursdeltagare på speciallärarutbildningarna inom ramen för Lärarlyftet har offentliga huvudmän (97 procent) medan 3 procent av kursdel-

---

²⁸ Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna.

²⁹ Detta är summan för hösten och våren 2014. Vissa av kursdeltagarna läser båda terminerna, vilket innebär att summan inte är detsamma som antalet unika deltagare.

³⁰ Fördelat på 31 deltagare våren 2014 och 110 deltagare hösten 2014.

³¹ 90 hp lästa på halvfart med start vårterminen 2014 avslutas i och med utgången av höstterminen 2016.

³² Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna.

tagarna har enskilda huvudmän. Under 2014 har huvudmännen erhållit statsbidrag för 901 kursdeltagare, varav 876 deltagare från offentliga huvudmän respektive 25 deltagare från enskilda huvudmän.³³

Beträffande antal och andel lärare eller förskollärare som har fått speciallärarexamen genom Lärarlyftet II saknas ännu tillförlitliga uppgifter för återrapportering.

Geografisk spridning vad gäller deltagare i speciallärarutbildningen

När det gäller offentliga huvudmän kom det största antalet deltagare i speciallärarutbildningen under 2014 från följande kommuner: Norrköping (39 deltagare), Stockholm (37 deltagare) samt Karlstad (28 deltagare).

Ekonomisk sammanställning för Lärarlyftet II

Statbidrag utgår till huvudmannen som ersättning för alla deltagare som är registrerade på en kurs inom Lärarlyftet II. Statsbidraget baseras på antalet högskolepoäng som läses per termin.³⁴ Under 2014 beviljades statsbidrag omfattande 17,9 mnkr för våren 2014 och 18,8 mnkr för hösten 2014.

Kostnad för köp av kurser och utbildningar av lärosätena uppgick under år 2014 till 159,6 mnkr.³⁵ Därav avser 22,1 mnkr kostnader för kurser som riktar sig mot lärare och fritidspedagoger³⁶, och 27,6 mnkr avser kostnader för speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning³⁷.

Tabell 13 . Ekonomisk redovisning 2014 - Lärarlyftet II

Utgiftsslag (mnkr)	2014	2013
Lärarlyftet II	198,0	303,0
Administration	4,9	6,1
Summa	202,9	309,1

Fortbildning av personal i förskolan – Förskolelyftet

Skolverket har i uppdrag³⁸ att svara för fortbildning av förskollärare och förskolechefer under åren 2012-2014. Uppdraget har kompletterats i Skolverkets regleringsbrev för 2013 att även omfatta förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal för två nya kursinriktningar.³⁹ Enligt uppdraget ska Skolverket, genom

³³ Detta är summan för hösten och våren 2014. Vissa av deltagarna läser båda terminerna, vilket innebär att summan inte är detsamma som antalet unika deltagare.

³⁴ Matematikkurser ger 1000 kronor per högskolepoäng, medan resterande ämnen ger 500 kronor per högskolepoäng.

³⁵ Kostnader för kursköp baseras på en för varje enskild kurs eller utbildning fast kostnad per högskolepoäng multiplicerad med kursens/utbildningens antal högskolepoäng samt med ett överenskommen antal deltagare. Alternativt baseras kostnaderna på antalet deltagare vid kursstart om antalet överstiger tidigare överenskommen ersättningsnivå. Av totalkostnaden för året avser 109,9 mnkr kostnad för köp av kurser, fördelat på 40,8 mnkr för kurser med start våren 2014 och 69,1 mnkr för kurser med start hösten 2014.

³⁶ 11,4 mnkr för våren 2014 och 10,7 mnkr för hösten 2014.

³⁷ 7,7 mnkr för våren 2014 och 19,9 mnkr för hösten 2014.

³⁸ U2011/6674/S

³⁹ Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Statens skolverk (U2012/7265/S)

överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda förskollärexamen, erbjuda fortbildning omfattande högst 7,5 hp. Syftet med fortbildningen är att stärka förskolepersonalens kompetens och därmed främja förskolans måluppfyllelse.

Skolverkets insatser omfattar köp av fortbildningskurser samt information om satsningen. Skolverket ska verka för att hög tillgänglighet och regional spridning uppnås samt erbjuda fortbildning i enlighet med kommunala och enskilda huvudmäns prioritering.

Antal kurser och lärosäte

Fem ramkurser, om vardera 7,5 hp, har tagits fram i samråd mellan Skolverket och representanter från lärosätena.

1. Dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet – systematiskt kvalitetsarbete. Målgruppen är förskollärare och förskolechefer.
2. Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för förskolans kvalitet. Målgruppen är förskolechefer.
3. Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan. Målgruppen är förskollärare.
4. Naturvetenskap och teknik i förskolan – med didaktisk inriktning. Målgruppen är förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal.
5. Flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan. Målgruppen är förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal.

Kurs 1 har getts med 30 kurser vid 12 olika lärosäten under 2014. Kurs 2 gavs under året med åtta kurser vid sammanlagt fyra lärosäten. Kurs 3 gavs under året med 13 kurser fördelade på sex lärosäten. Kurs 4 gavs med sammanlagt 33 kurser vid 15 olika lärosäten och är tillsammans med kurs 5 den som har flest deltagare. Kurs 5 fördelade sig på 35 kurser vid 12 lärosäten.

Av lärosäten med rätt att utfärda förskollärexamen offererade samtliga 20 lärosäten kurser. Av dessa lärosäten genomförde 19 stycken kurser under 2014.

Vid flera lärosäten har parallella kurser erbjudits samtidigt eller efter varandra då deltagarantalet har varit för stort för en kurs, vilka framgår av tabell 14. Behöriga sökanden har hänvisats till andra lärosäten i de fall kurser ställts in pga. för lågt deltagarantal.

Vanligast är att kurserna erbjudits på kvartsfart som campus- eller distanskurser vilka vanligtvis omfattar fyra eller fem campusträffar på lärosätet. För att erbjuda större flexibilitet har kurser också getts på åttondelsfart, som sommarkurs, på heldistans eller som kommunförlagd kurs. Vid en kommunförlagd kurs sker kursträffarna i hemkommunen och huvudmannen kan i överenskommelse med lärosätet påverka starttidpunkt samt studiefart. Kommunförlagda kurser har provats under hösten 2013 och då deltagande huvudmän har visat sig vara mycket nöjda med upplägget har det utökats under 2014 till att omfatta en tredjedel av alla Förskolelyftets kurser. Satsningen med kommunförlagda kurser har utvärderats under 2014 och då visat sig ha flera fördelar jämfört med campus- och distanskurserna. Den främsta fördelen är att när huvudmännen blir delaktiga i fortbildningen, och anmäler många deltagare till en kurs, så möjliggör det att effekterna i förskoleverk-

samheten blir större. Deltagarna får också bättre studievillkor av huvudmannen vid kommunförlagda kurser än vid campus/distanskurser.

Tabell 14 . Antalet kurser av varje typ i Förskolelyftet 2014 hos de olika lärosätena

	Kurs 1	Kurs 2	Kurs 3	Kurs 4	Kurs 5
Lärosäte	Dokumentera	Leda och organisera	Utmana och stödja	Naturvetenskap och teknik	Flerspråkighet
Borås högskola	2				
Dalarna högskola				1	2
Gävle högskola	2			1	
Göteborgs universitet	2	3	1	2	2
Högskolan Halmstad				2	
Högskolan i Jönköping	2			1	7
Högskolan Kristianstad		2		4	4
Högskolan Väst	3		4	3	3
Karlstads universitet	2			1	
Linköpings universitet				1	1
Linnéuniversitetet	4			2	
Luleå tekniska universitet			1		
Malmö högskola	6		2	3	2
Mittuniversitetet	2	1		5	3
Mälardalens högskola	2		3	3	2
Stockholms universitet	1				2
Södertörns högskola	2			3	
Umeå universitet					
Uppsala universitet		2	2	1	5
Örebro universitet					2

Antal och andel deltagare med olika befattningar

Det totala antalet sökanden till årets två kursomgångar var 4 550 att jämföra med förra årets 1 600 personer till en kursomgång. Det totala antalet ansökningar under 2014 översteg antalet platser, som beräknades till ca 3 160 totalt. Detta visar att efterfrågan på platser var större än tillgången. Utbudet av kursplatser begränsades av Förskolelyftets budget.

Under 2014 har 2 245 deltagare antagits till sökbara campus- och distanskurser och 1 234 till kommunförlagda kurser. Totalt ger det 3 479 antagna⁴⁰ under 2014. Totalt har 2 439 förskollärare antagits till någon av de fyra kurser som har förskollärare som målgrupp. Motsvarande siffra för de kurser som riktade sig till förskolechefer och biträdande förskolechefer är 324 antagna. 597 barnskötare har antagits till någon av de två kurser som vänder sig till denna målgrupp. Annan pedagogisk

⁴⁰ Att antalet antagna överstiger antalet platser beror på att vissa antagna tackar nej och platsen då kan erbjudas någon annan.

personal uppgår till 119 stycken.

Detta innebär att 70 procent av de antagna har sökt som förskollärare och 9 procent har sökt som förskolechefer/ biträdande förskolechefer. Barnskötarnas andel är 17 procent medan annan pedagogisk personal står för 4 procent av de antagna.

Antal och andel kursdeltagare med offentlig respektive enskild huvudman

Av deltagarna i årets kursomgångar har 82 procent offentlig huvudman och 18 procent har enskild huvudman att jämföra med 2013 då fördelningen var 79 procent med offentlig huvudman och 21 procent hade enskild huvudman.

Tabell 15. Andel deltagare med olika befattningar fördelade efter huvudman

Befattning	Enskild huvudman	Offentlig huvudman
Barnskötare	20	80
Förskolechefer	51	49
Annan pedagogisk personal	28	72
Förskollärare	12	88

Fördelningen inom personalkategorierna visar att 88 procent av alla deltagande förskollärare har offentlig huvudman medan 12 procent har en enskild huvudman. Det är i stort sett samma fördelning som 2013. Av samtliga deltagande förskolechefer har 49 procent offentlig huvudman och 51 procent har en enskild huvudman. Precis som förra året är det alltså stor andel förskollärare med offentlig huvudman som går kurser medan det bland enskilda huvudmän till stor del är förskolechefer som är kursdeltagare.

Tabell 16. Antal deltagare med olika befattningar fördelade efter huvudman

Befattning	Enskild huvudman	Offentlig huvudman
Barnskötare	121	476
Förskolechefer	165	159
Annan pedagogisk personal	33	86
Förskollärare	302	2 137

Hur många som fullföljt fortbildningen 2014 går inte att uppge då årets kurser inte är avslutade vid årsskiftet. För 2013 visar en utvärdering att 78 procent av de deltagare som påbörjade kursen under året också examinerades för 7,5 högskolepoäng. Motsvarande siffra för kursomgången med start i december 2012 var 74 procent. Uppgifter från lärosätena visar att cirka nio procent registrerats som avhopp. Trots att siffran är osäker pekar den på förekomsten av att en hel del deltagare genomgår hela utbildningen men utan att examineras.

Geografisk spridning

Kurserna har stor geografisk spridning eftersom alla utbildningsanordnare med examensrätt för förskollärare har haft möjlighet att ge någon eller några kurser under året. Det erbjöds 132 kurser under året, varav 13 kurser fick ställas in på grund

av för få sökande. Intresset för de kommunförlagda kurserna har varit störst i landets södra och östra delar, medan inga kommunförlagda kurser har getts i landets nordligaste tredjedel.

Ekonomisk sammanställning för Förskolelyftet

Av tilldelade medel har Skolverket använt 39,2 mnkr kronor enligt tabellen nedan.

Tabell 17. Ekonomisk redovisning 2014 - Förskolelyftet

Utgiftsslag (mnkr)	2014	2013
Ersättning till lärosäten för kurser	38,4	16,4
Kostnader för administration och uppföljning av fortbildningssatsningen	0,8	1,4
Totalt	39,2	17,8

Skolverket har sedan 2013 samarbetat med Skolinspektionen inom ramen för Förskolelyftet. En effekt av samarbetet är att vi nu ser att kommuner som efter besök av Skolinspektionen fått besked om att de behöver vidta åtgärder avseende förskoleverksamheten, ansöker om att få kommunförlagda kurser inom detta område.

Lärare i nationella minoritetsspråk

För att öka tillgången till modersmålslärare i nationella minoritetsspråk genomförs en utbildningssatsning för lärare. Höstterminen 2014 startade de första grupperna i samiska och meänkieli med totalt 17 personer i utbildning vid Umeå respektive Stockholms universitet. Deltagarna är verksamma i följande kommuner: Arjeplog, Berg, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Krokom, Lycksele, Pajala, Umeå, Storuman, Strömsund, Åre och Östersund.

I och med att uppdraget utökats under året⁴¹ förbereds även för att personer med goda språkkunskaper i romani chib ska erbjudas utbildning vid Södertörns högskola med start höstterminen 2015.

Samverkan har under året skett med företrädare för de nationella minoritetsorganisationerna, Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län. Skolverket har vidare tillsammans med lärosäten genomfört ett antal informationsmöten och webinarier med huvudmän och deltagare. Inom ramen för det utökade uppdraget har Skolverket inlett ett samarbete med Skolinspektionen. En delredovisning av uppdraget lämnades till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) i november 2014.

Tabell 18. Ekonomisk redovisning 2014 - Uppdrag för att förstärka tillgången på lärare i nationella minoritetsspråk

Utgiftsslag (tkr)	2014
Ersättning till lärosäten	314
Kostnader för administration	57
Totalt	371

---

⁴¹ A2014/3289/DISK

Studie- och yrkesvägledning

Under 2014 har Skolverket genomfört en rad insatser för att utveckla och stärka studie- och yrkesvägledningen i landet. Skolverket har fört dialog med lärosäten, ett forskningsnätverk, ett myndighetsnätverk för vägledningsfrågor, branschorganisationer, Sveriges Kommuner och Landsting, landets regionala kompetensplattformar och Vägledarföreningen och en rad andra organisationer för att forma och genomföra insatserna på ett väl avvägt sätt. I det utbildningspaket som beskrivs nedan har Skolverket genomfört insatserna i samverkan med Arbetsförmedlingen. I de konferenser som genomförts för att underlätta övergångarna mellan gymnasieskolan och arbetslivet har Skolverket samarbetat med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Myndigheten för delaktighet (tidigare Hjälpmedelsinstitutet) och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Skolverket har under året också deltagit och medverkat i en rad konferenser och regionala insatser. Kontakterna med pågående ESF-projekt (Europeiska socialfonden) inom väglednings- och entreprenörskapsområdet har stärkts. Skolverket har också deltagit i ett nationellt forskningsnätverk som leds av Umeå universitet.

Kurser

Med utgångspunkt i identifierade behov har Skolverket köpt åtta olika kurser för studie- och yrkesvägledare, skolledare och lärare. Syftet med kurserna är att stärka vägledningen genom att öka kunskapen om och skapa verktyg för utveckling inom området. För att få genomslag i verksamheterna deltar skolledare vid uppstart och avslutning i kurserna om kvalitet och arbetsmarknadskunskap och kursen om kvalitet i studie- och yrkesvägledning.

Tabell 19. Kurser, utbildningsanordnare och antal deltagare

Kurs	Malmö högskola deltagare	Stockholms universitet deltagare
Arbetsmarknadskunskap	42	22
Fleretnisk/mångkulturell vägledning	21	79
Genusmedveten vägledning	38	Erbjöds inte
Kvalitet i studie- och yrkesvägledning	67	40
SYV i ny tid	42	Erbjöds inte

Samverkan med de regionala kompetensplattformarna

I mars samlade Skolverket representanter från landets 21 regionala kompetensplattformar till en gemensam kunskapsdag. Syftet var att långsiktigt stärka det regionala samarbetet kring vägledning i olika sammanhang. Myndigheten har också deltagit i två av kompetensplattformarnas nationella kunskapsdagar, och varit värd och moderator för ytterligare en dag. Vidare har Skolverket föreläst vid flera av kompetensplattformarnas regionala sammankomster, och haft löpande kontakt med olika plattformar i syfte att forma regionala insatser inom studie- och yrkesvägledning.

Ett utbildningspaket

Skolverket har genomfört ett utbildningspaketet med fokus på att stärka kunskaper om arbetslivet och hur man kan integrera studie- och yrkesvägledning i undervis-

ningen i nära samarbete med Arbetsförmedlingen, landets regioner/län och universitet/högskolor. Målgruppen är lärare, studie- och yrkesvägledare och skolledare, främst i grundskolan. Även deltagare från andra skolformer har deltagit.

Utbildningen innebär att delta vid två utbildningsdagar med några månaders mellanrum och vid tre eller fyra handledningstillfällen mellan utbildningsdagarna. Utbildningsdagarna har även i stor utsträckning genomförts i samarbete med de regionala kompetensplattformarna runt om i landet i syfte att uppnå en regional förankring samt större spridning genom att nå ut till ett län eller till en region. Under hösten har Skolverket genomfört den första utbildningsdagen i utbildningspaketets pilotomgång på sju orter i landet. Vid samtliga tillfällen utom vid ett, har deltagarna kommit från flertalet kommuner i ett län/en region.

Sammanlagt har 546 lärare, vägledare och skolledare deltagit i den första utbildningsdagen⁴².

Intresset för att delta i utbildningen är stort runt om i landet och 15 regioner har under året aviserat att man vill starta under 2015. En extern utvärderare har påbörjat arbetet med att följa och utvärdera insatsen i de sju regioner som deltar i pilotomgången.

Webbinarier, stödmaterial och webbplatsen

Det första av tre webinarier genomfördes i februari och innehöll i huvudsak information om Skolverkets nya allmänna råd om studie- och yrkesvägledning, men också information om Skolverkets satsningar för att stärka studie- och yrkesvägledningen. Webbinariet har fram tills i slutet av november haft 1270 besökare. Det andra webinariet genomfördes tillsammans med Universitets och högskolerådet och handlade om behörighets- och tillträdesregler för den första kullen elever som läser enligt Lgy 11. Det tredje webinariet genomfördes i december och handlade om vägledning i särskolan.

Ett tryckt stödmaterial har tagits fram och distribuerats till landets alla grundskolor. Materialet riktar sig till lärare på grundskolan i syfte att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen och utgår från kursplanerna. Stödmaterialiet innehåller också filmer på webben som illustrerar hur lärare kan arbeta med studie- och yrkesvägledningen i undervisningen. Materialet utgör också ett verktyg i det utbildningspaket som lärare runt om i landet deltar i.

Ett stödmaterial med inriktning mot genusmedveten vägledning har påbörjats av Malmö högskola och beräknas vara färdigt i början av 2015. Under året har webbplatsen www.skolverket.se/syv utvecklats ytterligare och ett externt samarbete har påbörjats för att deltagande lärare i utbildningspaketet ska kunna lägga in och dela undervisningsmaterial med varandra.

Ett webbaserat utvecklingspaket med olika moduler som syftar till att stärka studie- och yrkesvägledningen har påbörjats och kommer att publiceras i början av 2015. Fram till den 18/11 besöktes studie- och yrkesvägledningsportalen av totalt 166 089 besökare.

---

⁴² Bollnäs (149 st), Borås (51 st), Göteborg (58 st), Halmstad (49 st), Luleå (105 st), Skövde (33 st), Upplands-Bro (101 st)

Samverkan

Det forum för myndighetssamverkan som etablerades under 2012 har under året fortsatt samverka kring gemensamma frågor om studie- och yrkesvägledning, begrepp, olika utbildningsnivåer och frågan om kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Forumet har under året bestått av 12 myndigheter och Sveriges Kommuner och Landsting och har träffats vid fyra tillfällen.

Internationell representation

Skolverket har representerat Sverige i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). Skolverket har deltagit i två arbetsgrupper, en om valkompetens (career management skills, CMS) och en om kvalitetssäkring av studie- och yrkesvägledning. Arbetet har skett i samverkan med Arbetsförmedlingen. Skolverket har under året deltagit i arbetsmöten i Aten, Zagreb och Rom. Under hösten träffades de nordiska länderna i Oslo för att utveckla det påbörjade arbetet med i första hand CMS i ett nordiskt perspektiv.

Samråd

Tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Myndigheten för delaktighet har konferenser genomförts på olika platser i landet. Syftet har varit att öka kunskapen om olika funktionsnedsättningar för att underlätta övergången mellan gymnasieskolan och arbetslivet.

Konferenserna har besökts av många olika yrkeskategorier. Ett stort antal har varit lärare och studievägledare från gymnasieskolan men även skolledare, arbetsterapeuter, APL-utvecklare, verksamhetsutvecklare, specialpedagoger, kuratorer, utbildningssamordnare och arbetslivssekreterare har deltagit. Sammanlagt 816 personer har deltagit i konferenserna⁴³ och utvärderingarna har visat att deltagarna i stort varit nöjda. Önskemål om flera liknande utbildningsdagar där även grundskolan bjuds in har framförts. Man efterlyser också verktyg och stöd att motivera arbetsplatser att ta emot elever med funktionsnedsättningar.

I samverkan med Arbetsförmedlingen och Specialpedagogiska skolmyndigheten har Skolverket också genomfört konferenser om utveckling av studie- och yrkesvägledning för elever med utvecklingsstörning. Innehållet i konferenserna berörde studie- och yrkesvägledning och arbetsplatsförlagt lärande (apl) samt skolans stöd till eleven i övergången till arbetslivet. Målgrupperna var studie- och yrkesvägledare, apl-samordnare och rektorer. I samband med konferenserna spreds bland annat ett nytt informationsmaterial om studie- och yrkesvägledning inom skolformerna gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna. Totalt deltog 496 personer.⁴⁴

---

⁴³ Arlanda (221 st), Göteborg (238 st), Falun (88 st), Malmö (129 st), Skellefteå (71 st), Östersund (69 st)

⁴⁴ Göteborg (67 st), Malmö (276 st), Stockholm (153 st)

Tabell 20. Ekonomisk redovisning 2014 – Insatser för att stärka studie- och yrkesvägledningen

Utgiftsslag (mnkr)	2014
Expenser	8,1
Administrativa kostnader	1,3
Totalt	9,4

Rektorsutbildning

Rektorsprogrammet

Skolverket ansvarar för den statliga befattningsutbildningen för rektorer, förskolechefer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion. Det så kallade Rektorsprogrammet startade hösten 2009 och genomförs av sex lärosäten på uppdrag av Skolverket. Obligatoriet för rektorer som infördes 15 mars 2010 innebär att samtliga huvudmän är skyldiga att se till att nyanställda rektorer går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att anställningen har tillträtts och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen. Totalt har 3388 skolledare deltagit i utbildningen under 2014, vilket motsvarar 2822 helårsplatser. Under året har Rektorsprogrammet visat följande resultat:

- Lärosätena har antagit samtliga 379 rektorer som omfattas av obligatoriet. Detta motsvarar 97 procent av antagna rektorer under 2014.
- Anmälningarna har inte i enlighet med Skolverkets prognos minskat jämfört med 2013.
- Under 2014 har cirka 1 000 rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer antagits till utbildning. Detta innebär att cirka 57 procent av Sveriges rektorer och 42 procent av de biträdande rektorerna antingen går eller har genomfört Rektorsprogrammet. Motsvarande siffra för förskolecheferna är cirka 17 procent. I tidigare rapporter har statistiken baserats på ett lägre antal skolledare (8 000). Nuvarande skolverksstatistik för samtliga skolformer visar på att det finns cirka 10 000 skolledare i Sverige och nästan 6 000 förskolechefer. Detta får till följd att de här redovisade procentsatserna endast marginellt förändras trots att antalet deltagare ökat.

Antalet rektorer och skolledare som har deltagit i Rektorsprogrammet, fördelat på skolform, kön och lärosäte, framgår av tabell 21. I likhet med tidigare år har förskola och grundskola varit de mest representerade skolformerna. Att skolledare från grundskolan dominerar hänger samman med att av de cirka 9 500 verksamma skolledarna i Sverige är drygt 5 000 verksamma i grundskolan.

Samtliga skolledare som anmälts till utbildningen av sina huvudmän har antagits av lärosätena. Av deltagarna kommer 69 procent från offentliga huvudmän och 31 procent från enskilda huvudmän. Andelen kvinnor i utbildning är 73 procent och andelen män 27 procent.

I utbildningen är 40 procent rektorer, 30 procent biträdande rektorer och 20 pro-

cent förskolechefer. Av deltagarna har 10 procent en befattning som kan jämföras med biträdande rektor.

Kostnaden per deltagare är 24 000 kronor per utbildningsplats och år.

Nordiskt samarbete

Skolverket har under 2014 i samarbete med de lärosäten som bedriver Rektorsprogrammet genomfört ett samarbetsprojekt mellan rektorer i Sverige och Finland, samt startat ett liknande samarbete med Norge. Syftet är främst att stödja rektorerna att undersöka sitt pedagogiska ledarskap och sina skolutvecklingsfrågor i relation till en annan kontext. Projektet innebär också att högskolor i respektive länder samarbetar och att skolmyndigheter från respektive land möts.

Antal deltagare under 2014 var 15 rektorer från Sverige som mötte 15 rektorer från Finland och 24 rektorer från Sverige som mötte 24 rektorer från Norge.

Utvärdering av Rektorsprogrammet

Genom en egeninitierad utvärdering studerar Skolverket vid tre tillfällen under utbildningen hur deltagarna uppfattar värdet av utbildningen och eventuella förändringar i ledarskapet på verksamhetsnivå och i skolans vardagliga praktik. En viktig utgångspunkt är att sätta in utvärderingarna i ett sammanhang. Därför studeras även kvantitativa data som skolans storlek, organisation och elevsammansättning liksom förekomsten av hur stödfunktioner på huvudmannanivå påverkar rektorernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Utvärderingen ger även möjligheter till jämförelser över tid mellan deltagare som genomgått utbildningen vid olika tidpunkter.

Under 2014 har resultaten från fem avslutade kursgrupper sammanställts. På frågan "Hur bedömer du utbildningen som helhet" svarar 97 procent att utbildningen är mycket bra (67 procent) alternativt ganska bra (30 procent).

Resultaten visar vissa förbättringar av skollära förutsättningar att delta i utbildningen. I den första omgången var det drygt 20 procent som ansåg att arbetsgivaren bidrog till att de hade tid att genomföra utbildningen. I den nu avslutade kursomgången är det cirka 35 procent av deltagarna som anser att de har tillräckligt med tid för utbildningen.

Påståendet "Arbetsgivaren har visat intresse för ditt deltagande i utbildning" visar på en förändring mellan det andra och tredje mättillfället där deltagarna tycks mer kritiska till sin arbetsgivare i slutskedet av utbildningen än mitt i den. Men från den första till den senast avslutade kursgruppen verkar det dock vara så att deltagarna skattar arbetsgivarens intresse som högre. Ungefär samma utveckling gäller påståendet "Arbetsgivaren är tillräckligt informerad om vad som krävs för att klara utbildningen".

Av skollärarna anser 92 procent att de får det stöd de behöver från högskolan för att genomföra utbildningen i mycket hög utsträckning eller i ganska hög utsträckning, en ökning från 71 procent vid första mättillfället.

I enkäten hösten 2014 bedömde 85 procent av deltagarna att utbildningens svårighetsgrad stämde mycket väl för dem vilket också ligger i linje med deltagarnas skattning efter avslutad utbildning (84 procent). Detta är ökning från första mättillfället (75 procent). En majoritet (90 procent) anser också i mycket hög eller ganska hög grad att "utbildningen känns tillräckligt anpassad för just rollen som rektor, förskolechef eller biträdande rektor". Även här har en ökning av andelen positiva

svar skett sedan första mättillfället – från 77 till 90 procent. När det gäller de olika kursmomenten har många deltagare kommenterat att de har nytta av samtliga delkurser.

Avbruten utbildning

Sedan Rektorsprogrammet startade har cirka 7 procent av deltagarna avbrutit sin utbildning och ytterligare knappt 4 procent begärt studieuppehåll. Av de skolledare som antagits av lärosätena har cirka 4 procent aldrig startat sin utbildning.

Enligt Skolverkets undersökning är den vanligaste orsaken till att en skolledare lämnar eller aldrig påbörjar Rektorsprogrammet att hon eller han bytt arbete vilket ofta hänger samman med en förändrad arbetssituation och/eller en för hög arbetsbelastning. Flera skolledare upplever att de fått teoretiska möjligheter men inte en reell avlastning i sin tjänst för att kunna klara av studierna. En något mindre grupp av de svarande i undersökningen har avbrutit Rektorsprogrammet av personliga skäl. Endast fem personer har sedan Rektorsprogrammet startade 2009 avbrutit utbildningen på grund av missnöje med utbildningen.

Resultatredovisning av skolledare som under året avslutat sin utbildning under 2014

Under året har två kursgrupper avslutat sina studier. Av de 1040 skolledare som anmälades och antogs till utbildningen under 2011 kom 72 deltagare inte till starten. Av de som började utbildningen var majoriteten rektorer (56 procent), biträdande rektorer (30 procent) och 14 procent förskolechefer. 86 procent har genomfört utbildningen på avsedd tid medan 5 procent har beviljats studieuppehåll. Cirka 6 procent kom aldrig till utbildningen och knappt 9 procent har avbrutit sin utbildning.

Akademiska resultat

Inom Rektorsprogrammet sätts betygen ”godkänd” eller ”ej godkänd”. Av samtliga som genomgått sex terminers utbildning har 87 procent godkänt resultat på samtliga kurser motsvarande 30 hp på avancerad akademisk nivå. Övriga har möjlighet att inom ett år slutföra sina resterande uppgifter. I nedanstående tabell redovisas hur resultaten fördelar sig på lärosäten, huvudman samt kön. Tabellen visar att enskilda huvudmäns skolledare har sämre måluppfyllelse än skolledare med offentlig huvudman. Den visar även att den procentuella skillnaden mellan lärosätenas måluppfyllelse varierar mellan 74 - 98 procent vad gäller skolledare som uppnått godkänt resultat. Motsvarande skillnader kan spåras mellan andelen godkända män och kvinnor. Skolverket kommer att särskilt uppmärksamma dessa skillnader under kommande år.

Tabell 21. Resultat för de deltagare som avslutat sin utbildning under 2014 (Vt11 och Ht11)

Lärosäte	Enskild huvudman			Offentlig huvudman			Totalt	
	Kvinna	Man	Andel godkända	Kvinna	Man	Andel godkända	Totalt antal godkända	Total andel godkända
Karlstads universitet	42	19	82%	132	43	87%	202	86%
Linnéuniversitetet	34	28	56%	72	35	84%	125	74%
Stockholms universitet	65	19	75%	44	18	90%	119	82%
Umeå universitet	54	11	89%	97	44	94%	190	92%
Uppsala universitet	15	7	100%	50	19	97%	89	98%
Örebro universitet, Mälardalens högskola och högskolan Dalarna	27	14	93%	65	20	94%	118	94%
Totalt	237	98	79%	460	179	90%	843	87%

Tabell 22 . Deltagare i Rektorsprogrammet 2014 (Tabellen baseras på antal helårsplatser)⁴⁵

Lärosäte ⁴⁶	Kvinnor	Män	Antal deltagare	Kö	Förskola		Grundsk./förskola		Grund- ⁴⁷ skola		Gymnasieskola ⁴⁸		Vuxenutbildning ⁴⁹		Grund-/ gymnasie/Vux-sär		Specialskola	
					K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
KaU	426	163	589	0	142	13	8	4	193	91	49	37	33	11	1	5	0	2
LnU	388	135	523	0	147	8	7	6	181	67	35	37	13	11	3	5	2	1
SU	426	177	603	0	129	4	4	2	189	97	56	58	34	13	10	2	4	1
UmU	267	130	397	0	79	9	5	3	132	85	38	20	10	8	2	4	1	1
UU	341	107	448	0	78	4	5	3	180	48	46	44	22	3	8	3	2	2
ÖMD	189	73	262	0	59	4	4	2	91	48	22	11	5	6	6	2	2	0
Totalt	2037	785	2822	0	634	42	33	20	966	436	246	207	117	52	30	21	11	7

⁴⁵ Totalt har 3388 skolledare deltagit i utbildningen under 2014, vilket motsvarar 2822 helårsplatser.

⁴⁶ Förklaring till förkortningar i tabellen: KaU (Karlstads Universitet), LnU (LinnéUniversitetet) SU (Stockholms Universitet) UmU (Umeå Universitet) UU (Uppsala Universitet), ÖMD (Örebro Universitet, Mälardalens Högskola oh Dalarnas Högskola i samverkan).

⁴⁷ Grundskola varav 201 även har grundsärskola

⁴⁸ Gymnasieskola varav 69 även har gymnasiesärskola

⁴⁹ Vuxenutbildning varav 73 även har särskild undervisning för vuxna

Tabell 23. Ekonomisk redovisning 2014 – Rektorsprogrammet

Utgiftsslag (mnkr)	2014	2013
Ersättning till lärosäten och övriga kostnader	72	73,5
Administrativa kostnader	4,4	6,2
Totalt	76,4	79,7

Rektorslyftet

Tredje kursomgången av Rektorslyftet – hösten 2013 till våren 2014

Antalet anmälda till Rektorslyftet med start hösten 2013 var 181 personer. Till kursstart kom 156 deltagare varav en person har valt att avbryta sin fortbildning och sex personer har beviljats studieuppehåll. Antalet anmälningar har således minskat sedan första omgången trots mycket positiva utvärderingar från tidigare deltagare. Skolverket anser att rekryteringsbasen i enlighet med förordningen är för liten och har därför föreslagit regeringen att målgruppen breddas så att även övriga skolledare och skolchefer som genomgått befattningsutbildningen ska ha möjlighet att delta. I samverkan med de lärosäten som bedriver fortbildningen har ansträngningar gjorts för att skapa ett större intresse för deltagande bland huvudmän och redan utbildade rektorer. Inför kursomgången hösten 2014 har en större vikt lagts vid rektor som resultatansvarig och skapat möjlighet för rektorena att involvera andra nyckelpersoner från verksamheten. En ökning med 20 procent av antalet startande har redovisats.

Den tredje kursomgången avslutade sin fortbildning under våren 2014. Av de rektorer som antogs och påbörjade fortbildningen har 94 procent slutfört den och 71 procent har gjort det med godkänt betyg. Utfallet ligger obetydligt lägre än i den första och andra omgången. Det finns skillnader mellan lärosätena när det gäller andel av antagna som påbörjat, andel som fullföljt och andel som gjort det med godkända resultat.

Utvärderingen visar att även den tredje omgången av Rektorslyftet, i likhet med de två första, kan beskrivas som en lyckad satsning utifrån rektorernas perspektiv.

Deltagarna ger fortbildningen mycket positiva omdömen. 97 procent i första och 99 procent i andra omgången har svarat att utbildningen är mycket bra eller ganska bra (82 procent mycket bra och 18 ganska bra). En stor majoritet, 85 procent i alla tre omgångar, anser att utbildningens svårighetsgrad har stämt mycket väl för dem. En sammanfattande bild av rektorernas uppfattning är att Rektorslyftet har gett positiva effekter – deltagarna känner sig stärkta i sin yrkesroll, de anser att de fått bättre kunskap och förmåga att utöva sitt pedagogiska ledarskap i relation till Rektorslyftets mål och de uppger att de ägnar en ökad del av sin arbetstid åt detta. Alla tre genomförda omgångar uppvisar samma bild.

En förklaring till att rektorena uppger sig vara mer nöjda kan vara att lärosätena förändrat fortbildningen utifrån synpunkter från de första omgångarnas deltagare. Vidare har man löpande under utbildningen gjort anpassningar utifrån rektorernas behov.

Tabell 24. Deltagare och resultat Rektorslyftet kursgrupp HT13 –VT14

Lärosäte	Startat	Fullföljt med godkänt resultat	Fullföljt med godkänt resultat Offentlig huvudman					Fullföljt med godkänt resultat Enskild huvudman					Fullföljt, ej godkänt	Andel godkända %	Avbrott/uppehåll
			För-skola	Grund-skola	Gy	Vux	S:a	För-skola	Grund-skola	Gy	Vux	S:a			
Karlstads universitet	22	15	0	11	3	0	14	0	0	1	0	1	7	68%	1/0
Linné-universitetet	35	28	0	20	7	1	28	0	1	0	0	0	7	80%	0/0
Stockholms universitet	20	16	0	9	4	0	13	0	2	1		3	4	80%	0/0
Umeå universitet	12	7	0	6	0	0	6	0	0	1	0	1	5	58%	0/0
Uppsala universitet	23	11	0	5	2	1	8	0	1	1	1	3	12	48%	0/6
Örebro universitet, Mälardalens Högskola, Högskolan Dalarna	8	8	0	3	3	2	8	0	0	0	0	0	0	100%	0/0
Totalt	120	85	0	54	19	4	77	0	4	4	1	8	35	71%	1-/6

Rektorernas positiva bild av att det pedagogiska ledarskapet har fått större utrymme bekräftas dock inte av berörda lärare. Lärarna uppger inte att de sett motsvarande förändringar i rektors pedagogiska ledarskap som rektorerna själva upplever. Ändå anser cirka en tredjedel av de lärare som besvarat enkäten att de kan se ett förändrat ledarskap och över hälften anger att rektor genomfört förändringar. Om dessa förändringar hade gjorts oavsett fortbildningen går inte att utläsa. 75 procent av lärarna anser att rektors deltagande i fortbildningen är ganska eller mycket värdefullt för verksamheten.

Fjärde kursomgången av Rektorslyftet – hösten 2014

169 personer var anmälda till starten av Rektorslyftet hösten 2014. Till kursstart kom 157 deltagare. På grund av ökningen av antalet sökande genomförs utbildningen i år även i norra delen av Sverige. Antalet anmälningar har sedan första omgången minskat trots att insatsen har mycket positiva utvärderingar från tidigare deltagare. Inför kursstarten hösten 2014 har lärosätena utarbetat en delvis förändrad kursplan med en starkare inriktning på rektor som resultatansvarig.

Redovisning över de rektorer som startat fortbildningen hösten 2014 fördelade på lärosäten och skolform redovisas i tabell 25.

Tabell 25. Antal rektorer som påbörjat utbildningen hösten 2014

Lärosäten	Startat	Offentlig huvudman Huvudsaklig skolform					Enskild huvudman Huvudsaklig skolform					Avbrott	Studie- uppehåll
		För	Gr ⁵⁰	GY ⁵¹	Vux	Okänd	För	Gr ²	GY	Vux	Okänd		
Karlstads universitet	30	1	18	1	1			6	1				
Linnéuniversitetet	32		24	2	1			4	1				
Stockholms universitet	29	1	9	2	2			11	3				
Umeå universitet	34		21	8				3	1				
Uppsala universitet	24		18	5				0	1				
Örebro universitet, Mälardalens Högskola, Högskolan Dalarna	8		2	1				2	0				
Totalt	157	2	92	19	4	3	0	26	7		4	0	0

Tabell 26. Ekonomisk redovisning 2014 – Rektorslyftet

Utgiftsslag (mnkr)	2014	2013
Ersättning till lärosäten för genomförande av fortbildningen	4,4 ⁵²	3,2
Administrativa kostnader	1,0	0,9
Totalt	5,4	4,1

Forskningsspridning

Enligt sin instruktion ska Skolverket sammanställa och sprida kunskap om forskning till myndighetens målgrupper. Inom verksamheten behandlas frågor om ett forskningsbaserat arbetssätt, dvs hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan utgöra en grund i skolverksamheterna. Ett aktivt deltagande i nationella och internationella nätverk är en viktig del i forskningsspridningen. Till uppdraget har också sex referensskolor knutits.

Under året har vi intensifierat vårt stöd till verksamheterna kring vad en utbildning på vetenskaplig grund kan innebära och hur man kan arbeta forskningsbaserat. Detta har skett i dialog med våra målgrupper på flera olika sätt. Gensvaret har varit positivt och det finns ett stort intresse i skolverksamheterna att arbeta forskningsbaserat. Nya kontaktytor skapas hela tiden samtidigt som behovet av stöd också ökar.

⁵⁰ Omfattar även två offentliga och en enskild grundsärskola

⁵¹ Omfattar även två skolledare för gymnasiesärskola och en för specialskola

⁵² En ersättning på 728 tkr avseende år 2014 har ej kunnat bokföras, då ett lärosäte inte inkommit med fakturor i tid.

Forskningsspridning via Skolverkets webb

Portalsidan, www.skolverket.se/forskning, har helt gjorts om för att skapa bättre överblick och navigation. Områden som bevakas är didaktik, språklig kompetens, bedömning och betyg, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, IT i skolan, entreprenörskap, specialpedagogik och tema förskolan. Dessa områden bevakas av olika lärosäten för att erhålla en så hög kvalitet som möjligt. Intervjuer, rapporter och fördjupningar inom dessa utvalda områden finns också på hemsidan som även rymmer information kring vilka aktörer som agerar inom forskning och utbildning samt hänvisning till internationella jämförande studier och databaser. Antalet totala sidvisningar har ökat med 28 procent under 2014 i jämförelse med 2013. Under september–november hade portalen drygt 204 000 besökare. Detta kan jämföras med 150 000 besökare under samma period förra året. 12 filmer som producerats under året kring ett forskningsbaserat arbetssätt har sammanlagt visats 13 093 gånger.

Målgruppsundersökning

I början av året gjordes en enkätundersökning. 750 personer fick möjlighet att berätta om hur de använder materialet på www.skolverket.se/forskning och vilken nytta de har av artiklarna. Överlag upplevs materialet som lätt att förstå och artiklarna som lagom långa samt att de ger tillräckligt med information. Materialet delas och sprids på skolor och i arbetslag och det används även i utvecklingsarbetet.

Pocketserien Forskning för skolan

I pocketserien *Forskning för skolan* gavs kunskapsöversikten *Forskning för klassrummet. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken* ut i november 2013. Den har skickats ut till landets samtliga skolor och är såld i 65 107 exemplar och nedladdad 13 715 gånger. Översikten är också översatt till engelska med titeln *Research for Classrooms. Scientific Knowledge and Proven Experience in Practice*, såld i 38 ex och nedladdad 1 057 ggr. I december 2013 publicerades översikten *Att förstå sig själv och sin omvärld – samhällskunskap, historia, religion och geografi*. Den är såld i 1 461 exemplar och nedladdad 3 052 gånger.

Utvecklingsinsatser

I utvecklingsinsatsen *Forskning lyfter Norr*, som genomfördes i två steg i nära samarbete med Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten, deltog 167 rektorer och lärare fördelat på 30 skolor i Norrland. Här ställdes stora krav på aktivt deltagande före, under och mellan de två konferenstillfällena inom ramen för det kollegiala lärandet samt att de skolor som deltog representerades av både rektor och 3-5 medarbetare.

Tillsammans med fyra större kommungrupperingar i landet arbetar forsknings-spridningsuppdraget med att systematisera beprövad erfarenhet i skolverksamheterna. Till exempel arbetar Sölvesborg, Osby, Älmhult och Tingsryd med att aggregera beprövad erfarenhet kring inskolningsmetoder i förskolan. Stockholm stad (Hägersten/Liljeholmen och Farsta) arbetar med att undersöka om några allmänt vedertagna arbetssätt eller undervisningsmetoder kan inrymmas inom beprövad erfarenhet eller endast är erfarenheter.

Samverkan

Skolverket samverkar med det norska Utdanningsdirektoratet och det danska Evalueringsinstituttet i arbetet med att samla skandinavisk forskning på förskoleområdet i en gemensam databas; <http://nb-ecec.org>. Under 2014 hade databasen 80 224 sidvisningar vilket kan jämföras med 51 183 sidvisningar 2013, alltså en ökning med 57 procent, varav hälften av alla sidvisningar kom från Sverige.

Skolverket arbetar aktivt inom några internationella samarbeten. I OECD deltar myndigheten i en grupp kring lärarkompetens och leder arbetsgruppen *Supporting the Use of Evidence in Schools* inom det internationella EIPPEE samarbetet. Skolverket deltar också i ett större myndighetsövergripande nätverk kring frågor om evidens, där bl. Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk utvärdering och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor deltar. Myndigheten är också den drivande aktören i ett skolgemensamt nätverk kring forskningsbaserad i skolan tillsammans med Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten (genom utvecklingsinsatser och inom det på webben bevakade området specialpedagogik).

Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket särskilt redovisa vilka utvecklingsinsatser som genomförts och deras omfattning.

Skolverkets nationella utvecklingsinsatser ska bidra till att skolhuvudmän och skolor och förskolor bedriver ett medvetet, ändamålsenligt och långsiktigt utvecklingsarbete inom nationellt prioriterade områden i syfte att uppnå ökad måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Målgrupper för Skolverkets utvecklingsarbete är i första hand förvaltningschefer, skolledare och pedagoger, men kan i vissa fall även omfatta beslutsfattare, föräldrar och elever.

Matematiklyftet

Skolverket ska vid fullgörandet av uppdraget att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhandledare och rektorer samverka med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) vid Göteborgs universitet.

Deltagandet 2012-2014

Totalt har 26 583 lärare, 579 huvudmän och 1 495 handledare deltagit i Matematiklyftet mellan åren 2012-2014.

Tabell 27. Deltagande huvudmän, handledare och lärare fördelat på huvudmannatyp⁵³

	Utprovningssomgången*	Huvudomgången		
	Okt 2012- mars 2013	2013/14	2014/15	Totalt
Huvudmän varav	29	276	274	579
Kommunala	26 (90%)	193 (70%)	187(68%)	407 (70%)
Enskilda	3 (10%)	82 30%	82 (31%)	170 (29%)
Statliga	-	1 (0%)	1 (0%)	1 (0%)
Landsting	-	-	1 (0%)	1 (0%)
Utbildningsanordnare**	-	-	3 (0%)	3 (0%)
Handledare varav	31	710	754	1 495
Kommunala	30 (97%)	656 (92%)	695 (92%)	1 381 (92%)
Enskilda	1 (3%)	54 (8%)	58 (8%)	113 (8%)
Statliga	0 (0%)	1 (0%)	0 (0%)	1 (0%)
Lärare varav	308	12 802	13 473	26 583
Kommunala	291 (95%)	11 952 (93%)	12 551 (93%)	24 794 (93%)
Enskilda	17 (5%)	831 (7%)	905 (7%)	1 763 (7%)
Statliga	-	19 (0%)	4 (0%)	23 (0%)

*Matematiklyftet genomfördes i liten skala. Denna utvärderades av Ramböll Magement Consulting och resultaten från utvärderingen omhändertogs under huvudomgångens första läsår. **Utbildningsanordnare anordnar vuxenutbildning på uppdrag av kommunala huvudmän.

Under läsåret 2014/15 deltar 271 huvudmän och 3 utbildningsanordnare. Av huvudmännen är 187 kommunala, 82 enskilda, 1 landsting, 1 statlig. Statsbidrag för 754 matematikhandledare och 13 473 matematiklärare har utbetalats motsvarande cirka 77,7 mnkr.⁵⁴

⁵³ Sifforna i tabell 27 är från beslut om rekvisition för lärare för respektive år. Vissa huvudmän och handledare kan finnas representerade både läsåret 2013/14 och läsåret 2014/15. Antalet handledare är baserat på det antal schablonbelopp som utbetalats respektive år.

⁵⁴ Statsbidraget till huvudmännen för varje deltagande matematikhandledare har varit 98 900 kronor och för deltagande matematiklärare 4 000 kronor.

Tabell 28. Deltagande lärare fördelat på skolform/årskurs⁵⁵

	Utprövningsomgången*		Huvudomgången	
	Okt 2012- mars 2013	2013/14	2014/15	
Grundskolan varav	308 (100%)	11 652 (91,0%)	11 810 (87,7 %)	23 770 (89,4 %)
åk 1-3	-	5 523 (43,1 %)	5 715 (42,4 %)	11 238 (42,3 %)
åk 4-6	-	3 813 (29,8 %)	3 963 (29,4 %)	7 776 (29,3 %)
åk 7-9	-	2 316 (18,1 %)	2 132 (15,8 %)	4 448 (16,7 %)
Grundsärskolan	-	83 (0,6 %)	303 (2,2 %)	386 (1,5 %)
Sameskolan	-	0 (0,0 %)	4 (0,0 %)	4 (0,0 %)
Specialskolan	-	31 (0,2 %)	0 (0,0 %)	31 (0,1 %)
Gymnasieskolan	-	956 (7,5 %)	1 190 (8,9 %)	2 146 (8,1 %)
Gymnasiesärskolan	-	13 (0,1 %)	95 (0,7 %)	108 (0,4 %)
Kommunal vuxen- utbildning	-	66 (0,5 %)	68 (0,5 %)	134 (0,5 %)
Särskild utbildning för vuxna	-	1 (0,0 %)	3 (0,0 %)	4 (0,0 %)
Totalt	308 (100 %)	12 802 (100 %)	13 473 (100 %)	26 583 (100 %)

* Utprövningsomgången omfattade bara grundskolan.

Stödmaterial

Det didaktiska stödmaterialiet publiceras på lärportalen för matematik och är kategoriserat i moduler. Av de moduler som publicerats under 2014 riktar sig tre till åk 1-3, en till åk 7-9 och två till gymnasieskolan.⁵⁶ I arbetet med att ta fram moduler har 11 lärosäten medverkat.

Under 2014 har även åtta reviderade moduler publicerats.⁵⁷ Skolverket, NCM och de lärosäten som tagit fram modulerna har genomfört skolbesök, varvid lärare och handledare har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på de moduler som används. Dessa synpunkter har sedan beaktats vid revideringen.

Som ett stöd för skolor och lärare att välja modul har Skolverket tagit fram 26 filmer, där lärosätet beskriver syftet med och tanken bakom modulen.

Lärportalen för matematik

Under året har ett fortsatt intensivt utvecklingsarbete av lärportalen bedrivits. Utvecklingsarbetet handlar både om att få ytterligare funktionalitet på plats för att förbättra lärarnas, handledarnas och rektorernas användarupplevelse. Arbetet har dessutom skett i nära samverkan med Läslyftet och utvecklingen av Läs- och skrivportalen.

⁵⁵ Siffrorna i tabell 28 är från beslut om rekvisition för lärare för respektive år.

⁵⁶ Geometri, Sannolikhet och statistik, Samband och förändring för åk 1-3, Sannolikhet och statistik för åk 7-9 samt undervisa matematik på yrkesprogram och Bedömning för lärande och undervisning för gymnasieskolan.

⁵⁷ Algebra för åk 1-3, 4-6 och 7-9, Problemlösning åk 1-3, 4-6 och 7-9, Undervisa matematik utifrån problemlösning och Undervisa matematik utifrån förmågorna på gymnasieskolan.

Under 2014 har 625 600 besök gjorts på lärportalen. Antalet användare som gjort minst ett besök är 146 400 och antalet unika sidvisningar är 3 010 000 stycken.

Utbildning för matematikhandledare

Läsåret 2014/15 har 754 matematiklärare utsetts till handledare av de deltagande huvudmännen. Av dessa har 499 matematiklärare, som tidigare inte deltagit i handledarutbildningen, erbjudits att delta i handledarutbildningen om nio dagar under perioden april 2014-april 2015. 255 av de handledare som utsågs läsåret 2014/15 var även handledare läsåret 2013/14. Utbildningen hålls på campus på nio olika lärosäten⁵⁸ runt om i landet, med undantag från det första utbildningstillfället som samarrangerades med utbildningen för rektorer. Skolverket ansvarade för det första utbildningstillfället som hölls på fem⁵⁹ olika orter i Sverige. Totalt deltog 499 handledare och 925 rektorer vid denna första gemensamma träff.

Fortsatt stöd för matematikhandledare

Matematikhandledare som tidigare gått utbildningen 2013/14 har inom Matematiklyftet fått fortsatt stöd för att systematiskt utbyta erfarenheter med varandra. Insatsen omfattar fyra dagar och fördelas på två tillfällen; ett under hösten 2014 och ett under våren 2015. Stödet hålls på campus på åtta olika lärosäten runt om i landet⁶⁰.

Utbildning för rektorer

Rektorer vars lärare deltar i fortbildningen erbjuds en utbildning som pågår april 2014 – mars 2015. Denna utbildningsinsats hålls på fem olika orter⁶¹ och omfattar fem dagar. NCM genomför utbildningen på uppdrag av Skolverket och hittills har drygt 800 rektorer deltagit.

Särskilda insatser på yrkesprogrammen

Under 2014 har konferenser med namnet *Undervisning i fokus – möten för samverkan* genomförts på fem orter.⁶² 148 lärare som undervisar i matematik och 51 lärare som undervisar i yrkesämnena på gymnasieskolans yrkesprogram, samt ett fåtal rektorer, deltog. Innehållet på konferenserna var matematik på yrkesprogram, teoretiskt och praktiskt, lärande exempel och information om modulen Undervisa matematik på yrkesprogram. Dokumentation från konferenserna kommer att spridas till alla gymnasieskolor som har yrkesprogram med syftet att inspirera till samverkan och kollegialt lärande mellan matematik- och yrkeslärare för att på så sätt göra ämnet matematik mer intressant och relevant för eleverna.

---

⁵⁸Malmö högskola, Karlstads universitet, Högskolan Borås, Södertörns högskola, Stockholms universitet, Högskolan Kristianstad, Luleå tekniska universitet, Högskolan för Lärande och Kommunikation i Jönköping och Högskolan Dalarna.

⁵⁹Arlanda, Stockholm, Göteborg, Malmö och Karlstad.

⁶⁰Malmö högskola, Karlstads universitet, Högskolan Borås, Stockholms universitet, Högskolan Kristianstad, Luleå tekniska universitet, Högskolan för Lärande och Kommunikation i Jönköping och Högskolan Dalarna

⁶¹Örebro, Göteborg, Malmö, Stockholm och Umeå.

⁶²Arlanda, Stockholm, Göteborg, Alvesta och Örebro.

Uppföljning av statsbidraget läsåret 2013/14

Samtliga huvudmän har redovisat hur statsbidraget har använts. Bidraget för handledare uppgick läsåret 2013/14 till drygt 70,02 mnkr varav Skolverket återkrävt nästan 1,25 mnkr eftersom huvudmännen inte nyttjat hela bidraget, haft handledare som inte tjänstgjort som handledare eller haft för många lärare som inte fullföljt fortbildningen. Bidraget för lärare uppgick läsåret 2013/14 till drygt 50,8 mnkr varav Skolverket återkrävt cirka 3,63 mnkr. Skälen för återkrav är att lärare inte fullföljt fortbildningen, att bidraget inte nyttjats eller att bidraget inte använts i enlighet med gällande regelverk. Det bidrag som lämnades till huvudmännen för de deltagande lärarna nyttjades framförallt till vikarier, teknisk utrustning, kompetensutveckling, undervisningsmaterial, resor i samband med kompetensutveckling, processledare och litteratur. Skolverket har även genomfört stickprov hos fem huvudmän i syfte att ytterligare kontrollera att bidraget för deltagande lärare använts korrekt. Dessa huvudmän har inkommit med fakturaunderlag och lönelistor för att bekräfta de uppgifter som angivits i redovisningen. Även huvudmannens bedömning av matematikhandledarens skicklighet kontrollerades. I stickprovet framgick att vissa huvudmän hade svårigheter att styrka alla redovisade kostnader och det fanns även exempel på där deltagande lärare inte genomfört två moduler läsåret 2013/14. Två av de fem huvudmännen fick inga anmärkningar med anledning av stickprovet. Samtliga huvudmän i urvalet har kunnat visa hur bedömningen av respektive handledares skicklighet gjorts.

Utvärdering

Skolverket har givit både Ramböll Management Consulting (Ramböll) och Umeå universitet i uppdrag att utvärdera Matematiklyftet. Ramböll utvärderar Matematiklyftets genomförande och förutsättningar. Umeå universitet fokus är en förändrad undervisningskultur och fortbildningskultur. Två delrapporter har inkommit till Skolverket under 2014. Umeå universitets delrapport beskriver framförallt hur arbetet med utvärderingen fortlöper, medan Ramböll presenterar resultat för Matematiklyftets genomförande läsåret 2013/14.

I Rambölls delrapport framgår att lärarna har deltagit i fortbildningen i tillfredsställande omfattning. Lärarna beskriver själva att fortbildningen har givit dem förutsättningar att utveckla undervisningen, att de fått fler metoder att välja bland och att de gör mer medvetna val i undervisningssituationen. Vidare beskriver Ramböll att Skolverkets styrning har fungerat väl men att huvudmännens arbete kan utvecklas. I utvärderingen framgår också att organisatorisk stabilitet och andra satsningar gör att huvudmän och skolor avvaktar med att delta, men avser att delta kommande läsår.

De inslagen i Matematiklyftet som har varit viktigast är innehållet i modulerna och de kollegiala samtalen. Kvaliteten på modulerna kan sannolikt tillskrivas stor del av lärarnas övergripande värdering av satsningen. Handledarens roll i de kollegiala samtalen är också något som lärarna samstämmigt lyfter betydelsen av. De kollegiala samtalen tycks dels vara givande för lärarnas individuella utveckling, dels bidra till Matematiklyftets övergripande resultat. Här spelar även rektor en central roll för att skapa förutsättningar för det kollegiala lärandet samt vara ett stöd för lärarna.

Tabell 29. Ekonomisk redovisning 2014 - Matematiklyftet

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Statsbidrag för lärare och handledare	126,5
Didaktiskt stödmaterial (moduler)	16,8
Utbildning för rektorer	8,9
Utbildning för matematikhandledare	6,3
Utveckling av lärportalen för matematik	2,3
Insatser för förskola och förskoleklass	0,6
Särskilda insatser på yrkesprogrammen	1,1
Kommunikationsinsatser	0,4
IT	1,8
Övriga kostnader	8,4
Administrativa kostnader	0,9
Totalt	174,1

Naturvetenskap- och tekniksatsningen

Skolverket har i uppdrag att svara för utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik⁶³.

Undervisningsstöd för NT-undervisning

Skolverket har tagit fram ett webbaserat undervisningsstöd⁶⁴. Syftet med undervisningsstödet är att bidra till att öka lärares kompetens i att undervisa i naturvetenskap och teknik. Utifrån Lgy 11 finns material och idéer för utveckling av undervisning, lektionsplanering och terminsplanering. Materialet visar också på progressionen av förmågor, centralt innehåll och bedömning utifrån Lgr11. Det visar också situationer från förskolans vardag där det förekommer naturvetenskap och teknik och hur pedagoger kan uppmuntra och utmana barnen för att nå förskolans mål i enlighet med Lpfö 98/10. Innehållet fylls fortlöpande på och tas fram av olika lärosäten, lärare, NT-utvecklare och konsulter. Resurssidan har haft 185 364 besök fram till och med oktober 2014.

Nätverk för NT-utvecklare

Under hösten 2013 startade Skolverket ett nationellt nätverk (omgång 1) med skol-utvecklare inom naturvetenskap och teknik, så kallade NT-utvecklare. Nätverket startade med 130 NT-utvecklare från 89 huvudmän som tillsammans representerade 79 lägeskommuner. Hösten 2014 kvarstår 120 NT-utvecklare från 81 huvudmän som representerar 74 lägeskommuner i omgång 1. Av NT-utvecklarna är en statligt anställd, 16 representerar enskilda huvudmän och 103 kommunala verksamheter. Under hösten 2014 startade ytterligare ett nätverk (omgång 2) med NT-

⁶³ U2012/4111/GV

⁶⁴ Se <http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nt/ntundervisning>

utvecklare bestående av 153 NT-utvecklare från 74 huvudmän som representerar 58 lägeskommuner. Av NT-utvecklarna är två statligt anställda, 28 representerar enskilda huvudmän och 123 kommunala verksamheter.

Utbildningen för den andra omgången av NT-utvecklare sträcker sig över två och ett halvt år och utgår från kollegialt lärande. För handledarutbildning och ämnesdidaktiska träffar ansvarar högskolor och universitet⁶⁵. Genom utbildning och stöd i de nationella nätverken får NT-utvecklarna möjlighet att utveckla kunskaper inom bland annat kollegialt lärande, systematiskt kvalitetsarbete, processledning, bedömning och pedagogisk dokumentation samt språkutvecklande arbetssätt. Teknikämnet uppmärksammas särskilt genom fyra heldagars teknikutbildning.

NT-utvecklarnas erfarenheter av arbetet i den egna verksamheten följs upp via lärplattformen Fronter och kommunikationsverktyget Adobe Connect samt på utbildningens fysiska träffar. För att NT-utvecklarna på ett strukturerat sätt ska kunna stödja varandra genomförs kollegahandledning i grupp genom fjärrundervisning under ledning av en handledare från ett lärosäte.

Under våren genomfördes möten med huvudmannarepresentanter och NT-utvecklare från både omgång 1 och 2. Under mötet gavs tillfälle att diskutera innehållet i samverkansdokumenten med andra huvudmän och NT-utvecklare. För dem som inte kunde närvara på något av de fysiska mötena anordnades också webinarium.

Utvärdering av satsningen nätverk för NT-utvecklare

Insatserna som görs inom ramen för nätverken för NT-utvecklare utvärderas av Ramböll. Resultaten av utvärderingen har visat att det initialt inte fanns en gemensam bild hos involverade lärosäten vad gäller innehållet i utbildningarna och hur fria de var att utforma dessa utifrån lärosätets expertis och lokala behov. Utifrån Rambölls rekommendationer har dialog förts mellan Skolverket och lärosätena som mynnat i en tydligare styrning från Skolverket gällande innehåll och utformning av de ämnesdidaktiska träffarna för att öka likvärdigheten för NT-utvecklarna. Vidare visar utvärderingen på en stor spännvidd där NT-satsningens funktion varierat mellan att vara starten på ett utvecklingsarbete till att vara en ytterligare skjuts i ett redan väl fungerande utvecklingsarbete.

Konferenser

I samverkan med andra aktörer (privata företag, kommuner och lärosäten) organiserar Skolverket mötesplatser i form av konferensserier à tre tillfällen på sex olika orter⁶⁶ för gymnasielärare och skollära. Konferenserna syftar både till kompetensutveckling och som nätverkstillfällen. Konferensseriens tre teman är kreativitet, innovation och reflektion. Under konferensserierna får deltagarna möjlighet att bidra till utvecklingen av de undervisningsstöd som fortlöpande publiceras på Skolverkets hemsida. Under hösten 2014 har det funnits ett speciellt ”teknikspår” under

---

⁶⁵ De lärosäten som ansvarar för handledarutbildningen är Göteborgs universitet, Malmö högskola och Stockholms universitet. De lärosäten som ansvarar för de ämnesdidaktiska träffarna är Göteborgs universitet, Malmö högskola, Stockholms universitet, Uppsala universitet, Högskolan Dalarna, Linnéuniversitetet och Linköpings universitet (endast för omgång 1 med NT-utvecklare).

⁶⁶ Västerås, Skellefteå, Norrköping, Skövde, Kristianstad och Stockholm

konferenserna. Detta spår har cirka 30 procent av deltagarna valt. Konferenserna innehåller också ett rektorsspår.

Tabell 30. Deltagare på konferenser 2014

	Västerås	Skellefteå	Norrköping
12 februari	156		
16 oktober	136		
6 maj		33	
24 september		88	
19 november			109

Utvärdering av konferenser

Konferensserierna utvärderas med det primära syftet att undersöka hur aktiviteter i gymnasiedelen av satsningen har implementerats, samt att analysera deltagarnas lärande- och utvecklingsprocesser. Det är också viktigt att få reda på kunskap om hinder och oväntade processer som uppstått under implementeringen, samt att få förslag på åtgärder för det fortsatta arbetet med NT-satsningen, och även för framtida satsningar med liknande utformning.

Tabell 31. Ekonomisk redovisning 2014 - Naturvetenskaps- och tekniksatsningen

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Naturvetenskap- och tekniksatsningen	18,1
Naturvetenskap- och tekniksatsningen, FSK	0,9
Naturvetenskap- och tekniksatsningen, TEK	1,8
Naturvetenskap- och tekniksatsningen, GY	4,4
Totalt	25,2

Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling

Regionala nätverk

Under 2014 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS), som Skolverket har uppdrag att bedriva⁶⁷, fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverken för språk, läs- och skrivutvecklare. Syftet är att stödja, stimulera och underlätta samarbete mellan skolor och kommuner, genom deltagarna stödja huvudmännens ansvarstagande och att främja forskningsanknytning genom samarbete med regionala utvecklingscentrum och lärosäten. De språk-, läs- och skrivutvecklare som samordnar nätverken utgör även referensgrupp för NCS arbete. Bidrag på 0,47 mnkr har fördelats till tio kommuner där personer med ett övergripande ansvar för ett regionalt nätverk har sin tjänst.

Under 2014 har NCS haft kontakt med nätverk i elva regioner⁶⁸. Språk-, läs- och

⁶⁷ Uppdrag nr 7 givet i regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Statens skolverk.

⁶⁸ Halland, Hälsingland/Västernorrland, Jämtland, Norrbotten, Skåne, Småland/Blekinge/Öland, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västerbotten/Örnsköldsvik och Västra Götaland - samt i de tre storstadskommunerna.

skrivutvecklare i drygt 150 kommuner samt i enstaka fristående verksamheter deltar.

Genom de regionala nätverken har arbetet fått ytterligare spridning, exempelvis genom utvecklingsinsatser som erbjudits nätverken och huvudmän i respektive region. I samarbete med lärosäten i fyra regioner har den kompetensutvecklingsinsats, Språk i alla ämnen för alla elever, som genomförts inom ramen för Skolverkets tilläggsuppdrag att genomföra insatser för att främja jämställdhet inom skolväsendet⁶⁹ och som initierades 2013 fortsatt. Cirka 125 språk-, läs- och skrivutvecklare och förstelärare deltog i kompetensutvecklingsinsatsen som avslutades under året. I ytterligare sju regionala nätverk har kompetensutvecklingsinsatser tagits fram i dialog med nätverkets deltagare. Det handlar bland annat om forskningscirklar, seminarieträffar och föreläsningsserier med fokus på utvecklingsarbete på skolor i den egna kommunen. I dessa deltar 126 språk-, läs- och skrivutvecklare och de handleder i sin tur lärare. Även storstadskommunerna har getts bidragsstöd för liknande utvecklingsarbete.

Övriga insatser

I november genomfördes en nationell tvådagarskonferens i Stockholm på temat *Digitalt läsande, skrivande och multimodalitet* där 318 språk-, läs- och skrivutvecklare, förstelärare, rektorer, forskare, lärare m.fl. deltog. NCS webbplats har kontinuerligt uppdaterats med aktuell forskning inom området språk-, läs- och skrivutveckling och besökts 31 794 gånger under året. NCS har även gett ut fyra nyhetsbrev under året till ungefär 5 400 prenumeranter.

En folder *Lyft språket, läsandet och skrivandet!* har tagits fram i 20 000 ex och delats ut vid mässor och konferenser. Foldern ger en samlad bild av det stöd Skolverket ger i det språk-, läs- och skrivutvecklande arbetet och vänder sig till såväl skolhuvudmän som skolor.

Samverkan

Under 2014 har NCS samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i frågor som rör dyslexi och läs- och skrivsvårigheter. Specialpedagogiska skolmyndigheten var en av aktörerna vid den nationella tvådagarskonferensen och nyheter och/eller aktuell information har under året lyfts fram i NCS nyhetsbrev med länk till Specialpedagogiska skolmyndighetens webbplats. Även Kulturrådets läsfrämjande insatser har lyfts kontinuerligt.

Tabell 32. Ekonomisk redovisning 2014 - för Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Expenser	2,4
Lämnade bidrag	1,0
Totalt	3,4

---

⁶⁹ U2011/7067/S

Läslyftet

Skolverket har i uppdrag att svara för genomförandet av fortbildning av lärare i läs- och skrivutveckling⁷⁰ där fokus ska vara på det kollegiala lärandet. Skolverket ska även svara för utbildning av handledare samt utveckla en särskild webbplattform till vilken relevant forskningsbaserat stödmaterial ska tas fram. Målgruppen för insatserna är framförallt lärare i den obligatoriska skolan och gymnasie- och gymnasiesärskolans första år. Även lärare i förskoleklass omfattas. Vissa insatser riktas även till rektorer. Material ska också tas fram för förskolan och för personal i skolbibliotek.

Skolverket genomför arbetet med Läslyftet i nära samverkan med arbetet med Matematiklyftet. I den delredovisning som lämnades till regeringen den 14 mars 2014 har Skolverket redogjort för behovet av en bred insats där hela skolor adresseras och där både lärare i svenska, svenska som andraspråk och lärare i andra ämnen är målgrupp.

Utprövningsomgång av Läslyftet

Mellan september 2014 och april 2015 genomför Skolverket en utprövningsomgång av Läslyftet i liten skala. Totalt uppgår antalet deltagare till 404 lärare, 42 handledare och 28 rektorer från 29 skolenheter från grundskolan och 19 huvudmän (varav 11 kommunala och 8 enskilda). Statsbidraget till huvudmännen för varje deltagande handledare har i utprövningsomgången varit 905 663 kr, varav halva beloppet har betalats ut 2014. Inget statsbidrag har utgått för lärare. Då deltagande skolenheter är geografiskt spridda över landet har även ett schablonbelopp om 122 900 kr utgått för resor i samband med den inledande informationsträffen samt uppstartskonferens.

Inför utprövningsomgången har en modul för grundskolan, Samtal om text, tagits fram som riktas till alla lärare. Materialet finns tillgängligt på en särskilt framtagna webbportal, Läs- och skrivportalen⁷¹.

Läslyftets utprövningsomgång utvärderas av Umeå universitet i samarbete med Göteborgs universitet. Utvärderingen har påbörjats.

Under utprövningsomgången provas en handledarmodell med handledare på skolnivå och processledare på huvudmannanivå. Handledarna erbjuds en utbildning omfattande fyra tillfällen och under 2014 har två träffar genomförts om sammanlagt fyra dagar. Skolverket har även erbjudit en utbildning för processledare som är verksamma hos de huvudmän som deltar i utprövningsomgången. Inför utprövningsomgången bjöds representanter från utvalda huvudmän och skolenheter in till en informationsträff vars syfte var att skapa goda förutsättningar för den lokala organisationen. En tvådagarskonferens genomfördes i september där sju huvudmän, 24 rektorer, tio processledare samt 36 handledare deltog.

Fem lärosäten⁷² har getts i uppdrag att ta fram material till åtta moduler som planeras finnas tillgängliga hösten 2015. De moduler som tas fram riktar sig till den

---

⁷⁰ U2013/7215/S

⁷¹ <http://lasochskrivportalen.skolverket.se>

⁷² Högskolan Borås, Göteborgs universitet, Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping, Karlstads universitet och Malmö högskola.

obligatoriska skolan inklusive förkoleklass och är både ämnesövergripande och ämnesspecifika med fokus på undervisning i svenska, svenska som andraspråk, samhälls- och naturorienterande ämnen. En av modulerna har fokus på samarbete mellan lärare och skolbibliotek.

Tabell 33. Ekonomisk redovisning 2014 - Läslyftet

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Expenser	13,8
Totalt	13,8

Engelska och moderna språk⁷³

Skolverket har deltagit i Europarådets arbete med språkutveckling och flerspråkighetsfrågor som implementeras genom Språkcentret i Graz, ECML. Vidare har myndigheten arbetat med utmärkelser Europeisk kvalitetsutmärkelse i språk (Label) och CertiLingua. Den 26 september genomfördes, på initiativ av Europarådet, den Europeiska språkdagen som firas i de flesta EU-länderna. Den svenska Europeiska språkportfolion har uppdateras och sprids via Skolverkets webbplats.

Tabell 34. Ekonomisk redovisning 2014 - deltagande i Europarådets arbete med språkutveckling och flerspråkighetsfrågor

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Sveriges deltagande i språkcentret i Graz	0,5
Europeisk kvalitetsutmärkelse i språk	0,1

Entreprenörskap i skolan

Skolverket har i uppdrag att stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan⁷⁴.

Uppdragsutbildning i Entreprenöriellt lärande

Under året har uppdragsutbildningen *Entreprenöriellt lärande 7,5 hp* genomförts av fem lärosäten. Intresset för kursen har varit fortsatt stor och sammanlagt genomfördes 10 kurser med totalt 293 deltagare. Utbildningen följde en gemensam kursplan framtagen av lärosätena i samråd med Skolverket.

Tabell 35. Kursen Entreprenöriellt lärande 2010-2014

År	Antal lärosäten	Antal kursorter	Antal antagna deltagare
2010	7	9	382
2011	8	8	392
2012	8	10	339
2013	6	10	352
2014	5	5	293

Ekonomiskt stöd till huvudmän för verksamhetsutveckling

Skolverket har under 2014 fördelat totalt 5 mnkr i bidrag till 37 huvudmän. Utgångspunkten var att ge stöd till huvudmän för att implementera de nya styrdoku-

⁷³ Uppdrag nr 49 givet i regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Statens skolverk.

⁷⁴ Uppdrag nr 6 och 40 givet i regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Statens skolverk

menten där entreprenörskap ska genomsyra hela utbildningen. Vid bedömningen har Skolverket tagit hänsyn till kopplingen till styrdokumentet, skolornas behov av kompetensutveckling, insatser för att främja skolornas samverkan med arbetslivet, långsiktighet och nationell spridning. Målgrupperna har varit skolledare och all personal i alla skolformer. 91 skolhuvudmän ansökte om totalt 33 mnkr.

Tabell 36. Statsbidrag för verksamhetsutveckling 2009-2014

År	Antal skolhuvudmän	Beviljad summa (mnkr)
2009	35	2,3
2011	74 (100)	7,1 (61)
2012	61 (170)	7,7 (77)
2013	62 (117)	8,6 (45)
2014	37 (91)	5,0 (33)

Skolverket mottog sju ansökningar om statsbidrag till organisationer som arbetar för entreprenörskap i skolan. Samtliga organisationer beviljades bidrag med sammanlagt 14,1 mnkr enligt nedan.

Tabell 37. Statsbidrag till organisationer 2014

Organisation	Beviljad summa (mnkr)
Ung Företagsamhet	10,9
FramtidsFrön Sverige	1,2
Föreningen Svenska Science Centers	0,2
Naturbruksskolornas förening	0,2
Snilleblixarna i Sverige	1,0
Transfer Sverige	0,4
Tellus berättarförening	0,4

Tabell 38. Statsbidrag till organisationer 2010-2014

År	Antal organisationer (antal sökande inom parentes)	Beviljad summa (mnkr)
2010	5 (5)	9,2
2011	6 (15)	10,3
2012	6 (10)	10,3
2013	7 (14)	15,2
2014	7 (7)	14,1

Ytterligare insatser

Skolverket har i projektet deltagit i OECD:s projekt Innovative Learning Environments (ILE). Erfarenheterna från deltagandet har tagits tillvara i arbetet främst med att skapa förståelse för de nya kompetenskrav som ställs i utbildningssystemet för att barn och unga ska vara väl rustade att ta sig an vuxenlivets utmaningar i en globaliserad värld.

Skolverket har aktivt deltagit i Nätverket för Entreprenöriellt Lärande I Skolan (NELIS). Nätverket drivs av deltagarna, som består av representanter från skolhuvudmän, lärosäten och organisationer som arbetar med att utveckla entreprenöriellt lärande.

En reviderad version av kunskapsöversikten *Skapa och våga* har gjorts av Umeå

Universitet på uppdrag av Skolverket.

Vidare har Skolverket tagit kontakt med Vinnova och planerar, efter samråd med dem, att under 2015, tillsammans med Tillväxtverket stödja genomförandet av den nationella innovationsstrategin.

SCB har på uppdrag av Skolverket gjort en nationell kartläggning av arbetet med entreprenörskap i skolan som en uppföljning av den kartläggning som gjordes 2009.

Skolverket har under året samverkat med Tillväxtverket med att främja sambandet mellan förskola/skola och högskolansutbildningar när det gäller entreprenöriellt lärande.

Tabell 39. Ekonomisk redovisning 2014 - Entreprenörskap i skolan

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Expenser	5,1
Bidrag	20,6
Totalt	25,7

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Skolverket har i uppdrag att stödja utveckling och produktion av läromedel i och på de nationella minoritetsspråken⁷⁵.

Insatser

Skolverket har haft extern information om nationella minoriteter i förskola och skola och återkommande kontakter har skett med lärare, skolledare och läromedelsproducenter inom de nationella minoriteterna. Information på webbplatserna har förstärkts⁷⁶. Bland annat har ett läromedelskomplement för undervisning om romska språk, kulturer och historia publicerats. De minoritetspolitiska målen påverkar i allt högre grad myndighetens arbete och utformning av informationsmaterial. Idag finns minoritetsperspektiv med som en del i planering av myndighetens uppdrag.

Samråd med företrädare för nationella minoriteters riksorganisationer och samverkan

Skolverket har fortsatt samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, Universitets- och högskolerådet, Universitetskanslersämbetet och Skolinspektionen för att samordna samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer. Samråd har genomförts under hösten 2014. Företrädare för samiska, judiska, sverigefinska och tornedalsfinska nationella minoriteter som deltog har uppskattat samrådet och en fortsättning av samrådsmodellen planeras för 2015. För

---

⁷⁵ Uppdrag U2013/6705/S givet i särskild ordning som har reviderats i regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Statens skolverk.

⁷⁶ <http://www.skolverket.se/skolutveckling/amnesutveckling/sprak/minoritetssprak>

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nationella-minoriteter>

<http://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning/larare/2.8507>

samråd med företrädare för den romska nationella minoriteten planeras en alternativ modell för samråd med skolmyndigheter.

Utveckling av lärresurs för undervisning i nationella minoritetsspråk

Skolverket genomförde under våren 2014 en enkätundersökning med modersmåls-
lärare och minoritetsorganisationer där det framkom att en märkbar del av de sva-
rande efterfrågade material för undervisning av elever som har liten eller helt saknar
grundläggande kunskap i nationella minoritetsspråk. Myndigheten har valt att i
samverkan med språkvetare och aktiva lärare inom ramen för detta uppdrag skapa
läromedel anpassat efter den kursplan som nu tas fram.

**Tabell 40. Ekonomisk redovisning 2014 – Nationella
minoriteter och minoritetsspråk**

Kostnadspost	Utfall (tkr)
Expenser	238
Administrativa kostnader	686
Totalt	924

Webbplatsen Tema modersmål

Skolverkets webbplats Tema modersmål vänder sig primärt till pedagogisk personal
inom förskola/skola och skolledare som arbetar med frågor kring modersmålsstöd,
modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Syftet med arbetet
är att höja kvaliteten i de berörda verksamheterna samt att förbättra möjligheterna
för barn och elever att använda sitt modersmål som ett redskap för sin kunskapsut-
veckling. På webbplatsen⁷⁷ finns det en infrastruktur för information och en rad
resurser som kan användas i undervisningen. Det finns 41 olika språksidor vars
huvudsakliga innehåll tas fram av verksamma modersmålslärare runt om i landet.
Arbetet sker i samverkan med Tema morsmål, en motsvarande satsning i Norge.

Webbplatsen Tema modersmål har ca 6 000-7 000 unika besök en vanlig skoldag
och en viktig del av arbetet är att erbjuda mötesplatser för flerspråkiga lärare i olika
former (fysiskt och via nätet). Under året anordnades en konferens för skolledare
(53 personer) och en för de redaktörer som tar fram innehåll till webbplatsen (50
personer) tillsammans med Tema morsmål från Norge. I slutet av oktober anord-
nades också en nationell konferens i Stockholm för modersmålslärare. Den första
dagen, gemensam för alla, samlade ca 700 personer och den andra dagen anordna-
des 28 olika språkkonferenser med sammanlagt 900 deltagare.

**Tabell 41. Ekonomisk redovisning 2014 – Tema mo-
dersmål**

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Expenser	4,6
Totalt	4,6

⁷⁷ <http://modersmal.skolverket.se/>

Romsk inkludering

Brobygggarutbildningen startades i december 2012. Nu deltar 15 personer med romsk bakgrund och utbildningen löper fram till våren 2015. Inom ramen för detta uppdrag har Skolverket och Södertörns Högskola tagit fram kursplaner och genomfört samrådsmöten med företrädare för den romska gruppen. Skolverket har beställt en extern utvärdering för att undersöka om brobyggare bidrar till att öka romers inflytande och delaktighet i den svenska skolan.

Tabell 42. Ekonomisk redovisning 2014 – Romsk inkludering

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Romsk inkludering	0,3
Romsk inkludering Brobyggare	1,2
Administrativa kostnader	0,6
Totalt	2,1

Användningen av informations- och kommunikationsteknik

Skolverket har regeringens uppdrag att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik⁷⁸.

Stöd till utveckling av IT

Skolverket har erbjudit stöd till pedagoger som vill utveckla användningen av IT i sin undervisning främst via webben. Projektet *It i skolan* har samlat och presenterat goda exempel, aktuell forskning samt rapporter rörande uppföljning av IT-användning i Sverige och i andra länder. *It i skolan* har publicerat 21 artiklar till stöd för utveckling av undervisningen samt genomfört föreläsningar om Skolverkets stöd för IT i undervisningen för lärare, skollärare och förskolechefer. Ett forskarseminarium under temat ”Svensk forskning 1:1 – vilka slutsatser drar vi” har hållits i samarrangemang med Datorn i Utbildningen (DiU). Seminariet samlade drygt 90 deltagare och följdes av ca 400 personer via internet. UR kommer att återutsända seminariet i Kunskapskanalen under våren 2015, därefter kommer sändningen att ligga på urplay i 6 månader och på ur.se i ca 5 år. Den regelbundna omvärldsbevakningen via *Omvärldsbloggen* och medverkan i sociala medier har haft fortsatt höga visnings- och följarsiffror. Digitala lärresurser har gjorts tillgängliga för den pedagogiska verksamheten bland annat genom söktjänsten *Spindeln*⁷⁹.

IT-säkerhet

Inom ramen för arbetet med Kolla källan har Skolverket gett stöd för pedagogers kompetensutveckling inom källkritik, upphovsrätt och integritetsfrågor, främst via webben. Webbplatsen kompletteras av en blogg och en wiki. Skolverket har under året publicerat 15 artiklar och en checklista för sociala medier samt genomfört föreläsningar om källkritik och säker internetanvändning för 300 lärare, rektorer och

---

⁷⁸ U2008/8180/S

⁷⁹ <http://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/itiskolan/digitala-larresurser/sok-med-spindeln>

förskolechefer. Skolverket ingår i Myndighetsnätverk för barn och unga kring it-säkerhet, i Statens medieråds referensgrupp och leder nätverk för myndighetjurister kring molntjänster i skolan.

Europeiska skoldatanätet

Skolverket har också deltagit i det Europeiska skoldatanätet (EUN). EUN är en organisation som med stöd av departement i cirka 30 länder bidrar till utveckling av informationsteknikens användning i skolan.

Avvecklingen av PIM och Multimediabyrån

Den beslutade avvecklingen av kompetensutvecklingsinsatsen Praktisk IT- och Mediekompetens (PIM) och Multimediabyrån slutfördes under juni 2014. Sammantaget har 162 000 pedagoger och skolledare från hela landet (222 kommuner och 32 stadsdelar) erbjudits kompetensutveckling via PIM och Multimediabyrån under åtta år.

Tabell 43. Webbaktivitet It i skolan

Projekt	Användning 2013	Användning 2014
It i skolan	106 500 sidvisningar, ca 8 000 prenumeranter på nyhetsbrev, 557 024 sidvisningar på blogg, 6 116 följare på Twitter	139 493 sidvisningar, 7 657 prenumeranter på nyhetsbrev, 580 479 sidvisningar på blogg, 8 252 följare på Twitter
Kolla Källan	299 627 sidvisningar, 4 532 prenumeranter på nyhetsbrev, 1 260 medlemmar på Facebook, 3 905 följare på Twitter, 25 819 sidvisningar wiki.	340 139 sidvisningar, 363 132 sidvisningar på blogg, 1360 medlemmar på Facebook, 5 069 följare på Twitter och 22 398 sidvisningar på wikin.
Skolbibliotek	30 553 sidvisningar, 887 medlemmar i diskussionslista och 9 107 besök på boktipswikin,	29 401 sidvisningar, 852 medlemmar i diskussionslista och 11 151 besök på boktipswikin,

LACE - Learning Analytics Community Exchange

Projektet finansieras av 7:e ramprogrammet (EU) och är en del av ett europeiskt samarbete som syftar till att öka kunskaper om såväl möjligheter som problem förknippade med användande av learning analytics i utbildningen.⁸⁰ Skolverkets ansvar är skolområdet. Omfattningen och inriktning styrs dels av de resurser som Skolverket disponerar, motsvarande 19 månaders arbete under projektets löptid (januari 2014 till juni 2016), och dels av den med EU-kommissionen överenskomna gemensamma projektplanen. För Skolverkets del handlar det om att genom olika typer av aktiviteter (konferensdeltagande, workshops, seminarier, webinarier etc) samla intressenter, samla och sprida erfarenheter från praktiskt användande samt att analysera utvecklingstendenser.

Under 2014 har aktörer på området identifierats främst inom Sverige men också i flera andra europeiska länder. Projektet har ordnat möten med ett tjugotal aktörer

⁸⁰ <http://www.laceproject.eu/>

varav flera har valt att associeras till projektet. Projektet har också medverkat på Framtidens lärande och ordnade ett seminarium med cirka 30 deltagare. Under hösten har ytterligare ett seminarium arrangerats för cirka 40 deltagare, tillsammans med det norska Senter for IKT i utdanningen. Skolverket medverkade också vid ett seminarium i anslutning till Eminent tillsammans med EUN:s policy- och innovationskommitte (PIC) och dess arbetsgrupp för digital kompetens (DCWG) där ett 30-tal delegater från europeiska länder deltog. Under Eminent 2014 presenterades också resultatet från seminariet i plenum.

På Lace-projektets egen webbplats rapporteras aktiviteter, därutöver har projektet presenterats bl.a. på Omvärldsbloggen och i tidskriften Datorn i Utbildningen.

Skolbibliotek

Skolverket har via webbsidorna lyft positiva exempel och därmed bidragit till att relevanta målgrupper som skollärare och skolhuvudmän kan hitta inspiration till sitt arbete att ge elever tillgång till skolbibliotek. Skolverket har publicerat åtta artiklar och genomfört föreläsningar om skolbibliotek för 180 personer. Under Bok- och biblioteksmässan i Göteborg arrangerade Skolverket skolbiblioteksseminarier. Till projektet hör en diskussionslista, en boktips-wiki och en kommunwiki. Skolverket är representerat i Nationella skolbiblioteksgruppen.

Tabell 44. Ekonomisk redovisning 2014 - IT i skolan

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
EQ net	0,2
IT i skolan, administrativa kostnader	2,9
PIM	1,7
Totalt	4,8

Fler män i förskolan

Skolverket har i uppdrag att genomföra en samlad insats i syfte att öka antalet män som arbetar som förskollärare och barnskötare i förskolan⁸¹.

Lärande exempel genom intervjustudier

Skolverket har under 2014 tagit fram lärande exempel genom tre intervjustudier som genomförts på myndighetens uppdrag av forskare på Stockholms universitet, Mälardalens högskola och Göteborg universitet. Lärosätena har genomfört intervjustudier med män som studerar till förskollärare och män som arbetar som förskollärare och barnskötare. Resultatet visar på såväl möjligheter som utmaningar i arbetet med att öka andelen och antalet män i förskolan.

Dialogmöten och nationella konferenser

Skolverket har under 2014 genomfört ett dialogmöte med samverkansaktörer samt genomfört nationella konferenser med utgångspunkt i de redovisade studierna och erfarenhetsutbyte mellan lärosäten, huvudmän, förskolechefer, förskollärare och barnskötare. Konferenserna har dokumenterats av en journalist och erfarenheterna har gått vidare till Sveriges Kommuners och Landstings nätverk med kommuner

---

⁸¹ U2011/7067/S

som arbetar med att öka antalet män i förskolan. Aktiviteterna genomfördes på fyra⁸² orter och samlade totalt 201 deltagare.

Samverkan

Skolverket har i uppdraget samverkat med lärosäten, Universitets- och högskolerådet och Sveriges Kommuner och Landsting.

Tabell 45. Ekonomisk redovisning 2014 – Fler män i förskolan

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
Expenser	1,0
Totalt	1,0

Jämställdhet, språk och kommunikation

Skolverket har haft uppdraget att genomföra en samlad insats för att främja alla barns och elevers lärande och utveckling avseende jämställdhet, språk och kommunikation⁸³.

Kompetensutveckling

Inom ramen för Nationellt centrum för språk, läs- och skrivutvecklings nätverk av språk-, läs- och skrivutvecklare har kompetensutvecklingsinsatsen Språk i alla ämnen genomförts i fyra regioner av fyra lärosäten för 126 språk-, läs- och skrivutvecklare och förstelärare. Deltagarna har inom ramen för insatsen bedrivit utvecklingsarbete på skolor hos den egna huvudmannen. I ytterligare fem regionala nätverk har kompetensutveckling tagits fram i dialog med nätverkens deltagare. Det har bl.a. handlat om forskningscirklar, seminarieträffar och föreläsningsserier med fokus på utvecklingsarbete på skolor i den egna kommunen eller inom den fristående skolan. I dessa har 118 språk-, läs- och skrivutvecklare deltagit och de handleder i sin tur grupper av lärare. De tre storstadskommunerna har även beviljats utvecklingsmedel för liknande utvecklingsinsatser.

Stödmaterial

Stödmaterialiet *Jämställhet – en del av skolans värdegrundsarbete* togs fram under året och planeras att publiceras på Skolverkets hemsida under början av 2015. Syftet är att ge rektorer, lärare och annan personal i grundskolan och gymnasieskolan kunskaper och inspiration för att förbättra sitt arbete för att främja jämställdhet.

Konferenser och utvärdering

Konferensen Jämställdhetsarbete i skolan – utveckling för ökad måluppfyllelse genomfördes i november i Göteborg och Stockholm med målgruppen skolhuvudmän, rektorer och utvecklingsledare. Sammantaget deltog 260 personer. Två tredjedelar utgjordes av skolledare, förvaltningsanställda och andra befattningshavare med utvecklingsfunktion och en tredjedel av lärare. I utvärderingen angav 89% att konferensinnehållet hade stor eller mycket stor relevans för deras arbete med jämställdhet.

⁸² Stockholm, Göteborg, Umeå och Malmö

⁸³ U2011/7067/S och U2012/3983/S

Arbete med värdegrund och mot diskriminering och kränkande behandling – förnyad satsning

Skolverket har haft i uppdrag att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling⁸⁴.

Kursen värdegrund och likabehandling

I samarbete med 12 lärosäten har kursen Värdegrund och likabehandling i teori och praktik, 7,5 hp, genomförts i en tredje omgång. Syftet är att utveckla deltagande förskolors och skolors värdegrundsarbete och arbetet för likabehandling och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Under 2014 har 578 kursdeltagare deltagit, från 142 grundskolor, särskolor, sameskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor.

Utvärdering av kursen värdegrund och likabehandling

Utvärderingen, som genomförts av Ramböll, visar att kursen har bidragit till goda resultat för deltagarna, där det starkaste avtrycket är det normkritiska perspektivet. Kursen har även bidragit till viss utveckling på verksamhetsnivå. Kursen har överlag hållit god kvalitet, implementerats väl och har flera styrkor i förhållande till den tidigare högskolekursen om mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Resultaten på verksamhetsnivå har dock hämmats av förutsättningar hos deltagande verksamheter kopplade till organisering och styrning av utvecklingsarbetet.”

Stödmaterial

Stöd materialet *Väpnat våld i skolan – hur skolor kan agera om det händer* publicerades i juni. Stöd materialet är ett samarbete mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Rikspolisstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting och Skolverket. Målgrupper är skolledningar, skolpersonal och säkerhetsansvariga i kommuner. Syftet är att ge underlag för mental föreberedelse om att väpnat våld kan inträffa och insikter om olika handlingsalternativ som kan bidra till att rädda människoliv.

Stöd materialet *Främja, förebygg, upptäck och åtgärda* publicerades i december. Syftet är att ge rektorer, lärare och annan personal i grundskolan och gymnasieskolan kunskaper och inspiration för att förbättra sitt arbete med att främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Utvecklingspaketet på webben, som ett komplement till annan kompetensutveckling har utarbetats. Det är en resurs för kollegialt lärande på den egna förskolan eller skolan som kan anpassas efter lokala förutsättningar och behov. Utvecklingspaketet har tagits fram på temat arbetet mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, barns och elevers delaktighet och inflytande undersökande samtal, gemensam syn i värdegrundsarbetet, att arbeta med källkritik med yngre barn och digitala responsverktyg för att öka inkludering. De kommer att göras tillgängliga i slutet av året och marknadsföras i början av 2015.

---

⁸⁴ U2011/567/S och U2011/2649/S

Tabell 46. Beställda ex av stödmaterial 2014, jan-okt

Förskolans och skolans värdegrund	3 255 st
Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	5 764 st
Väpnat våld i skolan	10 780 st
Nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling	105 st
Grövre våld i skolan	75 st
Kränkningar i skolan. Antologi	1 163 st

Politik i skolan

Med anledning av valåret och höjd efterfrågan från målgrupperna av stöd i frågan om politisk information i skolan, har Skolverket besvarat åtskilliga frågor från Skolverkets målgrupper, media och allmänheten om hantering av rasistiska eller nazistiska organisationer som ville komma till skolorna.

Kunskapshöjande insatser mot främlingsfientlighet

Skolverket har mottagit regeringsuppdrag om kunskapshöjande insatser i skolan om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans. En kartläggning av aktuell forskning, utbildning och insatser på området har tagits fram som ett underlag för myndighetens arbete med uppdraget. Skolverket har sammanställt information om forskning, regelverk och arbetssätt med relevans för skolors arbete mot främlingsfientlighet som publiceras på myndighetens hemsida i början av 2015.

Tabell 47. Ekonomisk redovisning 2014 – Förnyat uppdrag för att stärka skolans värdegrund

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
Expenser	8,6
Totalt	8,6

Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning**Kurser och konferenser**

Sex- och samlevnadsundervisning – skolpraktik och forskningsperspektiv (7,5 hp), har genomförts vid två tillfällen av Högskolan i Dalarna. Antal deltagare var totalt 42.

Under våren 2014 arrangerades tio konferenser⁸⁵ på temat ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning. Konferenserna genomfördes i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Riksförbundet för sexuell upplysning och Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter. Konferenserna riktade sig till lärare, skolledare och elevhälsan inom grund- och gymnasieskolan samt utvecklingsledare och skolchefer på huvudmannanivå. Totalt deltog 938 personer. I november arrangerades en halvdagskonferens med målgruppen lärare i särskolan som lockade 62 deltagare.

Skolverket har under 2014 deltagit vid sex regionala konferenser och en internationell konferens samt genomfört föreläsningar om ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning. Sex- och samlevnad har varit ett stående inslag i Skolverkets

⁸⁵ Umeå, Sundsvall, Östersund, Falun, Karlstad, Örebro, Arlanda, Linköping, Skövde och Hässleholm

seminarieserier inom projektet Förstärkt elevhälsa. Totalt har 508 personer deltagit vid fyra utbildningstillfällen.

Göteborgs stad anordnade en halvdag om sex- och samlevnad i årskurs 7-9 där 48 personer deltog. Landstingsnätverket Adlon och Folkhälsomyndigheten anordnade en regional hiv/sti-konferens i Kosta Boda som lockade 120 deltagare. Skolverket har också deltagit vid en internationell konferens i New Jersey och föreläst om ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning för 30 personer.

Stödmaterial

Skolverket har tagit fram två stödmaterial under 2014, med inriktning mot särskolan respektive årskurs 1-6 och fortsatt att sprida de material som togs fram under 2013.

Tabell 48. Spridning av stödmaterial

Material 2014	Spridning: Tryck	Spridning: Pdf
Sex- och samlevnads-undervisning i gymnasieskolan (publicerad 2013)	1 284	1 056
Sex- och samlevnadsundervisning i grundskolans senare år (publicerad 2013)	1 538	3 002
Sex- och samlevnadsundervisning i särskolan	1 755	675
Sex- och samlevnadsundervisning i grundskolans tidigare år	4 660	229

Skolverket har beviljat medel till Riksförbundet för sexuell upplysning för att ta fram ett kunskapsmaterial för lärare i de samhällsorienterande ämnena. Materialet ska publiceras våren 2015.

Två kortfilmer om ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning i SO respektive NO i grundskolans tidigare år har producerats under året och publicerades i oktober. De kompletterar de 14 filmer som togs fram under 2013. Sammantaget har de 16 filmerna visats 39 060 gånger under 2014.

Sidvisningar www.skolverket.se/sexochsamlevnad: 28 983.

Tabell 49. Ekonomisk redovisning 2014 – Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
Expenser	2,9
Totalt	2,9

Insatser för att motverka hedersproblematik

Utbildningar

Under året har fyra lärosäten⁸⁶ anordnat tredagarsutbildningar om *Hedersrelaterad problematik - skolans ansvar och möjligheter* höst respektive vår. Antalet deltagare var totalt 272 personer.

En tvådagars fördjupningskurs i internatform erbjöds under hösten 2014 till de som tidigare deltagit i Hedersrelaterad problematik - skolans ansvar och möjligheter. Det fanns ett begränsat antal platser. Länsstyrelsen i Östergötland arrangerade kursen i samverkan med Skolverket och Stockholms universitet. Kursen fokuserade

⁸⁶ Stockholms universitet, Umeå universitet, Malmö högskola (endast hösten 2014) och Karlstad universitet.

på det främjande värdegrundsarbetet, pojkar och män i hedersstrukturer och könsstämpning. Antal deltagare var 29.

Stödmaterial

Uppdraget att sprida materialet *Till rektor: Hedersrelaterat våld och förtryck. Skolans ansvar och möjligheter* fortsätter. Under året har ett nytt utskick gjorts till landets grundskolor med materialet och information om pågående insatser.

Tabell 50. Spridning av stödmaterial

Material	Spridning: Tryck	Spridning: Pdf
Till rektor: Hedersrelaterat våld och förtryck. Skolans ansvar och möjligheter	6 362	1 016

En informationsfilm om materialet publicerades under 2014 och har 667 visningar på Youtube. Sidvisningar www.skolverket.se/heder: 4 015

Samverkan

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket samråda med Länsstyrelsen i Östergötland i deras uppdrag för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja⁸⁷. Detta sker genom kontinuerliga möten angående våra fortbildningsinsatser, detta år främst i samband med fördjupningskursen (se ovan), och genom deltagande i Länsstyrelsen i Östergötlands nationella myndighetsnätverk *Gift mot sin vilja*. Skolverket sitter också med i NCKs *Nationell myndighetssamverkan för kvinnofrid* och genom dessa nätverk har vi kontakt och samverkar med flera andra myndigheter.

Skolverket har också samverkat med Ungdomsstyrelsen/MUCF, främst i anslutning till deras uppdrag om *Unga, maskulinitet och våld*. Det har skett genom deltagande i olika referensgrupper och myndighetsnätverk samt deltagande vid respektive myndighets kompetensutvecklingsinsatser. Vid ett gemensamt studiebesök i Sioux City Iowa, som initierades av MUCF, deltog flera myndigheter och organisationer, däribland Skolverket, Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting och Män för jämställdhet.

Tabell 51. Ekonomisk redovisning 2014 - Insatser för att motverka hedersproblematik

Budgetpost	Utfall (mnkr)
Fortbildningsinsatser	2,1
Stödmaterial – spridning	0,1
Totalt	2,2

Alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT)

Skolverket har regeringens uppdrag kring frågor som rör alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) med ett brett fokus på skolframgång, hälsofrämjande skolutveckling samt ANDT-undervisning⁸⁸. Inom ANDT har Skolverket haft en särskild satsning inom tobaksområdet under året 2014, eftersom forskning har visat att skolor har svårt att genomföra både en tobaksfri skolgård och en tobaksfri skol-

⁸⁷ Uppdrag U2011/7068/UC till annan myndighet där Skolverket ska samverka eller samråda med denna myndighet.

⁸⁸ U2010/5830/S, U2011/375/S och S2014/3182

tid. Ett annat område som särskilt lyfts fram under 2014 är ämnesövergripande ANDT-undervisning.

Konferenser

Under våren och hösten 2014 har regionala konferenser⁸⁹ genomförts där Skolverket samarbetar med Länsstyrelserna i landet och regionförbund. Totalt sett har 1 250 personer deltagit vid konferenserna som haft rubriken *Lärande och hälsa – och undervisningen om alkohol, narkotika, dopning och tobak*. Innehållet i konferenserna har även haft fokus på betydelsen av skolframgång som skyddsfaktor samt Skolverkets hållning kring begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ett brett urval av Skolverkets publikationer har också delats ut vid konferenserna för att understryka uppdragets koppling till skolutveckling. Skolverket deltog också vid LUFT-konferensen som denna gång ägde rum i Umeå. Konferensen hålls i två dagar vart tredje år och behandlar tobaksprevention. I likhet med tidigare år har Örebro universitet anordnat en uppdragsutbildning om föräldrasamarbete – skolpraktik och forskningsperspektiv. Under 2014 gick 25 personer utbildningen vilket också var maxantalet deltagare som kunde tas in vid utbildningen.

Kurser

I samarbete med Högskolan för Lärande och Kommunikation, Jönköping, och Linnéuniversitetet tog Skolverket hösten 2013 fram en ramkursplan för att genomföra två högskolekurser om ANDT-undervisningen: Kursen på 2,5 poäng är en grundkurs och kursen på 5 poäng är en fortsättningskurs som bygger på grundkursen som startat under hösten 2014. 100 personer deltar. Fortsättningskursen startade i december 2014. De båda kursernas övergripande syfte är att skapa en likvärdig ANDT-undervisning med hög kvalitet inom Sveriges grundskolor och gymnasier. Kurserna vänder sig i första hand till skolans personal.

Stödmaterial

Skolverket har under 2014 tagit fram tre filmer vars syfte är att de ska utgöra inspiration för kollegiala samtal om tobaksfri skoltid, ämnesintegration av ANDT samt föräldrasamarbete. En film handlar om föräldrasamarbete och har bland annat medverkan från forskare vid Örebro universitet. En annan film tar upp frågan om tobaksfri skoltid, och den tredje filmen behandlar ämnesövergripande ANDT-undervisning. Filmen belyser viktiga utgångspunkter för både planeringen och genomförandet av den ämnesövergripande undervisningen.

Skolverkets stödmaterial på webben om ANDT, hälsofrämjande skolutveckling samt elevhälsa har uppdaterats och utvecklats under 2014. Stödmaterialiet innehåller bland annat författningsmässigt stöd för att bedriva ANDT-undervisning. Sidorna har besökts 44 536 gånger vilket var en ökning från 2013 då sidorna besöktes 38 824 gånger.

Utvärdering

Skolverkets särskilda ANDT-uppdrag har utvärderats och enligt denna har olika aktörer reagerat positivt på Skolverkets insatser och inriktning. Omdömena av insatserna beskrivs som relevanta, tankeväckande och inspirerande. Av

---

⁸⁹ Stockholm, Västerås, Linköping, Växjö, Karlstad, Jönköping, Luleå, Örebro och Visby

utvärderingen framgår att många har särskilt uppskattat att Skolverket placerat ANDT-frågorna i ett skolutvecklingsperspektiv. Samtidigt framkommer av samma utvärdering att Skolverket skulle behöva ha en mer långsiktig och tydligare röd tråd mellan Skolverkets olika insatser. En annan synpunkt är att Skolverket på ett mer direkt sätt skulle kunna ge stöd för att sätta igång med utvecklingsprocesser inom ANDT-området på skolor.

Tabell 52. Ekonomisk redovisning 2014 – Skolors undervisning i ANDT

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
Expenser	2,6
Totalt	2,6

Systematiskt kvalitetsarbete och BRUK

Skolverket tillhandahåller olika stödmaterial för det systematiska kvalitetsarbetet i form av publikationer och verktyg på webben. Reformeringen av styrdokumentet har medfört ett behov av översyn och revidering av aktuellt material som har slutförts under året. Kvalitetsarbete i praktiken som är riktat till verksamheterna är reviderad. En särskild webbsida har tagits fram riktat till huvudmän.

Självvärderingsverktyget BRUK⁹⁰ är ett annat stödmaterial på webben inom systematiskt kvalitetsarbete. BRUK har i en omarbetad version som överensstämmer med nuvarande styrdokument och har en ny användarvänlig struktur, lagts ut på webben. BRUK ska underlätta för förskolor och skolor att synliggöra, analysera och utveckla verksamheterna så att kvaliteten och måluppfyllelsen ökar.

Under året har insatser genomförts för att sprida kunskap om systematiskt kvalitetsarbete och självvärderingsverktyget BRUK. Information har ägt rum på konferenser och seminarier runt om i landet.

BRUK hade 9 049 registrerade användare den 1 december 2014 och antal sidvisningar på webben var fram till den 18 november 216 408 st. Skolverkets Allmänna råd med kommentarer om Systematiskt kvalitetsarbete har under året laddats ner totalt 13 750 gånger.

Tabell 53. Ekonomisk redovisning 2014 – Systematiskt kvalitetsarbete

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
Expenser	1,5
Totalt	1,5

Kvalitetsutmärkelse inom skolväsendet

Skolverket har i uppdrag att träffa avtal med en extern organisation eller ett institut om att under fem år (2011–2015) svara för det fortsatta arbetet med kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola⁹¹.

Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) har sedan 2006 Skolverkets uppdrag att utveckla och svara för processen kring ansökan om Kvalitetsutmärkelsen Bättre

⁹⁰ <http://bruk.skolverket.se>

⁹¹ U2010/3614/S

Skola i syfte att identifiera och lyfta fram goda förebilder för systematiskt kvalitetsarbete bland skolor och förskolor.

Tabell 54. Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal ansökande skolor	11	11	9	13	12
Antal nominerade till domarkommittén	4	5	3	4	offentliggörs den 20 november
Antal skolor tilldelade Kvalitetsutmärkelsen	1	1	1	0	Offentliggörs den 21 januari
Antal skolor tilldelade Erkännande	1	1	1	3	Offentliggörs den 21 januari
Antal examinatorer i utvärderingsuppdrag	41	44	35	52	42
Antal Examinatorer antagna till utbildning	74	69	65	54	42
Nöjd Examinator Index (1-5)	4,8	4,4	4,5	4,2	Kompletteras i februari
Nöjd Skol Index (1-5)	4,3	4,6	3,8	3,8	Kompletteras i februari

2014 har visat att behovet av och intresset för systematiskt kvalitetsarbete håller fortsatt hög nivå. De skolor som deltar har dock lämnat in bristfälliga skriftliga underlag enligt Utmärkelsens metodik (Översikt, Ledningens Analys och in SIQ-enkät). Av 12 anmälda till Utmärkelsen gick 11 skolor vidare. Den relativt låga kvalitetsmognaden i skolan valideras också av en studie gjord av SIQ (2013). Den visar att rektorer i stor utsträckning leder sin verksamhet genom personligt engagemang och det saknas systematik och struktur, vilket skulle öka kvaliteten i form av nöjdare elever och föräldrar samt öka arbetstillfredsställelsen hos lärarna och även deras effektivitet.

SIQ genomför varje år en uppföljning av både de skolor som har deltagit i Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola och de personer som tas ut för att göra utvärderingen (Examinatorer). Mätningarna visar överlag väldigt positiva värden av såväl deltagande skolor som deltagande Examinatorer. De sista mätningarna av 2014 års Utmärkelseprocess görs efter det att återföringsmöten genomförts med deltagande skolor den 22 januari 2015, inkomna enkätsvar kommer att bearbetas och ett resultat beräknas vara klart till mitten av februari 2015.

För att öka antalet deltagande skolor som söker Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola arbetar SIQ med två större parallella spår. Det ena är att utöver Utmärkelsen skapa ett enklare kvalitetspris för lyckade kvalitetsprojekt. Det andra spåret är en förenklad modell som kan användas av fler skolor som inte är på nivån att delta i Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola.

Tabell 55. Ekonomisk redovisning 2014 – Kvalitetsutmärkelse inom skolväsendet

Kostnadspost	Kostnad (mnkr)
Expenser	2
Totalt	2

Uppdrag att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet

Skolverket har uppdraget att genomföra insatser för att öka måluppfyllelsen för elever med annat modersmål än svenska inom de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan⁹². I uppdraget ingår bl a att utveckla och sprida information om ett särskilt kartläggningsmaterial som stödjer arbetet med att kartlägga de kunskaper som en nyanländ elev har när han eller hon kommer till den svenska skolan.

Kartläggningsmaterial

Framtagandet av materialen har överlåtits till sju lärosäten⁹³ utifrån deras specialisering inom olika discipliner och expertkunskap. För att hantera det komplexa uppdraget och mottagarnas förväntningar har Skolverket samrått med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolinspektionen om anpassningar av materialet till elever med funktionsnedsättningar, med Tolk- och översättarinstitutet och Kammarkollegiet om översättningar till de största invandrar språken samt med Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund, Riksföreningen för Skolskötterskor, Svenska skolläkarföreningen om hur frågor om elevhälsa bör hanteras i mottagningsprocessen. Under 2014 har tre seminarier genomförts med lärosäten som arbetar med framtagning av kartläggningsmaterial. Skolverket har även samverkat med Skolinspektionen i kvalitetsgranskningen av utbildningen för nyanlända elever och medverkat vid Skolinspektionens webinarium i samband med publicering av rapporten samt på Skolinspektionens dagar.

Under året har lärosätena tagit fram 36 underlag till material som Skolverket arbetar vidare med inför publiceringen. Det gäller framförallt underlaget till det inledande kartläggningssamtalet som tagits fram och anpassats för grundsärskolan, handledningsmaterialet för lärare och rektorer samt kartläggningsmaterialet i elva ämnen. Materialet i literacy och numeracy har delredovisats och blir klart 2015. Rapporten *Behovsinventering inför kompetensutvecklingsinsatser för kartläggning av nyanlända elevers kunskaper* har publicerats. Uppdraget att ta fram en modell för bedömning av nyanlända elevers språkutveckling i svenska, som ska ingå i bedömningsmaterialet i svenska, har delredovisats och arbetet med översättningar till de största invandraspråken påbörjats för att kunna förbereda för utprovningen av literacymaterialet nästa år.

---

⁹² U2013/1101/S

⁹³ Göteborgs universitet, Malmö högskola, Karlstads universitet, Uppsala universitet, Gymnastik- och idrottshögskolan, Stockholms universitet, Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping

Tabell 56. Ekonomisk redovisning 2014 - Framtagning av kartläggningsmaterial inom integrationsinsatser inom skolväsendet

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bedömningsmodell i svenska	8,0
Kartläggningsmaterial	24,2
Anpassning för grundsärskolan	0,7
Lönekostnader	2,4
Övrigt	0,1
Summa	35,4

Kompetensutvecklingsinsatser

Kompetensutveckling ges som ett led i Skolverkets integrationsinsatser. Rektorer med team av lärare har sedan hösten 2013 erbjudits kompetensutvecklingen ”Att leda nyanländas lärande”. Utbildningen anordnas på uppdrag av Skolverket vid fyra olika lärosäten som är utsedda att bedriva det statliga Rektorsprogrammet. Vidare har två lärosäten som är utsedda att bedriva Rektorsprogrammet anordnat forskningscirklar. Samtliga utbildningar ska ge kunskap om hur ett väl fungerande mottagande av och undervisning för nyanlända elever kan organiseras.

Förutom den ovan nämnda utbildningen för rektorer ges på uppdrag från Skolverket kompetensutveckling ”Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång” av tolv lärosäten som har examensrätt eller erbjuder kurser i ämnet svenska som andraspråk. Utbildningen genomförs såväl på distans som campus. Kompetensutvecklingen erbjuds team bestående av lärare, t ex lärare i svenska, svenska som andraspråk, övriga ämneslärare, modersmålslärare, studiehandledare på modersmålet samt rektorer som arbetar med nyanlända elever i de obligatoriska skolformerna samt i gymnasieskola och gymnasiesärskola. Kompetensutvecklingen ”Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång” utgår från den ramplan som 2013 utarbetades av Skolverket i samverkan med Nationellt centrum för svenska som andraspråk på Stockholms universitet (NC) och de lärosäten som har examensrätt i svenska som andraspråk.

Det stora intresset har gjort att alla insatser snabbt har blivit fulltecknade. De utbildningar som har påbörjats under 2014 kommer att fortsätta under 2015. Det är hittills 234 som deltagit och slutfört ”Att leda nyanländas lärande” under 2014. Det är 273 deltagare som deltar i pågående utbildning ”Att leda nyanländas lärande” under 2014 som sedan fortsätter under våren 2015. Deltagare vid de genomförda forskningscirkelarna har varit 60 deltagare från åtta olika skolor. Antalet deltagare i kompetensutvecklingen ”Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång” i de pågående utbildningarna med start 2014 och som avslutas under 2015 är 1 508 deltagare.

Under 2014 har tvådagarskonferenser ”Nyanlända i fokus” genomförts i Malmö, Göteborg och Stockholm. Konferenserna arrangerades i samverkan med NC och behandlade förslag på kommande reformer, aktuell forskning om mottagande, organisation och undervisning för nyanlända elevers lärande och erfarenheter från praktiken. Konferenserna har sammanlagt haft 895 deltagare. Dessutom har Skolverket deltagit i seminarier på Skolforum i Älvsjö. Två av seminarierna genomför-

des av Skolverket med cirka 150 deltagare och ett av seminarierna, med cirka 70 deltagare, genomfördes i samverkan med Malmö Högskola.

Stödmaterial

Med utgångspunkt i de genomförda konferenserna ”Nyanlända i fokus” har tre informationsfilmer tagits fram för huvudmän och rektorer. Deltagande forskare, huvudmän, rektorer och sakkunniga berättar om sina erfarenheter och kunskaper kring hur olika komponenter kan bidra till att förbättra nyanlända elevers lärande. Syftet med filmerna är att sprida information, öka medvetenhet och visa exempel på att det finns olika sätt att leda och organisera mottagande för nyanlända elevers lärande.

Tillsammans med Läslyftet pågår planering för att de nyanländas perspektiv ska genomsyra alla moduler som berör språk- och kunskapsutvecklande arbete.

Utvärdering

Planering pågår inför en utvärdering av Kompetensutvecklingsinsatsen ”Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång” som kommer att genomföras under 2015.

Tabell 57. Ekonomisk redovisning - Kompetensutvecklingsinsatser inom integrationsinsatser inom skolväsendet

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Konferenser (inkl NCs kostnader)	1,4
Uppdragsutbildning	13,1
Informationsmaterial	0,2
Lönekostnader	2,3
Utvärdering	0,4
Summa	17,4

Information riktad till nyanlända om det fria skolvalet

Uppdraget syftar till att inom tre år utveckla ett informationsmaterial om det fria skolvalet riktad till nyanlända. Materialet ska informera om rättigheter och skyldigheter och ska översättas till olika språk.

Skolverket lät, som första steg, genomföra en kartläggning och analys av behovet av information vid de inledande mötena med nyanlända elever och föräldrar. Analysen visade att den första insatsen borde omfatta en grundläggande och översiktlig information om det svenska skolsystemet.

Skolverket har därför producerat fem kortfattade broschyrer samt en animerad film som mycket enkelt och översiktligt beskriver den svenska skolan. Allt material har översatts till arabiska, persiska, polska, somaliska och thailändska. Filmen har även översatts till franska och engelska. Materialet ska kunna användas av dem i skolan som möter nyanlända elever och föräldrar. För att göra materialet känt inom skolan har en samlingsmapp med broschyrerna på svenska skickats ut till samtliga grund- och gymnasieskolor. Allt material finns tillgängligt på skolverket.se.

Under året har en webbplats med språkhantering producerats på samma fem språk som ovan. Tjänsten förklarar på ett lättförståeligt sätt den svenska skolan. Särskilda avsnitt informerar kort om det fria skolvalet. Alla texter är målgruppsan-

passade. Webbplatsen innehåller även ett antal länkar till annan relevant information. Tjänsten kan användas vid möten med nyanlända men även av de nyanlända själva.

Genom dessa insatser har en första grundläggande information i olika former utvecklats. Formerna och innehållet kan vidareutvecklas till att omfatta fler språk och fördjupat innehåll.

Tabell 58. Ekonomisk redovisning 2014 - Informationsinsatser inom integrationsinsatser inom skolväsendet

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Konsultkostnader, översättare	0,3
Datatjänster	0,1
Tryckkostnader	0,1
Lönekostnader	0,2
Övrigt	0,1
Summa	0,8

Insatser för en förstärkt elevhälsa

Skolverket har i uppdrag att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa⁹⁴.

Under 2014 har Skolverket genomfört ett antal insatser för att förstärka elevhälsan. Vi har fördelat statsbidrag och genomfört en stickprovsgranskning, genomfört utbildningsinsatser, tagit fram, publicerat och kommunicerat en vägledning om elevhälsan tillsammans med Socialstyrelsen samt tagit fram och publicerat ett stödmaterial för övergångar mellan skolor och skolformer.

Statsbidrag

Statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan har fördelats enligt förordning. För 2014 ansökte 419 huvudmän om totalt cirka 206 mnkr. Eftersom 262,5 mnkr var avsatt i budget för 2014 fanns medel att fördela för samtliga huvudmän som ansökte om bidraget.

Huvudmännen rekviderade bidraget under våren 2014. Skolverket betalade därefter ut 202,6 mnkr till 404 huvudmän (167 kommunala, 213 enskilda, specialskolan 5 och sameskolan 1) vid ordinarie utbetalning. Efter ordinarie ansökningsperiod kom det in ytterligare ansökningar. Eftersom det fanns medel kvar att fördela för budgetåret hanterade Skolverket dessa. Med anledning av sent inkomna ansökningar har ytterligare 1,4 mnkr betalats ut till ytterligare fyra huvudmän. Totalt har Skolverket betalt ut 204 mnkr under 2014. Det förstärker elevhälsan med motsvarande 804 heltidstjänster: 164 skolkuratorer, 86 skolsköterskor, 68 skolpsykologer, 8 skolläkare, 142 speciallärare och 335 specialpedagoger. Omkring 15 av de huvudmän som beviljades bidraget rekviderade inte bidraget. Anledningar till det kan exempelvis vara att de inte längre har rätt till bidraget eftersom personaltätheten har minskat jämfört med ansökningstillfället, att de inte har kunnat rekrytera personal eller att huvudmannen gått i konkurs efter ansökningstillfället.

Skolverket genomförde under våren 2014 en fördjupad granskning i form av ett

---

⁹⁴ U2011/5948/S

stickprov av nitton huvudmän som tagit emot det aktuella statsbidraget under 2012 och 2013. Sexton av huvudmännen valdes ut slumpmässigt och tre valdes ut på förekommen anledning (efter signal om att bidraget inte använts enligt förordningen). I stickprovet har vi kontrollerat tre saker:

1. att bidraget gått till de personalkategorier som omfattas av bidraget
2. att förstärkningen har genomförts med det belopp som betalats ut
3. att legitimation och behörighet för de som anställts överensstämmer med det som står i förordningen.

Granskningen kommer att färdigställas under 2015.

Utbildningsinsatser

Skolverket har under 2014 slutfört en seminarieriserie som påbörjades 2013, genomfört två hela serier samt påbörjat ytterligare en seminarieriserie i Stockholm. Målgrupper för seminarierien är rektorer och elevhälsoteam. Till det första och sista seminariet har även politiker från kommunerna samt tjänstemän från kommuner och fristående huvudmän varit inbjudna. I urvalet av skolor har skolor med låg måluppfyllelse prioriterats, men den slutliga sammansättningen av skolor har skett i dialog med huvudmännen. Vi har bland annat utgått från att skolans personal ska kunna delta i samtliga seminariedagar samt att alla personalkategorier inklusive rektor ska kunna delta.

Tabell 59. Medverkande i seminarierier för rektorer och elevhälsoteam

Datum	Ort	Programrubrik	Antal medverkande
140123	Arlanda 5	Avslutande konferens	109
140204	Göteborg 1	Elevhälsans inriktning och organisation	118
140312	Göteborg 2	Pojkars och flickors psykiska hälsa, skolans ansvar och måluppfyllelse	106
140410	Göteborg 3	Stöd och insatser för barn som far illa	102
140513	Göteborg 4	Elever i behov av särskilt stöd och arbetet med åtgärdsprogram	109
140916	Göteborg 5	Vision för elevhälsan	99
140325	Malmö 1	Elevhälsans inriktning och organisation	147
140520	Malmö 2	Pojkars och flickors psykiska hälsa, skolans ansvar och måluppfyllelse	124
140923	Malmö 3	Barn som far illa	125
141104	Malmö 4	Elevhälsan som resurs för skolans arbete	123
141209	Malmö 5	Vision för elevhälsan	150
140910	Stockholm 1	Elevhälsans inriktning och organisation	163
141021	Stockholm 2	Barn och ungas psykiska hälsa	134
141118	Stockholm 3	Stöd och insatser för barn som far illa	117
141216	Stockholm 4	Elevhälsan som resurs för skolans arbete	120

Utvärdering av utbildningsinsatser

Efter varje seminarium besvarar deltagarna en enkät med frågor om innehållet och i vilken utsträckning det ger dem kunskap eller verktyg för att utveckla elevhälsan. Skolverket har löpande gjort förändringar av program och innehåll efter de synpunkter som kommit in från deltagarna. På det sista seminariet lämnar teamen in en så kallad avsiktsförklaring, där de kort redogör hur det fortsatta utvecklingsar-

betet i elevhälsoteamet ska utformas. Planen är att seminarieserien fortsätter och avslutas under 2015, då den också som helhet ska sammanställas och följas upp.

Stödmaterial om övergångar mellan skolor och skolformer

Vi har under året tagit fram och publicerat ett stödmaterial om övergångar mellan skolor och skolformer. Stödmaterialiet kommer att finnas på webben, och kommer också att tryckas och delas ut dels till deltagare på ovanstående seminarier samt till de som deltar i Skolverkets konferensserie om Extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram som genomförs under hösten 2014 och våren 2015. Målgrupp för den konferensserien är rektorer och elevhälsopersonal för förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet. Ungefär 7 000 personer är anmälda till konferensserien.

Vägledning för elevhälsan

I april 2014 publicerade Skolverket och Socialstyrelsen en vägledning om elevhälsan. Målgrupp är personal inom elevhälsan, rektorer, verksamhetschefer, vårdgivare, skolhuvudmän och beslutsfattare. Syftet med vägledningen är att bidra till utvecklingen av en likvärdig elevhälsa och den är tänkt att utgöra ett kunskapsstöd och beslutsunderlag för personal och ledning. Vägledningen har spridits både som tryckt produkt och via respektive myndighets webb. Därutöver har Skolverket och Socialstyrelsen spridit information om vägledningen, dels vid Skolverkets seminarier, och dels vid ett antal andra tillfällen (se sammanställning nedan). Frågor och synpunkter som kommit in vid dessa tillfällen har dokumenterats och kommer att ingå som ett underlag i den slutredovisning som Skolverket ska lämna i april 2016.

Tabell 60. Medverkande i konferensserie om elevhälsa hösten 2014

Datum	Konferens	Plats	Målgrupp	Ca Antal deltagare
140829	Barn- och elevhälsan Gotland	Visby	Förskolechefer, rektorer, personal vid barn och elevhälsan, specialpedagogisk personal samt förvaltningens ledningsgrupp	130
140901	Kompetensutveckling för skolsköterskor och rektorer	Kristianstad	Skolsköterskor, rektorer, skolchefer	100
140904	Göteborgs stad	Göteborg	Elevhälsan	100
140917	Elevhälsa Uppsala län	Uppsala	Skolsköterskor/skolläkare	100
140922	Ledningskonferens ”Framtidens elevhälsa”	Bonnier Conference center	Verksamhetschefer, skolsköterskor med ledningsansvar, skolläkare	250
141006	Kolkuratorsdagar ”Det systematiska kvalitetsarbetet inom elevhälsan, vägledning för elevhälsan, kvalitetsindikatorer”	Uppsala	Skolkuratorer	315

141007	Friskolornas riksförbund	Stockholm	Huvudmän/rektorer	40
141029	Ny vägledning för elevhälsan, elevhälsan utifrån ett lärandeperspektiv, teamarbete, elever med särskilda behov	Umeå	Skolpersonal	150
141113	Elevhälsodagar (alla kommuner i Norrbotten)	Luleå	Elevhälsopersonal, skolledare, skolpolitiker	150
141114	Psifos (psykologer i förskola och skola)	Stockholm	Skolpsykologer/länsombud	40
141127	PSYNK/Uppsala kommun	Uppsala	Elevhälsan + chefer	150
141128	PSYNK/Uppsala kommun	Uppsala	Elevhälsan + chefer	150
				1 575

Samverkan

I arbetet med insatser för en förstärkt elevhälsa sker samarbeten både internt och externt. Skolverket har bland annat samrått, samverkat och samarbetat med Socialstyrelsen i frågor om vägledningen för elevhälsan. Skolverket har också samrått med Skolinspektionen, SPSM, SKL med flera. Seminarieserien bygger till stor del på deltagande från andra myndigheter, forskare, huvudmän med flera.

Kunskapsstöd

Ett webbaserat stödmaterial har tagits fram tillsammans med Socialstyrelsen inom området Barn som anhöriga. Detta område är även ämnet för en av föreläsningarna i seminarieserien. Materialet kommer att publiceras i början av 2015 på Skolverkets webb.

Materialet är tänkt att vara ett instuderingsmaterial som kan användas i arbetslag i skolan. Det riktar sig både till personal inom elevhälsan och till pedagoger.

Skolverket ska under 2014 och 2015 dessutom utarbeta och sprida ett kunskapsstöd till personal i förskola, skola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet för vägledning i hur anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1§ socialtjänstlagen ska tolkas och tillämpas. Kunskapsstödet kommer att tas fram under 2015. En delrapportering lämnades till Regeringskansliet den 1 oktober⁹⁵.

Skolverket kommer i början av 2015 att skriva avtal med en extern konsult om att genomföra referensinsatser i fokusgrupper i början av 2015. Syftet med fokusgrupperna är att a) Bedöma kunskapsläge och behov hos de olika verksamheterna och b) tjäna som underlag för prioritering (vilka verksamheter ska kunskapsstödet

⁹⁵ Skolverket, 2014-09-29, Dnr 2014:118, Delredovisning av uppdrag om att utarbeta och sprida ett kunskapsstöd.

främst fokusera på). Utifrån resultaten från referensinsatserna kommer Skolverket under 2015 att ta fram kunskapsstödet.

Tabell 61. Ekonomisk redovisning 2014 – Insatser för en förstärkt elevhälsa

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	204,0
Utbildningsinsatser	2,3
Stödmaterial	0,4
Administrativa kostnader	2,0
Bidrag från Socialstyrelsen	-1,0
Summa	207,7

Utvärdering av Skolverkets utvecklingsinsatser

En arbetsgrupp inom Skolverket, utvärderingssekretariatet, ansvarar för att ta fram utvärderingar av uppdrag kring insatser avseende nationellt prioriterade skolutvecklingsinsatser, fortbildning och annan kompetensutveckling för personal i skolsektorn.

Under året har sekretariatet arbetat med 18 utvärderingar och uppföljningar. Elva av dessa har haft explicita krav på uppföljning och utvärdering i regleringsbrev, förordningar eller uppdrag i särskild ordning. Övriga sju har varit egeninitierade projektutvärderingar. Under 2014 har fyra utvärderingar/uppföljningar avrapporterats och tre projekt har avgett delrapporter:

1. Karriärsteg för lärare
2. ANDT
- 3.Handledning och coachinsatser
4. Uppföljning lärlingsutbildning
5. Matematiklyftet (delrapport)
6. NT-satsning, grundskolan (delrapport)
7. Läslyftet (delrapport)

Utförarna av de olika utvärderingarna är ofta universitet, högskolor och fristående utvärderingskonsulter.

Hantering av statliga stöd och bidrag

Skolverket ska enligt instruktionen administrera statliga stöd och bidrag enligt särskilda bestämmelser eller särskilda beslut. Myndigheten ska också följa upp de verksamheter som har fått statliga stöd och bidrag och svara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60).

För närvarande hanterar Skolverket cirka 50 olika statsbidrag till ett värde motsvarande 7 miljarder kronor. Bidragens storlek i pengar räknat varierar stort, från 200 000 kr till Universitets- och högskolerådet för stöd och utveckling av multilaterala projekt inom Erasmus, till de 3,7 miljarder kronor som bidraget maxtaxan fördelar varje år. Bidragen skiljer sig åt avseende storlek, komplexitet, målgrupp, syfte och principer för fördelning. Majoriteten av bidragen regleras genom förordning, föreskrifter eller uppdrag i särskild ordning. Flertalet av bidragen är riktade till skolhuvudmän men några fördelas också till organisationer och myndigheter.

Skolverket fördelar ett mindre antal bidrag där det är fastställt i regleringsbrevet att huvudmannen ska tilldelas en specifik summa och där huvudmannen inte behöver lämna något underlag alls till Skolverket. Det finns också några huvudmän som på förhand är garanterade ett visst belopp och de behöver endast rekvirera bidraget. Majoriteten av Skolverkets bidrag söks av ett större antal huvudmän och många uppgifter ska lämnas. Huvudmännen måste lämna en redovisning där de beskriver vad bidraget har använts till. Vilken typ av handlingar som ska skickas till Skolverket varierar mellan de olika bidragen. Bidragen varierar också när det gäller reglering och styrning. I vissa fall är huvudmannens möjligheter att styra över vad bidraget får finansiera mycket små. Det gäller exempelvis bidraget till karriärtjänster där medlen bara får användas till löneökningar för de utsedda lärarna. När det gäller andra bidrag har huvudmännen ett betydligt större handlingsutrymme att välja vad pengarna ska användas till.

Karriärsteg för lärare

Skolverket har i uppdrag att informera om möjligheten att ansöka om statsbidrag för karriärtjänster och att betala ut bidrag samt att följa upp hur statsbidraget till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare har använts⁹⁶.

Informationsinsatser

Som en del i arbetet med att implementera reformen Karriärsteg för lärare har Skolverket arrangerat olika konferenser för skolhuvudmän. Under våren genomförde Skolverket i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting och Friskolornas Riksförbund fyra konferenser som innehöll både information och goda exempel från kommuner. Fokus vid dessa konferenser, där drygt 400 personer deltog, riktades mot arbetet med rekrytering och urval. Dessutom informerades om karriärtjänsterna vid tre konferenser som arrangerats med NT-satsningen där 80 per-

---

⁹⁶ Förordningarna 2013:70 och 2014:145.

soner deltog.

Skolverket har under året även medverkat vid flera heldagsseminarier som arrangerats av kommersiella konferensanordnare och regionförbund. Målgruppen vid dessa seminarier var till stor del förstelärare och rektorer. Skolverket har också medverkat på sju orter då Lärarnas Riksförbund genomfört regionala träffar med förstelärare.

Förutom nämnda punktinsatser lämnade Skolverket fortlöpande information på myndighetens webbplats samt genom telefon- och e-postfrågor.

Huvudmännen

Av de 727 huvudmän som hade möjlighet att rekquirera statsbidrag för karriärtjänster lämnades 543 rekvisitioner in våren 2014 och 663 under hösten 2014. 281 kommunala huvudmän hade möjlighet att rekquirera statsbidrag och av dessa var det 276 som använde sig av den möjligheten. Nio kommuner har ännu inte inrättat karriärtjänster. 412 enskilda huvudmän hade rätt att rekquirera statsbidrag och 371 utnyttjade den möjligheten.

De 727 huvudmännen har beviljats möjligheten att få tillsätta motsvarande 13 736 förstelärare och 244 lektorer. Av rekvisitionerna framgår att det blev 11 983 förstelärare och 131 lektorer. Motsvarande antal tillsatta tjänster för våren 2014 var 3 533 respektive 38.

Extra statsbidrag för utanförskapsområden

Av de 10 huvudmän som kunde ansöka om extra statsbidrag till utanförskapsområden var det 9 som skickade in en ansökan. Totalt ansöktes det om och beviljades 153 förstelärartjänster inom det extra statsbidraget till utanförskapsområden.

Av rekvisitionerna framgår att 6 huvudmän valt att tillsätta 60 förstelärartjänster inom det extra statsbidraget.

Förstelärarna och lektorerna

Fördelning på kön

Av de drygt 11 983 förstelärarna är ca 76 procent kvinnor och ca 24 procent män. Bland lektorerna är könsfördelningen förhållandevis jämn, det är marginellt fler kvinnor än män i denna grupp.

Av de 60 förstelärare som utsetts inom det extra statsbidraget är 90 procent kvinnor.

Skolformer och årskurser

72 procent av förstelärarna återfinns i grundskolan, 24 procent i gymnasieskolan och mindre än 5 procent i övriga skolformer. När förstelärarna i grundskolan delas upp efter årskurstillhörighet arbetar 26 procent i årskurs 1-3, 32 procent i årskurs 4-6 och 42 procent i årskurs 7-9.

Av de 60 lärare som utsetts inom det extra statsbidraget arbetar en i förskoleklass och resterande i grundskolan. När förstelärarna inom det extra statsbidraget delas in efter nivå framgår att 22 procent arbetar i årskurs 1-3, 58 procent arbetar i årskurs 4-6 och resterande 20 procent arbetar i årskurs 7-9.

Program

Skolverket har för närvarande inga uppgifter om programtillhörighet, men har för avsikt att i kommande rekvisitionsomgång samla in dessa uppgifter.

Huvudmannatyp

86 procent av förstelärarna arbetar hos en kommunal huvudman och 13 procent hos en enskild huvudman. Ungefär en procent av förstelärarna finns i kategorin övriga huvudmän. Nästan nio av tio lektorer arbetar för en kommunal huvudman medan nästan en lektor av tio arbetar för en enskild huvudman.

Samtliga förstelärare inom det extra statsbidraget arbetar hos en kommunal huvudman.

Ämnen

4 795 förstelärare har någon form av ämnesmässig eller någon annan form av inriktning för sin förstelärartjänst.

Bland förstelärarna inom det extra statsbidraget har endast en lärare ämnesanknytning i sitt försteläraruppdrag.

Under våren 2014 hade ca 20 procent av förstelärarna en förstelärartjänst med fokus på ett eller flera ämnen eller med särskild inriktning. För hösten 2014 har andelen ökat till ca 40 procent. Av dessa är det 90 procent som har ett eller flera ämnen i fokus medan ca 10 procent har en annan inriktning såsom exempelvis svenska för invandrare, data/IT samt pedagogiska inriktningar.

Bland ämnena dominerar fortfarande matematik och svenska/svenska som andraspråk stort. Andelen förstelärartjänster i dessa ämnen har dock minskat och då framförallt i svenska/svenska som andraspråk. Bland övriga ämnen/ämnesgrupper är SO⁹⁷, NO⁹⁸ samt praktiskt estetiska⁹⁹ ämnen vanligt förekommande.

Anställningsform

Under hösten 2014 har 32 procent av förstelärarna en tillsvidareanställning som förstelärare medan denna siffra för våren 2014 bara var 10 procent. De som har en visstidsanställning fördelar sig jämnt mellan kategorierna med ca 20 procent för var och en av kategorierna 12-23 månader, 24-35 månader samt 36 månader eller fler. Mindre än fem procent av förstelärarna tillhör kategorin mindre än 12 månader.

Bland förstelärarna inom det extra statsbidraget har en större andel, 80 procent, en tillsvidareanställning som förstelärare.

Lön

Den genomsnittliga lönen inklusive löneökningen via statsbidraget för en förstelärare uppgår till ca 36 800 kr. Den löneskillnad (ca 500 kr per månad till männens fördel) som fanns mellan män och kvinnor under våren 2014 kvarstår.

För lektorerna är den genomsnittliga månadslönen ca 44 600 kr. Den genomsnittliga lektorslönen är marginellt högre för kvinnor än för män.

---

⁹⁷ Geografi, historia, religionskunskap samt samhällskunskap

⁹⁸ Biologi, fysik och kemi

⁹⁹ Bild, musik och slöjd

Förstelärare inom det extra statsbidraget tjänar i genomsnitt 1 600 kr mer än övriga förstelärare som arbetar i förskoleklassen och grundskolan. Den genomsnittliga lönen, inklusive den statsbidragsfinansierade löneökningen är 38 335 kronor. Skillnaden i lön mellan män och kvinnor i den gruppen uppgår till drygt 800 kronor till männens fördel.

Skolor av olika storlek

Tabell 62. Fördelning av förstelärare efter skolstorlek och kön (våren 2014 inom parentes).

	0-199 elever	200-399 elever	400-599 elever	600- elever
Andel av totalt antal förstelärare	24 (29)	45 (44)	20 (17)	11 (11)
Andel kvinnor i respektive grupp	80 (81)	78 (79)	73 (70)	69 (69)
Andel män i respektive grupp	20 (19)	22 (21)	27 (30)	31 (31)

Av tabellen framgår att andelen förstelärare har minskat i de minsta skolorna, vilket förklaras av att den volymökning som skett, i mindre omfattning har kommit de minsta skolorna till del. De flesta av de minsta skolorna har på grund av sitt låga elevantal endast möjlighet att erhålla statsbidrag för en förstelärare. Det kan också konstateras att det är på skolor med 400-599 elever som andelen förstelärare har ökat. När det gäller könsfördelningen framgår det att andelen förstelärare som är män ökar i takt med skolstorleken.

Geografisk spridning

Tabell 63. Fördelning av förstelärare och elever utifrån geografisk tillhörighet (procent)

	Andel av förstelärarna ¹⁰⁰ Våren 2014	Andel av förstelärarna Hösten 2014
Stockholm	22	22
Östra Mellansverige	18	17
Småland med öarna	8	8
Sydsverige	16	16
Västsverige	20	20
Norra Mellansverige	7	8
Mellersta Norrland	4	4
Övre Norrland	5	5

Förstelärarna är på regional nivå väl spridda över landet. Oavsett i vilken region i landet en elev bor har hen samma chans att delta i undervisning som leds av en förstelärare. När fördelningen hösten 2014 av förstelärarna jämförs med hur det såg ut våren 2014 är skillnaderna marginella.

IT-utvecklingen

Under året har utvecklingen av ett IT-stöd för hantering av statsbidraget fortsatt. Från och med mars har alla ansökningar och rekvisitioner handlagts och beslutats i systemet. Förberedelser pågår för att huvudmännen under nästa år ska kunna an-

---

¹⁰⁰ I denna kategori räknas grundskole- och gymnasielärare in.

söka digitalt via Skolverkets Mina sidor. På grund av tekniska problem har utvecklingen försenats.

Skolverkets kostnader

Under 2014 betalades 601,9 mnkr ut som statsbidrag för karriärtjänster. Den totala kostnaden för myndighetens administration, dvs. för IT-utveckling, handläggning, uppföljning, information samt övriga kostnader 2014 uppgick till 25 mnkr. Fördelningen på olika kostnadsslag framgår av tabellen nedan.

För det extra statsbidraget till utanförskapsområden har 1,6 mnkr betalats ut.

Tabell 64. Ekonomisk redovisning 2014 - Karriärsteg för lärare

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	601,9
Bidrag utanförskapsområden	1,6
Information	0,4
IT	21,0
Uppföljning och utvärdering	0,4
Löner och övrigt	3,2
Summa	628,6

Bedömning av kostnaderna för 2014

Bedömningen av kostnaden, för skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare 2015, är att 1 183 848 000 kr av 1 286 814 000 kr i budgeten kommer att utnyttjas. Prognosen grundar sig på beviljade ansökningar. Bedömningen av kostnaden, för extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för och förskoleklasser i grundskolor och utanförskapsområden 2015, är att 13 935 000 kr av 16 186 000 kr i budgeten kommer att utnyttjas. Prognosen grundar sig, även denna, på beviljade ansökningar.

Skolverkets kostnadsanalys av statsbidraget för karriärvägar visar att resursutnyttjandet var 73 % för 2013 (3 038 av 4 175 tillsatta) och 86 % för 2014 (12 245 av 14 224 tillsatta). En större andel tjänster har därav inrättats under 2014 än tidigare. Den procentuella ökningen i resursutnyttjande var mellan 2013-2014 13 %. Orsakerna till det är att huvudmännen nu är mera införstådda i hur statsbidraget kan sökas, rekvireras och användas för att inrätta karriärsteg. Skolverkets bedömning är att resursutnyttjandet kommer att öka med 9 % mellan 2014-2015. Resursutnyttjandet beräknas landa 2015 på 95 %.

Gällande administrativa kostnader för 2015 så beräknas de uppgå till 24 mnkr, varav 19 mnkr för IT-utveckling och drift, licenser samt support. Kostanderna för handläggning, informationsinsatser och uppföljning beräknas uppgå till 5 mnkr.

Svensk undervisning i utlandet

Skolverket har i uppdrag att betala ut statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar¹⁰¹

Svenska utlandsskolor

Antalet utlandsskolor har minskat från 30 skolor år 2004 till dagens nivå om 19 skolor. Under året har inga skolor stängt och inga har tillkommit. Skolverket har inte fått några ansökningar om att starta utlandsskolor med statsbidragsstöd. Skolverkets statistik visar på ett något minskat elevantal med en något lägre andel behöriga elever än föregående år (ca 5 procent) år. Statsbidraget för lokalkostnader är högre än föregående år p.g.a. uppskjutna reparationer som nu genomförts samt lokalbyten. Skolverket publicerar också den årliga skriften Svensk utlandsundervisning i siffror.

Under året har en förnyad upphandling skett avseende distansundervisning på gymnasienivå för elever utomlands. Hermods AB är efter upphandling det distansinstitut som erhåller ersättning för distansundervisning enligt statsbidragsförordningen SFS 1994:519.

Svårigheterna med att tillämpa nuvarande statsbidragsförordning kvarstår och ökar i takt med en mer omfattande globalisering. Detta har påpekats av Skolverket under ett flertal år. Under 2013 avslutade regeringen en intern utredning som bl. a. tar upp villkor och regelverk för svensk utlandsundervisning. Skolverket har ännu inte fått ta del av de delar i utredningen som avser regelverket kring svensk utlandsundervisning men har förhoppningar om att få kunna göra detta under 2015 med ambitionen att utforma riktlinjer och föreskrifter anpassade till dagens förhållanden.

Skolverket har under året stöttat verksamhetsutveckling inom svensk utlandsundervisning. Detta har i huvudsak skett genom att ge ekonomiskt stöd till olika nätverksträffar för kompletterande svensk undervisning och svenska utlandsskolor. Nätverksträffarna har genomförts för kompletterande svensk undervisning i Tyskland (Bonn), Holland (Amsterdam) samt i USA (Fort Lauderdale). Motsvarande träffar för svensk utlandsskolor har genomförts i Mocambique (Maputo), Frankrike (Paris) och Fuengirola (Spanien). Det sistnämnda tillfället omfattade också en rektorsutbildning för utlandsskolerektorer. Totalt har dessa nätverkskonferenser engagerat ca 350 deltagare. Genomgående redovisar deltagarna vikten av att ta del av och diskutera aktuella didaktiska frågor samt att få möjlighet att utbyta erfarenheter och lära av varandra. Vidare betonar man det värdefulla i att få träffa experter från Sverige och företrädare från Skolverket. Nätverksträffarna/utbildningstillfällena har även i år knutit an till de satsningar som görs i Sverige t ex NT-satsningen, Matematiklyftet och det kommande Läslyftet.

Under augusti genomfördes den årliga konferensen för svensk utlandsundervisning i Stockholm, ett samarrangemang mellan Skolverket och Svensk utlandsundervisnings förening. På samma sätt som vid nätverksträffarna poängteras i utvär-

---

¹⁰¹ Förordning 1994:519.

deringarna betydelsen av att träffas för erfarenhetsutbyte och uppdatering av vad som händer i Sverige. Vid samtliga nätverksträffar ovan och vid augustikonferensen har Skolverket medverkat.

Europaskolorna

Under hösten 2014 genomfördes en fortbildning för samtlig personal inom Europaskolan i Skolverkets regi. Fortbildningen erbjuds vartannat år under Europaskolelärarnas höstlov och samlade i likhet med vid tidigare tillfällen ett 40-tal deltagare. Syftet med fortbildningen är att ge aktuell information om vad som händer inom svenskt skolväsende samt att erbjuda möjligheten att besöka Skolforum och ta del av utbudet i form av utställningar och konferenser. En mycket viktig del är också erfarenhetsutbytet som sker mellan de olika Europaskolorna vid fortbildningstillfället.

Det övriga arbetet inom Europaskolan har bestått i att rekrytera personal till de svenska sektionerna, i huvudsak till Bryssel och Luxemburg samt att delta i inspektörsmöten och arbetsgrupper inom systemet t ex inom områdena Quality Assurance, Learning Support, ICT och i ämnena Art, Discovery of the World, Language III och Physical Education. Skolverkets Secondaryinspektör har deltagit i de årligt återkommande arbetsuppgifterna i samband med den Europeiska studentexamen (the European Baccalaureate).

Tabell 65. Svensk undervisning i utlandet – Anslag 1.9ap 1

(tkr)	2014	2013	2012
Bidrag till elever i utlandsskolor			
Elevbidrag grundskolan	34 667	29 716	29 236
elevbidrag gymnasieskolan	3 209	2 493	2 494
	37 876	32 209	31 730
Bidrag till elever med distansundervisning			
Distansundervisning	1 264	4 812	6 055
Handledning vid distans-undervisning	72	71	21
	1 336	4 883	6 076
Bidrag till kompletterande svenskundervisning			
	11 710	11 268	10 899
Bidrag till elever vid en utländsk skola (internationell skola)			
	2 384	2 456	2 675
Lokalkostnadsbidrag			
Lokalkostnader	14 176	11 819	14 826
Slutreglering lokalkostnader	4 141	787	1 302
	18 317	12 606	16 128
Kostnader för lärare i Europa-skolorna			
	23 963	25 425	26 120
Övrigt			
Totalt	95 586	88 846	93 628

Försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år

Skolverket har i uppdrag att informera om och administrera försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan¹⁰² samt att genomföra informationsinsatser kopplade till permanentandet av det fjärde tekniska året.

Hösten 2014 deltog 288 elever, en ökning med 60 elever jämfört med året innan, i försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år. Sammanlagt utbetalades 14,4 mnkr till 18 huvudmän avseende läsåret 2014/15.

Efter den 30 juni 2015 införs den permanenta vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år. Intresset för den permanenta utbildningen har varit stort; 64 huvudmän har ansökt om bidrag för 1 428 elever år 2015 motsvarande 158 mnkr. Skolverket fördelar statsbidrag för högst fyra år framåt för den permanenta utbildningen med start hösten 2015.

Yrkesutbildning och skola-arbetsliv

Bidrag för att öka antalet gymnasiala lärlingar

Statsbidraget¹⁰³ riktar sig till kommunala huvudmän med syftet att öka antalet lärlingar; antingen genom att utöka antalet i den befintliga utbildningen eller att utbildningen startas. Bland de insatser som beviljats bidrag finns till exempel insatser för att starta lärlingsutbildning inom gymnasiesärskolan, riktad information till elever och föräldrar i årskurs 8 och 9, utveckling av kontakter med det lokala arbetslivet, studiebesök hos kommuner med väl fungerande lärlingsutbildning samt anställning av lärlingssamordnare.

Totalt 55 kommunala huvudmän ansökte om sammanlagt 30 mnkr. Av dessa beviljades 35 huvudmän statsbidrag för att främja lärling. Totalt 24 mnkr fördelades.

Introduktionsprogrammet yrkesintroduktion

Statsbidrag lämnas för insatser som utvecklar kvaliteten på introduktionsprogrammet yrkesintroduktion¹⁰⁴. Syftet är att ge elever ökade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller på ett yrkesprogram.

Tabell 66. Statsbidrag för insatser som utvecklar kvaliteten på introduktionsprogrammet yrkesintroduktion

År	Ansökningar		Beviljat		
	Antal	Ansökt belopp (mnkr)	Kommunala	Enskilda	Utbetalat bidrag (mnkr)
2014	117	61	44	11	24
2013	96	48	61	6	28

¹⁰² Förordning 2010:2040.

¹⁰³ Förordning 2011:947.

¹⁰⁴ Förordning 2013:444.

Skolverket har beviljat medel till insatser som främst rör persontimmar. Under 2015 kommer Skolverket följa upp hur statsbidraget har använts.

Yrkesförare

Under 2014 har statsbidrag om 65,5 mnkr utbetalats motsvarande 877 yrkesförarplatser. Detta är något fler jämfört med föregående år då 59 mkr fördelades för 812 yrkesförarplatser.

Det var 43 kommuner eller kommunalförbund som tog del av statsbidraget. Under 2014 återlämnade tre kommuner statsbidrag motsvarande för 23 yrkesförarplatser, av dessa omfördelades 19 platser till andra kommuner.

Kompetensutveckling för lärare i yrkesämnena

Syftet med statsbidraget¹⁰⁵ är att yrkeslärare ska kompetensutveckla sig genom att delta i verksamhet på en arbetsplats utanför skolan. Det går även att ansöka om bidrag för andra kompetensutvecklande insatser, som t.ex. certifieringskurser eller utbildningar inom arbetsmiljöfrågor.

Totalt har 91 huvudmän, varav 71 kommunala och 20 enskilda, beviljats statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena 2014. Totalt har drygt 6,5 mnkr fördelats för 594 yrkeslärare. Detta är samma nivåer som föregående år.

De två statsbidragen för kompetensutveckling och behörighetsgivande utbildning av lärare i yrkesämnena har utnyttjats i låg omfattning. Skolverket genomför därför insatser som ska få fler huvudmän att delta i satsningen. Bland annat har goda exempel lyfts fram i en artikel om lärare som deltagit i båda satsningarna. Ansvarig handläggare har även informerat om bidragen i samband med konferenser riktade till yrkeslärare. Under 2015 ska kommunikationsinsatserna utökas ytterligare för att få fler huvudmän att delta.

Under 2015 kommer Skolverket följa upp hur statsbidraget har använts.

Tabell 67. Ekonomisk redovisning 2014 - Kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	6,5
Administrativa kostnader	0,3
Summa	6,8

Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena

Syftet med statsbidraget¹⁰⁶ är att öka antalet behöriga yrkeslärare inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen och den särskilda utbildningen för vuxna. Bidraget betalades ut för första gången år 2013 och satsningen pågår fram till år 2016. Statsbidragets budget uppgår till 36,9 mnkr år 2014. Statsbidrag får lämnas för huvudmännens kostnader för nedsättning i lärarnas arbetstid och resekostnader till och från studierna. Bidrag lämnas som längst under två år per lärare.

Under 2014 har 94 huvudmän ansökt och beviljats statsbidrag motsvarande 13,7

¹⁰⁵ Förordning 2012:144.

¹⁰⁶ Förordning 2013:60.

mnkr eller 216 lärare. Ansökningarna fördelar sig så att 65 är kommunala och 29 är enskilda huvudmän. Deltagandet har ökat jämfört med 2013 då 4,6 mnkr utbetalades motsvarande 115 lärare i yrkesämnena. Skolverket har arbetat aktivt med att sprida information om bidraget för att öka antalet sökande. Bland annat genom att informera om bidraget i samband med Lärlingscentrums konferenser samt lyfta fram goda exempel från skolor som deltagit i satsningen på vår webb.

Skolverket har i sina kontakter med några huvudmän fått signaler som indikerar att huvudmännen har svårt att minska lärarnas arbetstid i den utsträckning som förordningen kräver. Bristen på yrkeslärare medför också att huvudmännen inte alltid ser fördelar med att ytterligare minska lärarnas arbetstid. Detta kan tolkas som att bidraget inte upplevs som tillräckligt för att motivera en arbetstidsnedsättning.

Tabell 68. Ekonomisk redovisning 2014 - Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	13,7
Administrativa kostnader	0,5
Summa	14,2

Insatser som avser yrkesintroduktionsavtal

Syftet med statsbidraget är att utveckla lärande på arbetsplatser inom ramen för yrkesintroduktionsavtal. Insatser kan till exempel vara att skapa kompetensprofiler och valideringsmodeller för anställningsbarhet i branscher och yrken, system för certifiering av aktörer som kan bistå arbetsplatser med att upprätta utbildningsplaner och följa upp lärande på arbetsplatsen, branschkriterier för handledarutbildningar och upprätta certifiering av handledarutbildningar som motsvarar branschens kriterier eller regional samverkan för att stödja lärande på arbetsplatser. Statsbidraget kan även ges för andra insatser med syfte att bygga upp en stödstruktur för lärande inom ramen för yrkesintroduktionsavtal. Bidraget lämnas till arbets- tagar- och arbetsgivarorganisationer samt organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare. Bidraget är nytt 2014 och innebär delvis nya mål- grupper för Skolverket.

Totalt 12 ansökningar har inkommit. Samtliga ansökningar beviljades och totalt 7,1 mnkr fördelades.

Statsbidrag för insatser som avser arbetsplatsförlagt lärande

Bidraget lämnas till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare samt intresseorganisationer i näringslivet. Bidraget är nytt 2014 och innebär delvis nya målgrupper för Skolverket. Intresset har varit relativt stort med tanke på den korta förberedelse tiden för att ansöka om bidraget.

Totalt har 24 ansökningar inkommit avseende 15 mnkr. Sammanlagt 13 ansökningar beviljades motsvarande 10 mkr. Organisationerna ansökte om statsbidrag för exempelvis insatser för att höja kvaliteten på handledarutbildningarna, delta i lokala och nationella programråd samt framtagande av digitala utbildningsverktyg för arbetsplatsförlagt lärande.

Tekniksprånget

Regeringen har uppdragit åt Skolverket att¹⁰⁷ ingå ett avtal med Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (hädanefter kallat IVA) med innebörden att IVA ska administrera och genomföra en satsning på praktikplatser inom tekniksektorn för ungdomar, det s.k. Tekniksprånget under 2012–2016. Satsningen ska syfta till att stimulera unga kvinnor och unga män som har avslutat naturvetenskapligt eller tekniskt program i gymnasieskolan att välja en högskoleutbildning och framtida karriär inom teknikområdet.

IVA har genomfört praktikperiod nummer 4 under våren 2014. Totalt antogs 283 avgångselever av 1019 sökande till praktikplatsen under perioden. Under december avslutas praktikperiod 5. Totalt antogs cirka 460 avgångselever av 2 132 sökande till praktikplatsen under perioden. För verksamhetsåret har Skolverket betalat ut 10,6 mnkr till IVA för Tekniksprånget. Därtill har IVA fått behålla de ännu ej förbrukade 8,7 mnkr som Skolverket betalade ut under 2013.

Tabell 69. Ekonomisk redovisning 2014 - Tekniksprånget

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	13,1
Administrativa kostnader	0,4
Summa	13,5

Gymnasial lärlingsutbildning

Omkring 388 mnkr utbetalades i statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning 2014. Detta är en kraftig ökning jämfört med 2013 då 237 mkr utbetalades. Ökningen beror främst på att ersättningen som lämnas till arbetsgivare höjdes från 30 000 kronor per elev och läsår till 47 500 kronor. Även elevantalet har ökat: hösten 2013 deltog 5 998 elever, hösten 2014 deltog 7 345 elever. Ökningen kan förklaras med att huvudmän valde att skriva över elever på gymnasial lärlingsutbildningen i framförallt årskurs 3. Detta föranleddes av ett förtydligande i gymnasieförordningen angående omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för gymnasial lärlingsutbildning. Intresset för gymnasial lärlingsutbildning har även ökat med fler huvudmän som bedriver utbildningen och fler som planerar att starta utbildningen.

Statsbidraget fördelades terminsvis till huvudmän utifrån antalet elever med utbildningskontrakt. Bidrag lämnades för utveckling av lärlingsutbildningen samt för ersättning till arbetsgivare som tagit emot elever. Totalt utbetalades 68 mnkr i utvecklingskostnader och 320 mnkr i ersättning till arbetsgivare. Huvudmännen redovisar att knappt 15 miljoner kronor av statsbidraget som lämnades läsåret 2013/14 inte hade använts, främst den del som avses för ersättning till arbetsgivare. Anledningar till detta uppges vara svårigheter med att få arbetsgivare att fakturera ersättningen samt att elever avbryter utbildningen och att ersättning därmed helt eller delvis inte betalas ut.

Då många arbetsgivare saknar information om villkoren för statsbidrag har Skolverket gjort ett informationsutskick till de knappt 4 000 unika arbetsgivare som har tagit emot elever hösten 2014. Syftet var att synliggöra bidraget så att det i högre

¹⁰⁷ U2012/5580/GV

grad kan främja elevens utbildning och i lägre utsträckning tillfalla företagens generella budget.

Statsbidrag för utbildade handledare

Under 2014 infördes ett statsbidrag för utbildade handledare. Bidraget lämnades till arbetsgivaren om elevens handledare hade genomgått en handledarutbildning som godkänts av Skolverket. Skolverket har tagit fram föreskrifter som beskriver dessa krav. På grund av översökning reducerades bidraget; av ansökta 11 miljoner kronor utbetalades 4,25 mnkr.

Till våren 2015 kommer huvudmän även kunna ansöka om bidrag för handledare som genomfört Skolverkets nationella handledarintroduktion plus fördjupningsdelen för lärling.

Tabell 70. Ekonomisk redovisning 2014 – Statsbidrag för utbildade lärare

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	4,2
Administrativa kostnader	0,5
Summa	4,7

Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå

Under 2014 har knappt 620 mnkr utbetalats i statsbidrag. Denna summa motsvarar 12 400 årsstudieplatser. Detta är en minskning från 2013 då 794 mnkr utbetalades motsvarande 15 416 platser. Kommunerna redovisar att de inrättat 20 581 platser under 2014. Det var 289 kommuner som tog del av statsbidraget, varav många i samverkan. Återkrav har utgått om sammanlagt 4,5 mkr till kommuner som inte inrättat sina tilldelade platser.

Tabell 71. Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå – statsbidrag och platser

	2014	2013
Utbetalt statsbidrag	620,0 mnkr	794,3 mnkr
Inrättade platser totalt enligt redovisning (d.v.s. inte bara antal platser med statsbidrag)	20 581	19 345
<i>Varav antal platser med statsbidrag</i>	<i>12 400</i>	<i>15 416</i>

Lärlingsutbildning för vuxna

Under 2014 har 300 mnkr utbetalats i statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna, vilket motsvarar ca 3270 årsstudieplatser. Det var 239 kommuner som tog del av statsbidraget, varav många i samverkan. Antalet utnyttjade platser förväntas bli högre än under 2013, även om detta inte står helt klart förrän efter uppföljningen som ska vara inlämnad i mitten av januari 2015. År 2013 utbetalades 309,3 mnkr motsvarande 3 443 platser, varav 1 500 inrättades. Under 2014 infördes ett rekvisitionsförfarande som en åtgärd för att öka utnyttjandet av platserna och att kunna omfördela medel i större utsträckning. Under 2014 har två rekvisitionsomgångar och två omfördelningar av medel ägt rum.

Tabell 72. Ekonomisk redovisning och årsstudieplatser - Lärlingsutbildning för vuxna

	2014	2013
Utbetalt statsbidrag	300,0 mnkr	299,8 mnkr
Inrättade årsstudieplatser enligt redovisning	klart först i slutet av feb 2015	1500
<i>Återkrav</i>	klart först i slutet av feb 2015	<i>175,0 mnkr</i>

Övriga uppdrag

Utbildning i svenska för invandrare

Bidrag lämnas till anordnare av utbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för insatser som bidrar till höjd kvalitet och ökad flexibilitet i samt ökad individanpassning av utbildningen. År 2014 fanns totalt 48,8 mnkr för Skolverket att fördela.

År 2014 inkom 261 ansökningar om totalt drygt 161 mnkr. Av dessa kom 6 procent från folkhögskolor och 17 procent från anordnare som bedriver utbildning på entreprenad. Övriga ansökningar kom från kommuner eller kommunalförbund som bedriver utbildningen i egen regi. Skolverket beviljade 91 ansökningar och betalade ut ett totalt belopp om knappt 49,3 mnkr. Detta är samma nivå som 2013.

Skolverket har beviljat medel till insatser av olika karaktär, då insatsen behöver utgå från verksamhetens nuläge och de nationella målen för utbildningen för att anordnaren ska kunna höja kvaliteten, öka flexibiliteten och individanpassningen av utbildningen. Att uppnå syftet med bidraget kan därför ske på olika sätt och medel har främst beviljats för

- insatser som fokuserar på att bättre möta varje individ genom exempelvis arbete med individuella studieplaner, kartläggning och validering eller språkundervisning inriktad mot elevens yrkeserfarenhet;
- insatser som fokuserar på en mer flexibel studieorganisation exempelvis genom att utbildningen organiseras på ett annat sätt eller genom ett ökat utbud av tider, platser och sätt att lära bland annat genom möjlighet till handledning;
- insatser som fokuserar på att göra utbildningen mer flexibel och individanpassad exempelvis genom digitala verktyg såsom lärplattformar eller metoder, samt för
- insatser som hjälper eleven att bättre förstå och kunna få inflytande över sina studier exempelvis med hjälp av modersmål eller annat stöd.

Statsbidraget har använts av anordnare som har totalt ca 32 500 elever. Anordnarna uppskattar att ca 17 000 elever redan har omfattats av insatserna. Då flera av insatserna består av ett förberedande utvecklingsarbete kommer fler elever omfattas av insatsernas resultat framöver.

Av de förbrukade medlen har 78,7 procent använts till personalförstärkningar,

5,4 procent till kompetensutveckling, 15 procent till inköp och 0,8 procent till övrigt.

Redovisning av antal registrerade beviljanden av sfi-bonus i Skolverkets informationsdatabas samt analys av verksamheten under 2014

Statsbidraget för sfi-bonus har upphört från och med 1 juli 2014. Sista utbetalningen av ersättning till kommunerna sker i december 2014.

Under 2014 har kommunerna registrerat in totalt 6 494 beviljanden om sfi-bonus i informationsdatabasen. 2013 registrerades totalt 7 676 beviljanden. Antalet beviljade sfi-bonus minskade med ungefär 15 procent under 2014 jämfört med 2013. Den huvudsakliga anledningen till minskningen är att endast elever som har fått godkänt betyg i sfi innan den 1 augusti 2014 har kunnat ansöka om sfi-bonus. Tabellen nedan visar fördelning av halv, två tredjedels och hel bonus som beviljats åren 2012, 2013 och 2014.

Tabell 73. Antalet beviljanden per studieväggkurs för sfi-bonus

År	Studieväggkurs			
	1B Halv bonus	2C Två tredjedels bonus	3D Hel bonus	Totalt
2012	1 262 19 %	2 095 32 %	3 169 49 %	6 526 100 %
2013	1 259 16 %	2 534 33 %	3 883 51 %	7 676 100 %
2014	1 212 19 %	2 102 32 %	3 180 49 %	6 494 100 %

Av totalt 6 494 beviljade sfi-bonusar 2014 så har 3 248 beviljats till kvinnor och 3 246 till män. Något fler män har beviljats sfi-bonus på kurs B och C medan något fler kvinnor beviljats sfi-bonus på kurs D. År 2013 beviljades något fler män sfi-bonus på samtliga kurser.

Skolverket har under 2014 ersatt kommunerna med 84,7 mnkr för utbetalda bonusbelopp och för administration. Motsvarande siffra för 2013 var 69,4 mnkr och för 2012 61,5 mnkr. Den första utbetalningen 2014 avser sfi-bonusansökningar som gjordes 2013.

Tabell 74. Ekonomisk redovisning 2014 - Sfi-bonus

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	84,7
Administrativa kostnader	0,5
Summa	85,2

Försöksverksamhet med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan

Totalt 160 huvudmän, varav 133 kommunala och 27 enskilda, deltar i försöksverksamheten med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan.

Skolverket har under 2014 fördelat 30,9 mnkr. För vårterminen fördelades 13,5 mnkr till 79 huvudmän för sammanlagt 2 699 elever. För höstterminen fördelades 17,5 mnkr till 67 huvudmän för sammanlagt 2 505 elever. Statsbidrag betalades ut med ett belopp om 7 000 kronor per nyanländ elev som deltog i undervisning den 15 september 2014. Knappt hälften av eleverna som deltar går i årskurserna 7-9.

Övriga elever är relativt jämt fördelade mellan årskurs 1-6.

Skolverket ska tillsammans med Lunds universitet och Stockholms universitet genomföra en utvärdering för att öka kunskapen om statsbidragets effekter och hur det påverkar elevernas resultat. Utvärderingen ska vara färdig våren 2016.

Totalt 17 huvudmän har meddelat att de inte kommit igång med försöksverksamheten under hösten 2014 vilket främst beror på svårigheten att rekrytera behöriga lärare samt att huvudmän ej kan söka statsbidrag för de elever som går i förberedelseklass. 76 huvudmän som ingår i försöksverksamheten valde att inte rekvirera statsbidrag för höstterminen.

Huvudmännen har nästan uteslutande använt statsbidraget för att betala utökade personalkostnader. Övriga kostnadsposter är framför allt material- och administrationskostnader.

Tabell 75. Ekonomisk redovisning 2014 - Ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	30,9
Administrativa kostnader	2,0
Summa	32,9

Sommarskola och undervisning under andra skollov

Under 2014 har huvudmännen kunnat söka och rekvirera statsbidrag för undervisning under tre lov: påsklovet, sommarlovet och höstlovet. Skolverket har betalat ut 1 000 kronor per elev och vecka, i enlighet med förordningen. Skolverket har betalat ut statsbidrag om totalt 25 mnkr. Statsbidraget omfattade totalt 12 960 elever under 2014, varav 2 475 (påsklov), 9 156 (sommarlov) och 1 329 (höstlov).

Under 2014 har Skolverket redovisat regeringsuppdrag om elevers behörighet till gymnasieskolans nationella program efter betygsprövning i anslutning till sommarskola. Det är 2 637 elever från årskurs 9 som deltagit i sommarskola 2014. Fyra av tio elever i årskurs 9 som gick på en sommarskola 2014 fick gymnasiebehörighet. Matematik var det vanligaste ämnet att läsa upp och de flesta deltog 1-2 veckor i sommarskola.

Tabell 76. Ekonomisk redovisning 2014 - Sommarskola och undervisning under andra skollov

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	25,0
Administrativa kostnader	0,3
Summa	25,3

Läxhjälp

Under 2014 har 246 huvudmän ansökt om totalt 46,9 mnkr och 25 ideella läxhjälpföreningar har ansökt om totalt 6 mnkr i statsbidrag för läxhjälp.

Dessa summor var högre än de 15,25 mnkr som fanns tillgängliga att söka för läxhjälpverksamhet. Statsbidraget fördelades i proportion till hur mycket huvudmännen och de ideella läxhjälpföreningarna hade ansökt om. 115 huvudmän beviljades 87 procent av anslaget och 20 läxhjälpföreningar drygt 13 procent vilket motsvarar 13,3 mnkr till huvudmännen och 2 mnkr till läxhjälpföreningarna. Statsbidraget har beräknats utifrån en mediankostnad per elevtimme. Huvudmännen hade en mediankostnad per elevtimme på 55 kronor och läxhjälpföreningar hade 36 kronor.

På grund av översökningen prioriterade Skolverket huvudmän för skolor med låga studieresultat, vilket är ett urvalskriterium som anges i förordningen. För 236 av huvudmännen som sökte användes det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9. För resterande 10 huvudmän som saknade ett meritvärde utgick Skolverket från andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6. Urvalet innebar att 131 huvudmän fick avslag på sin ansökan.

Tabell 77. Ekonomisk redovisning 2014 - Läxhjälp

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	15,2
Administrativa kostnader	0,3
Summa	15,5

Omsorg på obekväm arbetstid

Skolverket har fördelat statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Efter ansökan fördelade Skolverket statsbidrag till 170 kommuner, varav 165 valde att rekvirera medel. I samband med rekvisitionerna betalades 27,9 mnkr ut för i genomsnitt 5 563 barn per fyramånadersperiod (erbjudna platser inom omsorg på obekväm tid). Bidraget under 2014 var 1 822 kronor per barn och period.

Efter rekvisitionerna fanns det 2,5 mnkr i överblivna medel. Skolverket gjorde en omfördelning till de kommuner som har erbjudit fler barn omsorg på obekväm tid än de redan blivit beviljade i ansökan och rekvisition. Efter omfördelning har totalt

30,2 mnkr av anslaget på 30,4 mnkr fördelats. Efter omfördelning har statsbidrag delats ut för i genomsnitt 5970¹⁰⁸ barn/period.

Tabell 78. Ekonomisk redovisning 2014 - Omsorg på obekväm arbetstid

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Bidrag	30,2
Administrativa kostnader	0,6
Summa	30,8

Kostnader för administration av statsbidrag

Skolverket ska lämna en samlad redovisning och analys av kostnaderna för administrationen (uppdelat på bl.a. löner, arvoden samt IT-kostnader) av samtliga statliga stöd och bidrag som Skolverket ansvarar för. Vidare ska omfattningen och resultatet av kontrollinsatser för att säkerställa att statsbidragen används enligt regelverket redovisas.

För vissa av Skolverkets uppdrag som hanterar statsbidrag finns medel avsatta i budgeten för att täcka administrativa kostnader. Regeringen anger i vissa uppdrag hur stor summa som får användas till administration av det aktuella statsbidraget. De administrativa kostnaderna utgörs främst av lönekostnader men det förekommer också övriga kostnader som exempelvis resekostnader, konferenskostnader och tryckkostnader.

I tabellen nedan redovisas kostnader för administration av statsbidrag som motsvaras av finansiella villkor för administrativa kostnader inom respektive anslagspost enligt regleringsbrevet. Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade overheadkostnader utan visar belastningen på anslagsposterna. Detta är en konsekvens av att nuvarande ekonomimodell inte kan skilja på om verksamhetskostnader avser administration eller statsbidrag och att ekonomimodellen enbart bygger på fördelningsmodeller kopplade till uppdrag, dvs. inte till kostnadsslag.

Tabell 79. Administrativa kostnader för statsbidrag

Anslag (mnkr)	2014	2013	2012
3:1.17 Integrationsåtgärder	0,5	0,5	0,6
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	31,4	26,1	17,7
1:7 Maxtaxa	1,1	1,5	1,0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	5,8	7,3	7,6

Kontrollinsatser

Skolverket har under de senaste åren systematiserat och effektiviserat sina rutiner kring planering och förberedelser inför ett nytt bidrag, handläggningen samt beslut och utbetalning av bidrag.

¹⁰⁸ Genomsnittet för antal barn/utbetalningar efter omfördelningen är 5970,75. Denna siffra innefattar både faktiskt deltagande och erbjudna platser som ej har fyllts.

I samband med detta har Skolverket även förbättrat sitt kontroll- och uppföljningsarbete samt ökat antalet stickprov.

De kontrollinsatser som görs i syftet att urskilja om bidraget har använts till rätt ändamål kan delas in i tre typer av kontroll: handläggningskontroll respektive fördjupade kontroller och stickprov. Handläggningskontroll innefattar en mängd olika kontroller som sker framförallt under handläggningen av bidraget. Här kontrolleras att den sökande beviljas bidrag på korrekta grunder samt att bidraget används i enlighet med förordning eller annan reglering. Till handläggningskontroll räknas också de regelmässiga uppföljningar som görs för samtliga huvudmän efter det att bidragen betalats ut. I uppföljningarna får huvudmännen bland annat redovisa hur pengarna använts.

Fördjupade kontroller och stickprov syftar till att säkerställa att bidraget har använts till rätt ändamål. Det rör sig dels om kontroller av de uppgifter som huvudmannen har lämnat i samband med ansökan, rekvisition eller redovisning av ett bidrag och dels om kontroller i efterhand av hur huvudmannen har använt bidraget. Skolverket gör inte en generell kontroll för varje bidrag idag genom att ifrågasätta valditeten i huvudmännens inlämnade uppgifter eller att kräva in verifierande uppgifter om hur bidraget har använts. I vilken utsträckning det görs fördjupade kontroller och stickprov beror på den bedömda risken i olika bidrag.

Stickprov har under 2014 genomförts för flera större bidrag, bland annat inom Matematiklyftet och Karriärtjänster för lärare. Inom Matematiklyftet har Skolverket genomfört särskilda redovisningar för fem huvudmän i syfte att ytterligare kontrollera att bidraget för deltagande lärare använts korrekt. Dessa huvudmän har inkommit med fakturaunderlag och lönelistor för att bekräfta de uppgifter som angivits i redovisningen. Även huvudmannens bedömning av matematikhandledarens skicklighet kontrollerades. När det gäller statsbidraget för karriärtjänster ska huvudmannen i en rekvisitionsblankett redovisa deltagande lärare, deras personnummer och den lön de hade innan de tillträtt och efteråt samt om de har lärarlegitimation. Detta kontrolleras sedan genom att Skolverket begär in ett stickprov av löneökningar, minst fyra års väl vitsordad tjänstgöring samt att minst 50 procent av tjänstgöringen ägnas åt undervisning och uppgifter som hör till undervisning för ett antal lärare. Det finns även andra bidrag som exempelvis, Gymnasial lärling, där stickprov genomförs i stort sett varje år då Skolverket fått upprepade signaler om att bidraget inte alltid använts i enlighet med regelverket.

Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Skolverket ska redovisa för vilka ändamål tilldelade medel på anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, anslagsposterna 2, 3, 4 och 9 har använts. Redovisningen ska även fördelas på kostnadsslag. Av redovisningen ska framgå utbetalda medel till huvudmän och andra organisationer.

Förbrukningen på Utvecklingsanslaget har ökat från 1 347 mnkr 2013 till 2 196 mnkr 2014 vilket är i linje med att tilldelade medel ökat mellan åren. Det ökade utfallet avser främst uppdragen Gymnasial lärlingsutbildning (+190 mnkr), Kompetensutveckling av matematiklärare (+50 mnkr) samt statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare (+491 mnkr). Anslagsutnyttjandet har uppgått till

81 % procent av disponibla medel 2014 jämfört med 80 % 2013.

Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade overheadkostnader, utan visar belastningen på anslagsposterna. Här ingår både verksamhetskostnader och transferreringar.

Tabell 80. Fördelning av medel på anslag 1:5 2014

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter			-1		0
Löner och arvoden	391	935	112 371	44	5 957
Kostnader	19	12 179	349 049	5 597	9 899
Bidrag och transfereringar	13 111		1 558 423	39 587	88 314
- varav till skolbuvudmän			1 515 264	4 690	65 866
- varav till andra organisationer			43 159	34 897	22 447
Totalt	13 522	13 115	2 019 842	45 228	104 169
- varav till rektorsutbildningen			76 379		

Tabell 81. Fördelning av medel på anslag 1:5 2013

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter					-384
Löner och arvoden	1 185	4 542	107 369	1 503	4 905
Kostnader		10 328	310 790	4 425	20 148
Bidrag och transfereringar	28 000		623 838	39 109	190 523
- varav till skolbuvudmän			590 602	8 288	176 623
- varav till andra organisationer			33 237	30 821	13 900
Totalt	29 185	14 870	1 041 998	45 037	215 577
- varav till rektorsutbildningen			79 718		

Tabell 82. Fördelning av medel på anslag 1:5 2012

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter			-631		
Löner och arvoden		3 093	26 349	1 343	29 649
Kostnader		9 786	145 719	4 392	110 158
Bidrag och transfereringar	2 800		187 843	35 809	66 103
- varav till skolbuvudmän			163 291	7 660	49 598
- varav till andra organisationer			24 552	28 149	16 506
Totalt	2 800	12 879	359 280	77 353	272 014
- varav till rektorsutbildningen			85 561		

Utbildningsinformation

Arbetet med att sprida information och kunskap är integrerat i alla delar av Skolverkets uppdrag. I detta avsnitt redovisas de verksamheter som bedöms ha en direkt koppling till denna uppgift enligt instruktionen. Avsnittet är indelat i följande delar: Skolverket.se, Upplysningstjänsten, Övriga informationskanaler samt Utländska studiebesök. Därtill redovisas Skolverkets arbete med uppdraget om att genomföra en informationskampanj om yrkesutbildning och om lärar- och förskolläraryrkena

Skolverket.se

Skolverkets webbplats är en förutsättning för att Skolverket ska nå målen om högre kvalitet och förbättrade resultat i förskolan och skolan. Den långsiktiga trenden är att antalet besök ökar, vilket är ett tecken på att Skolverket.se är en viktig källa för information för målgrupperna. Webbplatsen vänder sig främst till skolhuvudmän, förskolechefer, skolledare och lärare, men bland besökarna finns även många elever och föräldrar.

Andelen besökare som använder mobiltelefoner eller surfplattor fortsatte att öka och uppgick till drygt 25 procent mot slutet av 2014. Ökningen är cirka fem procentenheter per år sedan 2012. Därför började vi arbetet med att göra webbplatsen responsiv under hösten. I början av 2015 kommer en mobilanpassad version av Skolverket.se att lanseras. Samtidigt förändras navigationsmenyerna eftersom befintliga menyer har användbarhetsproblem.

Under våren fick publikationsdatabasen på Skolverket.se en ansiktslyftning, sök- och beställningsfunktionerna blev samtidigt mer användarvänliga och möjligheterna att redaktionellt lyfta fram aktuella publikationer förbättrades.

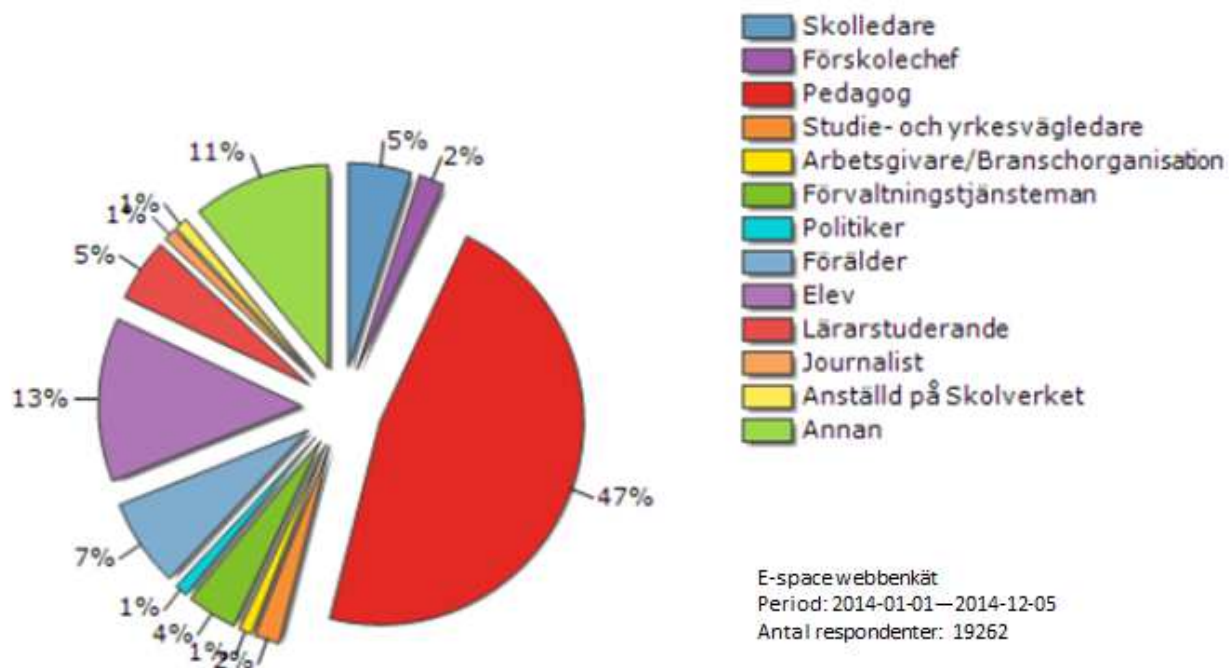
Under året har Skolverket börjat ta fram en strategisk handlingsplan för en ny webbplats. Det övergripande syftet är att prioritera vilka målgrupper webbplatsen ska vända sig till och förbättra deras möjligheter att hitta och tillgodogöra sig information. Ett annat syfte är att webbplatsen ska stödja målen i Skolverkets strategiska plan 2013-2016.

En ny tjänst som utvecklats är en chattfunktion på Skolverket.se som ger nya möjligheter för dialog med besökarna.

Webbenkäten på Skolverket.se fortsatte under hela 2014. Uppemot 20 000 besökare besvarade enkäten under året och totalt har drygt 75 000 svar kommit in sedan starten. Det finns en tydlig positiv trend i de övergripande resultaten för Skolverket.se, men betygen ligger fortfarande under snittet i E-space Communications branschindex för offentlig förvaltning. Åtta av tio besökare var kvinnor och i likhet med de föregående åren var cirka hälften av respondenterna pedagoger. 60 procent av dessa arbetade inom grundskolan. I grupperna lärare inom gymnasieskola (22 procent) respektive vuxenutbildning (6 procent) var en av fyra besökare yrkeslärare. Andelen elever och föräldrar låg kvar på samma nivå som i fjol, 20 procent. Lärarstuderande, skolledare och förvaltningstjänstemän utgjorde andra stora besöks-

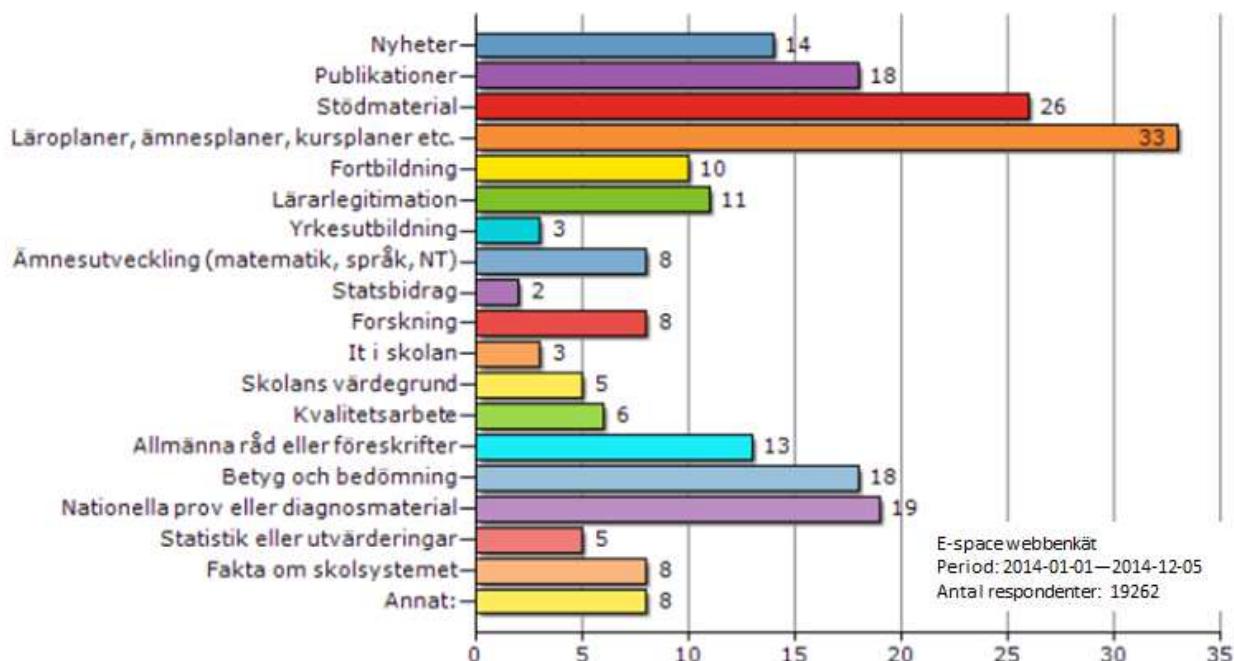
grupper. I mars kompletterades enkäten med besökskategorierna ”Studie- och yrkesvägledare” och ”Arbetsgivare/Branschorganisation”.

Diagram 2: Andelen besökare från olika målgrupper

Var tredje besökare (33 procent) efterfrågade läro-, ämnes- eller kursplaner. Styrdokumenten har sedan flera år varit det mest besökta innehållet på webbplatsen. I likhet med föregående år efterfrågades också stödmaterial, information om betyg, prov och bedömning i stor utsträckning.

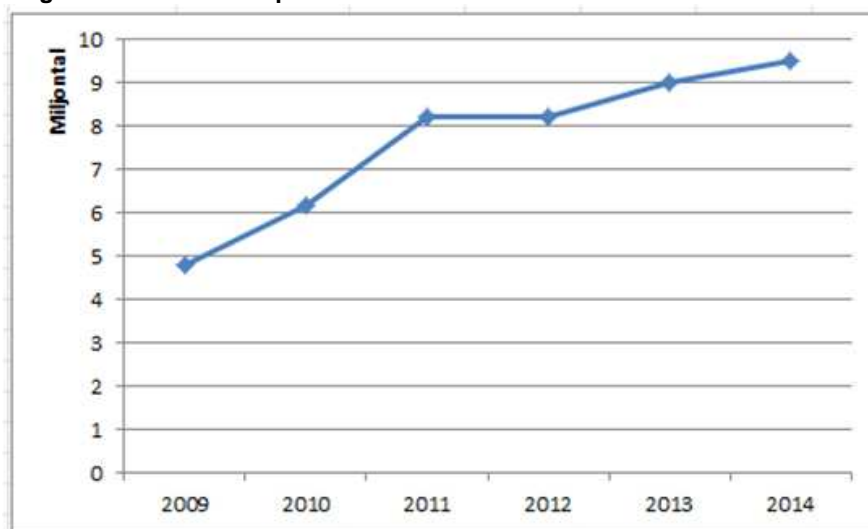
Diagram 3: Svar på frågan "Vilken information sökte du?"

91 procent av pedagogerna inom förskolan uppgav att de helt eller delvis hittade den information de sökte, vilket inte är någon större skillnad sedan 2013. För pedagoger inom grundskola var andelen 86 procent, inom gymnasieskolan 81 procent och inom vuxenutbildning 84 procent. Elever och föräldrar hör till de grupper som har svårast att hitta på webbplatsen. En klar majoritet av de som hittar efterfrågad information uppger att de har nytta av informationen.

Skolverket.se hade dryg 25 000 besök per dag under terminerna. Totalt uppgick antalet besök till cirka 9,5 miljoner under 2014 vilket är en ökning med cirka 5 procent jämfört med föregående år.

Diagram 4: Antal besök på Skolverket.se 2009-2014

Andelen besök från sociala medier som Facebook och Twitter ökade från 2,5 procent 2013 till 3,5 procent 2014.

Antalet nedladdade PDF-filer från publikationsdatabasen ökade något jämfört med 2013 sett till perioden januari-november, från 1 753 107 till 1 821 084 stycken. Läroplanen för förskolan var den mest efterfrågade publikationen under 2014.

Upplysningstjänsten

Skolverkets upplysningstjänst svarar på frågor, ger information och service till lärare, rektorer, elever, föräldrar och huvudmän via telefon, e-post, sociala medier och brev. Upplysningstjänsten tar också hand om besökare som kommer med frågor till Skolverkets reception.

Servicemålet är att frågeställaren ska få svar på frågor ställda via e-post inom tre dagar. Medelväntetiden för telefonsamtal ska vara högst 10 minuter. Upplysningstjänsten ska också överföra kunskapen från kontakter med målgrupperna till övriga verksamheter inom myndigheten.

Lärare är den största målgruppen hos upplysningstjänsten. Under året har ungefär 50 procent av frågorna handlat om lärarlegitimationer. Den vanligaste legitimationsfrågan är hur länge man får vänta på sitt beslut. Lärare har också många frågor om särskilt stöd, bedömning, betyg och nationella prov.

Rektorer, studie- och yrkesvägledare samt förvaltningstjänstemän och föräldrar är den näst största målgruppen som kontakter Skolverket. De ställer frågor som är kopplade till skolans författningar. Det innebär frågor om allt från förskola till vuxenutbildning. Många frågor handlar om elevers behov av stöd och elever i särskilt utsatta situationer. Även frågor om bedömning, betyg och nationella prov är vanliga.

Under året har vi också fått många frågor från studie- och yrkesvägledare om studieplan i samband med programbyte eller utfärdande av gymnasieexamen.

Totalt skickade Upplysningstjänsten 55 075 e-postsvar under 2014. Upplysningstjänsten besvarade 63 526 telefonsamtal och förlorade 45 553 (42 procent). Som framgår av tabellen nedan besvarade Skolverkets upplysningstjänst fler e-postfrågor och telefonsamtal 2014 jämfört med 2013.

Tabell 83. Upplysningstjänsten – Antal svar i e-post och telefonsamtal samt antal tappade telefonsamtal

År	Svar i e-post	Svar i telefonsamtal	Tappade telefonsamtal
2014	55 075	63 526	45 553
2013	49 543	59 261	42 029

Tabell 84. Antalet besvarade samtal och e-post totalt i upplysningstjänsten 2005-2013

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
40 000	49 096	56 233	54 893	53 464	65 935	90 358	72 595	110 418	120 269

De år där besvarade samtal och e-post sjunkit kan snarare förklaras av upplysningstjänstens bemanningssituation än brist på inkommande frågor.

Svarstiden (kötiden) för samtal har varierat under året. Under 2014 har svarstiden i genomsnitt varit ca 9 min. Svarstiden för frågor om beslutet om lärarlegitimation

har varit i genomsnitt ca 2,5 min under hela året eftersom upplysningstjänsten prioriterat dessa frågor. Observera att detta är en genomsnittlig tid. Den faktiska svarstiden varierar beroende på tidpunkt på året, veckodag och tid på dagen. Samtal om betyg eller nationella prov prioriteras under de perioder då de är aktuella, dvs nationella prov i samband med provperioder och betygsfrågor inför terminsslut.

	Köer	Medelkötid
2012	Övriga frågor	00:12:29
	Lärlarlegitimation	00:06:31
	Retur lärlarlegitimation	00:01:57
2013	Övriga frågor	00:15:11
	Lärlarlegitimation	00:12:24
	Lärlarleg. hur ansöka	00:16:39
	Beslut	00:04:09
	Bedömningsportalen	00:11:55
2014	Övriga frågor	00:09:09
	Lärlarlegitimation	00:09:23
	Lärlarleg. hur ansöka	00:09:34
	Beslut	00:02:34
	Bedömningsportalen	00:09:20

Svarstiden för e-post har oftast legat runt 3 dagar men har vid enstaka perioder sträckt sig upp mot två veckor.

Parallellt med att svara på frågor pågår arbetet med att kvalitetssäkra, utveckla och effektivisera funktionen. Bland annat genom fortbildningsinsatser och genom att anpassa och förbereda ett nytt IT-verktyg.

Juridisk omvärldsbevakning, informationssamverkan inom Skolverket och samverkan med Skolinspektionen har fungerat bra och bidragit till ökad service och kvalitet i upplysningstjänstens svar till frågeställarna.

Upplysningstjänsten för vidare information om frågeställarnas informationsbehov till Skolverkets organisation. Ofta resulterar det i att information på webbplatsen förtydligas eller att nytt material publiceras. I vissa fall utmynnar det i att en juridiskt vägledande PM utarbetas.

Övriga informationskanaler

Skolverkets nyhetsbrev

Under 2014 publicerade Skolverket 11 nyhetsbrev som skickades ut till över 33 000 prenumeranter. Nyhetsbrevet är nu integrerat med Skolverkets webbplats vilket gjort arbetet mer effektivt. Under året har vi även tagit fram en plan för hur nyhetsbrevet ska utvecklas under 2015. Nyhetsbrevet ska bland annat bättre anpassas efter prenumeranternas intresseområden. Detta gör att antalet nischade nyhetsbrev minskar vilket förenklar för prenumeranterna. Nu behöver de bara prenumerera på ett nyhetsbrev och där ange vilka intresseområden som de är intresserade av.

Sociala medier

Skolverkets närvaro i sociala medier är nu inne på det fjärde året. Moderatorer som bevakar och publicerar samordnar arbetet i en gemensam inkorg för e-post. Upplysningstjänsten levererar varje månad i genomsnitt 150 svar på frågor i Facebook och Twitter till inkorgen.

Under året har webbredaktörer, kommunikatörer och presstjänst deltagit i ett arbete för att utveckla Skolverkets närvaro i sociala medier. Av det som framkommit kan nämnas att det behövs verktyg som kan hantera en större mängd publiceringar i fler kanaler och bevaka olika sociala medier. Det finns också ett behov av att utveckla mallar för olika typer av material till de sociala medierna.

Twitter passerade 15 000 följare i oktober. Nytt statistikverktyg från Twitter kom under hösten. Det visar att samtliga tweets från @Skolverket under oktober visades över 100 000 gånger. Facebook passerade 18 000 gillamarkeringar under oktober vilket är en ökning med 5 500 sedan årets början.

Webbplatsen utbildningsinfo

Utbildningsinfo.se ska stödja studie- och yrkesval. Innehållet består av dels en sökfunktion där användaren kan söka bland alla Sveriges skolor och utbildningstillfällena och dels skriftlig information om utbildning och yrken. Webbplatsen ska också fungera som ett stöd i arbetet för studie- och yrkesvägledare.

Under året genomförde Skolverket en undersökning av Utbildningsinfo. 72 procent uppger att de har hittat eller delvis hittat den information de eftersökt. Resultatet av undersökningen har legat till grund för de aktiviteter som genomförts under året.

Under året har en prototyp för en ny sökfunktion tagits fram och användbarhetstestats. Sökfunktionen kommer att sättas i drift i början av 2015. Sedan november hämtas yrkesbeskrivningar och yrkesprognoser från Arbetsförmedlingen in till utbildningsinfo.se. Språkgranskning av texterna och komplettering av innehållet med texter om vuxenutbildning har påbörjats. Kommunala vuxenskolor har gjorts sökbara i sökfunktionen.

272 000 användare har besökt Utbildningsinfo.se under året, vilket är 28 880 färre än föregående år. De flesta besöker avdelningen Utbildning för vuxna och använder sökfunktionen där. Verket Välj och planera används i hög grad. Vi har svarat på drygt 300 mailfrågor. Många av dessa är frågor från individer som vill ha hjälp med sitt studie- och yrkesval. Skolverket har annonserat i olika tidningar för att nå grundskoleelever, gymnasieelever och studie- och yrkesvägledare. Broschyren "Vad vill du syssla med i framtiden?" har uppdaterats.

EMIL- en standard för utbildningsinformation

Skolverket har under året fortsatt att arbeta med EMIL (Education Information Markup Language). EMIL är en svensk standard för presentation av utbildningar och utbildningstillfällen som Skolverket förvaltar och utvecklar tillsammans med andra myndigheter, organisationer och privata företag inom SIS (Swedish Standards Institute). Fokus för arbetet har varit hur man i framtiden ska kunna koppla information om yrken till utbildningsinformationen samt hur ändringsprocesser för utbildningsinformation bör hanteras.

Skolverkets nav för utbildningsinformation

Skolverkets nav för utbildningsinformation har under året samlat in och spridit information om utbildningstillfällen från Folkhögskolornas informationstjänst, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets och högskolerådet samt Skolverkets egna system (grundskoleutbildning, gymnasieutbildning samt sfi- och kommunala vuxenskolor). I december fanns mer än 80 000 utbildningstillfällen lagrade i navet. Detta är en totalsiffra som inbegriper flera läsår och även vissa historiska data om utbildningar som kanske inte startar varje år. Informationen presenteras för studerande på Utbildningsinfo.se. Innehållet i navet är också tillgängligt för externa aktörer, både offentliga och privata, i form av XML-filer enligt standarden EMIL 2.0. Under 2014 har 16 aktörer hämtat utbildningsinformation från navet, varav en internationell. Ett problem för SUSNA-navet är att kvaliteten på informationen som sprids via navet aldrig blir bättre än den som kommer från informationsleverantörerna. För att komma till rätta med det kan man i framtiden behöva vidta flera olika åtgärder i form av förändringar i navet och/eller förändringar i överenskommelserna.

Ploteus

Under 2014 har webbplatsen Ploteus införlivats i den nya europeiska portalen Learning Opportunities and Qualifications in Europe. Syftet med portalen är att på en enda webbplats samla information för studenter, arbetssökande, yrkesverksamma, arbetsgivare och studie- och yrkesvägledare som behöver information om studier och kvalifikationer i Europa. All utbildningsinformation som finns samlad i Skolverkets nav är också tillgänglig i portalen.

Under året har Skolverket tillsammans med Universitets- och högskolerådet kvalitetsgranskat den utbildningsinformation som skickas från navet till portalen. Granskningen har skett med särskilda medel som Universitets- och högskolerådet och Skolverket tillsammans fått tilldelade från EU-kommissionen. Medlen har hanterats av Universitets- och högskolerådet. Kvalitetsgranskningen har lett fram till en åtgärdslista för att förbättra den information som skickas från Sverige till den europeiska portalen. I december hade Sverige drygt 30 000 utbildningstillfällen sökbara i portalen och är därmed det land som presenterar flest utbildningar.

Inspire

Under året har kommunikationsenheten arbetat med Inspiredirektivet. Datamängden har uppdaterats enligt plan, det vill säga vid två tillfällen. Skolverket har under året upphandlat extern drift av Inspiretjänster. Skolverket har även svarat på en B-remiss om Informationsansvar enligt Inspiredirektivet.

Välja skola

Skolverket har haft i uppdrag att ta fram en webbplats där elever och föräldrar ska kunna jämföra skolors kvalitet och resultat. Den befintliga statistiken ska presenteras på ett mer användarvänligt sätt. Webbplatsen heter Välja skola och lades ut publikt första gången i januari 2014. I april fick Skolverket ett tilläggsuppdrag som bygger på Välja skola men innehåller ett flertal nya uppgifter. Det nya systemet ska skapas i enlighet med vad som anges i propositionen Villkor för fristående skolor m.m. (*prop. 2013/14:112*).

Utvecklingen under hösten har fokuserat på att göra webbplatsen mer användbar och tillgänglig samt på att automatisera driftsättningsprocesser. Webbplatsen visar nu även förelägganden från Skolinspektionen och inriktningar på gymnasieskolans program.

Genom fokusgrupper och intervjuer med elever och föräldrar samt kontakt med huvudmän, antagningskanslier och skolenheter har det kommit in många värdefulla synpunkter. En fråga som återkommer är vad begreppet skolenhet betyder och hur det ska användas vid jämförelser mellan skolor. Begreppet är helt okänt för användarna och används inte heller av huvudmän, antagningskanslier och skolenheter i kommunikationen med elever och föräldrar.

Skolverket har utrett hur uppgifter om skolenheter skulle kunna presenteras på ett begripligt sätt för målgrupperna. Projektet har tagit fram en prototyp där skolenheter samlas under ett paraply, ett publiceringsnamn som skulle kunna vara synonymt med skola. Under publiceringsnamnet skulle uppgifter som antal elever och planerade studievägar visas. För att webbplatsen ska blir helt begriplig för användarna skulle dock även de statistiska uppgifterna behöva visas på skolnivå.

Projektet har under hösten utrett hur de så kallade frivilliga uppgifter som nämns i propositionen ska samlas in och struktureras. Dels genom en enkät till ett antal skolenheter, dels genom att träffa Kungliga biblioteket för att undersöka om det skulle gå att hämta statistik därifrån om skolbibliotek och skolbibliotekarier. Projektet har också tagit fram två frågor om hur nöjda elever och föräldrar är med sin skola som ska skickas ut tillsammans med Skolinspektionens enkät 2015.

Kostnaderna för uppdragets genomförande har uppgått till 4 094 431 kr.

SIRIS - Skolverkets Internetbaserade Resultat- och kvalitetsInformationsSystem

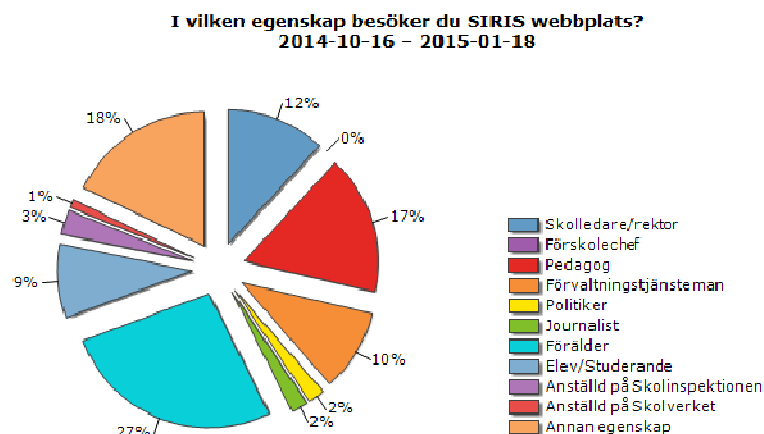
Under året har vi publicerat flera nya statistikuppgifter i SIRIS; exempelvis uppgifter om vad eleverna gör efter gymnasieskolan och uppgifter om lärares behörighet per ämne kopplat till lärarlegitimationen. Uppgifterna har presenterats i form av grafer och kartor för att underlätta användningen av statistiken och väcka intresse för statistiken hos fler användare.

För att underlätta för användarna pågår ett arbete med att flytta SALSA till SIRIS och att uppdatera informationen om sökta och beviljade statsbidrag per kommun och skola.

Antalet användare av SIRIS ökar konstant varje år. Jämfört med förra året har antalet användare ökat med närmare 30 procent. SIRIS hade totalt 123 000 besökare under 2014, varav hälften går direkt till SIRIS. Dessa är troligtvis vana användare av SIRIS och andelen har nästan fördubblats under året.

Enligt användarundersökningen (mättidpunkt nov okt - jan 2015) är 27 procent av användarna föräldrar, 17 procent pedagoger, 12 procent rektorer och 10 procent förvaltningstjänstemän (se bild).

Diagram 5. SIRIS - användarkategorier

Det mest efterfrågade är statistikuppgifter om betyg, uppgifter om anmälningar och Skolenkäten. 1 300 personer prenumererar på SIRIS Nyhetsbrev som vi skickar ut när vi har publicerat ny statistik. 190 rektorer och kommuntjänstemän och lärare har gått en halvdagskurs i SIRIS, SALSA och BRUK under 2014.

Antalet hämtade exportfiler har mer än fördubblats på ett år. 2013 hämtade användarna 3 600 filer och 2014 7 900 filer. Totalt har användarna tagit fram 505 000 statistikrapporter och 48 000 skolblad under året. Skolinspektionens dokument har hämtats 68 000 gånger varav Skolenkäten 33 000 gånger.

Skolverket i medier

Skolverket fick stor uppmärksamhet i press, radio och TV under året. Totalt publicerades över 18 000 artiklar där Skolverket omnämns. Det är en ökning med 900 artiklar sedan 2013. Sedan 2010 har antalet publicerade artiklar ökat med drygt 60 procent. Ökningen beror sannolikt på ett ökat intresse för skolfrågor i samhällsdebatten i kölvattnet efter PISA2012. Inför valet var också skolan en av de allra viktigaste frågorna.

Den övergripande bilden är att Skolverket ofta beskrivs neutralt och har expertrollen, vilket i stort är i linje med Skolverkets myndighetsuppdrag. Mediernas bevakning av Skolverket under 2014 har till stor del präglats av PISA-rapporten som publicerades i slutet av 2013, men några andra händelser har också gett extra mycket publicitet. Under våren publicerades PISA-rapporten om elevers problemlösningsförmåga och TALIS-rapporten om lärares syn på sitt arbete. Inför valet fick också Skolverkets statistik om behörighet till gymnasieskolan stor uppmärksamhet. Likaså debatterades reglerna för politiska partiers besök i skolorna mycket under våren.

Språkprojektet

Under året har språkprojektet arrangerat två interna frukostseminarier om språk. Ett om jämställt språk och ordet hen och ett om modeord i språket. Totalt besökte cirka 100 medarbetare de båda seminarierna.

Ungefär 60 medarbetare har under året gått en utbildning i Valideratext, ett digitalt språkverktyg som finns på Skolverkets intranät. Under en elva månaders period

har medarbetare validerat totalt 1 738 texter. Det ger ett snitt på 158 valideringar per månad med en tydlig ökning mot slutet av året.

Under året granskade en extern konsult upplysningstjänstens e-post ur ett klarspråksperspektiv. Medarbetarna på upplysningstjänsten har också fått ta del av resultatet.

Utifrån klarspråksgranskningen 2013 och i samarbete med medarbetare på Skolverket tog språkprojektet fram utkast till skrivregler för publikationsserierna rapporter och stödmaterial.

I samarbete med olika medarbetare på Skolverket har projektet dessutom arbetat fram skrivregler för e-post, dels för Skolverket som helhet och dels för upplysningstjänsten. Alla medarbetarna på upplysningstjänsten har gått kurs i hur de kan skriva bättre e-post utifrån denna granskning.

Informationskampanj om yrkesutbildning

Skolverket har i uppdrag att i samarbete med de nationella programråden genomföra en informationskampanj om yrkesutbildning. Skolverket har under 2014 bedrivit en informationskampanj i första hand riktad till elever i åk 8 och 9 och till studie- och yrkesvägledare i den obligatoriska skolan. Även lärare och rektorer har berörts. Skolverket har samarbetat med de nationella programråden på flera olika sätt, dels genom att delta i programrådsmöten, dels genom att lämna öppet för möjligheten att komma med idéer och förslag, dels genom underhandsinformation och kvalitetssäkring.

Projektgruppen har tagit del av undersökningar om hur ungdomar ser på sitt gymnasieval och har arbetat med fokusgrupper för att hitta rätt tilltal och manér.

Skolverket har vidareutvecklat webbplatsen gymnasieinfo.se genom att tydliggöra en mängd olika yrken och visa på karriärvägar och arbetsmarknadsutsikter efter genomförd yrkesutbildning. Det har varit möjligt bland annat genom att vi fått tillgång till Arbetsförmedlingens prognosdata och yrkesbeskrivningar. Webbplatsen ger en allsidig bild av gymnasieskolan men har betoning på yrkesutbildningen. Webbplatsen fungerar i läsplattor och smarta telefoner.

Parallellt har vi utvecklat ett spel med ”gymnasievalen” som svarar på olika frågor om gymnasievalet och landar i en rekommendation om besökaren ska titta vidare på yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Vi har också annonserat på ett antal olika webbplatser, via sökord på Google och spridit information med hjälp av unga bloggare och instagrammare med ett stort antal följare.

Alla skolor med elever i åk 7-8 och alla gymnasieskolor har fått ett brev med information om kampanjen och dessutom broschyrer och affischer med information om gymnasieinfo.se och ”gymnasievalen”.

Ungefär 109 000 personer har besökt webbplatsen sedan starten den 18 september fram till den 31 december. De allra flesta besökarna klickar sig vidare till de högskoleförberedande programmen. Populärast bland yrkesprogrammen på webbplatsen är Barn- och fritidsprogrammet.

Fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena

Uppdraget, som gällt sedan 2011, syftar till att få fler ungdomar att vilja bli lärare och därför söka till lärarutbildningen. Även om intresset har ökat är situationen

fortfarande problematisk, särskilt inom naturvetenskap och teknik. Målgruppen för kampanjen är främst ungdomar som går det sista året i gymnasieskolan och som ska välja yrke och vidareutbildning.

Skolverket har under året vidareutvecklat kampanjwebben www.fordetvidare.se och producerat två nya filmer. En film med syfte att stimulera fler män till förskolan och en film för att stimulera fler gymnasieungdomar att vilja bli lärare inom natur och teknik har producerats. Filmerna har visats som bioreklam. Sociala medier, ungdomswebbsajter, tv- och radioreklam, Youtube, annonsering och utbildningsmässor har använts systematiskt för att nå ut till målgrupperna. Broschyren ”20 anledningar till att bli lärare” har fått en bred spridning. Under året har kampanjsiten utvecklat innehåll och grafisk design för att betona även yrkeslärare. Målgruppen är här yrkesskickliga vuxna personer. Ett test utvecklades och annonserades främst inom Facebook. Testet fick en mycket stor spridning och i november hade drygt 50 000 gjort testet. En film med budskapet ”Vill du gå vidare och göra ny karriär – bli yrkeslärare” lanserades som bioreklam och inom sociala medier. Radioreklam på samma tema genomfördes i flera radiokanaler.

Antalet förstahandssökande till lärarutbildningen inför vårterminen 2015 ökade med 14 procent jämfört med året innan. Andelen män som sökte till förskolläraryrket ökade med 13 procent, förstahandssökande med två procent. Antalet förstahandssökanden har ökat mest för yrkeslärare.

Lärarkampanjen har fått flera priser: Stora Publishingpriset (i konkurrens med samtliga vinnare i samtliga kategorier) och 100-wattaren (pris för den bästa svenska ideella reklamen). Den senare tävlingen belönar effekten av kampanjer. Kampanjen har även fått ett Silverägg i reklambranschens prestigefulla tävling.

Utländska studiebesök 2014

Skolverket har under år 2014 tagit emot drygt 300 utländska besökare. Detta är ca 200 färre än tidigare år. I ett par fall har besöken utgjorts av några enstaka personer men oftast har grupperna bestått av 5-20 personer.

Övervägande delen av besökarna kommer från Europa (66 procent) med flera besöksgrupper från Frankrike, Tyskland och Holland. Ett par besöksgrupper har kommit från östra Europa, Ryssland och Ukraina. Besökarna har främst representerat ministerier, regionala och lokala myndigheter samt universitet och forskningscentra i sina respektive länder. Några besöksgrupper har deltagit i internationella utvecklingsorganisationer som SIPU International.

Efterfrågade områden har dels varit information om det svenska skolväsendet och det svenska styrsystemet i form av allmänna presentationer, ca hälften av besöken, och dels önskemål om specifika ämnesinriktningar. Till den senare kategorin hör bl.a. nyanlända elever och språkinlärning och användningen av ICT inom olika ämnesområden. Andra intresseområden har varit kvalitetsfrågor av olika slag – resurstilldelning och resultat, utvärdering och analys etc. Som tidigare år visar besökare stort intresse för svensk förskola och yrkesutbildning.

Samordning har skett med Utbildningsdepartementet och ambassader. Studiebesök vid Skolverket kombineras ofta med besök på skolor och förskolor. Dessa besök anordnas av utbildningsförvaltningen för grund- och gymnasieskolan och olika förskolenheter inom Stockholms stad i samverkan.

Legitimation för lärare och förskollärare

Skolverket är enligt myndighetens instruktion behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) nr 213/2011. Enligt skollagen (2014:417) 2 kap. 16 § ska Skolverket efter ansökan meddela legitimation till en lärare eller en förskollärare som har en behörighetsgivande examen. Skolverket ska även komplettera legitimationen med ytterligare behörighet om läraren eller förskolläraren ansöker och anses ha en sådan behörighet.

Ansökningar

Den 31 december 2013 hade 179 816 lärare och förskollärare ansökt om legitimation. Sammanlagt har det till och med december månad 2014 inkommit 223 277 ansökningar. Nya ansökningar inkommer kontinuerligt, ca 890 ansökningar per vecka. Under första kvartalet 2014 inkom 15 933 ansökningar efter ikraftträdandet av de nya övergångsbestämmelser 1-2 december 2013. Av de ansökningar som inkommit under 2014 är 14 800 ansökningar om utökad behörighet.

Antalet meddelade legitimationer

Den 31 december 2014 hade 195 253 legitimationer meddelats. Antalet legitimationer för lärare uppgår till 125 917 och antalet legitimationer för förskollärare uppgår till 69 351 stycken. 20 753 personer har både en lärarlegitimation och en förskolläraryrkeslegitimation.

Antalet ärenden i vilka det inte meddelats beslut om legitimation

Under perioden 2012-2014 har Skolverket fattat 4 066 beslut om avslag varför legitimation inte har meddelats. Läraren eller förskolläraren har i dessa fall inte uppfyllt kraven för legitimation eller ytterligare behörighet.

Ärendebalans

Ärendebalansen för 2013 förklaras av att handläggningen visat sig mer komplex och tidskrävande än någon kunnat förutspå. Skolverket har utrett lärarutbildningar som sträcker sig ca 40 år bakåt i tiden och har i dagsläget utrett ca 7 000 oklara kurser. Man har också i viss utsträckning i handläggningen varit beroende av externa parter för utredning och bedömning av ärenden. Den 31 december 2014 var den utgående ärendebalansen 34 247. Den högre balansen 2014 i förhållande till 2013 förklaras av att det i slutet av 2013 skedde en förändring i regelverket genom att det infördes nya övergångsbestämmelser. Förändringen innebar bl.a. att redan legitimerade lärare kunde ansöka om utökad behörighet baserad på yrkeserfarenhet. Förhållandet medförde att ett stort antal nya ansökningar om utökad behörighet inkom under första kvartalet 2014. Dessa ärenden är pga. sin komplexitet ytterst tidskrävande att utreda samt besluta varför balansen avseende denna ärendekategori ökade. Ytterligare faktor är att legitimation i yrkesämnen prioriterades upp och blev

2015-02-23
150 (196)

föremål för beslut, en kategori som man tidigare nedprioriterat mot bakgrund av att denna lärarkategori är undantagna kravet på en legitimation fr.o.m. 1 december 2013.

Inkommande 2011-2013	176 082
Avslutat 2011-2013	159 318
Utgående balans 2013	16 764

Ingående balans 2014	16 764
Inkommande 2014	46 854
Avslutat 2014	29 371
Utgående balans 2014	34 247

Handläggningstid

För närvarande ligger handläggningstiden för nya ansökningar om legitimation på mellan 6 och 9 månader. Ansökningar om att komplettera en redan befintlig legitimation med ytterligare behörighet tar ofta längre tid, mellan 9 och 12 månader. Detta beror på att antalet ansökningar ökade på kort tid i slutet av 2013 och början av 2014.

Många ansökningar är komplicerade och tidskrävande att handlägga. Inte sällan har de sökande olika typer av utbildningar, det vill säga inte bara lärarutbildningar, vilket många gånger gör bedömningen komplex. Ansökningar om behörighet i yrkesämnena och ansökningar där personen har en utländsk utbildning är extra komplicerade att handlägga.

Överklaganden

Under år 2014 överlämnades 1 054 överklagade ärenden till förvaltningsrätten i Stockholm. Under 2013 rörde det sig om 3 366 ärenden.

Överklaganden rör i regel behörighet att undervisa i yrkesämnena, behörighet att undervisa i ämnen eller ämnesområden i särskolan/gymnasiesärskolan, utländska ärenden samt behörighet grundat på erfarenhet.

Lärarnas ansvarsnämnd

Under 2014 kom fyra anmälningar in till lärarnas ansvarsnämnd och fyra beslut har fattats. I dessa fall har en legitimation återkallats och en lärare har meddelats en varning. Inga lärare eller förskollärare har återfått legitimation efter att tidigare ha haft sin legitimation återkallad. Nämnden har haft två sammanträden under året.

Utveckling och förvaltning av handläggningssystemet

Under 2014 har Skolverket fortsatt arbetet med att både utveckla och förvalta det handläggningssystem som används vid handläggningen av lärarlegitimationer.

Samverkan

Skolverket har kontinuerligt samrått med ett antal externa referensgrupper i arbetet med legitimationsuppdraget. I referensgrupperna finns företrädare för Friskolornas Riksförbund, Lärarförbundet, Lärarförbundets Skolledarförening, Lärarnas Riksförbund, Lärarutbildningskonventet, Sveriges Kommuner och Landsting och Sve-

riges Skolledarförbund.

Skolverket samverkar kontinuerligt med Universitets- och högskolerådet i ärenden som rör lärare med utländsk examen. Dessa möten sker åtminstone ett par gånger per termin. Formen för mötena (workshops, planeringsmötet, avstämningsmöten) är beroende av vilka aktuella frågeställningar som behandlas och medverkande på dessa möten är både representanter från projektledningen samt handläggare. Samverkan sker även med olika lärosäten angående bedömningsfrågor. Skolverket sitter även i styrelsen för Utländska lärares vidareutbildning.

Lärarlegitimationsarbetet sker också i nära samverkan med arbetet med karriärvägar för lärare.

Övrig information återfinns i löpande redovisningar till regeringen

Skolverket har, i enlighet med regleringsbrev, under året lämnat tre redovisningar till regeringen om hur arbetet med att meddela legitimationer för lärare och förskollärare fortlöper. Dessa redovisningar innehåller information om bland annat kostnader, fördelat på handläggning, it, information respektive övrigt, och om handläggningstider. Med anledning av att nämnda redovisningar innehåller dessa uppgifter redovisas de inte i årsredovisningen.

Tabell 85. Ekonomisk redovisning 2014 – Legitimation för lärare och förskollärare

Utfall t.o.m 2014-12-31	Kostnad (mnkr)
Handläggning	79,2
IT förvaltning	13,0
IT utveckling	10,1
Information	7,4
Rättsssekretariatet	4,7
Utbildningsavdelningen	1,8
Lokaler externt	5,9
Driftkostnader	3,6
Övrigt	0,6
Totalt	126,3

Övrig återrapportering

Funktionshinderspolitik: sektorsansvar

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ett samlat ansvar (sektorsansvar) för funktionshindersfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde och – i den mån det inte är en uppgift för Specialpedagogiska skolmyndigheten – inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Sedan oktober 2011 har Skolverket även regeringens uppdrag att arbeta mot ett antal inriktningsmål och delmål med anledning av regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken mellan 2011 och 2016.

Aktiviteter

Arbetet med myndighetens plan för inriktningsmål och delmål har fortsatt och en viktig del i arbetet är att funktionshindersperspektivet ska genomsyra hela myndighetens arbete. Liksom tidigare år har Skolverket vid fyra tillfällen under 2014 genomfört samråd med funktionshindersrörelsen. Frågor som har uppmärksammats är bland annat målen för nya Rektorsprogrammet 2015-2021, olika stödmaterial för förskola och skola samt webbportalen Välja skola.

Även företrädare för Rektorsprogrammet, studie- och yrkesvägledning för elever med funktionsnedsättning och regeringsuppdraget om kartläggningen av fristående skolor med inriktning mot särskilt stöd har redovisat sina regeringsuppdrag i samråd med funktionshindersorganisationerna. De har samrått om innehåll och planering och tagit emot synpunkter. Arbetet med de mänskliga rättigheterna i Skolverkets arbetsprocesser, varav funktionshindersperspektiv är ett av perspektiven, har belysts vid ett tillfälle och ledamöterna har erbjudits att komma med synpunkter på allmänna råd om extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram och planerade stödmaterial.

Ett av samrådsmötena genomfördes som ett myndighetsgemensamt möte med verksledningsrepresentation från Specialpedagogiska skolmyndigheten, Skolverket och Skolinspektionen och samtliga samrådsledamöter från funktionshindersrörelsen.

Skolverkets webbsidor om forskning och utveckling har haft 8 842 besökare, den nya samlingssidan om funktionsnedsättning 4 673 besökare och sidan om tillgänglighet har haft 2 140 besökare.

Uppföljning

Skolverket har under 2014 fortsatt samarbetet med syfte att diskutera förutsättningarna för att använda kvantitativa data för att följa upp de funktionshinderspolitiska inriktningsmålen och delmålen inom ramen för den ordinarie uppgiftssamlingen på skolområdet. Den 1 september redogjorde Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten för regeringen vilka insatser och

uppföljningar som skolmyndigheterna avser att prioritera i arbetet mot de funktionshinderspolitiska delmålen 2016 (dnr 2014:136).

Tabell 86. Ekonomisk redovisning 2014 – Funktionshinderspolitik: sektorsansvar

Kostnadsslag	Utfall (mnkr)
Expenser	0,2
Totalt	0,2

Hållbar utveckling

Skolverket har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Detta arbete ska enligt myndighetens instruktion rapporteras till Naturvårdsverket efter samråd och redovisas därför inte i årsredovisningen. Under året har Skolverket, enligt uppdrag, redovisat sin syn på myndighetens roll avseende arbetet med de nationella miljö kvalitetsmålen och generationsmålet till Utbildningsdepartementet.

Skolverket har deltagit i Utbildningsdepartementets arbete med lärande för hållbar utveckling inom ramen för UNESCO och deltagit i referensgrupper inom området i samband med framtagandet av rekommendationer till FN-mötet i Nagoya. Vidare har Skolverket varit aktivt i olika samrådsgrupper på Naturvårdsverket avseende de nationella friluftsmålen, hållbar konsumtion samt kunskapsspridning avseende de nationella miljö kvalitetsmålen. Skolverket har också svarat på remisser avseende biologisk mångfald, ekosystemtjänster och hållbar konsumtion efter förfrågan från Naturvårdsverket. Skolverket fortsätter också att samverka med andra aktörer inom området t ex med Stiftelsen Håll Sverige Rent, den Globala Skolan och KNUT-projektet samt med andra myndigheter.

Under år 2014 är antalet verksamheter som erhållit utmärkelsen Skola för hållbar utveckling 140 stycken varav 54 stycken var nya och 86 stycken avsåg en förnyad ansökan från skolor och förskolor som haft utmärkelsen i tre år eller längre. Detta kan jämföras med 2013 då myndigheten tog emot 51 ansökningar varav 27 nya och 24 förnyade.

Tabell 87. Ekonomisk redovisning 2014 – Hållbar utveckling

Kostnadsslag	Utfall (mnkr)
Expenser	0,1
Totalt	0,1

Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamhetsområdet

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ansvar för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända personer. Skolverkets sektorsansvar handlar om att sprida kunskap om nyanlända elevers lärande. Insatserna handlar om vägledning, stöd, information och samverkan.

Aktiviteter

Under året har kontinuerligt arbete pågått med omvärldsbevakning och kunskapsspridning via Skolverkets webb. Myndigheten har under året publicerat samlad information om nyanlända barns och ungdomars utbildning. Syftet är att bidra till

kvalitetsförbättringar för att i förlängingen bidra till ökad måluppfyllelse för nyanlända elever. Antalet sidvisningar på webben gällande nyanlända elever var mellan den 1 januari – 18 november totalt 92 243 stycken. En intern PM har utarbetats om nyanlända gällande bedömning och betygssättning.

En informationsbroschyr ”Att bana väg för nyanländas lärande – mottagande och skolgång” har tagits fram i syfte att stödja kommuner som är nya mottagarkommuner eller som endast har liten erfarenhet av att ta emot nyanlända elever. Vidare har Skolverket ett pågående arbete med att ta fram ett stödmaterial om papperslösa elevers skolgång som beräknas publiceras i början av 2015.

Samverkan

Med anledning av den ökande flyktingströmmen till Sverige har arbetet inom ramen för sektorsansvaret och Skolverkets samverkan med andra myndigheter som är involverade i mottagande av nyanlända intensifierats. Under våren 2013 initierades på generaldirektörsnivå en samverkan. Kontinuerliga möten (motsvarande tio arbetsdagar) har ägt rum under 2014 på såväl strategisk nivå som operativ nivå. Dessutom fick Migrationsverket ett regeringsuppdrag våren 2014 i vilket de fick i uppdrag att samverka med andra myndigheter kring kartläggning av asylprocessen i syfte att effektivisera och förbättra mottagandet av de asylsökande. Delaktiga i dessa två samverkansdelar är Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Polisen, Skatteverket, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting och Skolverket.

Skolverket har medverkat i sex olika referensgrupper så som exempelvis i Kommunförbundets Stockholms län. Länsstyrelser och regionförbund med integrationsuppdrag samt huvudmän, rektorer och lärare har tagit kontakt med Skolverket och vägledning har skett via telefon, epost eller vid medverkande i olika samkomster.

Skolverket har deltagit i fyra regionala konferenser som länsstyrelser och regionala förbund har anordnat för rektorer och lärare.

Skolverket har skrivit under en avsiktsförklaring om utveckling av samarbetet inom migrations- och integrationsområdet mellan myndigheter och organisationer.

Tabell 88. Ekonomisk redovisning 2014 - Nyanlända barn och ungdomar

Kostnadskpost	Utfall (mnkr)
Samverkan med SKL ("Erfarna kommuner")	0,5
Stödmaterial och informationsmaterial	0,1
Lönekostnader	0,4
Summa	1,0

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Skolverket är en av 18 pilotmyndigheter som sedan 2013 arbetar med att utveckla sin jämställdhetsintegrering, på uppdrag av regeringen. Målet är att myndigheternas verksamhet i ökad grad ska bidra till det jämställdhetspolitiska målet att *kvinnor och män ska ha samma makt att forma sambället och sina egna liv*. Pilotmyndigheternas lärodomar ska spridas till andra myndigheter och bidra till utveckling av deras verksamheter.

Skolverkets utvecklingsarbete under 2014 har genomförts enligt den plan som redovisades till utbildningsdepartementet 2013. Aktiviteterna är fokuserade på att skapa goda och långsiktiga förutsättningar för Skolverkets arbete med jämställdhetsintegrering, genom förändrade styrdokument, metodstöd och utbildning till medarbetare, samt strukturer för uppföljning och utvärdering av det förändrade arbetssättet.

I samband med regeringsuppdraget om jämställdhetsintegrering, har Skolverket valt att på ett liknande sätt lyfta in andra perspektiv som enligt instruktion och regleringsbrev ska genomsyra vår verksamhet, inom ramen för de mänskliga rättigheterna (MR). Det gäller perspektiven *barnets bästa*, *funktionshinder* och *nationella minoriteter*.

Utvecklingsarbetet under 2014 innebär att MR-perspektiven från och med 2015 finns integrerade i bland annat VP-processen, projektmodellen, riktlinjer för allmänna råd/föreskrifter, riktlinjer för remissyttranden och vår kommunikation. Myndighetens arbete med MR-perspektiven kommer att följas upp över tid för att säkerställa en utveckling.

Internationella engagemang i sammanfattning

Skolverket har under 2014 deltagit i internationellt samarbete i över 60 referens- och arbetsgrupper i olika projekt, organisationer och nätverk. Redovisningen nedan ger exempel på detta samarbete. Vissa insatser har avslutats och andra kommit till sedan 2013. Totalt har en ökning skett sedan 2013 och arbetet har intensifierats. Baserat på uppskattningar uppgår den sammantagna arbetstiden till cirka fem årsarbetskrafter jämfört med knappt fyra under 2013. Här ingår inte Skolverkets interna arbete med det nationella genomförandet av internationella studier, samverkansprojekt eller övriga engagemang.

Skolverket deltar i flera projekt och samarbeten inom OECD. Sverige är liksom tidigare år representerat av Skolverket i CERI Governing Board i OECD och i General Assembly i IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). I likhet med tidigare år har det internationella samarbetet inom OECD och IEA kring internationella jämförande studier varit omfattande. Under 2014 har Skolverket presenterat en svensk nationell rapport inom OECD:s studie Teaching and Learning International Survey (TALIS) som beskriver effektiva undervisnings- och lärandemiljöer. Arbetet med fördjupade analyser har påbörjats. Skolverket har även deltagit i två av CERI:s projekt: Innovative Learning Environments (ILE) och Governing Complex Education Systems (GCES). Inom GCES har Skolverket bistått OECD i en särskild fallstudie.

Ett aktivt deltagande har under året återupptagits i Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe (CIDREE) där Skolverket planerat för deltagande i fyra expertgrupper. I november valdes Skolverkets generaldirektör till Incoming President i presidiet.

Under 2014 har arbete även pågått med de internationella studierna TIMSS 2015 och TIMSS Advanced 2015 som mäter matematik och naturvetenskapskunskaper hos elever i årskurserna 4 och 8. Även arbetet med PIRLS 2016 som studerar läskunnighet hos elever i årskurs 4 och ICCS 2016 som studerar kunskaper, värde

ringar och attityder inom områdena demokrati och samhällskunskap hos elever i årskurs 8 har fortsatt.

Likasa har myndigheten bistått med att ta fram en bakgrundsrapport till OECD:s fördjupade tematsika studie av den svenska grund- och gymnasieskolan; Sweden Education Policy Review and Sweden's participation in the OECD school resources Review. Skolverket deltar också i arbetet med OECD:s publikation Education at a Glance och medverkar i nätverket Network on Education System Level Indicators (NESLI) för att utveckla utbildningsrelaterade indikatorer på systemnivå.

Skolverket har på olika sätt deltagit i det samarbete kring utbildningsfrågor som pågår inom EU. Viktiga delar i Skolverkets EU-engagemang har varit frågor som rör yrkesutbildningsområdet, EU-verktyg för mobilitet, implementeringen av EU:s resolution om en agenda för vuxnas lärande och utbildningsinformation inklusive studie- och yrkesvägledning. Skolverket har även varit involverat i många andra frågor inom europeiska samarbetsföretag, exempelvis i frågor om särskilt stöd, språk, literacy, IT-området, evidens- och läroplansfrågor. Skolverket har vidare bidragit till Europaskolornas verksamhet och utveckling genom främst lärarrekrytering, inspektioner samt fortbildning. Myndigheten ansvarar även för att tillgängliggöra geografisk information om skolor enligt EU-direktivet Inspire.

Det nordiska samarbetet har länge varit ett viktigt inslag i Skolverkets internationella engagemang. Skolverket har under 2014 deltagit i såväl formellt beslutade samarbeten, nätverk och aktiviteter som mer informella sammanhang för erfarenhetsutbytet.

Unescos och Europarådets arbete har följts genom framför allt deltagande i möten, konferenser och nätverk, särskilt med inriktning på lärande för hållbar utveckling respektive demokrati-, språk och minoritetsfrågor. Skolverket har bistått Unesco med redovisningen av Education for all (EFA) gällande Sverige. Skolverket har också representerat Sverige i styrelsen för Europarådets språkcenter i Graz (ECML) samt i det europeiska skoldatanätet (EUN).

De internationella studierna presenteras i avsnittet Uppföljning och utvärdering.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Skolverket har en mycket omfattande samverkan med många andra myndigheter och organisationer. Skolverket samverkar i stor utsträckning bl a med Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen och Barnombudsmannen. Skolverkets omfattande samverkan med andra myndigheter och organisationer redovisas löpande i årsredovisningen i återrapporteringen av verksamheten.

För samverkan mellan Skolverket och Skolinspektionen finns en avsiktsförklaring med utgångspunkter för samverkan och samverkansområden som har identifierats som särskilt viktiga. Det finns också särskilda överenskommelser om samverkan mellan Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten och mellan Skolverket och Skatteverket. För att få en tydlig rutin kring samråd i samband med att Skolverket samlar in uppgifter från kommuner har Skolverket och Sveriges Kommuner och Landsting överenskommit om samrådsrutiner.

Skolverket har under 2014 varit representerat i cirka 50 olika stadigvarande nationella samrådsorganisationer, arbets-/refereensgrupper och nätverk. Några exempel är Nationellt forum för skolans digitalisering, Nätverket för Entreprenöriellt

Lärande i Skolan, kommunsamverkan för att stärka nyanlända elevers skolgång, Rådet för den officiella statistiken, IFAU:s referensgrupp för informationsutbyte mellan myndigheter och Centrala studiestödsnämndens referensgrupp. Skolverket har under 2014 deltagit i Barnsäkerhetsrådet som mellan 2012-2015 har säkerhet i och kring förskola och skola som prioriterat område.

Utvecklingsarbete utifrån Skolverkets strategiska plan

Under 2014 har Skolverket fortsatt utvecklingsarbetet med utgångspunkt i Skolverkets strategiska plan 2013-2016 och de mål och strategier som finns där. Inför 2014 gjorde myndigheten prioriteringar inom både kärnverksamheten och intern verksamhetsutveckling utifrån de utmaningar myndigheten står inför. Myndigheten har arbetat med en rad initiativ utifrån dessa prioriteringar och har också följt upp dessa i verksamhetsuppföljningarna. Inom kärnverksamheten har fokus legat på uppdrag och egeninitierade insatser inom de prioriterade områdena Likvärdig utbildning för alla elever, Bedömning och betyg samt Skola och Arbetsliv. Myndigheten har bl. a tagit fram riktlinjer för nationell skolutveckling som kommer att implementeras under 2015. Riktlinjerna skapar förutsättningar för att denna typ av insatser i möjligaste mån ska vävas in i en verkningsfull struktur för nationell skolutveckling. Vägledningen är ett viktigt delmål för att förverkliga intentionerna i Skolverkets strategiska plan 2013-2016.

Intern verksamhetsutveckling

Inom intern verksamhetsutveckling pågår ett antal utpekade utvecklingsprojekt som bl. a syftar till att öka myndighetens effektivitet, flexibilitet och att förbättra myndighetens arbete gentemot målgrupperna. Under året har en reviderad IT-strategi tagits fram och kopplad till strategin finns en åtgärdslista där behov av utveckling av olika delar av IT-verksamheten definierats. Arbetet pågår med att genomföra åtgärderna. Under året har arbetet med att införa förvaltningsstyrningsmodellen pm3 pågått med stor involvering från hela verksamheten. Arbetet fortsätter under 2015. Skolverket arbetar också med att öka transparens och effektivitet i verksamhetsplanering, budget, uppföljning och prognosarbetet och har arbetet med att analysera processerna och ställa krav på systemstöd. De nya arbetssätten skall införas under 2015. I detta arbete ingår att på längre sikt utveckla den övergripande styrmodellen i myndigheten. I slutet av 2014 påbörjades arbetet med en strategi för Skolverkets kompetens- och personalförsörjning och att utveckla projektstyrning och projektmodellen. Detta arbete kommer att intensifieras under 2015.

Intern kvalitetssäkring

Det är viktigt att våra produkter svarar mot uppdraget eller mot en intern beställning. Analys och förslag ska vara väl underbyggda, juridiskt korrekta och relevanta för målgruppen. Slutsatser och förslag ska presenteras på ett väl avvägt sätt. Produkten ska vara relevant för den avsedda målgruppen, och språket ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

För att uppnå detta sker ett löpande kvalitetsarbete. Kvalitetssäkringen består av två huvudsakliga delar, projektmodellen och avdelningarnas kvalitetssäkring. I de fall då ärendet ska föredras för generaldirektören ska dessutom en myndighetsge-

mensam kvalitetssäkring tillämpas, en så kallad intern delning.

För att Skolverket ska få synpunkter på upplägg, tolkning, genomförande och slutsatser i sina uppdrag finns en kommunal referensgrupp som består av utvecklingsledare och högre förvaltningstjänstemän från elva kommuner i landet. Frågor som har tagits upp på årets möten har bland annat handlat om karriärtjänster för lärare, fristående skolor för elever i behov av särskilt stöd, stödmaterial för förskoleklassen, skola/arbetsliv samt uppföljning av gymnasieskolan.

Genom sin verksamhet har biblioteket under året bidragit till Skolverkets omvärldsbevakning och personalens kompetensutveckling. Biblioteket tillhandahåller informationstjänster, ämnesbevakning, boklån, fjärrlån, tidskriftsprenumerationer samt inköp av litteratur. Därutöver anordnar biblioteket seminarier med externt inbjudna föredragshållare.

Rättssekretariatet ger juridiskt stöd till verksledningen och avdelningarna i sak- och handläggningsfrågor samt ansvarar för den viktiga juridiska kvalitetssäkringen av föreskrifter och allmänna råd, beslut och andra produkter.

Personal och kompetens

Personalstruktur

Vid utgången av 2014 var 535 personer anställda i Skolverket, av dessa var 382 tillsvidareanställda, 116 tidsbegränsat anställda samt 37 pedagoger inom Europaskolorna. Antalet årsarbetskrafter var 496.

Tabell 89. Antalet anställda 2012–2014 (den 31 december respektive år)

	2014	2013	2012
Tillsvidareanställda	382	329	295
Visstidsanställda	116	160	105
Europaskolan, visstid	37	39	37
Total	535	528	437

Personalomsättningen var 21(14) procent. Medelåldern i Skolverket var 44 (43) år. Vid utgången av 2014 var andelen anställda kvinnor 70 (70) procent och andelen män 30 (30) procent. Vid årsskiftet hade Skolverket, förutom generaldirektör och överdirektör, 21 chefer varav 17 kvinnor och 4 män. Under året har 6 medarbetare gått i pension. De närmsta fyra åren är det 33 (36) medarbetare som fyller 65 år.

Kompetensförsörjning

Attrahera och rekrytera kompetens

Att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare är en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag på ett bra sätt. Myndigheten har genomfört 109 externa och interna rekryteringar. Myndigheten har oftast fått ett stort antal ansökningar och ett flertal kvalificerade slutkandidater. Handläggare till lärarlegitimationsprojektet har dock inte kunnat rekryteras i det antal som har behövts, vilket bedöms bero på den lägre attraktiviteten i visstidsanställningar. Liksom tidigare har det också varit svårare att rekrytera till IT-området och yrkesutbildningsområdet, även om dessa tjänster har kunnat bemannas med kvalificerade sökande.

Skolverket genomför ett stort antal rekryteringar varje år, vilket ställer stora krav på effektiva processer för rekrytering och introduktion. Vi har under året förstärkt stödet till chefer genom inhyrning av en rekryterare från ett bemanningsföretag samt genom att använda rekryteringsföretag i högre utsträckning. Under 2015 kommer vi ytterligare att effektivisera rekryteringsprocessen, bl a med ett nytt stöd-system.

Under 2014 har vi genomfört fyra centrala introduktionsutbildningar som vänder sig till samtliga nyanställda. Vi har också utvecklat ett mentorskapsprogram som innebär att varje nyanställd får en mentor som stöd för att snabbt komma in i arbetet. Under 2014 genomfördes samtal med några nyanställda om hur de uppfattar rekryteringsprocessen, introduktionen och att vara nyanställd i Skolverket. De upplevde att rekryteringsprocessen varit professionellt skött och att arbetsuppgifter oftast stämde överens med informationen under intervjun. Introduktionsutbildning och rutiner hade i allmänhet fungerat väl.

Utveckla och behålla kompetens

Skolverket arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling för våra medarbetare, för att behålla och utveckla både spetskompetens och kompetensbredd. Skolverket har ett kontinuerligt utbud av interna kurser i en kurskatalog som utges två ggr per år. I detta program ingår kurser för att bibehålla och utveckla befintlig kompetens när det gäller våra verktyg samt kurser som handlar om myndighetens generella kompetens såsom förvaltningskurser, skrivarkurser och projektledning. Förvaltningsutbildningen har rönt ett stort intresse under året med fyra genomförda insatser med 98 deltagare. Projektledarutbildningen har också fått fler deltagare (40) som medfört att ytterligare en kurs har startats. Kurser i One-Note, en digital anteckningsbok, har också rönt ett stort intresse.

Under 2014 har ett arbete med att ta fram en kompetensförsörjningsstrategi för Skolverket påbörjats. I detta arbete ingår att särskilt beakta att regeringsuppdrag ofta löper över flera år samt att myndigheten ska bli bättre på att skapa balans mellan generella och speciella kompetenser och mellan tillsvidareanställd och visstidsanställd personal. Det kommer också att ingå att ta fram en årlig process för strategisk kompetensplanering.

Ett utvecklingsområde som identifierats är förmågan att möta våra målgruppers behov när det gäller kunskap, tillgänglighet och service. Vår kommunikation ska av målgrupperna uppfattas som tillgänglig, klargörande, relevant och lättbegriplig. Inom ramen för detta utvecklingsområde har många av våra medarbetare utvecklats i sin förmåga att kommunicera med avseende på presentationsteknik, retorik och samtalsteknik. Vi har också klarspråksgranskat hur vi skriftligt och muntligt bemöter våra målgrupper.

Flera stora interna utvecklingsprojekt pågår och kommer att fortgå under kommande år. En reviderad IT-strategi är framtagen, en förvaltningsstyrningsmodell är under implementering, vi kommer att se över vår ekonomimodell och vår verksamhetsplaneringsprocess. Under året har en förstärkning av de personella resurserna byggts upp på verksstaben och ekonomienheten för att hantera dessa projekt. Implementeringen av dessa utvecklingsprojekt kommer att beröra stora delar av organisationen och kommer att innebära både förändrade arbetssätt och nya roller. Det kommer att innebära kompetensutvecklingsbehov för många av våra medar-

tare och chefer.

Skolverket arbetar kontinuerligt med kompetensöverföring och kompetensbreddning för att minska sårbarhet då medarbetare slutar eller är tillfälligt frånvarande samt för att minska konsultberoende. Vi har nyckelpersoner med spetskompetens där det krävs ett strukturerat arbete under lång tid för att överföra kompetens. Att lära av andra och varandra är i en kunskapsorganisation en styrka som är viktig att utnyttja.

Skolverket har under året genomfört avgångsintervjuer med personal som avslutat sin anställning under 2013. Denna kartläggning som genomförs vart tredje år ger värdefull information om hur Skolverket uppfattas som arbetsgivare. I huvudsak så har medarbetarna nöjda med arbetet på Skolverket som erbjuder stimulerande arbetsuppgifter med trevliga och generösa medarbetare. Den kritik som lyfts i årets upplaga är framförallt kritiken hos de visstidsanställda om de osäkra anställningsförhållandena inom myndigheten.

Skolverket har en hög personalomsättning (21 procent) och en stor andel visstidsanställda (28 procent). Genomsnittlig anställningstid för visstidsanställda i Skolverket är 1,6 år. Vi ser effektivitetsförluster och risk för fler felaktiga beslut av att ha medarbetare med mindre erfarenhet av sina arbetsuppgifter. Det uppstår brister i kompetens när medarbetare kontinuerligt slutar. Det innebär också omfattande arbete med att anställa och introducera medarbetarna med konsekvensen att mindre tid kan ägnas åt verksamhetsutveckling. Enheter som har många visstidsanställda, såsom statsbidragsenheten, kommunikationsenheten, professionsutvecklingsenheten arbetar strukturerat för att minska dessa konsekvenser. Under året har bemanningsramen utökats med 39 tillsvidareanställningar för att minska denna problematik. Att bredda kompetens och att organisera medarbetare och arbetsuppgifter i grupper används som arbetssätt för att minska sårbarhet när medarbetare slutar. I arbetet med Skolverkets kommande kompetensförsörjningsstrategi kommer problematiken att utredas och adresseras.

Chefsförsörjning och ledarutveckling

Under 2014 rekryterades avdelningschef till utvärderingsavdelningen, vikarierande avdelningschef till utvecklingsavdelningen, tre enhetschefer och fyra biträdande enhetschefer. Under året har också fyra medarbetare utsetts till seniora rådgivare.

Ett chefs- och ledarutvecklingsprogram, för Skolverkets samtliga chefer, som genomförts sedan 2012 avslutades under 2014. Programmets syfte var att ytterligare utveckla Skolverket styrning och ledning, men också kompetensen inom ledarskapsområdet. Under 2015 kommer myndighetens arbete med ledarskap och ledarskapsutveckling att fortsätta att utvecklas. Chefsstöd i form av coaching erbjuds till alla chefer och nyttjas vid behov.

Arbetsmiljöarbete

Sedan i september är alla Skolverkets medarbetare äntligen under samma tak. Alla medarbetare som haft sin arbetsplats på kontorshotell runt om i Stockholm har, efter ombyggnation och omfattande interna omflyttningar, kunnat beredas plats i våra lokaler på Fleminggatan 14. Det möjliggör fler och enklare forum för att mötas och samarbeta över enhets- och avdelningsgränser.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i relation till tillgänglig arbetstid har minskat något under 2014 jämfört med 2013 från 2,9 till 2,3 procent. Långtidssjukfrånvaron har minskat med nästan 15 procentenheter jämfört med föregående år. Den grupp vars sjukfrånvaro ökat något är gruppen 29 år eller yngre som ökar från 2,9 procent till 3,1 procent.

Tabell 90. Sjukfrånvaro

	2014	2013	2012
Andel av tillgänglig arbetstid	%	%	%
Totalt	2,3	2,9	3,2
Åldersgruppen 29 eller yngre	3,1	2,9	2,6
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år	2,2	3,1	3,1
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre	2,1	2,7	3,4
Kvinnors sjukfrånvaro	2,7	3,4	3,5
Mäns sjukfrånvaro	1,4	1,7	2,6
Andel av total sjukfrånvaro			
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar)	25,8	40,2	42,1

Internt mångfaldsarbete

Skolverkets mångfaldsplan har reviderats under året och presenterats för samtliga medarbetare i myndigheten. Nya åtgärder har planerats för perioden 2014-2016. Tid på enhetsträffar har avsatts för arbete med de under 2013 framtagna modulerna för mångfald.

Sammantaget är myndighetens bedömning att åtgärderna i stor utsträckning har bidragit till att säkra kompetensförsörjningen och i huvudsak har bidragit till fullgörande av myndighetens huvudsakliga uppgifter enligt instruktionen.

Prognoser för 2014-2018

Skolverket har redovisat prognoser för 2014-2018 vid fem tillfällen i enlighet med återrapporteringskravet i regleringsbrevet, Dnr 2014:00108.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

		2014-01-01	2013-01-01
Belopp i tkr	Not	2014-12-31	2013-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 205 098	1 197 595
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	64 137	63 003
Intäkter av bidrag	3	10 565	7 902
Finansiella intäkter	4	414	689
Summa intäkter		1 280 214	1 269 189
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-361 538	-333 316
Kostnader för lokaler	6	-34 593	-39 027
Övriga driftskostnader	7	-865 889	-879 498
Finansiella kostnader	8	-1 108	-369
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-31 498	-27 562
Summa kostnader		-1 294 626	-1 279 772
Verksamhetsutfall		-14 412	-10 583
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	10	217 836	8 033
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-217 836	-8 033
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 994 861	6 293 760
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		589	1 225
Lämnade bidrag	11	-6 988 482	-6 294 985
Saldo		6 968	0
Årets kapitalförändring	12	-7 444	-10 583

Balansräkning

Belopp i tkr			
Tillgångar	Not	2014-12-31	2013-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade kostnader för utveckling		95 086	78 597
Licenser och dataprogram		2 802	1 789
Summa immateriella anläggningstillgångar	13	97 888	80 386
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		5 780	1 861
Maskiner och inventarier		10 977	11 859
Summa materiella anläggningstillgångar	14	16 757	13 720
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 093	3
Fordringar hos andra myndigheter		16 203	21 873
Övriga kortfristiga fordringar	15	6 989	197
Summa fordringar		24 285	22 073
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	17 616	13 644
Upplupna bidragsintäkter		72	-
Övriga upplupna intäkter	17	831	2 004
Summa periodavgränsningsposter		18 519	15 648
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		46 044	34 684
Summa avräkning med statsverket	18	46 044	34 684
Kassa och Bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		81 757	81 309
Summa kassa och bank	19	81 757	81 309
Summa tillgångar		285 250	247 820

2015-02-23
164 (196)

Belopp i tkr			
Kapital och skulder	Not	2014-12-31	2013-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	20	88 741	71 342
Balanserad kapitalförändring	21	0	-20
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-7 444	-10 583
Summa myndighetskapital	22	81 297	60 739
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		526	760
Övriga avsättningar		747	747
Summa avsättningar	23	1 273	1 507
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	24	34 795	34 049
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	25	69 167	41 483
Leverantörsskulder		43 429	61 081
Övriga kortfristiga skulder	26	6 165	5 428
Summa skulder m m		153 556	142 041
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	27	29 570	25 825
Oförbrukade bidrag	28	19 336	17 708
Övriga förutbetalda intäkter		218	
Summa periodavgränsningsposter		49 124	43 533
Summa kapital och skulder		285 250	247 820

Anslagsredovisning 2014

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskriddande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01									
07 002 Rikets styrelse									
Åtgärder för den nationella minoriteten romer	29	20	1 200			-20	1 200	1 200	0
07 002 003, utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer		20	1 200			-20	1 200	1 200	0
Utgiftsområde 13									
Integration och jämställdhet									
01 001 Integrationsåtgärder	30	30 038	120 000			-30 038	120 000	85 234	34 766
01 001 007, SFI-bonus		30 038	120 000			-30 038	120 000	85 234	34 766
03 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder	31	3 971	18 000	-1 000		-3 971	17 000	15 052	1 948
03 001 023, särskilda jämställdhetsåtgärder		3 971	18 000	-1 000		-3 971	17 000	15 052	1 948
Utgiftsområde 16									
Utbildning och universitetsforskning									
01 001 Statens skolverk	32	13 019	465 378			-582	477 815	469 533	8 282
01 001 001, Statens skolverk		13 019	465 378			-582	477 815	469 533	8 282
01 005 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	33	344 498	2 708 296	-6 207		-335 498	2 711 089	2 195 876	515 213
01 005 001. Medel för Teknisksprången		815	29 500			-815	29 500	13 522	15 978
01 005 002, Internationella studier		130	15 000			-130	15 000	13 115	1 885

2015-02-23
166 (196)

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskrivande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 005	003, Till Statens skolverks disposition		235 966	2 425 096	-3 213		-226 966	2 430 883	2 019 842	411 041
01 005	004, Bidrag till vissa organisationer		963	46 000	3 000		-963	49 000	45 228	3 772
01 005	009, Fördelas efter beslut av regeringen		106 624	192 700	-5 994		-106 624	186 706	104 169	82 536
01 006	Särskilda insatser inom skolområdet	34	30 406	224 910			-30 406	224 910	186 850	38 060
01 006	002, Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder		30 406	224 910			-30 406	224 910	186 850	38 060
01 007	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	35	4 840	3 691 000			-4 840	3 691 000	3 688 776	2 224
01 007	001, Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m m		4 729	3 660 000			-4 729	3 660 000	3 658 016	1 984
01 007	002, Statsbidrag för omsorg under tid då för skola m m ej erbjuds		111	31 000			-111	31 000	30 760	240
01 008	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet	36	28 474	185 816			-28 474	185 816	165 719	20 097
01 008	001, Särskilt verksamhetsstöd till vissa Utbildningar		2 317	30 000			-2 317	30 000	29 478	523
01 008	002, Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar mm		26 157	105 816			-26 157	105 816	86 241	19 575
01 008	003. Skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd		0	50 000				50 000	50 000	0
01 009	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	37	18 275	105 878			-18 275	105 878	96 682	9 196
01 009	001, Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet		17 767	104 278			-17 767	104 278	95 586	8 692
01 009	002, Utvecklingsarbete		508	1 600			-508	1 600	1 096	504
01 010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	38	185 206	400 400			-185 206	400 400	264 929	135 471
01 010	001, Fortbildning av lärare, rektorer och		162 494	359 900			-162 494	359 900	225 683	134 217

2015-02-23
167 (196)

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskrifande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 010	viss annan personal		22 712	40 500			-22 712	40 500	39 246	1 254
01 011	003, Fortbildning av förskolepersonal och förskolechefer									
01 011	Förstärkning av basfärdigheter	39	3 788	0	0		-3 788	0	0	0
01 011	001, Förstärkning av basfärdigheter		3 788	0	0		-3 788	0	0	0
01 014	Statligt stöd till vuxenutbildning	40	51 118	1 075 951	16 250		-51 118	1 092 202	1 059 404	32 798
01 014	001, Statsbidrag till vuxenutbildning		3 066	56 250	16 250		-3 066	72 500	64 408	8 092
01 014	002, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		0	9 928	0			9 928	9 928	0
01 014	006, Statsbidrag för förarutbildningar		62	65 773	0		-62	65 774	65 522	252
01 014	008, Statsbidrag till yrkesutbildning inom komvux och särvox		47 989	944 000	0		-47 989	944 000	919 546	24 454
Summa totalt			713 653	8 996 829	9 043	0	-692 215	9 027 310	8 229 255	798 055
Redovisning mot inkomsttitel (belopp i tkr)		10								
Inkomsttitel			Beräknat belopp		Inkomster					
2252	Avgifter för Lärarlegitimation		22 500		18 370					
2811	Övriga inkomster		0		199 466					

2015-02-23
168 (196)

Beställningsbemyndiganden

		Utestående åtaganden per år					
Anslagsbenämning (belopp i tkr)	Not	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	2015	2016	2017-2019
1.5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet		1 608 000	317 882	1 178 349	843 751	133 291	201 307
001, Tekniksprånget		33 200	61 200	33 200	18 000	15 200	0
002, Internationella studier		24 000	0	0	0	0	0
003, Till Statens skolverks disposition		1 550 800	256 682	1 145 149	826 751	118 091	201 307
1.10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal		205 123	122 387	105 000	105 000	0	0
001, Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal		205 123	99 707	105 000	105 000	0	0
003, Fortbildning av förskollärare/chefer		0	22 680	0	0	0	0
Summa	41	1 813 123	440 269	1 283 349	948 751	133 291	201 307

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	51 000	46 000	46 000	51 000	44 000
Utnyttjad	34 795	34 049	41 465	42 006	36 382
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	41 837	40 058	32 834	31 577	31 622
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	381	399	527	782	236
Räntekostnader på räntekonto	-	-	-	-	-
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som Skolverket disponerar	64 130	61 792	54 759	40 402	35 420
Avgiftsintäkter som inte disponeras	18 371	8 033			
Beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	22 500	6 000	-	-	-
Anslagskredit					
Beviljad	153 738	116 227	83 992	127 717	120 015
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Anslagssparande (utgående saldo)	798 055	713 653	621 028	901 269	952 012
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganderam	1 813 123	1 701 600	713 000	330 000	725 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden	1 283 349	440 269	477 433	176 997	740 400
Antalet årsarbetskrafter	496	476	377	354	351
Medelantalet anställda	515	490	362	366	345
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 544	2 630	2 663	2 532	2 215
Årets kapitalförändring	-7 444	-10 583	-5 121	-1 012	5 295
Balanserad kapitalförändring	0	-20	1 366	-1 952	7 246

2015-02-23
170 (196)

Tilläggsupplysningar

Belopp redovisas i tkr om inte annat anges.

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets, ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser jämfört med manuella summeringar.

Brytdag

Brytdag för löpande bokföring för räkenskapsåret har varit 2015-01-05.

Värdering av fordringar och skulder

Värdering har gjorts av kundfordringar med förfallodatum äldre än sex månader. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Periodavgränsningsposter

För periodavgränsningsposter tillämpas en beloppsgräns på 50 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Beloppsgräns för förbättringsutgifter på annans fastighet, licenser mm är 100 tkr samt för egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar 250 tkr. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar görs månadsvis.

Följande avskrivningstider tillämpas

3-år	Dataprogram, licenser, rättigheter. Kringutrustning, larm och övriga kontorsmaskiner.
5-år	Förbättringsutgifter annans fastighet, kontorsmaskiner, inredningsinventarier, egenutvecklade program och övrigt.

Övrigt

Mindre korrigeringar har gjorts i notförteckningen avseende jämförelsetal 2013.

Ändrade redovisningsprinciper

Återkrav av statsbidrag mot inkomsttitel

Skolverket redovisar enligt följande princip fr.o.m. 2014. I de fall det finns angivet i förordning eller annat beslut att återbetalda medel inte får disponeras redovisas återkravet mot inkomsttitel. Även i de fall återbetalningen avser ett uppdrag som Skolverket inte längre har, redovisas medlen mot inkomsttitel. I de fall återbetalningen sker senare budgetår än den ursprungliga utbetalningen redovisas medlen mot inkomsttitel även om aktuellt uppdrag fortfarande pågår. Skolverkets tolkning bygger i dessa fall på att de årsvisa finansiella villkoren avser utbetalningar brutto och därmed inte får utvidgas genom inbetalningar från tidigare år.

Periodisering av uppbördsavgifter

Inbetalda avgifter för lärarygghetsbidrag där ärendet inte påbörjats redovisas som förutbetalda intäkter.

Beloppsgräns för egenutvecklade tillgångar

Skolverket har höjt beloppsgränsen för egenutvecklade immateriella tillgångar till 250 tkr.

Övriga fordringar avseende statsbidrag

Återkrav av statsbidrag redovisas som en övrig fordran. Anslagsavräkning sker i samband med inbetalning.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare (belopp i tkr)	Ersättning
GD Anna Ekström Ordförande i Linköpings Universitets styrelse 2013-05-01- Ledamot i Insynsrådet Länsstyrelsen Stockholms Län Ledamot i Insynsrådet vid Statistiska Centralbyrån	1 399
ÖD Helén Ängmo Ordförande i Delegationen för arbetsplatslärande vid yrkesintroduktionsanställningar Ledamot och Vice Chair i CERI Governing Board inom OECD Ledamot i ANDT-rådet (rådet för alkohol-, narkotika-, dopning-, tobaksfrågor)	1 058
Insynsråd	
Gunilla Dahlberg Ledamot i Reggio Emilia Institutets styrelse Ordförande i aktiebolaget " Space & Relation on earth"	6
Thomas Persson Ersättare i Lärarnas ansvarsnämnd Ordförande i Insynsrådet vid Myndigheten för yrkeshögskolan Ordförande i Rådet för högskoleförberedande konstutbildningar	3
Thomas Strand Ledamot i Riksbankens jubileumsfond Ledamot i Broderskaps Förlag AB	6
Tomas Tobé Ledamot Sveriges Riksdag	4,5
Lars Haikola Universitetskansler vid Universitetskanslerämbetet 140101–140531 GD vid Regeringskansliet 140601–141231	6
Torkel Klingberg Styrelseledamot i ett inaktivt bolag FLT Nordic AB Styrelseledamot i Stiftelsen Cognitive Enhancement	4,5
Eva Gullfeldt Ledamot i Överklagandenämnden för studiestöd	6
Gerd Ripa Inga övriga uppdrag	4,5

Noter

Belopp anges i tusentals kronor (tkr)

Resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag

Bland verksamhetens intäkter och kostnader redovisas även kostnader som har belastat icke räntebärande anslag.

Det gäller anslag 1:5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 2, 3, 4 och 9, anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet m.m, anslagspost 2, anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet, anslagsposterna 1 och 2, anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal anslagspost 1 och 3, anslag 13 3:1 anslagspost 23 Särskilda jämställdhetsåtgärder samt anslag 1 7:2 anslagspost 3 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer.

Verksamhetskostnader som belastat anslagen 1:5 och 13 3:1.23 avser uppdrag som utförs i egen regi och uppdragsutbildning via universitet och högskolor. Verksamhetskostnader som belastat anslag 1:8 avser personskadeskydd i gymnasieskolan, verksamhetskostnader som belastat anslag 1:9 avser främst löner för de lärare som anställts av Skolverket och som arbetar på skolor utomlands, verksamhetskostnader som belastat anslag 1:10 avser främst uppdragsutbildning via universitet och högskolor och verksamhetskostnader som belastat anslag 1 7:2.3 avser utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer.

Bland verksamhetskostnaderna redovisas även administrationskostnader för anslag 1:5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal samt anslag 13 1:1 anslagspost 7 Sfi-bonus.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2014	2013
Avgiftsintäkter enligt 15 § Avgiftsförordningen	39	34
Avgiftsintäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen:		
- Nationella prov	54 842	54 265
- Övriga publikationer	9 209	7 493
- Övriga avgifter 4 §	40	0
Övriga intäkter	7	1 210
Summa	64 137	63 003

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 1 134 tkr, vilket beror på ökad försäljning av nationella prov och publikationer. Övriga intäkter 2013 bestod främst av en försäkringsersättning om 1 200 tkr avseende skadad IT utrustning och växel 2011.

Not 3 Intäkter av bidrag

	2014	2013
Bidragsintäkter, inomstatliga	4 843	4 936
Bidrag, EU	1 534	1 036
Bidrag, internationella organisationer	4 188	1 930
Summa	10 565	7 902

Intäkter av bidrag är avhängiga kostnader i pågående bidragsfinansierade projekt och har ökat med 2 663 tkr. Ökningen är ett netto av både nya, pågående och avslutade projekt, men bland de projekt som ökat kan nämnas ett projekt avseende Skolors undervisning i alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) som finansieras med medel från Kammarkollegiet och bland de som tillkommit kan nämnas Learning

Analytics Community Exchange (LACE) ett projekt som finansieras med medel från EU.

Not 4 Finansiella intäkter

	2014	2013
Ränteintäkter räntekonto	379	689
Övriga finansiella intäkter	35	0
Summa	414	689

Finansiella intäkter utgörs av ränteintäkter på myndighetens räntekonto hos Riksgäldskontoret 379 tkr (689 tkr) samt övriga finansiella intäkter 35 tkr. Ränteintäkterna har minskat med 275 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst beror på en lägre ränta.

Not 5 Personalkostnader

	2014	2013
Personalkostnader	-361 538	-333 316
varav lönekostnader	-234 596	-219 208

Personalkostnader har ökat med 28 222 tkr jämfört med föregående räkenskapsår. De ökade kostnaderna beror främst på en genomsnittlig löneökning med 5 % för tidsbegränsat anställda samt att antalet tillsvidareanställda ökat med 53 personer medan antalet tidsbegränsat anställda minskat med 47 personer. Vidare har kostnaderna för arvodesanställda ökat.

Den höga löneökningen för tidsbegränsat anställda beror huvudsakligen på en hög personalomsättning under året.

Not 6 Lokalkostnader

Lokalkostnaderna har minskat med 4 435 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst beror på att Skolverket under året lämnat lokalerna på Mäster Samuelsgatan och Ringvägen och samlat all personal i en lokal på Fleminggatan. Högre lokalkostnader på Fleminggatan (2 046 tkr) pga utökade lokalytor kompenseras av en återbetalning av deposition (1 926 tkr) för lokalerna på Mäster Samuelsgatan och Ringvägen.

Not 7 Övriga driftkostnader

	2014	2013
Reparation och underhåll mm	-1 349	-1 379
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	-54	-1
Resor, representation, information	-24 721	-21 610
Inköp av varor	-54 717	-58 284
Köp av tjänster inkl. aktivering av utgifter, egenutveckling	-785 048	-798 223
Summa	-865 889	-879 498

Övriga driftkostnader har minskat med 13 609 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst beror på minskade kostnader för köp av tjänster med 13 175 tkr. Det finns flera förklaringsfaktorer då Skolverkets uppdrag varierar mellan åren. Under 2014 har uppdrag avseende Läraryftet II haft kraftigt minskade kostnader för köp av tjänster pga färre deltagare medan andra uppdrag har haft ökade kostnader, däribland Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper som haft ett utökat uppdrag och Förskolelyftet.

Jämförelsetal har ändrats pga ändrad gruppering av kostnadsgrupper.

2015-02-23
174 (196)

Not 8 Finansiella kostnader

	2014	2013
Räntekostnader lån Riksgälden	-159	-399
Övriga räntekostnader	-953	-9
Övriga finansiella kostnader	4	39
Summa	-1 108	-369

Finansiella kostnader har ökat med 739 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket beror på en retroaktiv faktura från SPV avseende ränta för pensionsskuld på 899 tkr samt minskade räntekostnader för lån i Riksgälden med 240 tkr pga lägre låneskuld samt lägre ränteläge.

Not 9 Avskrivningar

Avskrivningar har ökat med 3 937 tkr jämfört med tidigare år, vilket främst förklaras med ökade avskrivningar för egenutvecklade IT-system avseende Lärarlegitimation, Matematiklyftet och IT-stöd för statsbidrag.

Not 10 Uppbörd

Offentligrättsliga avgiftsintäkter avseende lärarlegitimation har ökat med 10 556 tkr pga att antalet ansökningar om lärarlegitimation har ökat. Från och med 2014 periodiseras förutbetalda ärenden gällande lärarlegitimation för vilka handläggningen inte påbörjats.

Vidare har redovisningsprincip avseende återbetalda statsbidrag ändrats (se tilläggsupplysningar).

Not 11 Lämnade bidrag

	2014	2013
Maxtaxa i förskola och fritidshem	-3 657 529	-3 654 271
Karriärvägar för lärare	-601 966	0
Gymnasial lärarutbildning	-388 865	-231 863
Yrkesutbildning inom komvux och särvox	-919 547	-1 103 611
Matematiklyftet	-126 531	-74 407
Utbildning barn som vistas i landet utan tillstånd	-50 000	-25 000
Extra platser yrkesvux p.g.a. nedläggning fordonsindustri Trollhättan	0	-25 000
Lov- och sommarskola	-24 965	0
Övriga lämnade bidrag	-1 226 046	-1 180 833
Periodiseringar	6 968	0
Summa	-6 988 482	-6 294 985

Lämnade bidrag har ökat med 693 497 tkr jämfört med föregående år vilket är en konsekvens av tilldelade uppdrag enligt regleringsbrevet. En stor enskild förklaringspost är Statsbidrag för karriärvägar för lärare som finansieras från anslag 1:5.3 och som ökat med 601 966 tkr.

Not 12 Årets kapitalförändring

	2014	2013
Årets avskrivningar, anslagsfinansierade anläggningstillgångar	-14 413	-10 604
Återkrav, lämnade bidrag	6 968	0
Korrigerig tidigare år	0	20
Summa	-7 444	-10 583

Årets avskrivningar är i huvudsak hänförliga till investeringar avseende Lärarlegitimation, Informationssystem om kursplaner och Matematiklyftet. Dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5 och redovisas under Statskapital.

Under 2013 gjordes en korrigerig om 20 tkr avseende bidragsmedel som ej avräknats tidigare år.

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade kostnader för utveckling	2014-12-31	2013-12-31
Ingående anskaffningsvärde	139 028	111 248
Årets anskaffningar	39 124	27 780
Årets utrangeringar/försäljningar	0	0
Summa anskaffningsvärde	178 152	139 028
Ingående ackumulerade avskrivningar	60 432	40 771
Årets avskrivningar	22 635	19 661
Summa ackumulerade avskrivningar	83 067	60 432
Utgående bokfört värde	95 085	78 596
Licenser och dataprogram	2014-12-31	2013-12-31
Ingående anskaffningsvärde	8 332	8 332
Årets anskaffningar	2 035	0
Årets utrangeringar/försäljningar	-	-
Summa anskaffningsvärde	10 367	8 332
Ingående ackumulerade avskrivningar	6 543	5 846
Årets avskrivningar	1 022	697
Summa ackumulerade avskrivningar	7 565	6 543
Utgående bokfört värde	2 802	1 789

Flertalet tidigare påbörjade projekt avseende olika IT stöd har färdigställts (driftsatts), vilket medfört att avskrivningarna ökat.

Not 14 Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2014-12-31	2013-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 289	2 922
Årets anskaffningar	4 907	367
Summa anskaffningsvärde	8 196	3 289
Ingående ackumulerade avskrivningar	1 429	915
Årets avskrivningar	988	514
Summa ackumulerade avskrivningar	2 417	1 429
Utgående bokfört värde	5 779	1 860
Maskiner och inventarier	2014-12-31	2013-12-31
Ingående anskaffningsvärde	52 369	50 268
Årets anskaffningar	5 971	2 101
Summa anskaffningsvärde	58 340	52 369
Ingående ackumulerade avskrivningar	40 652	33 962
Årets avskrivningar	6 853	6 690
Summa ackumulerade avskrivningar	47 505	40 652
Utgående bokfört värde	10 835	11 717

2015-02-23
176 (196)

Konst och ej avskrivningsbara inventarier	2014-12-31	2013-12-31
Ingående anskaffningsvärde	142	15
Årets anskaffningar	0	127
Summa anskaffningsvärde	142	142
Utgående bokfört värde	142	15

Skolverket har under 2014 gjort omfattande ombyggnad av sina lokaler för att kunna utöka antalet arbetsplatser vilket medfört nyanskaffning av inventarier. Myndigheten har erhållit konst från Statens Konstråd som bokförts som ej avskrivningsbar tillgång.

Not 15 Övriga kortfristiga fordringar

	2014-12-31	2013-12-31
Negativ lön	0	4
Förskott lön	0	8
Övriga fordringar	3	34
Fordringar statsbidrag	17	151
Fordringar statsbidrag, bokslut	6 969	0
Summa	6 989	197

Not 16 Förutbetalda kostnader

	2014-12-31	2013-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	7 366	8 462
Övriga förutbetalda kostnader	10 250	5 182
Summa	17 616	13 644

Minskning av förutbetalda hyreskostnader pga att Skolverket lämnat lokaler vid Mäster Samuelsgatan. Övriga förutbetalda kostnader avser bland annat diverse IT-kostnader som periodiserats.

Not 17 Övriga upplupna intäkter

	2014-12-31	2013-12-31
Liber (inkom 2015 efter brytdag)	831	1 877
Summa	831	1 877

Not 18 Avräkning med statsverket

	2014-12-31	2013-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-217 836	-8 033
Uppbördsmedel som betalas till icke räntebärande flöde	218 054	8 033
Fordringar/skulder avseende uppbörd	218	0
Anslag icke räntebärande flöde		
Ingående balans	44 718	89 027
Redovisat mot anslag	7 759 722	7 100 995
Medel hänförliga till transfereringar mm som betalats till icke räntebärande flöde	-7 752 024	-7 145 304
Omdisponerade medel		0
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	52 416	44 718

Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-13 019	-11 738
Redovisat mot anslag	469 533	412 942
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-465 378	-414 576
Omdisponerade medel		0
Återbetalningar av anslagsmedel	582	353
Fordringar/skulder avseende anslag räntebärande flöde	-8 282	-13 019
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	2 985	3 860
Redovisat mot anslag under året enl. undantagsregeln	-1 293	-875
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 692	2 985
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	301 955	142 715
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-7 835 924	-7 279 986
Betalningar hänförliga till anslag	7 533 969	7 137 271
Saldo	0	0
Summa avräkning med statsverket	46 044	34 684

I samband med övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning 2009 flyttades semesterlöneskulden per 2008-12-31 från balanserad kapitalförändring till avräkning med statsverket. Från och med 2009 har förändring av semesterlöneskulden anslagsavräknats.

Not 19 Behållning räntekonto hos Riksgäldskontoret

	2014-12-31	2013-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	81 757	81 308
Beviljad räntekontokredit	41 837	40 058

Beviljad räntekontokredit för 2014 framgår enligt regleringsbrev 2014-12-18 U2014/7474/S. Räntekontokrediterna har inte utnyttjats under året. Saldo på räntekonto beror på att erhållna anslagsmedel (12-delar) överstiger förbrukade anslagsmedel med 8 283 tkr, oförbrukade erhållna bidragsmedel 19 335 tkr samt skulder som ska regleras från räntekonto överstiger fordringar som ska betalas in till räntekonto.

2015-02-23
178 (196)

Not 20 Statskapital

	2014-12-31	2013-12-31
Konst från Statens konstråd	142	142
Licenser Lärarlegitimation	1 855	1 855
IT-utveckling Lärarlegitimation	44 520	34 589
Bedömningsplattform för SFI-prov	7 874	7 874
IT-baserat informationssystem för kursplaner	16 001	16 001
Matematiklyftet	16 030	12 354
IT-stöd för statsbidragshantering	20 529	6 133
Gymnasievalet	563	563
Ackumulerade avskrivningar	-18 773	-8 169
Utgående statskapital	88 741	71 342

Statskapital utan avkastningskrav avser konst som under 2003 och 2013 har överförts från Statens Konstråd. Investeringar för Lärarlegitimation, IT-stöd statsbidrag, Matematiklyftet och Gymnasievalet har finansierats med anslag 1.5:3. IT-stöd statsbidrag har till del finansierats med anslag 1.5:9.

Not 21 Balanserad kapitalförändring

	2014-12-31	2013-12-31
Ingående balanserad kapitalförändring	-20	1 366
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkning	-10 583	-5 121
Avskrivningar statskapital, inklusive korrigeringar	10 603	3 735
Utgående balanserad kapitalförändring	0	-20

Not 22 Myndighetskapital

	Statskapital utan avkast- ningskrav	Bal. kap. anslagsfin. verks.	Kap. föränd- ring enl. RR	Summa
Föregående års UB	- 71 342	20	10 583	-60 739
Rättelse *)	20	- 20	0	0
Ingående balans	- 71 322	0	10 583	-60 739
Föregående års kapitalförändring (avskrivningar)	10 583		- 10 583	0
Årets investering IT-stöd avs. statsbidrag	- 28 003			-28 003
Årets kapitalförändring			7 444	7 444
Summa årets förändring	- 17 420	0	- 3 139	-20 559
Utgående balans	- 88 742	0	7 444	-81 298

Korrigerings gjord 2013 avseende ej avräknade bidragsmedel tidigare år.

Not 23 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2014-12-31	2013-12-31
Ingående avsättning	760	1 552
Årets pensionskostnad	108	-128
Årets pensionsutbetalning	-342	-664
Summa	526	760
Avsättning för omstrukturering	747	747
Utgående avsättning	1 273	760

Pensionsskulden har minskat pga ett flertal pensionsavgångar, vilket medfört att myndighetens pensionsåtagande minskat.

Not 24 Lån i Riksgäldskontoret

	2014-12-31	2013-12-31
Ingående balans	34 049	41 465
Under året upptagna lån	17 650	9 398
Amortering	-16 904	-16 814
Utgående balans	34 795	34 049
Låneram	51 000	46 000

Låneram för 2014 enligt regleringsbrev 2013-12-20 (2013/7805/S).

Not 25 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2014-12-31	2013-12-31
Leverantörsskulder	61 955	35 194
Arbetsgivaravgifter	6 695	5 920
Särskild löneskatt	51	28
Utgående moms	466	341
Summa	69 167	41 483

Statliga myndigheter har fakturerat i december månad i större omfattning än tidigare (universitet/högskolor).

Not 26 Övriga kortfristiga skulder

	2014-12-31	2013-12-31
Personalens källskatt	6 124	5 341
Personalreskontrans skuldkonto	11	16
Inbetalningar under utredning	21	70
Övriga skulder	9	1
Summa	6 165	5 428

2015-02-23
180 (196)

Not 27 Upplupna kostnader

	2014-12-31	2013-12-31
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	17 309	16 545
Upplupna löner inkl sociala avgifter	2 115	6 402
Övriga upplupna kostnader	10 146	2 876
Summa	29 570	25 823

Kostnaderna har ökat som en följd av att antalet anställda är fler. Ökningen av övriga upplupna kostnader beror på sent inkomna (efter brytdag januari 2015) fakturor från Universitet/högskolor avseende uppdragsutbildningar.

Not 28 Oförbrukade bidrag

	2014-12-31	2013-12-31
Kammarkollegiet	12 571	13 207
Regeringskansliet	2 260	1 101
Övriga myndigheter	88	707
Summa inomstatliga	14 919	15 015
Utomstatliga institutioner	2 088	872
Nordiska ministerrådet	2 328	1 821
Summa utomstatliga	4 416	2 693
Summa	19 335	17 708

Samtliga inomstatliga bidrag förväntas tas i anspråk om tre månader till ett år. Några projekt är avslutade och kommer regleras under 2015.

Anslagsredovisning

Not 29

Utgiftsområde 01 Rikets styrelse, anslag 7:2 ap3 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer

I enlighet med regleringsbrev 2013-12-12 (A2013/4180/DISK, A2013/4655/SV, A2013/4745/DISK) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2013 med 20 tkr.

Not 30

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, Anslag 1:1 Integrationsåtgärder ap7 Sfi-bonus

Indragning och tilldelade medel

I enlighet med regleringsbrev 2013-12-19 (A2013/4864/IU, A2013/4749/SV (delvis)) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2013 som uppgick till 30 038 tkr. Detta har redovisats som en indragning. I ändringsbeslut 2014-08-14 (A2014/2921/IU) medges ett överskridande med 60 000 tkr. I ändringsbeslut 2014-12-04 (A2014/4275/IU, A2014/4274/SV) har medgivet överskridande tagits bort och tilldelade medel har höjts till 120 000 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 7 Sfi-bonus	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av sfi-bonus, högst	600	539	61

Skolverket har tilldelats medel om 120 000 tkr 2014 och utfallet uppgår till 85 234 tkr. Avvikelsen om 29 procent beror på kommunernas ansökningar för sina kostnader för sfi-bonus understiger tilldelade medel.

Not 31

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Indragning och omdisponerat anslagsbelopp

I enlighet med regleringsbrev 2013-12-19 (U2013/7805/JÄM, U2013/7574/JÄM) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2013 som uppgick till 3 971 tkr. Detta har redovisats som en indragning. I ändringsbeslut 2014-10-23 (U2014/6145/JÄM) minskas tilldelat belopp med 1 000 tkr, vilket redovisas som omdisponerat anslagsbelopp.

Anslagspost 23 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Skolverket	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Jämställdhetsinsatser inom skolväsendet enligt beslut (U2011/7067/S) och (U2012/3983/S)	16 000	14 057	1 943
Uppdrag att genomföra en samlad insats i syfte att öka antalet och andelen män som arbetar som förskollärare och barnskötare i förskolan i enlighet med beslut (U2013/5044/S)	1 000	995	5

Skolverket har tilldelats medel om 17 000 tkr, utfallet uppgår till 15 052 tkr. Avvikelsen på 11 procent beror främst på samordningseffekter som ger lägre kostnader.

Not 32

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslag 1:1 Statens Skolverk

Enligt regleringsbrev 2013-12-19 (U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl. får Skolverket disponera 3 procent av tilldelade medel 2013. Den del av det ingående anslagssparande som översteg 3 procent av tilldelade medel 2013, 582 tkr, har redovisats som indragning. I ändringsbeslut 2014-06-26 (U2014/2048/GV, 2014/3736/GV, U2014/4012/SAM m.fl.) har ytterligare 5 500 tkr tilldelats.

Not 33

Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Indragning och omdisponerat anslagsbelopp

Enligt regleringsbrev 2013-12-19 (U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.) får Skolverket disponera 9 000 tkr av det ingående anslagssparandet 2014. Resterande del, 335 498 tkr har redovisats som indragning. Enligt ändringsbeslut 2014-02-13 (U2014/1047/S) ska 3 000 tkr av anslagssparandet från 2013 på anslagsposten 3 omfördelas till anslagspost 4, vilket redovisats som omdisponerat anslagsbelopp. Enligt ändringsbeslut 2014-04-03 minskades disponibelt belopp på anslagspost 9 med 4 000 tkr. Enligt ändringsbeslut 2014-05-28 minskades disponibelt belopp på anslagspost 9 med 2 000 tkr. Enligt ändringsbeslut 2014-09-11 (U2014/5371/S) minskades disponibelt belopp på anslagspost 3 med 213 tkr. Enligt ändringsbeslut 2014-11-13 (U2014/4412/GV, U2014/6738/S) minskades tilldelat belopp på anslagspost 3 med 213 tkr. Enligt ändringsbeslut 2014-12-18 ökades disponibelt belopp på anslagspost 9 med 6 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1 Medel för Teknisksprången	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
I enlighet med uppdraget att genomföra Teknisksprången (U2012/5580/GV), utbetalning till Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)	25 500	10 611	14 889
Myndighetsinterna förvaltningskostnader och uppföljning av insatsen, högst	1 500	411	1 089
Därutöver utbetalning till NTA Skolutveckling ekonomisk förening	2 500	2 500	-

Skolverket har tilldelats medel om 29 500 tkr och utfallet uppgår till 13 522 tkr. Avvikelsen om 54 procent beror på att tilldelat belopp för teknisksprången har beräknats för högt jämfört med det angivna belopp som betalas ut.

Anslagspost 3 Till Statens skolverks disposition	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
--	---------------------	--------	-------

Uppdrag givna i särskild ordning

Utgifter för att fortsätta arbetet med Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola (U2010/3614/S), högst	2 000	2 000	-
Utgifter avseende uppdraget om befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem (U2008/2648/S), högst	107 787	76 379	31 408
Varav administrationskostnader för befattningsutbildning	-	4 402	-
Utgifter med anledning av det förnyade uppdraget att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling (U2011/567/S och U2011/2649/S), högst	10 000	8 612	1 388
För uppdraget att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapområden (U2011/6863/S), högst	20 000	19 020	980
Utgifter med anledning av uppdraget att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa (U2011/5947/S), högst	270 000	208 663	61 337
Utgifter med anledning av uppdraget att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet (U2013/1101/S), högst	37 500	36 234	1 266
Utgifter med anledning av uppdraget om en fortsatt informationskampanj om lärar- och förkolläraryrkena (2012/6128/S), högst	10 000	10 000	-

Anslagspost 3 Till Statens skolverks disposition	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter avseende uppdraget fortbildningsinsatser för lärare i läs- och skrivutveckling (U2013/7215/S), högst	15 000	13 766	1 234
Utgifter med anledning av uppdrag att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhandledare och rektorer (U/2012/2103/GV), högst	185 000	173 183	11 817
Varav för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget, högst	10 000	8 377	1 623
För finansiering av anläggningstillgångar i form av en särskild webbplats, högst	10 000	3 676	6 324
Utgifter med anledning av uppdraget att genomföra utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik (U2012/4111/GV), högst	30 000	25 210	4 790
Varav insatser som syftar till att stärka arbetet med NT i förskolan, högst	4 000	861	3 139
Varav till Riksföreningen Teknikcollege	500	500	-

Uppdrag givna i regleringsbrev

Utgifter med anledning av genomförande av en nationell handledarutbildning, högst	30 000	22 788	7 212
För myndighetsinterna förvaltningskostnader, högst	1 000	894	106
Varav för anläggningstillgångar	-	-	-
Utgifter med anledning av fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare, högst	11 000	9 407	1 593
Varav för administrativa ändamål, högst	1 300	1 288	12
Utgifter med anledning av uppdraget att utarbeta och implementera ett tydligt och konkret bedömningsstöd för uppföljning av elevernas läs- och skrivutveckling samt matematik, högst	2 000	1 873	127

Förordningar

Utgifter med anledning av uppdraget sköta uppgifter enligt förordning (2013:70) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar Karriärsteg för lärare, högst	828 793	626 956	201 837
Varav för administrativa kostnader, högst	25 000	6 438	18 562
Varav finansiering av anläggningstillgångar, högst	21 000	14 396	6 604
Utgifter avseende förordning (2014:145) om extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare i utanförskapsområden, högst	7 395	1 550	5 845
Bidrag för lärlingsutbildning enligt förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning	-	824	-
Utgifter i enlighet med förordning (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, högst	405 000	388 898	16 102
Varav administrativa kostnader, högst	2 000	857	1 143
För finansiering av anläggningstillgångar	-	-	-
Utgifter i enlighet med förordningen om försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan, högst	32 800	16 222	16 578
Varav kostnader för information och administration av försöksverksamheten, högst	2 100	616	1 484
Av medlen kostnader för informationsinsatser kopplade till permanentandet av det fjärde tekniska året	500	481	19

Anslagspost 3 Till Statens skolverks disposition	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter i enlighet med förordningen (2012:992) om statsbidrag för arbetsplatsförlagt lärande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	50 000	49 651	349
Varav för administrativa kostnader, högst	700	618	82
Utgifter i enlighet med förordningen (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena, högst	17 000	6 856	10 144
Varav för administrativa kostnader, högst	640	308	332
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:60) behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena, högst	38 000	14 232	23 768
Varav för administrativa kostnader, högst	1 100	512	588
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:69) försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för nyanlända elever i grundskolan, högst	75 000	32 904	42 096
Varav för information, administration, uppföljning och utvärdering av bidraget , högst	2 000	2 000	-
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:444) yrkesintroduktion i gymnasieskolan, högst	30 000	28 907	1 093
därav utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion, högst	9 000	4 557	4 443
Varav administrativa kostnader, högst	2 000	1 561	439
Till teknik- och naturvetenskapscentrum i enlighet med vad som sägs i förordningen (1997:153) om statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum, högst	25 500	25 500	-
Utgifter i enlighet med förordning (2012:993) utbildning i svenska för invandrare	50 000	49 534	466
Varav kostnader för information och administration av verksamheten, högst	700	700	-

Övrigt

Internationella vetenskapstävlingar för elever	-	1 065	-
Stipendier till islänningar för yrkesutbildning i Sverige	-	-	-
Till Universitets- och högskolerådet för stöd till utveckling av multilaterala projekt inom Erasmus+	200	200	-
Till Stockholms universitet för verksamheterna med nationellt resurscentrum i kemi	500	500	-
Till Lunds universitet för verksamheterna med nationellt resurscentrum i fysik	500	500	-
Utgifter avseende uppgift att legitimera lärare och förskollärare, komplettera legitimationer med ytterligare behörighet och därtill hörande uppgifter, högst	147 000	126 302	20 698
Medel har även finansierat anläggningstillgångar avseende detta uppdrag	-	9 931	-
Till Göteborgs universitet för verksamheten Nationellt centrum för matematikutbildning	1 700	1 700	-
Utbetalning till Vetenskapsrådet	10 000	10 000	-

Skolverkets disponibla medel inom anslagsposten 1:5.3 uppgår till 2 430 883 tkr och utfallet uppgår till 2 019 517 tkr. Avvikelsen om 17 procent förklaras i huvudsak av att tilldelat belopp för befattningsutbildning för rektorer, insatser för en förstärkt elevhälsa och karriärsteg för lärare har beräknats för högt. För ökad undervisningstid i svenska för nyanlända elever och för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena har färre huvudmän än beräknat ansökt om bidrag. Utgifter för legitimering av lärare och förskollärare har gett ett lägre anslagsutfall än tilldelade medel.

Anslagspost 4 Bidrag till vissa organisationer	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till elevorganisationer i form av verksamhetsstöd	-	4 800	-
Bidrag till föräldraorganisationer	-	1 400	-
Sveriges anslutning till Europeiskt centrum för moderna språk i Graz	-	518	-
Förberedelsearbete avseende uppfinnartävlingen Finn Upp för elever i årskurserna 6-9	-	1 000	-
Stöd till Förbundet Mot Läs- och Skrivsvårigheter för verksamheten vid Skrivknuten i Stockholm	-	1 000	-
Till World Skills Sweden (Yrkeslandslaget), högst	5 000	5 000	-
varav för planering och genomförande av yrkestävlingar	2 000	2 000	-
Till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur, högst	2 000	2 000	-
Utgifter i enlighet med förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan, högst	29 500	25 759	3 741
varav till Ung företagsamhet	minst 3 500	10 869	-
Till Riksföreningen Teknikcollege för informationsinsatser om industritekniska programmet och teknikprogrammet, högst	3 000	3 000	-

Anslagspost 9 Fördelas efter beslut av regeringen	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter med anledning av uppdrag att genomföra informationsinsatser när det gäller felaktigt mottagande i grundskolan och gymnasieskolan, högst	2 000	1 990	10
Utgifter i enlighet med 3 § tredje stycket förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, högst	5 000	4 707	293
Varav för administrativa kostnader, högst	750	457	293
Utgifter i enlighet med 3 a § förordningen om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, högst	30 000	28 966	1 034
Varav för administrativa kostnader, högst	1 800	1 783	17
Varav för insatser för att främja gymnasial lärlingsutbildning, högst	5 700	3 834	1 866
Utgifter i enlighet med förordning (2014:47) om statsbidrag för sommarskola eller undervisning under andra skollov	78 000	25 255	52 745
Varav kostnader för information och administration, högst	400	290	110
Uppdraget att stödja skolutvecklingen inom de naturvetenskapliga ämnena och teknik samt svara för en samordning av de verksamheter som bedrivs vid de nationella resurscentrumen i biologi, fysik respektive kemi vid Uppsala universitet, Lunds universitet resp Stockholms universitet samt vid det egna resurscentrumet i teknik, i enlighet med regeringsbeslut 27 feb 2014 (U2014/1602/S m.fl.)	3 300	2 754	546
Utgifter med anledning av förordning (2014:144) om statsbidrag för läxhjälp, högst	16 000	15 514	486
Varav för kostnader för information och administration, högst	750	264	486

2015-02-23
186 (196)

Anslagspost 9 Fördelas efter beslut av regeringen	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För att genomföra dels uppdraget om stadieindelat timplan för grundskolan (U2014/3489/S), dels uppdraget om undervisningstiden i gymnasieskolan (U2014/2465/GV), högst	2 000	529	1 471
Utgifter i enlighet med 3 § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser, högst	13 000	11 087	1 913
Varav för administrativa kostnader, högst	700	440	260
Utgifter i enlighet med 4 § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser, högst	20 000	7 539	12 461
Varav för administrativa kostnader, högst	700	476	224
Genomföra uppdraget att utarbeta stödmaterial och genomföra kompetensutvecklingsinsatser med anledning av ändringar i Skollagen (U2014/4247/S), högst	5 000	4 705	295
Utarbeta förslag till kursplaner och stödja utveckling av produktion av lärverktyg på de nationella minoritetsspråken (U2014/5037/S), högst	2 000	1 123	877

Disponibelt belopp på anslagspost 1:5.9 uppgår till 186 706 tkr. Skolverket har tilldelats uppdrag inom anslagsposten 1:5.9 motsvarande 176 300 tkr och utfallet uppgår till 104 169 tkr. Avvikelsen mot tilldelade uppdrag utgör 41 procent vilket i huvudsak förklaras av att huvudmännen ansökt om bidrag i lägre grad än tilldelat för sommarskola eller undervisning under andra skollov samt för uppdrag för utveckling av lärande på arbetsplatser.

Not 34

Anslag 1:6 Särskilda insatser på skolområdet

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2013-12-19 U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2013 med 30 406 tkr.

Finansiella villkor

Ap.2 Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Elevbaserat tilläggsbidrag för svårt rörelsehindrade elever:			
Göteborg kommun	14 148	14 148	-
Kristianstads kommun	14 493	14 493	-
Stockholms kommun	10 697	10 697	-
Umeå kommun	7 143	7 143	-
Ersättning till Örebro Kommun enligt:			
- 6§ i avtalet mellan staten och Örebro kommun om gymnasial utbildning i Örebro för döva och hörselskadade samt dövblinda ungdomar från hela landet	110 398	110 398	-
- 8§ nämnda avtal, för särskilda stödinsatser	2 500	2 500	-

Ap.2 Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
- 9§ nämnda avtal samt 6§ avtalet mellan staten och Örebro kommun om utbildning inom Örebro gymnasiesärskola för döva eller hörselskadade utvecklingsstörda elever från hela landet.	-	20 154	-
Skolverket ska till Örebro kommun för läsåret 2013/2014 utbetala 4 884 tkr i utökat statsbidrag till särskild utbildning inom kommunens gymnasiesärskola för döva och hörselskadade elever från hela landet.	4 884	-	4 884
Ersättning i enlighet med avtal om utbildning för psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar från hela landet som upprättats mellan staten och Landstinget i Södermanlands län	-	7 316	-

Skolverket har tilldelats medel om 224 910 tkr 2014 och utfallet uppgår till 186 850 tkr. Avvikelsen om 17 procent beror på att tilldelat belopp beräknats för högt jämfört med de angivna belopp som betalas ut.

Not 35

Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2013-12-19 (U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2013 på anslagspost 1 och 2 med 4 729 tkr respektive 111 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, högst	1 000	487	513
Anslagspost 2 Statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds			
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, information och uppföljning av bidraget, högst	600	584	16

Not 36

Anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Indragning och tilldelade medel

Enligt regleringsbrev 2013-12-19 (U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2013 på anslagspost 1 och 2 med 2 317 tkr respektive 26 157 tkr. I ändringsbeslut 2014-06-26 (U2014/2048/GV, U2014/3736/GV, U2014/4012/SAM m.fl. se bilaga 1) minskades tilldelat belopp på anslagspost 2 med 4 000 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1 Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar:			
Mjölby kommun, utbildning i guldsmedsteknik	202	202	-
Nybro kommun, utbildning i glasblåsning	600	600	-
Krokoms kommun, utbildning i körning med häst	1 058	1 058	-
Stockholms kommun, utbildning för yrkesdansare	1 507	1 507	-
Särskilt bidrag för förberedande dansarutbildning och Yrkesdansarutbildning:			
Göteborgs kommun, förberedande dansarutbildning	4 943	4 943	-
Stockholms kommun, förberedande dansarutbildning	4 943	4 943	-
Stockholms kommun, yrkesdansarutbildning	11 660	11 660	-
Särskilt bidrag för internatboende för elever på dansarutbildningen, högst:			
Stockholms kommun	3 150	3 150	-
Särskilt bidrag för anordnande av förberedande dansarutbildning i grundskolans årskurs 4–9			
Piteå kommun	1 413	1 413	-

Finansiella villkor

Anslagspost 2 för vissa gymnasieutbildningar m.m.	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
IBO anslutningsavgift	-	3 728	-
Internationell gymnasial utbildning i Stockholm, Göteborg och Sigtuna	-	9 723	-
Statsbidrag till kommuner för elever från nordiska länder	-	18 509	-
Statsbidrag till landsting för elever från nordiska länder	-	1 572	-
Statsbidrag till fristående skolor för elever från nordiska länder	-	12 685	-
Ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning	-	286	-
Statsbidrag till riksinternatskolor	-	14 812	-
Statsbidrag för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige	-	553	-

Anslagspost 2 för vissa gymnasieutbildningar m.m.	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige	-	24 374	-
Utbetalning till Kulturfonden för Sverige och Finland, högst	1 000	-	1 000

Skolverket har tilldelats medel om 105 816 tkr 2014 och utfallet uppgår till 86 241 tkr. Avvikelsen om 18 procent beror på ett lägre antal elever 2014.

Not 37

Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utgifter som belastat Europaskolorna redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

Indragning

Enligt regleringsbrev 2013-12-19 (U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S) m.fl. har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2013 på anslagspost 1 och 2 med 17 767 tkr respektive 508 tkr.

Not 38

Anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Indragning och omfördelning

I enlighet med regleringsbrev (2013-12-19 U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.) får Skolverket inte disponera det ingående sparandet från 2013 på anslagspost 1 och 2 och det har därför redovisats som en indragning på 162 494 tkr respektive 22 712 tkr. Enligt regleringsbrev 2014-05-28 (U2014/3699/S) omfördelas 5 000 tkr från uppdraget förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande för att finansiera sådan fortbildning som genomförs av universitet och högskolor på uppdrag av Skolverket (U2011/5531/S), till uppdraget kompetensutvecklingsinsatser i enlighet med Skolverkets uppdrag (U2013/1101/S).

Finansiella villkor

Anslagspost 1 Fortbildningar av lärare, rektorer och viss annan personal	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande, högst	319 400	202 874	116 526
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av insatserna för lärarfortbildning, högst	7 800	4 921	2 879
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag kompetensutvecklingsinsatser (U2013/1101/S), högst	20 500	17 383	3 117
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag att svara för fortbildning av rektorer (U2011/1195/S), högst	20 000	5 427	14 573

Skolverket har tilldelats medel om 359 900 tkr 2014 och utfallet uppgår till 225 683 tkr. Avvikelsen om 37 procent beror på ett lägre antal sökande inom såväl fortbildning av lärare och fritidspedagoger som rektorer.

2015-02-23
190 (196)

Anslagspost 3 Fortbildning av förskolepersonal	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av fortbildningsinsatserna av förskollärare och förskolechefer, högst	1 500	863	637

Not 39

Anslag 1:11 Förstärkning av basfärdigheter

Indragning

Skolverket har redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2013 med 3 788 tkr, enligt regleringsbrev 2014-12-18 (U2014/7474/S).

Not 40

Anslag 1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning

Indragning och omdisponerat anslagsbelopp

Enligt regleringsbrev (2013-12-19 U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet för anslagsposterna 1, 2, 6 och 8 med 3 066 tkr för ap. 1, 62 tkr för ap.6 samt med 47 989 tkr för ap.8 och det har därför redovisats som en indragning med totalt 51 118 tkr.

Enligt regleringsbrev 2014-11-13 (U2014/4412/GV, U2014/6738/S) har 16 250 tkr omdisponerats till anslagspost 1:14.1, vilket disponeras av Skolverket.

Finansiella villkor

Anslagspost 2 Särskilt verksamhetsstöd för vissa utbildningar	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund	532	532	-
Samernas utbildningscentrum i Jokkmokk	9 396	9 396	-

Anslagspost 8 Statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux och särvox	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag enl förordning om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå, högst	620 000	619 774	227
Bidrag enligt förordningen (2010:2016) om statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna, högst	324 000	299 773	24 227

Not 41

Beställningsbemyndiganden

Enligt regleringsbrev för 2014 har Skolverket tilldelats en bemyndigande ram om 1 813 123 tkr, varav 33 200 tkr för anslag 1:5. ap 1 Tekniksprånget, 24 000 tkr för anslag 1:5. ap 2 Internationella studier, 1 550 800 tkr för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition för Rektorsprogrammet, Matematiklyftet, Karriärtjänster, Läsllyftet och Fjärde tekniskt år samt 205 123 tkr för anslag 1:10. ap 1, Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal.

Ingående åtaganden 22 680 tkr för anslag 1:10. ap 3 Fortbildning av förskolelärare/chefer har infriats och avslutats år 2014.

Utestående åtaganden att infrias under 2015-19 uppgår totalt till 1 283 349 tkr, varav för anslag 1:5. ap 1 Tekniksprånget 33 200 tkr, för anslag 1:5. ap 3 Rektorsprogrammet, Matematiklyftet, Karriärsteg för lärare, Läsllyftet och Fjärde tekniskt år 1 145 149 tkr. För anslag 1:5. ap 2 Internationella studier har Skolverket inga överenskommelser över flera år. För 1:5.3 är nya bemyndiganden under året Fjärde tekniskt år och Läsllyftet. I ändringsbeslut 2014-06-26 (U2014/2048/GV, U2014/3736/GV, U2014/4012/SAM m.fl.) minskas infriade åtaganden för år 2015 och 2016, och för åren 2017-2019 har infriade åtaganden ökat. I ändringsbeslut 2015-02-05 (U2014/608/S) anges att infriade åtaganden är indikativa. För anslag 1:10 ap 1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal utgör utestående åtagandet till 105 000 tkr.

Intern styrning och kontroll

För att möta kraven i myndighetsförordningen och förordningen om intern styrning och kontroll har Skolverket valt att integrera arbetet med riskanalyser och kontrollåtgärder i den ordinarie verksamhetsplaneringen (VP-arbetet) och uppföljningen.

Enligt det årliga VP-direktivet ska avdelningar och enheter göra riskanalyser med hänvisning till förordning om intern styrning och kontroll. I samband med VP-arbetet tar avdelningar fram riskanalyser på enhetsnivå utifrån frågeställningarna: Vilka risker, befintliga och möjliga, ser enheten för att man inte ska kunna fullgöra grunduppdraget och verksamhetskraven, för att regelverket inte följs och för att återrapportering/redovisning inte blir korrekt samt vilka åtgärder måste vidtas för att hantera dessa risker? De eventuella kontrollåtgärder som måste vidtas för att hantera hindren och som genererar kostnader ska beaktas i budgetarbetet. Avdelningarnas riskanalyser diskuteras och uppdateras i samband med verksamhetsuppföljningarna som sker två gånger per år. Uppföljningarna dokumenteras.

Under 2014 har förbättringsarbetet inom it-området fortsatt mot bakgrund av de översyner som genomförts 2010-2014 samt den strategiska plan som Skolverkets ledning beslutade 2013. Nedan kommenteras detta närmare liksom arbetet med lärlärolegitimationsuppdraget och etableringen av inköpsorganisation.

I slutet av 2009 och i början av 2010 genomfördes tre av varandra oberoende granskningar av Skolverkets it-verksamhet. Huvudorsaken var att Skolverkets uppdrag efter myndighetsombildningen 2008 ställde andra krav än tidigare på myndigheten, bl.a. på grund av att regeringsuppdragen nu i större utsträckning inkluderade it-lösningar. Samtliga granskningar noterade brister inom Skolverkets it-verksamhet. De förbättringsområden som identifierades var främst: ledning och styrning, informationssäkerhet, systemägarskap, ansvar och roller, prioritering av system samt riskanalyser. En 3-årig förbättringsplan upprättades för perioden 2010–2012, och ett förbättringsarbete påbörjades.

Mot bakgrund av ytterligare förändringar i Skolverkets verksamhet med delvis förändrade förutsättningar för it-verksamheten genomfördes en ny övergripande översyn av myndighetens it-verksamhet under 2011-2012. Slutsatserna från den fjärde it-översynen blev ett centralt spår i det myndighetsövergripande strategiarbetet som myndigheten påbörjade 2012. Arbetet resulterade i en strategisk plan som beslutades av Skolverkets ledning i början av 2013. Planen beskriver ledningens prioriterade mål och strategier för myndighetens fortsatta utveckling under 2013-2016. Den mynnar ut i ett antal utvecklingsprojekt som svarar mot mål och strategier och som ska genomföras under perioden. Flera av utvecklingsprojekten berör it:s roll och ökade betydelse för verksamheten. De motsvarar de förändringsbehov som tidigare översyner identifierat och utgör därmed en naturlig fortsättning på förbättringsarbetet inom it-området samordnat med övriga utvecklingsinsatser.

Under 2014 har utvecklingsarbetet fortgått med utgångspunkt i föresatserna i

Skolverkets strategiska plan. Skolverket har påbörjat införandet av en myndighetsgemensam förvaltningsstyrningsmodell som beslutades 2013. Parallellt pågår förbättringsarbete för att införa ett ledningssystem för säkerhet, vilket inbegriper informationssäkerhet och it-säkerhet, samtidigt som arbetet med att revidera myndighetens it-strategi befinner sig i en slutfas. It-strategin anger övergripande riktlinjer för it-verksamheten och avser att förbättra styrningen inom området. Till it-strategin kopplas en åtgärdslista med ett antal områden som ska åtgärdas för att förbättra styrningen inom it-verksamheten. Åtgärdslistan berör bl.a. styrning, kompetens, ansvar och roller. Förändringsarbete pågår inom flera av dessa områden och insatserna fortsätter under 2015.

Under andra halvåret 2014 genomförde internrevisionen en granskning av myndighetens it-styrning med hjälp av extern konsult. Granskningen visar att det fortfarande återstår ett omfattande arbete inom området. Resultaten från granskningen kommer att vägas in i det fortsatta förbättringsarbetet.

Sammantaget bidrar den strategiska planen och de olika utvecklingsprojekten till arbetet för en fortsatt korrekt intern styrning och kontroll inom it-området.

Vid sidan av it-verksamheten utgör Lärarlegitimationsuppdraget ett komplext projekt som delvis inneburit ny verksamhet för Skolverket. Genom uppföljningar under projektets gång har ledningen dock haft kontroll över riskerna och kontinuerligt kunnat vidta åtgärder. Med utgångspunkt i Skolverkets strategiska plan pågår för närvarande ett antal utvecklingsprojekt som berör förutsättningarna för planering och styrning av större it-intensiva projekt såsom Lärarlegitimationsuppdraget. Detta arbete fortsätter 2015.

Ett annat prioriterat område rör upphandling och inköp. Skolverket tar f.n. fram förslag inför en ny inköpsorganisation för att stärka styrningen beträffande inköp och ansvarsfördelning, förfarandet vid direktupphandlingar samt beställarkompetensen. Arbetet fortsätter 2015.

Generaldirektörens ställningstagande om årsredovisning 2014

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 23 februari 2015

Anna Ekström
Generaldirektör

Skolverket

www.skolverket.se